

MINISTERUL EDUCAȚIEI

CASA
CORPULUI
DIDACTIC
VÂLCEA

Nr. 5

PAIDÉIA

Simpozion Național

Promovarea egalității de șanse, prin educație

ediția a VI-a

EDITURA NOVA DIDACT

Râmnicu Vâlcea
AUGUST 2024

Revista Paideia

Colectivul de redacție

DIRECTOR:

Prof. Florentina-Adina DOBRETE

MEMBRI:

Prof. Valeria ȘANDRU

Prof. Dumitru CIOBANU

Ec. Varinia DUMITRANA

Bibliotecar Georgeta PURANU

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

GRAFICĂ COMPUTERIZATĂ:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

LAYOUT:

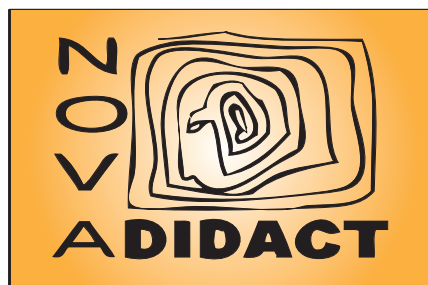
Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

COPERTĂ:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

Autorii articolelor sunt responsabili pentru conținutul articolelor din revistă.

Editura NOVA DIDACT

Revista apare anual, fiind editată și publicată de Casa Corpului Didactic Vâlcea

ISSN 2668-4586

ISSN-L 2668-4586

EDIȚIE CD-ROM

AUGUST 2024

ΠΑΙΔΕΙΑ

Cuprins

1.	<i>Evaluarea copiilor și tinerilor din învățământul special evaluation of children and young people from special education</i>	10
	Prof. Adina Florentina Dobrete – director Casa Corpului Didactic Vâlcea	
2.	<i>Complementaritatea avantajelor și limitelor metodelor expositive și metodelor interactive</i>	14
	Prof. Șandru Valeria Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	
3.	<i>Sistemul educațional românesc și egalitatea de șanse</i>	17
	Prof. Duță Mihaela Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	
4.	<i>Utilizarea în predarea informaticii a instrumentelor de învățare pe web</i>	18
	Prof. Fârtășescu Paula Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea	
5.	<i>Școala și câmpul școlar educativ</i>	20
	Prof. Becheru Cosmin Școala Gimnazială Dăești, Vâlcea	
6.	<i>Învățământul tradițional – învățământul modern</i>	21
	Prof. Becheru Ramona Florentina Liceul Tehnologic Forestier Râmnicu Vâlcea	
7.	<i>Promovarea egalității de șanse în școală</i>	23
	Baloiu Alina-Mihaela Școala Gimnazială Nr1 Comuna Catina	
8.	<i>Egalitatea de șanse</i>	24
	Prof. Barbu Elena-Diana Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea Prof. Maria-Corina Albinaru	
9.	<i>O școală pentru toți</i>	26
	Prof. Bălțatu Laura Școala Gimnazială, comuna Frâncești	
10.	<i>Egalitatea de șanse, un drept al tuturor!</i>	28
	Prof. înv. preșc. Bunescu Elena-Alexandra Școala Gimnazială Nr. 4/ G.P.N. Nr.11 Copăcelu, Râmnicu Vâlcea	
11.	<i>Egalitatea de șanse în educația românească</i>	29
	Prof. Ceaușu Geta-Cristina, Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	
12.	<i>Egalitatea de șanse în procesul învățării</i>	31
	Prof. Ciochină Luisa Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	
13.	<i>Conceptul de copilărie</i>	32
	Prof. În. Preșcolar: Cumpănașu Maria Alina Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 1 Râmnicu Vâlcea	
14.	<i>Copiii și educația ecologică</i>	33
	Prof Diaconu Iulia	

	Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	
15.	<i>Copilul cu CES și integrarea lui în învățământul de masă</i> Prof. Ruiu Florin-Marius Școala Gimnazială Frâncești	34
16.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educația în școală</i> Prof. Cornea Adriana Școala Gimnazială Nr. 27 „Anatol Ghermanschi”, Brașov	35
17.	<i>Toți copiii au dreptul la educație!</i> Prof. inv. primar Ciurel Cristina Maria Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	37
18.	<i>Egalitatea de șanse în educația timpurie</i> Prof. Înv. Preșcolar Tiucă Denisa Grădinița cu Program Prolungit Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea	38
19.	<i>Cum să lucrăm cu elevii cu cerințe educaționale speciale (C.E.S.)</i> Prof. dr. Dicu Sevastia Lizuca Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, Vâlcea	40
20.	<i>Școala o șansă pentru fiecare</i> Prof. învă. preșcolar Deaconu Elena Școala Gimnazială Berislăvești, jud. Vâlcea	41
21.	<i>Dezvoltarea gândirii muzicale</i> Prof. Munteanu Adrian	42
22.	<i>Dimensiuni ale culturii organizaționale</i> Prof. Bălăceanu Elena Gabriela Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	44
23.	<i>Diferiți, dar egali</i> Prof. Inv. Presc. Dinică Elena Ramona Grădinița cu Program Normal Colonie Râmnicu Vâlcea	46
24.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i> Prof. învă. Primar Dogaru Nicuța Aura Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	47
25.	<i>Egalități de șanse -studiu de specialitate-</i> Prof.Dăncău Monica-Adriana Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	49
26.	<i>Egalități de șanse indiferent de vârstă, religie, etnie, orientare sexuală-studiu de specialitate-</i> Prof. Din Maria Andreea Școala Gimnazială „Anton Pann,, Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	50
27.	<i>Educația pentru toți și pentru fiecare</i> Prof. Înv. Preșc. Mușat Ioana Roxana Grădinița cu Program Normal Rotărăști , com Nicolae Bălcescu , jud Vâlcea	51
28.	<i>Educația ca instrument de promovare a egalității de șanse în România</i> Prof. Înv. Primar Dianu Silvia Doina Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, sat Rotărăști	53
29.	<i>Educație prin joacă</i> Prof. Cornea Maria Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea	54

30.	<i>Educația incluzivă în educația timpurie</i>	57
	Prof. învă. preșcolar Panait Mihai Mihaela Elena Școala Gimnazială Sat Măgura, Comuna Mihăești	
31.	<i>Educația pentru toți în grădiniță</i>	59
	Prof. Popescu Gabriela Prof. Alexandrescu Gabriela Grădinița cu Program Prelungit Nord 2, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea	
32.	<i>Educație fără bariere</i>	60
	Prof. învă. Primar Ionescu Nicoleta Cristina Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	
33.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i>	62
	Prof.înv.preșc. Bunescu Mihaela Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, Vâlcea	
34.	<i>Egalitate de șanse prin educație</i>	63
	Prof. Popescu Cristian Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea Prof. Popescu Loredana Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	
35.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i>	64
	Bănuță Georgiana Elena Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	
36.	<i>Educația și egalitatea de șanse- un drum spre oportunități egale</i>	65
	Prof. Luciu Ionuț Eduard Liceul „Gheorghe Surdu” Brezoi	
37.	<i>Egalitatea de șanse – o provocare a sistemului educațional românesc</i>	67
	Prof. Lazăr Liviu Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” Ștefănești	
38.	<i>Egalitatea de șanse în educație</i>	69
	Prof. învă.preșcolar Cernătescu Larisa Grădinița cu Program Prelungit Nord 2, Râmnicu Vâlcea	
39.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul de educație</i>	70
	Prof. Căpățînă Maria Magdalena Școala Gimnazială Nr.4, Râmnicu Vâlcea	
40.	<i>Egalitatea de șanse</i>	71
	Prof. învă. preșcolar Peche Alina-Marieta Școala Gimnazială Nr. 13 Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	
41.	<i>Egalitatea de șanse în educația timpurie</i>	73
	Prof. învă. preșcolar: Stanca Romina Georgiana Școala Gimnazială Nr. 13 Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	
42.	<i>Formele educației și importanța acestora</i>	74
	Prof. Ganea Alexandru Marian Liceul Tehnologic „Justinian Marina” Băile Olănești	
43.	<i>Studiu despre promovarea egalității de șanse prin educație</i>	75
	Prof. Gherghinoiu Elena- Mihaela Școala Gimnazială Nr. 13 Râmnicu Vâlcea	

44.	<i>Rolul și personalitatea învățătorului în formarea deprinderilor de citit și scris</i>	76
	Prof.inv.primar Popescu Maria Școala Gimnazială Genuneni	
45.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul de educație</i>	78
	Prof. inv. preșc. Constantin Andreea Magdalena Școala Gimnazială Nr.5 Râmnicu Vâlcea	
46.	<i>Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale – realități și perspective</i>	79
	Profesor Andrei Simona Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	
47.	<i>Integrarea copiilor cu CES</i>	80
	Prof. Înv. Preșc. Văcălie Adriana Școala Gimnazială, com. Berislăvești	
48.	<i>Integrarea școlarului cu dizabilități</i>	82
	Prof. inv. primar Dumitrescu Corina-Elena Școala Gimnazială Nr.4 Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	
49.	<i>Interdisciplinaritatea -șansă pentru promovarea egalității în educația elevilor</i>	84
	Prof. Marilena Matei Colegiul Energetic Râmnicu Vâlcea	
50.	<i>Învățarea la adulți</i>	86
	Prof. Popa Ovidiu Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Râmnicu Vâlcea Prof. Popa Dana Mihaela Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Râmnicu Vâlcea	
51.	<i>Activitate de învățare având la bază TIM (teoria inteligențelor multiple)</i>	87
	Prof. Lalu Mihaela Victoria Liceul Tehnologic „Ferdinand I” Râmnicu Vâlcea Prof. Lalu Jany Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea	
52.	<i>Managementul incluziunii școlare și pedagogia curativă</i>	91
	Prof. Costea Elena-Alexandra, Școala Gimnazială Nr. 4, Râmnicu Vâlcea	
53.	<i>Nondiscriminarea în educație prin incluziune</i>	92
	Profesor Manolache Andreea Dorina Școala Profesională Colonie Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	
54.	<i>Egalitatea de șanse în educația timpurie – premisă pentru integrarea școlară și socială viitoare a copilului</i>	94
	Prof. inv. preșcolar Săliște Mihaela Prof. inv. preșcolar Dragomirescu Emilia Grădinița cu Program Prelungit Nord 2 Râmnicu Vâlcea	
55.	<i>Modalități de combatere a discriminării în educație</i>	96
	Prof. Carmen Elena Ciucă Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	
56.	<i>Șanse egale pentru toți copiii</i>	98
	Prof. inv. preșcolar Necula Mihaela Virginia Grădinița cu Program Prelungit Nord 2, Râmnicu Vâlcea	

57.	<i>Egalitatea de șanse în educație</i>	100
	Prof. Păușescu Ioana Consuela Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	
58.	<i>Promovarea egalității de șanse prin parteneriatele școlare</i>	101
	Profesor învățământ preșcolar Mihăilescu Maria Alina Școala Gimnazială “Grigore Mihăescu” Vlădești/GPP Vlădești	
59.	<i>Rolul planului dalton și al consilierii și orientării în procesul de combatere a bullyngului în școală</i>	102
	Prof. Pîrvulescu Cristina-Constantina Școala Gimnazială Nr. 4, Râmnicu Vâlcea	
60.	<i>Perioada interbelică: Influențe occidentale asupra vestimentației românești</i>	104
	Prof. Mihaela Tudosoiu Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	
61.	<i>Procesul de digitalizare - rolul parteneriatului profesori – părinți – elevi</i>	107
	Prof. Tudosoiu Daniel Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea	
62.	<i>Sistemul de educație, promotor al egalității de șanse</i>	109
	Prof. Papa-Drăgulescu Nadia-Iuliana Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	
63.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i>	110
	Înv. Rachina Elena-Teodora Școala Primară Lăunele de Jos, Comuna Dănicei, Județul Vâlcea	
64.	<i>Proiectele educaționale- modalități de promovare a egalității de șanse</i>	112
	Prof. învăț. primar Băeșu Alina Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	
65.	<i>Promovarea egalității de șanse prin strategii de învățare focalizate pe cooperare, colaborare și comunicare</i>	114
	Profesor învățământ primar Onea Andreea-Bianca Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea	
66.	<i>Prejudecățile și influența acestora asupra egalității de șanse la educație</i>	115
	Profesor învățământ primar Boncea Ștefania Școala Gimnazială Nr. 13, Râmnicu Vâlcea	
67.	<i>Modalități de combatere a discriminării în educație</i>	117
	Prof. Carmen Elena Ciucă Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	
68.	<i>Promovarea principiilor egalității de șanse și nondiscriminării în mediul școlar</i>	118
	Prof. Din Mihaela- Claudia Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea	
69.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i>	119
	Prof. Înv. Preșcolar Nicula Andreea Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea	
70.	<i>Copiii cu cerințe educaționale speciale- CES iubesc muzica</i>	121
	Prof. Butollo Alina Liceul de Arte „Victor Giulanu”, Râmnicu Vâlcea	
71.	<i>Promovarea egalității de șanse în școală</i>	122

	Prof. Miroiu Carmen Liliana Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	
72.	<i>Provocări în asigurarea egalității de șanse în sistemul educațional din România</i> Prof. Mihaela Crăciun Liceul de Arte „Victor Giuleanu” Râmnicu Vâlcea	123
73.	<i>Rolul școlii în integrarea socială a copiilor cu cerințe educaționale speciale</i> Prof. Radu Laura-Elena Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	125
74.	<i>Combaterea discriminării și acceptarea diferențelor etnice și culturale</i> Prof. Popescu Livia Liceul Tehnologic „Petrașche Poenaru”, Bălcești	127
75.	<i>Promovarea egalității de șanse</i> Prof. Mihăilescu Alina Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	129
76.	<i>Munca în străinătate</i> Prof. Burcă Andreea Luminița Școala Gimnazială Mihai Eminescu, Râmnicu Vâlcea	130

Evaluarea copiilor și tinerilor din învățământul special evaluation of children and young people from special education

Prof. Adina Florentina Dobrete – director

Casa Corpului Didactic Vâlcea

Abstract

One of the important documents in the paradigm shift - from patient to citizen - is the Action Plan for promoting the rights and full participation of disabled people in society: improving the quality of life of disabled people in Europe 2006 - 2015. The Action Plan integrates the goals of the Council of Europe regarding human rights, non-discrimination, equal opportunities, full citizenship and participation of persons with disabilities, within the framework established by the European policy on disability and is a guiding document in the process of designing, adapting and implementing programs and important strategies for changing the paradigm. The plan includes 15 directions of action, including participation in political, public and cultural life, education, information and communication, employment, accessibility of the architectural environment and transport. One group to which attention is particularly drawn is the group of women and children who need a high level of support.

Keywords: disabled, child, paradigm, evaluation

Strategia Europeană pentru elevii și tinerii cu dizabilități

Una dintre problemele majore în înțelegerea dimensiunii și gravității fenomenului dizabilității în întreaga lume este variația considerabilă care există în clasificarea și definiția acestuia, se afirmă în lucrarea Copii la limita speranței – o analiză focalizată asupra situației copiilor vulnerabili, excluși și discriminați în România.

Abordarea de către Uniunea Europeană a problemelor dizabilității se bazează pe *modelul social*, care, la rândul său, se bazează pe drepturile tuturor persoanelor de a participa la viața socială în mod egal și deplin. La nivel internațional și european se recunoaște că problematica dizabilității trebuie tratată prin prisma drepturilor omului.

Având ca reper fundamental: Declarația Drepturilor Omului: *Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de celelalte în spiritul fraternității, se consideră că membrii societății au obligația de a acționa consecvent și uniți contra obstacolelor și îngrădirilor cu care se confruntă persoanele cu dizabilități în toate domeniile vieții, ceea ce întărește sentimentul de responsabilizare a comunității în procesul de creare a unui mediu prietenos, fizic și atitudinal, favorabil incluziunii.*

În momentul de față, în lume, au loc dezbateri frecvente referitoare la rolul factorilor de mediu și de atitudine, tocmai pentru a scoate în evidență faptul că dizabilitatea nu este un atribut al persoanei, ci al relației dintre persoană având o anumită afectare/deficiență și mediu. Mediul neadaptat este cel care *dizabilitează* persoana, datorită în mod deosebit obstacolelor arhitecturale dar nu numai, iar în această relație asumarea responsabilității de a elimina barierele și de a facilita participarea activă la „viața socială a persoanelor cu dizabilități devine obligație a fiecăruia dintre noi.

Unul din documentele importante în schimbarea de paradigmă – de la pacient la cetățean – îl constituie Planul de Acțiune pentru promovarea drepturilor și a deplinei participări a persoanelor cu handicap în societate: îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu handicap în Europa 2006 – 2015. Planul de Acțiune integrează scopurile Consiliului Europei privind drepturile omului, nediscriminarea, șansele egale, deplina cetățenie și participare a persoanelor cu dizabilități, în cadrul¹ stabilit de politica europeană privind dizabilitatea și este un document – ghid în procesul de proiectare, adaptare și implementare a programelor și strategiilor importante pentru schimbarea paradigmei. Planul cuprinde 15 direcții de acțiune, incluzând participarea la viața politică, publică și culturală, educație, informare și comunicare, angajare în muncă, accesibilizarea mediului arhitectural

---

1 <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/263822>

și a transportului. Un grup asupra căruia se atrage atenția în mod special este grupul femeilor și copiilor care au nevoie de un nivel ridicat de sprijin.

Planul de Acțiune a fost lansat în România în cadrul Conferinței Regionale privind Dizabilitatea-Implicat, nu asistat! -, organizată de ANPH în perioada 14-16 mai 2006, la Constanța, în cadrul manifestărilor prilejuite de deținerea de către România a președinției Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

În prezent, cel mai puternic instrument internațional în domeniul dizabilității îl reprezintă Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite în data de 13 decembrie 2006, împreună cu Protocolul Opțional și deschise pentru semnare la Sediul Națiunilor Unite din New York, începând cu data de 30 martie 2007. Convenția reprezintă cel mai înalt document juridic prin care se asigura exercitarea deplină a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități. „Țara noastră a semnat Convenția în data de 26 septembrie 2007 și a ratificat-o prin „Legea nr. 221/2010, publicată în Monitorul Oficial nr. 792 din 26 noiembrie 2010, dar nu a ratificat, până în prezent, și Protocolul opțional.

Pentru a se putea asigura implementarea efectivă a Convenției, Comisia Europeană a adoptat la 15 noiembrie 2010, Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu dizabilități: un angajament reînnoit pentru o Europa fără bariere² care stabilește prioritățile și planul de lucru pentru anii viitori. Obiectivul general al acestei strategii este de a oferi persoanelor cu dizabilități capacitatea de a se bucura de drepturi depline și de a beneficia complet de participarea la viață socială și economică europeană. Strategia se axează pe eliminarea barierelor în opt domenii de acțiune principale: Accesibilitate, Participare, Egalitate, Ocuparea forței de muncă, Educație³ și formare, Protecție socială, Sănătate și Acțiune externă.

Toate aceste documente europene și internaționale constituie repere și argumente în perspectiva reconsiderării și recunoașterii persoanei cu dizabilități ca cetățean cu drepturi egale. Atât Strategia națională în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului 2008-2013, cât și Strategia națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013 *Șanse egale pentru persoanele cu handicap-către o societate fără discriminări* își termină perioada de implementare și valabilitate la sfârșitul acestui an și, luând în considerare contextul național și european, modificările profunde legate de transferul de la modelul medical la modelul social și de schimbarea de paradigmă devine necesitate elaborarea noilor documente strategice.

După 1989, în România s-au petrecut schimbări fundamentale în îmbunătățirea vieții copiilor în general și a copiilor cu dizabilități în special, intervenția organizațiilor neguvernamentale cu sprijinul organismelor internaționale având un rol covârșitor.

România a ratificat Convenția cu privire la Drepturile Copilului (CDC) în anul imediat următor adoptării sale de către Națiunile Unite, prin Legea nr. 18 din 28 septembrie 19902. A urmat ratificarea altor convenții și tratate internaționale (Strasbourg, Haga) dar momentul decisiv în pornirea reformelor pentru copii l-a constituit adoptarea în 1995 a Planului național de acțiune în favoarea copilului.

Bazele sistemului de protecție a persoanelor cu handicap au fost puse în 1991, prin înființarea Secretariatului de Stat pentru Persoanele cu Handicap (SSPH), care a funcționat până în anul 2003, când a fost reorganizat sub denumirea de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap (ANPH). Imediat după înființare, SSPH a început lucrul la un set de măsuri legislative și astfel a fost posibil că în 1992 să între în vigoare și să producă efecte Legea nr.53/1992 privind protecția specială a persoanelor handicapate și Legea nr. 57/1992 privind încadrarea în muncă a persoanelor handicapate, acestea fiind capetele de pod ale introducerii problematicei dizabilității pe agenda politică.

Adoptarea OUG nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate a creat cadrul pentru procesul de reforma semnificativă și construcția unui sistem pentru protecția copilului, întemeiat pe principiul descentralizării puterii de decizie și a responsabilităților, prin înființarea Departamentului pentru Protecția Copilului (DPC) în cadrul Guvernului cu rol de coordonare și elaborare a politicilor în domeniu.

Dezinstituționalizarea

Împărat sau om de rând, cel mai fericit este cel ce-și găsește *fericirea acasă*. (J.W. von Goethe)

Guvernul României a aprobat Programul de interes național în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități *Înființarea de servicii sociale de tip centre de zi, centre respiro/centre de*

2 <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/236311>

3 <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/263822>

criză și locuințe protejate în vederea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilități aflate în instituții de tip vechi și pentru prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități din comunitate.

Vor fi dezvoltate rețeaua de servicii de tip centre de zi, centre respiro/centre de criză și locuințe protejate pentru persoane adulte cu dizabilități pentru a realiza trecerea de la actualul sistem instituțional de protecție socială, la unul bazat pe servicii integrate în comunitate.

Programul are două componente:

- Dezinstituționalizarea persoanelor adulte cu dizabilități din structurile rezidențiale de tip vechi și transferul acestora în locuințe protejate (cu asigurarea obligatorie a accesului la serviciile oferite într-un centru de zi, precum și la resursele și facilitățile din comunitate: sănătate, educație, muncă, cultură, petrecerea timpului liber);

- Prevenirea (re)instituționalizării prin înființarea de centre de zi în care se derulează activități de pregătire pentru viață independentă, activități de abilitare și reabilitare, consiliere vocațională, terapie ocupațională, sprijin în vederea integrării pe piața muncii, activități de socializare, etc. atât pentru persoanele cu dizabilități dezinstituționalizate, cât și pentru cele din comunitate, precum și centre de respiro/ de criză pentru depășirea situațiilor de dificultate cu care se confruntă familiile persoanelor cu dizabilități.

În prezent, în România predomină încă sistemul instituționalizat de protecție socială, cu aproximativ 2,5% din totalul persoanelor cu dizabilități de la nivel național aflat într-o instituție publică rezidențială de asistență socială pentru persoanele cu dizabilități. La momentul „actual există un număr de 260 de centre pentru adulți și 90 de centre de plasament clasice sau modulate pentru copii cu dizabilități.

Infrastructura este veche, caracterizată de cele mai multe ori prin clădiri cu destinație colectivă, cu aspect de unitate medicală și localizate departe de viață comunității, cu un management defectuos și personal insuficient pregătit pentru a răspunde nevoilor de reabilitare a persoanelor integrate.

Programul adoptat astăzi va fi derulat pe o perioadă de 3 ani (2016-2018), suma necesară aplicării acestuia este estimată la 51,2 milioane lei, iar implementarea se va realiza la nivel județean⁷⁴, prin direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului, în parteneriat cu ONG-uri.

Prin acest program, se preconizează creșterea numărului de locuințe protejate cu 75, creșterea numărului de centre de zi cu 76, creșterea numărului de centre respiro/ centre de criză cu 8.

Serviciile sociale ce vor fi nou înființate trebuie să fie amplasate astfel încât să permită accesul beneficiarilor la toate resursele și facilitățile ei: sănătate, educație, muncă, cultură, petrecerea timpului liber, relații sociale. De asemenea, acestea trebuie să fie poziționate accesibil față de mijloacele de transport și față de alte servicii din comunitate.

Suținerea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilități concomitent cu dezvoltarea măsurilor de prevenire a instituționalizării și de susținere a traiului în comunitate reprezintă o prioritate pentru România.

Prin implementarea programului de interes național se urmărește dezvoltarea de servicii sociale care să conducă la participarea deplină a persoanelor cu dizabilități în societate.

Obiectivul programului este reprezentat de creșterea calității vieții persoanelor cu dizabilități instituționalizate, dezinstituționalizarea și prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități, concomitent cu dezvoltarea serviciilor alternative de sprijin pentru viață independentă și integrare în comunitate.

Fondurile necesare pentru finanțarea programului se vor asigura de la bugetul de stat aprobat de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, în limita fondurilor bugetare aprobate Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități.

Convenția Națiunilor Unite pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, document ratificat de Parlamentul României din anul 2010, recunoaște dreptul persoanelor cu dizabilități, la o viață independentă în comunitate și obligă statele părți să ia măsurile necesare pentru că aceste persoane să beneficieze de condiții de viață în mod egal cu ceilalți.

Concluzie

Pentru a asigura succesul unei acțiuni de DI, trebuie să fie puse interesele copilului și a familiei în centrul activităților tuturor actorilor implicați. Deși sunt importante și alte aspecte (personalul, infrastructură, finanțele), acestea nu pot fi invocate ca motive de blocare a acțiunilor în cadrul reformei.

Componenta cheie a reformei este prevenția instituționalizării. Toate eforturile trebuie depuse pentru a

---

4 <https://drobetapress.ro/program-de-interes-national-domeniul-protectiei-si-promovarii-drepturilor-persoanelor-cu-dizabilitati/>

opri intrările inoportune ale copiilor în instituția rezidențială. Sărăcia (că și cauza singulară) nu trebuie să fie un motiv de instituționalizare.

Dezvoltarea serviciilor alternative de tip familial este o necesitate pentru implementarea cu succes a reformei.

Odată cu plecarea copiilor din instituție începe o nouă etapă -sprijinul post-re-integrare; copilul și familia vor fi susținuți în procesul de integrare socială și școlară de către echipe de implementare în parteneriat cu actorii sociali relevanți: reprezentanți APL, cadre didactice, asistenți sociali comunitari.

Aflarea copilului în comunitatea să și rolul școlii în procesul de reintegrare cu succes vor fi subiectele special discutate.

Este oare școala pregătită pentru acceptarea copiilor dezinstituționalizați?

Fiecare copil pe care îl instruiți este un om pe care îl câștigați. (Victor Hugo)

Deși se discută de mai mult de un deceniu despre principiile *educației pentru toți*, ultimii ani -despre școală prietenoasă copilului, totuși nu putem afirma că azi școală este pregătită și deschisă pentru fiecare copil. În procesul de reintegrare în comunitate a copiilor apare multă rezistență din partea unor profesori, părinți ai copiilor tipici, iar în unele localități și școli apare rezistență chiar și din partea unor lideri comunitari.

Procesul începe cu evaluarea, elementul de baza al unei planificări, într-un proces complex și de durată.

Evaluarea -un proces continuu și complex

1. Evaluare inițială a tuturor copiilor instituționalizați;
2. Evaluarea complexă a familiilor biologice/extinse ale tuturor copiilor instituționalizați;
3. Evaluarea specializată.

La evaluarea complexă a familiilor pe lângă profesioniștii implicați în proces participa și asistentul social comunitar.

La procesul de evaluare a familiilor o atenție deosebită s-a acordat următoarelor direcții:

- Relației dintre copil și părinți;
- Atitudinii privind întoarcerea copilului în familie;
- Rezistenței opuse de părinți/tutori de a lua copilul;
- Responsabilității părinților; Capacității de a lua decizii;
- Existenței documentelor de identitate; Accesului la prestații sociale sau alte beneficii materiale (ajutor social, ajutoare materiale);
- Identificării fricilor părinților (copilul meu va stă în ultima banca; îi va fi greu la școală; nu-i va atrage atenție nimeni; îl vor numi urat copiii din școală din sat; nu va avea prieteni; nu va avea cu cine comunica; nu mă va ascultă; va fugi de la școală)

Evaluarea specializată este realizată de către un grup de specialiști și are ca scop final colectarea informației complete, interpretarea de date, elaborarea recomandărilor în scopul orientării școlare și măsuri de intervenție privind susținerea procesului de educație incluzivă. Demersul evaluativ nu s-a rezumat la o activitate constatativă, ci a investigat potențialul de dezvoltare, iar ca rezultat a venit cu sugestii și programe ameliorativ formative pe anumite paliere de dezvoltare. În cadrul acestei evaluări s-a pus accent pe ceea ce poate face efectiv copilul, pe abilitățile pe care le avea la acel moment, dar și pe capacitățile sale de dezvoltare. Au fost utilizate teste prin care a fost estimat potențialul de învățare în scopul folosirii lui ca suport în formarea abilităților „necesare dezvoltării plenare a copilului.

Probele și testele de evaluare folosite nu au urmărit evidențierea deficienței și a blocajelor pe care această le determina în dezvoltare, ci determinarea abilităților și a disponibilităților imediate pentru dezvoltare. O asemenea abordare exclude definitiv teza *caracterului irecuperabil* al copilului cu dizabilități, fapt des întâlnit în documentarea copilului instituționalizat.

Evaluarea direcționată a stabilit elementele pozitive din dezvoltarea copilului, care au constituit punctul de intervenție, plecare în incluziunea educațională. Pentru realizarea recomandărilor au fost necesare mai multe măsuri de intervenție.

Evaluarea fără măsuri de intervenție este un nonsens!

Sistemul de intervenție în care este cuprins copilul cu dizabilități trebuie să cuprindă obligatoriu următorii pași:

- Identificare;

- Evaluare/diagnoză;
- Orientare școlară;
- Măsuri și servicii de intervenție și suport;
- Reevaluare și incluziune educațională/socială.

În consecință, evaluarea este un proces continuu, de⁵⁵ constatare a stării și situației copilului, urmată de planificarea care contribuie la elaborarea unui plan de servicii personalizat, cu măsuri concrete, privind incluziunea socială și în cazul dat cea educațională.

Evaluarea copilului trebuie să răspundă la următoarele întrebări și să urmeze pașii propuși:

1. Ce evaluăm?
2. Pentru ce evaluăm?
3. Pe ce baza evaluăm?
4. Cum și cu ce evaluăm?

Autonomia personală în viață cotidiană a copilului cu dizabilități reprezintă unul dintre principalele nivele de calitate ale funcționării care trebuie atins.

În funcție de nivelul la care are loc evaluarea copilului cu dizabilități, există obiective diferite care trebuie atinse, însă obiectivul final al tuturor tipurilor de evaluare este incluziunea socială a acestor copii.

Bibliografie

1. Abernot, Y., *Les methodes d'evolution scolaire*, Nouvelle edition, Dunod, 1998;
2. Alois Gherguț, *Evaluare și intervenție psihopeda-gogică*, Editura Polirom, Iași, 2001;
3. Ausubel, D., Robinson, R., *Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981;
4. Barnes, C., *Rehabilitation for Disabled People: A Sick Joke?* în *Scandinavian Journal of Disability Research*, vol. 5, nr. 1, 2003, pp. 7–23;
5. Bălășoiu, C., Blendea, P., Măntăluță, O., Pop, V. *Evaluarea internă a personalului didactic în vederea optimizării expertizei profesionale. Management și calitate în educație*, în *Revista de pedagogie*, nr. 1/2010, Institutul de Științe ale Educației, București, 2010 pp. 2-4;

Complementaritatea avantajelor și limitelor metodelor expositive și metodelor interactive

Prof. Șandru Valeria
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea

Metodele de învățământ (“odos” = cale, drum; “metha” = către, spre) reprezintă căile folosite în școală de către profesor pentru a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt totodată modalitățile prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a acționa asupra naturii, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea. Tehnic vorbind, metoda didactică cuprinde un ansamblu organizat de procedee ce sunt tehnici limitate de acțiune, detalii.

În sens praxiologic, metoda este un mod eficient de acțiune, o modalitate practică de lucru a profesorului cu elevii săi. Literatura de specialitate prezintă metoda didactică ca fiind calea eficientă de organizare și dirijare a învățării elevului de către cadrul didactic.

Eficiența metodei didactice este relevantă în măsura în care are calități transformatoare, fiind înțeleasă drept modalitatea folosită de profesor pentru a-i determina pe elevi să găsească ei înșiși calea proprie de urmat în vederea construirii propriei cunoașteri. Astfel elevul devine conștient nu numai de conținutul unui domeniu

5 <http://www.asociatia-profesorilor.ro/evaluarea-copiilor-cu-ces.html>

ci trăiește și emoția de a-l studia, motivându-și alegerile, realizând o învățare temeinică.

Atunci când alege o metodă didactică, profesorul are în vedere realizarea unor finalități bine precizate, specificate și concretizate sub formă de obiective. Metodele expositive (*de exemplu: povestirea, descrierea, explicația, prelegerea, instructajul, cursul etc.*) au avantajul prezentării conținuturilor unui număr mare de auditori, într-un timp relativ scurt, cu accent pe elementele esențiale. Rolul profesorului în acest caz se rezumă la cel de emițător/transmițător al mesajului educațional. Esențială este însă modalitatea în care reușește să capteze și să mențină interesul și atenția concentrată a elevilor pe parcursul expunerii. O condiție a eficienței metodelor de tip expositiv o constituie adaptarea limbajului la particularitățile auditoriului, folosind un repertoriu comun.

În cazul folosirii unei metodologii interactive, rolurile cadrului didactic se diversifică, se îmbogățesc, astfel că el devine animator, consilier, moderator, participant alături de elevii săi la soluționarea problemelor, chiar membru în echipele de lucru. Crește gradul de activism și de implicare a elevului la activitate, de la simplu receptor la participant activ. Interactivitatea presupune și o atitudine pozitivă față de relațiile umane, față de importanța muncii în echipă și o deschidere față de cooperare, o atitudine de susținere a ideilor apărute prin colaborarea cu ceilalți. Specifică metodelor didactice interactive este și multirelaționalitatea între profesor și elevi, între elev și colegii săi, pe de o parte, dintre elevi și conținut pe de altă parte. Metodele expositive nu solicită schimburi între agenții educaționali, fiind unidirecționale, mesajul circulând doar dinspre profesor – emițător către elevul – receptor.

Metodologia interactivă țintește, pe lângă realizarea obiectivelor de ordin cognitiv (stimularea proceselor cognitive superioare, dezvoltarea capacității de a lega cunoștințele între ele și de a crea rețele conceptuale, dezvoltarea inteligențelor multiple etc.) și atingerea obiectivelor de ordin socioafectiv (dezvoltarea capacităților de comunicare, de dialogare interpersonală și intrapersonală, stimularea încrederii în sine, stimularea capacităților de reflectare asupra propriilor demersuri de învățare – metacogniția și asupra relațiilor interumane etc.)

Există o relație strânsă între organizarea și structurarea conținutului informațional, nivelul de abstractizare și generalizare a cunoștințelor, dozarea și prelucrarea metodologică a acestora în manualele școlare și luarea unor decizii metodologice din partea profesorului. Maniera tradițională, lineară, bazată cu precădere pe prezentarea, descrierea, exemplificarea conținuturilor impune cu precădere în procesul de transmitere – asimilare a cunoștințelor folosirea metodelor tradiționale și de multe ori pasive (metode de expunere orală și continuă a cunoștințelor, demonstrația, exemplificarea etc.). Dacă decizia cadrului didactic vizează prezentarea informațiilor într-o manieră activ-problematizantă, impunând participarea directă a elevilor în redescoperirea cunoștințelor, atunci și metodologia utilizată implică metodele active și interactive (problematizarea, descoperirea, colaborarea, studiul de caz, învățarea reciprocă, etc.)

Comunicarea expositivă a cunoștințelor are avantajul că scurtează drumul de acces la valorile culturii, la cunoașterea științifică care este mai greu accesibilă prin alte metode. Învățământul modern pune accent pe poziția elevului ca subiect activ al propriei formări, pe descoperire și cercetare, pe creație, pe refacerea parcursului științific în laborator al cercetătorului, însă de multe ori, acestea necesită un timp mai îndelungat care nu se suprapune cu timpul școlar disponibil. Valențele informative ale metodelor expositive le conferă acestora o poziție viabilă în ansamblul metodelor didactice, deoarece, într-un timp relativ scurt, un singur profesor poate transmite unei colectivități o cantitate mare de date. Acest lucru apare ca o necesitate mai ales în condițiile exploziei informaționale, a accelerării ritmului de dezvoltare culturală și a aparițiilor de noi descoperiri, fapt ce se reflectă în volumul sporit de cunoștințe cuprins în programele și manualele școlare. Un alt avantaj al metodelor expositive îl constituie faptul că există și adevăruri care nu pot fi supuse unei verificări directe din partea elevilor.

Pe de altă parte, comunicarea de tip expositiv, prin însăși faptul că oferă o cale mai scurtă de învățare, poate avea dezavantajul formalismului, al superficialității sau al lipsei operaționalității, elevul acumulând un bogat bagaj de cunoștințe ce nu-și găsesc corespondentul în practică sau pe care nu știe cum să le folosească. Ține de măiestria cadrului didactic felul în care va reuși să confere metodelor expositive valențe formative, motivând elevii să recepționeze activ mesajele, prin prelucrare personală și redare originală. Nu metoda în sine este criticată, ci modul în care este aplicată și maniera în care este solicitat elevul să răspundă cerințelor și sarcinilor de învățare. În situațiile în care cadrul didactic alege să transmită elevilor săi cunoștințe „de-a gata elaborate” și combină acest fapt cu un stil autoritar prin care impune reproducerea acestora în aceeași manieră

în care ele au fost predate, intervine dogmatismul și rigiditatea specifice unui învățământ bazat pe memorizare și reproducere, lipsit de aspectele formativ-educative ce au în vedere stimularea gândirii și a operațiilor ei (analiza, sinteza, abstractizarea, generalizarea, concretizarea), a imaginației, a creativității.

Pe de altă parte, metodele interactive accentuează latura formativ-educativă de dezvoltare a personalității atât prin oferirea de ocazii de a descoperi și a valida în practică cunoștințele teoretice cât și prin oportunitățile sociale de dezvoltarea a trăsăturilor de caracter, de voință și perseverență.

Specificul *metodelor interactive de grup* este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Acest tip de interactivitate determină identificarea elevului cu situația de învățare în care acesta este antrenat, ceea ce duce la transformarea acestora în stăpânii propriilor transformări și formări.

În condițiile îndeplinirii unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă; în rezolvarea sarcinilor complexe, rezolvarea de probleme, obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate. Interacțiunea stimulează efortul și productivitatea individului și este importantă pentru autodescoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluare. Există o dinamică intergrupală cu influențe favorabile în planul personalității, iar subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând în același timp mai temeinic decât în cazul lucrului individual. În acest fel se dezvoltă capacitățile elevilor de a lucra împreună ce se constituie într-o componentă importantă pentru viață și pentru activitatea lor profesională viitoare. Grupul dă un sentiment de încredere, de siguranță și de antrenare reciprocă a membrilor ce duce la dispariția fricii de eșec și curajul de a-și asuma riscul, reducând la minim fenomenul blocajului emoțional al creativității. Lucrul în echipă oferă elevilor posibilitatea de a-și împărtăși părerile, experiența, ideile, strategiile personale de lucru, informațiile; interrelațiile dintre membrii grupului, emulația sporesc interesul pentru o temă sau o sarcină dată, motivând elevii pentru învățare.

Pe de altă parte, metodele interactive solicită anumite condiții de timp mai îndelungat față de cele expositive (de exemplu: timp de gândire acordat elevilor, timp de interrelaționare, timp de expunerea a ideilor individuale și comune, timp de evaluare etc.), anumite aptitudini ale elevilor de lucru în colaborare, dorință de socializare, capacități de comunicare și interrelaționare, precum și resurse materiale adecvate. Din partea profesorului, metodele didactice interactive necesită poate mai mult decât alte tipuri, un efort de proiectare și corelare atentă a resurselor în concordanță cu metodele, tehnicile și forma de organizare grupală a elevilor, pentru a menține constant și pentru mai mult timp interesul elevilor pentru activitate.

În lipsa acestui interes de participare din partea elevilor pentru a colabora și a lucra împreună, metodele interactive nu-și satisfac condițiile de eficiență și de eficacitate dorite. Ținând cont că scopul interactivității este cel de stimulare a participării la interacțiuni și la găsirea unor soluții prin cooperare, mijloacele de învățământ trebuie să se constituie în factori de sprijinire a lucrului în grup și de stimulare a învățării individuale și colective. Lipsa resurselor materiale adecvate poate conduce la renunțări și la disconfort cu efecte nedorite asupra învățării.

Didactica constructivistă accentuează importanța mediului învățării, atrăgând atenția asupra alegerii și amenajării *locului* instruirii. În cazul activităților desfășurate în grup, mobilierul trebuie să permită astfel de aranjamente care să ușureze discuțiile fără a perturba activitatea celorlalți.

Bibliografie

1. Oprea, Crenguța-L., *Strategii didactice interactive*, București, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., ed. a IV-a, 2009;
2. Radu, I. T., *Evaluarea în procesul didactic*, București Editura Didactică și Pedagogică, 2000;

Sistemul educațional românesc și egalitatea de șanse

Prof. Duță Mihaela

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte, având la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă.

Procesul educativ trebuie să se adreseze tuturor și să se concentreze pe soluții rapide și adecvate la adaptarea față de diversitatea și unicitatea umană.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale, ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Egalizarea șanselor sprijină toți copiii, inclusiv pe cei cu CES, pentru a-și atinge standardele propuse de programul de educație, prin asigurarea accesului egal la curriculum, utilizarea adecvată a unor strategii de instruire, activități de învățare, materiale educaționale și mediul grupei.

Noțiunea de CES desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației formale, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale sau caracteristicile unei deficiențe ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică, prin reabilitarea, recuperarea corespunzătoare. CES exprimă o necesitate evidentă de a se acorda anumitor copii o atenție și o asistență educațională suplimentară, fără de care nu se poate vorbi efectiv de egalizarea șanselor, de acces și participare școlară și socială.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport. și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite.

Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte.

Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. În concluzie, fiecare copil are dreptul fundamental la educație și trebuie să aibă șansa de a-și atinge și menține un nivel acceptabil de dezvoltare și învățare.

Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale este parte integrantă a sistemului de învățământ.

Educația incluzivă înseamnă adaptarea școlii la nevoile copilului și nu adaptarea copilului la cerințele acestora. Fiecare copil are caracteristici, interese, abilități și nevoi educaționale individuale. Școlile incluzive sunt factorul cel mai puternic în lupta împotriva atitudinii discriminatorii și spre crearea unei societăți incluzive și a unei educații pentru toți.

Bibliografie

1. Vărăjmaș, Ecaterina, Introducerea în educația cerințelor speciale, Editura Cedis, București, 2004
2. Vărăjmaș, Traian, Învățământul integrat și/sau incluziv, Editura Aramis, București, 2001
3. <https://didactform.sns.ro/>
4. <https://www.educatiepentruviata.ro/2017/scoala-incluziva/>

Utilizarea în predarea informaticii a instrumentelor de învățare pe web

*Prof. Fârtășescu Paula
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea*

Procesul educativ este un proces complex, atât sub aspectul organizării și sub aspectul raporturilor stabilite între principalii factori implicați. Științele care participă la acțiunea de formare și modelare a personalităților umane sunt: psihologia, pedagogia, didactica și metodică.

Modelul constructivist

Preocupări recente de sistematizare a modelelor învățării (e.g., R.E. Mayer, 1992) arată că, până în prezent, psihologia educațională a operat cu trei metafore (sau paradigme) ale învățării:

- metafora asociaționistă (behavioristă);
- metafora procesării informației (cognitivistă);
- metafora constructivistă.

În cadrul metaforei constructiviste se remarcă îndeosebi modelul denumit constructivismul social, propus de L.S. Vîgotski (1896-1934). Psihologul rus insistă asupra rolului interacțiunii sociale în dezvoltarea cognitivă a individului, afirmând că aceasta este, de fapt, o socioconstrucție.

Conform constructivismului social, cunoașterea este creată de către cei care învață, în contextul și ca rezultat al interacțiunii sociale. Această abordare este reflectată în particular prin utilizarea instrumentelor Web 2.0, care acționează ca elemente de mediere între elevi și, respectiv între elevi și educatori.

Dintre caracteristicile generale unui elev – conform modelului constructivist – se pot remarca:

- responsabilitate pentru propria activitatea de învățare;
- cultivă autonomia;
- dezvoltă scopuri și inițiative;
- creează și utilizează strategii;
- acceptă complexitatea vieții;
- respectă diversitatea perspectivelor și a punctelor de vedere;
- cultivă autocontrolul;
- este automotivat, inovativ, realist, flexibil și moderat;
- are mintea deschisă, îndeplinește sarcini și rezolvă probleme.
- Dintre trăsăturile personale ale elevului în activitatea la clasă pot fi amintite:
- este activ și dinamic;
- pune întrebări;
- creează relații;
- este critic și interactiv;

- cercetează, descoperă, colaborează, evaluează, sintetizează.

Competențele social-cognitive pot fi dezvoltate prin utilizarea Internetului. Constructivismul social accentuează negocierea și co-determinarea sensurilor împreună cu alții.

Învățarea colaborativă este bazată pe modelul constructivist și pe folosirea instrumentelor Web 2.0. Studiul devine rezultatul unei munci colective în care fiecare elev devine creatorul conținuturilor științifice. Rolul inițial al materialelor didactice se schimbă, astfel încât ceea ce se numește conținutul disciplinei nu mai există ca realitate definitivă înainte de începutul activității ci reprezintă rezultatele ei.

Proiectarea Unității de învățare

Autorul unității de învățare

Prenume și nume : Fârtașescu Paula

Județ: Vâlcea

Denumire unitate școlară: Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”

Localitatea; Râmnicu Vâlcea

Prezentare generală a unității de învățare

Titlul planului unității de învățare

REȚELE DE CALCULATOARE. INTERNET

Rezumatul unității de învățare

Studiul acestei unități de învățare pornește de la întrebarea esențială: „Cum evoluează comunicarea în lumea virtuală?”. Încercăm să răspundem la această întrebare descoperind evoluția Internetului către web 2.0 și implicațiile acestei evoluții. Pe parcursul unității răspundem și la întrebările:

- Cum ne ajută Internetul în procesul de comunicare?
- Cum putem utiliza Internetul?
- Ce avantaje ne oferă utilizarea Internetului?
- Temele unității de învățare:
- Definierea noțiunilor legate de „arhitectura” Internetului
- Serviciile oferite în Internet
- Accesul la Internet
- Adresarea în Internet
- Căutarea informației
- Poșta electronică (e-mail)
- Securitate în utilizarea Internetului
- Serviciul de conversație

Predarea-învățarea

Unității de Învățare „Rețele de calculatoare. Internet” este orientată pe rezolvarea unor sarcini de lucru, utilizându-se preponderent metoda învățării și a formării deprinderilor prin rezolvarea unei game cât mai variate de aplicații practice și punându-se accent pe realizarea de proiecte.

Realizarea proiectelor în cadrul activităților practice va urmări dezvoltarea abilităților de lucru în echipă, abilități de gândire de nivel superior cu privire la ideile importante, abilități de comunicare și colaborare, creativitate, capacitate de adaptare, auto-formare și responsabilitate socială.

Locul de desfășurare a instruirii este laboratorul de informatică în care este necesar să existe un număr suficient de calculatoare conectate în rețea și cu acces la toate serviciile Internet.

Școala și câmpul școlar educativ

Prof. Becheru Cosmin

Școala Gimnazială Dăești, Vâlcea

În societatea tradițională, valorile promovate de școală erau ascultarea, disciplina, supunerea față de profesor. Cadrul didactic avea o poziție privilegiată în câmpul școlar, spre deosebire de elev, văzut drept obiect pasiv al procesului de învățământ. Aceste coordonate se modifică însă în școala modernă, care pune accent pe alte valori, cum ar fi cooperarea, competiția pozitivă și inițiativa proprie.

Acțiunea definitorie a școlii rămâne educația, considerată un proces destinat exclusiv omului și care vizează disciplinarea și civilizarea acestuia, din perspectiva unui ideal de personalitate umană, propus și dorit chiar de societate. Ioan Cerghit definea educația din mai multe unghiuri, ca proces, prin care ființa umană este supusă unei transformări îndelungate, ca acțiune de conducere, omul devenind o ființă formată și autonomă, dar și ca acțiune socială sau ca relație desfășurată între doi poli, educatorul și cel care este educat.⁶¹

Funcțiile educației sunt diverse și se referă la transmiterea valorilor pe care societatea le posedă, la pregătirea și la formarea oamenilor sau la valorizarea creațiilor culturale. Educația trebuie să țină cont de particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor, folosind metode și strategii optime de dezvoltare ale acestora. Ea trebuie, de asemenea, să stimuleze imaginația și exprimarea elevilor, oferindu-le un cadru favorabil creșterii, fără a le impune un cadru rigid, prestabilit.

Dacă altădată metoda predominantă de desfășurare a lecției era expunerea, pentru că oferea posibilitatea profesorului să-și etaleze bagajul de cunoștințe, astăzi se pune accent pe metode moderne, care să transforme profesorul în manager al învățării, iar elevului să i se creeze cadrul unei manifestări proprii, pentru a-și putea forma puncte de vedere personale.

Însuși procesul de învățământ se îmbogățește cu o nouă latură, evaluarea, care vine să completeze predarea și învățarea, astfel încât cadrul didactic își sporește atribuțiile, dar, pe de altă parte, dă posibilitatea elevului să ia parte la instruirea proprie, profesorul coordonând acest proces. Lecția, ca formă de bază a desfășurării instrucției și educației, devine o suită de evenimente care pot fi segmentate, fiecare având coerență și conducând elevii spre realizarea obiectivelor. Acest demers se află sub incidența unor principii didactice, care îl orientează și care vizează alegerea unor metode specifice, selectarea celor mai utile strategii. Astfel, principiul caracterului educativ al instruirii ține cont nu de cunoștințele pe care elevul le va fi asimilat la sfârșitul procesului educativ, ci de modul în care aceste cunoștințe vor fi aplicate. Tot acest principiu insistă asupra formării unor priceperi și deprinderi de muncă individuală și intelectuală, mutând accentul de pe informativ pe formativ.

Un alt principiu este cel al însușirii conștiente și active. Învățământul tradițional se axa pe respectarea intervalului de timp alocat orei, în dauna elevilor, care nu asimilau în mod corect informațiile transmise. Acest principiu, însă, insistă asupra unei apropieri între elevi și conținutul curricular și cere ca ambii parteneri să se implice în procesul didactic. Efortul este dublu. Pe de o parte, profesorul trebuie să cedeze o parte din atribuții, renunțând la poziția centrală care i se atribuia în învățământul tradițional. De cealaltă parte, elevul este stimulat să aibă încredere în posibilitățile proprii și să-și depășească pasivismul.

Câmpul școlar educativ modern se desfășoară, așadar, între două elemente care trebuie să participe în egală măsură. Profesorul, manager și formator al procesului instructiv-educativ, și elevul, obiect și subiect al acestui proces, dobândind autonomie și formându-se în spiritul responsabilității și al culturii civice.

În procesul de învățământ, elevii trebuie să părăsească poziția de receptori pasivi și să devină parte creativă, activă și cooperantă a acestui proces. Ei trebuie ajutați să-și asume nu numai drepturi, ci și responsabilități, întrucât acestea din urmă îi vor ajuta să-și formeze un spirit civic. În învățământul modern, se promovează un rol nou al elevilor, aceștia fiind stimulați să dobândească abilități și capacități. De asemenea, se pune mare accent pe studiul individual, pentru ca elevii, odată ieșiți din câmpul școlar, să fie capabili să-și

6 ¹ apud Constantin Cucoș - *“Pedagogie”*, Polirom , 1996

continue educația, abordând latura informală a acesteia.

Societatea actuală, aflată în plin proces de globalizare, propune modele îndoielnice, pe care tinerii și le asumă neținând cont de faptul că acestea nu sunt decât imagini care se vând și care nu însumează trăsături puternice de caracter. Coordonatele vremii, simplu, repede, facil, influențează și modul de a gândi și de a se comporta al tinerilor, care visează cariere de succes, modalități cât mai rapide de a face bani, munca pierzându-și din importanță. Discursul școlii, învechit și bombastic, nu reușește să atragă, deși elevii își petrec o mare parte din timp în acest spațiu.

Limbajul elevilor este primul care trage un semnal de alarmă. Împeștriat cu termeni proveniți din limba engleză, el reflectă preocupările acestora. Cool, trendy, fresh, full. Iată caracteristicile unei generații care trăiește numai la prezent, nepunând preț pe experiența trecutului, care caută senzaționalul, pentru că se opune plictiselii, și care iubește viteza și schimbarea. Obișnuiți cu rolul pe care școala li-l rezervă, și anume acela de obiect ai educației, nesolicitați să răspundă în clasă ori să dea dovadă de creativitate, de imaginație, elevii se vor elibera de prejudecăți într-un spațiu care nu este supus constrângerii și în care se simt liberi, cum ar fi strada, un spațiu ieșit de sub incidența normelor și a regulilor.

Școala trebuie să-și asume un rol activ și responsabil în formarea și educația copiilor, propunându-le acestora să se implice și să participe la propriul proces de formare și educare, astfel încât să-și găsească identitatea.

Bibliografie

1. Cristea, Sorin -- *“Managementul organizației școlare”*, Editura Didactică și Pedagogică, 2003;
2. Debesse, Maurice -- *“Etapele educației”*, EDP, București, 1981 ;
3. Ulrich, Cătălina -- *“Managementul clasei – Învățarea prin cooperare”*, Corint, 2003.

Învățământul tradițional – învățământul modern

Prof. Becheru Ramona Florentina
Liceul Tehnologic Forestier Râmnicu Vâlcea

Axat pe transmiterea de informații și excluzând rolul elevului ca partener al procesului instructiv - educativ, învățământul tradițional promova o învățare de menținere, așa cum o definea J.W.Botkin⁷¹. Acest tip de învățare, caracteristic unei societăți tradiționale, se baza pe o simplă transmitere de cunoștințe, necesare elevilor pentru a face față unui sistem de viață cunoscut, recurent, din care inovația lipsea cu desăvârșire. Profesorul avea rolul de a facilita acest transfer de informații, neglijând funcția formativă a învățării și neacceptând intervenții ale elevilor. De altfel, se dorea cultivarea unui spirit obedient din partea acestora din urmă, care excludea imaginația și inițiativa. “Prejudecata profesorului, notează Emil Stan, de cele mai multe ori neconștientizată ca atare, era aceea că elevul nu trebuie să se miște decât în cadrele fixate și că nu are niciun cuvânt de spus în ceea ce privește cadrele ca atare sau activitatea de fixare a lor. ... În acest context, autoritatea profesorului se întemeia pe câteva elemente: statut, experiență, volum mai mare de cunoștințe.”⁸²

Secolul 21 a modificat însă poziția pe care școala trebuie să o aibă. Societățile multiculturale, care pun accentul pe diversitate și pe acceptare, se lovesc de un sistem educativ rigid, în care predomină o viziune monoculturală și care nu este pregătit să se înnoiască. Strategiile didactice rămân învechite, promovând o cultură etnocentristă și ignorând valori precum toleranța, egalitatea, respectul, valori recunoscute deja de societățile democratice.

În paradigma tradiționalistă, educatorul era cel care transmitea informații, mereu aceleași, având

7 ¹ Apud Constantin Cucuș -- *“Educația, dimensiuni culturale și interculturale”*, Polirom, 2000

8 ² Stan, Emil - - *“Managementul clasei”*, Aramis, 2003, pag. 7

o poziție ce se baza pe autoritate. O autoritate ce nu putea fi contestată și care domina elevul. Profesorul avea inițiativa și tot el decidea catitatea de informații pe care trebuia să o ofere elevilor, fără a ține cont de particularitățile acestora. Instrucția era aceeași pentru toți și aceleași informații erau solicitate tuturor elevilor. Lecția, demersul educativ de bază, nu era altceva decât o succesiune monotonă de secvențe, în care elevul își asuma rolul pasiv de a recepta informații, pe care trebuia apoi să le reproducă întocmai, fără a le îmbogăți.

Pedagogia activă, caracteristică învățământului modern, face posibilă trecerea de la transmiterea de cunoștințe la formarea de deprinderi și de abilități, accentuând astfel latura formativă a educației. Modelul magistricentric, al dascălului aflat în centrul procesului instructiv – educativ, este considerat depășit și este înlocuit de o viziune pedagogică nouă, în care elevul joacă rolul cel mai important, devenind parte activă a instruirii sale.

Total diferită de pedagogia tradițională, pedagogia modernă modifică rolul jucat de polii educaționali, mutând accentul pe elev. Abandonarea limbii de lemn, folosirea unui discurs nou, mobilizarea elevilor în procesul educativ sunt numai câteva dintre caracteristicile acestei pedagogii. Întrebarea dominantă a învățământului modern este ce rol alege școala să joace în societatea actuală și cât de pregătită este ea să facă față schimbărilor provocate de globalizare. Idealul educațional este legat de valorile culturale ce trebuie asimilate, de tipul de personalitate impus de societate, dar și de nevoile elevului. Nu mai este vorba de un model educațional standard, ci de unul dinamic, în concordanță cu noile realități și capabil să reziste la schimbări.

Din perspectiva pedagogiei moderne, a preda devine un demers educativ în cadrul căruia sunt mobilizate resursele clasei de elevi, aceasta fiind motivată permanent să parcurgă procesul instructiv. A altă componentă a învățării este evaluarea, modalitate prin care profesorul stabilește măsura în care obiectivele au fost atinse și prin care va pune la punct o strategie didactică mai eficientă pentru următorul proces instructiv. Activitatea independent, desfășurată de elevi devine, astfel, concludentă și necesară, ea dând dovada utilității metodelor abordate. Profesorul va organiza și va coordona acest demers instructiv, exercitând funcții diverse, de organizare a activității, de impunere a unor metode, de dezvoltare a unor capacități și de personalizare a activității didactice.

Învățământul modern nu caută să scoată în evidență rolul profesorului, ci vine în întâmpinarea cerințelor societății, propunând strategii didactice potrivite pentru formarea elevilor. Experiența tradiției și capacitatea de inovare și de creativitate sunt noile repere ale școlii, care propune educații noi, în acord cu societatea globală: educația pentru pace, educația ecologică ori educația pentru o societate multiculturală.

De asemenea, metoda predominantă de desfășurare a instrucției este metoda euristică, deoarece învățarea prin descoperire asigură elevilor o dobândire conștientă a conținutului curricular, acesta fiind ușor de reactualizat, o dată trecut prin filtrul propriu. Școala trebuie să încurajeze formarea unui spirit critic, a unor atitudini pozitive și a studiului individual, antrenând elevii în activități diverse și diversificate, pentru a-i face să renunțe la rolul pasiv.

Bibliografie

1. Albu, Gabriel, *“În căutarea educației autentice”*, Polirom, 2002;
2. Cristea, Sorin, *“Managementul organizației școlare”*, Editura Didactică și Pedagogică, 2003;
3. Cucuș, Constantin, *“Educația, dimensiuni culturale și interculturale”*, Polirom, 2000;
4. Debesse, Maurice, *“Etapele educației”*, EDP, București, 1981;
5. Păun, Emil, Potolea, Dan, *“Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative”*, Polirom, 2002;
6. Stan, Emil, *“Managementul clasei”*, Aramis, 2003;
7. Stan, Emil, *“Profesorul, între autoritate și putere”*, Teora, 1999;
8. Ulrich, Cătălina, *“Managementul clasei – Învățarea prin cooperare”*, Corint, 2003.

Promovarea egalității de șanse în școală

Baloiu Alina-Mihaela

Scoala Gimnaziala Nr1 Comuna Catina

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Școala se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie romă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm.

Valorificarea diversității permite toleranța, recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă.

Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea că nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.

3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008

Egalitatea de șanse

*Prof. Barbu Elena-Diana
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte, fiind asigurată participarea fiecărei persoane la viața economică și socială, fără nicio deosebire.

Școala este locul unde speranțele celor care iau parte la activitățile de învățare pot deveni realitate prin conștientizarea diversității și complexității naturii umane și valorificarea fiecărui talent sau latură creativă.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Legea educației naționale are numeroase prevederi în spiritul egalității de șanse, a incluziunii sociale, a respectării și a valorizării diversității etnice, culturale și sociale.

Conform legii educației, participarea la învățământ, incluzând participarea la procesele decizionale se face în mod echitabil, implicând în mod nediscriminatoriu toate părțile interesate.

Printre principiile care guvernează învățământul preuniversitar, cel superior precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România se numără:

- principiul echității - în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare;
- principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase;
- principiul asigurării egalității de șanse;
- principiul transparenței - concretizat în asigurarea vizibilității totale a deciziei și a rezultatelor, prin comunicarea periodică și adecvată a acestora;
- principiul libertății de gândire și al independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine politice;
- principiul incluziunii sociale;
- principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia;
- principiul participării și responsabilității părinților;
- principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare.

În calitate de profesor sunt sigură că fiecare copil poate fi educat, poate fi ajutat să treacă de la o etapă la alta, să îi fie create mijloacele necesare pentru depășirea și rezolvarea oricăror contradicții ce intervin. Profesorul are datoria de a oferi elevilor conținuturile ce urmează a fi asimilate, iar pe de altă parte să se preocupe de modul în care să fie asimilate, de formarea capacităților. Astfel, cadrul didactic trebuie să intervină în crearea unui climat educațional favorabil cu valențe puternice asupra formării personalității copilului.

Pentru o educație bazată pe egalitate de șanse trebuie să avem în vedere:

- Să tratăm toți elevii în mod egal indiferent de originea lor etnică sau social, dizabilitate sau gen;
- Să se acorde o atenție deosebită limbajului folosit cu elevii, astfel încât să nu se creeze stereotipuri;
- Să nu se judece un elev în baza unor opinii expuse în clasă;
- Acordarea accesului egal tuturor elevilor la cunoștințele și activitățile din clasă.

Pentru ca procesul didactic să fie un succes, profesorul trebuie să transmită informațiile într-un mod accesibil și să pună la dispoziția elevilor toate materialele de care au nevoie pentru înțelegerea și acumularea cunoștințelor. De asemenea, acest drept la educație trebuie conștientizat de fiecare individ al societății pentru a veni în întâmpinarea necesităților elevilor, chiar și celor ale căror cerințe sunt generate de incapacități sau dificultăți de adaptare.

În cadrul educației nonformale, cadrele didactice au șansa să aleagă conținuturile de învățare, propunând elevilor un program de învățare flexibil în funcție de vârstă, de posibilitățile de dezvoltare și de capacitatea de înțelegere a copiilor. Activitățile alese sunt orientate spre formarea personalității elevului, având ca scop principal integrarea socială, considerând că fiecare copil are un potențial educativ înăscut care trebuie doar descoperit.

Consider că cea mai mare misiune a instituției și a profesorilor este realizarea unei educații de calitate și respectarea drepturilor copilului.

Bibliografie

1. M. Duță, Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc, EDICT, ianuarie 2018
2. Ghid pentru promovarea egalității de șanse
3. <https://www.dascalidedicati.ro/egalitate-de-sanse-si-nondiscriminare-in-mediul-scolar/>
4. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009
5. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București

Bariere în calea egalității de șanse în educație în sistemul de învățământ din România

Prof. Maria-Corina Albinaru

Egalitatea de șanse în educație este esențială pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și prospere. În România, deși au fost făcute progrese semnificative, există încă numeroase bariere care împiedică realizarea egalității de șanse în sistemul de învățământ. Acest referat își propune să identifice și să analizeze principalele bariere în calea egalității de șanse în educație în România și să sugereze posibile soluții pentru depășirea acestora.

Bariere economice

Disparitățile economice reprezintă una dintre cele mai mari provocări în calea egalității de șanse în educație. Mulți copii din familii cu venituri reduse nu au acces la resursele necesare pentru a-și continua studiile. Costurile asociate cu educația, cum ar fi uniformele școlare, manualele, transportul și activitățile extracurriculare, pot deveni prohibitive pentru aceste familii.

Bariere geografice

Accesul la educație variază semnificativ între mediul urban și cel rural. În zonele rurale, infrastructura educațională este adesea insuficientă, iar școlile sunt prost dotate. De asemenea, distanțele mari pe care copiii trebuie să le parcurgă pentru a ajunge la școală reprezintă un obstacol major. Transportul școlar este adesea inexistent sau inadecvat, ceea ce descurajează frecventarea școlii.

Bariere sociale și culturale

Normele și valorile sociale și culturale pot influența negativ accesul la educație pentru anumite grupuri de copii. De exemplu, în comunitățile rome, tradițiile și obiceiurile pot prioritiza munca sau căsătoria timpurie în detrimentul educației. De asemenea, discriminarea și prejudecățile pot descuraja copiii din aceste comunități să participe la sistemul de învățământ.

Bariere legate de infrastructura educațională

Multe școli din România se confruntă cu probleme legate de infrastructură. Clădirile vechi și neîntreținute, lipsa sălilor de clasă adecvate, echipamentele și materialele didactice insuficiente și inadecvate afectează calitatea educației. În plus, accesul limitat la tehnologie și la internet în multe școli din mediul rural

împiedică utilizarea unor metode moderne de predare și învățare.

Bariere instituționale și legislative

Deși legislația românească prevede egalitatea de șanse în educație, implementarea acesteia lasă de dorit. Birocrația, lipsa de transparență și de responsabilitate în gestionarea resurselor educaționale contribuie la perpetuarea inegalităților. De asemenea, finanțarea insuficientă a sistemului de învățământ agravează aceste probleme.

Soluții pentru depășirea barierelor

Suport financiar și logistic pentru familiile defavorizate: Acordarea de burse și ajutoare financiare pentru copiii din familii cu venituri mici, precum și asigurarea transportului gratuit pentru elevii din mediul rural.

Investiții în infrastructură: Modernizarea și echiparea corespunzătoare a școlilor, în special în zonele rurale, pentru a crea un mediu de învățare adecvat.

Programe de incluziune socială: Dezvoltarea de programe educaționale care să promoveze diversitatea și să combată discriminarea, precum și implicarea activă a comunităților locale în procesul educațional.

Formare continuă pentru cadrele didactice: Pregătirea și perfecționarea continuă a profesorilor pentru a gestiona diversitatea și a implementa metode de predare inovative.

Reforma sistemului legislativ și instituțional: Îmbunătățirea cadrului legislativ și a mecanismelor de implementare a politicilor educaționale pentru a asigura transparența, responsabilitatea și eficiența în gestionarea resurselor.

Egalitatea de șanse în educație reprezintă un deziderat esențial pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și prospere. În România, există numeroase bariere care împiedică realizarea acestui obiectiv, dar printr-un efort concertat al autorităților, comunităților locale și societății civile, aceste obstacole pot fi depășite. Investițiile în educație, promovarea incluziunii sociale și reforma instituțională sunt pași esențiali pentru asigurarea unui sistem de învățământ echitabil și accesibil pentru toți copiii.

O școală pentru toți

Prof. Bălțatu Laura

Școala Gimnazială, comuna Frâncești

O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învățământului românesc este aceea de democratizare și egalizare a șanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înființată și școala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educației

Copiii sunt o categorie socială care în ciuda aparențelor nu au timp să aștepte: dacă sunt lăsați să crească fără ajutorul de care au nevoie, personalitatea viitorului adult are cu siguranță de suferit.

„Școala pentru toți” reprezintă dezideratul maximei flexibilități și toleranțe în ceea ce privește diferențele fizice, socio-culturale, lingvistice și psihologice existente între copii, scopul fiind acela de a le oferi tuturor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitatea și nevoile proprii și de a se exprima conform trăsăturilor individuale de personalitate. Acest fapt impune gândirea unei structuri care să îmbine flexibil și eficient demersurile din toate domeniile, proces care implică formarea unei atitudini pozitive față de incluziune.

Imaginea reală a ceea ce înseamnă „Școala pentru toți” trebuie promovată, iar elevii, părinții și cadrele didactice din școlile de masă trebuie convinși de necesitatea și avantajele integrării acestor copii în sistemul obișnuit de învățământ, pentru că învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună.

Discriminarea este o acțiune care presupune un tratament diferit, nedrept față de persoane din cauza apartenenței lor la un anumit grup social. Există mai multe forme de comportamente discriminatorii, dar toate au comun faptul că implică o anumită formă de excludere sau de respingere. Copiii care sunt diferiți de majoritate în vreun fel pot chiar începe să aibă sentimente negative față de ei înșiși, dacă simt că deosebirea

aceasta este percepută ca ceva „mai puțin normal” sau „mai puțin bun”.

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, rromi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Educația împotriva discriminării trebuie să înceapă din perioada preșcolară. Chiar înainte de a putea vorbi, copiii încep să observe diferențele legate de culoarea pielii, forma ochilor, etc. Ei absorb repede informații despre discriminare și stereotipuri de la televizor, de la cei de o vârstă cu ei și, mai ales, din ceea ce spun și fac adulții (părinții, educatorii). Copiii mici au un model în copiii mai mari și-n adulții importanți. De aceea, mesajele pe care adulții le transmit despre oameni care sunt de etnie diferită, care au o dizabilitate sau care vorbesc o limbă diferită sunt foarte importante.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii:

- *dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor;

- *nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități;

- *școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Educația incluzivă înseamnă că toți copiii și tinerii învață împreună în structuri obișnuite ale învățământului preșcolar, școlar și superior. Incluziunea implică ca toți copiii să participe la viața și activitățile școlii, indiferent de nevoile pe care le au. Școala incluzivă presupune recunoașterea dreptului fiecărui copil la educație și înțelegerea diferențelor de adaptare și învățare, specifice fiecărui copil în parte, ca fiind naturale. Într-un mediu școlar optim integrării sociale a elevilor cu dizabilități, se realizează adaptarea școlii la diversitatea copiilor dintr-o comunitate. Pentru acești copii, etichetați ca fiind „dificili”, școala românească trebuie să intervină, deoarece societatea a reușit să înțeleagă că fiecare persoană este utilă și poate contribui la progresul general în felul său.

Incluziunea presupune nu doar acceptarea, tolerarea copiilor cu nevoi speciale într-o clasă din învățământul de masă, ci și adaptarea la cerințele acestor copii, cuprinderea acestora în programele educaționale alături de copii normali, dar și responsabilitatea de a le asigura în același timp servicii de specialitate, programe de sprijin individualizate. Înseamnă asumarea unor schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv – educative derulate în școală.

Educația incluzivă reprezintă soluția nu doar pentru creșterea șanselor de acces egal tuturor copiilor la educație ci și pentru ameliorarea calității în educația contemporană. Așadar o școală incluzivă este o școală deschisă către orice elev, o școală care primește orice elev. Îi valorizează și îi fac să se simtă ca acasă, o școală care oferă sprijin accentuat pentru acei copii, o școală ideală unde sunt ajutați să-și atingă potențialul nativ, **unde toți sunt diferiți, dar egali** în șansa de a se educa. Toți suntem identici și, totuși, deosebiți. Un suflet inocent ca cel al unui copil este ca o pasăre care dorește să își ia zborul. Zborul spiritului nu poate fi îngărdit sau restricționat, el dorește să fie liber să poată să atingă imensitatea albastrului de o claritate orbitoare. Îndată ce un copil este dezavantajat, marginalizat, zborul este compromis, nu mai poate să atingă înălțimi nemărginite, este reprimat, iar aripile îi vor fi frânte, la fel și spiritul. Egalitatea între copii ar trebui să reprezinte un mod de viață existent, nu doar o concepție care pare imposibil de atins din cauza unor lucruri minore care în ochii unora iau proporții colosale.

Așadar, școala incluzivă contribuie la îmbunătățirea sistemului educațional pentru toți elevii. Fiecare copil poate învăța și reuși. Are nevoie doar de atenție, susținere și de un mic avânt. Incluziunea în școală și nu numai, este un drept și nu poate fi negat nimănui. Lipsa accesului la educația incluzivă reduce dramatic șansele copiilor de a-și valorifica adevăratul potențial și de a-și croi propriul drum în viață.

Bibliografie

1. Popovici Doru, „Elemente de Psihopedagogia Integrării”, Editura Pro Humanitate, 2000
2. Vrășmaș, T., Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004
3. Introducere în educația incluzivă - Ghid pentru cadrele didactice, 2005

Egalitatea de șanse, un drept al tuturor!

Prof. înv. preșc. Bunescu Elena-Alexandra

Școala Gimnazială Nr. 4/ G.P.N. Nr.11 Copăcelu, Râmnicu Vâlcea

Educația este unul dintre cele mai puternice instrumente pentru promovarea egalității de șanse într-o societate. Prin intermediul educației, se pot reduce inechitățile și se poate asigura că fiecare individ are posibilitatea de a-și atinge potențialul maxim, indiferent de circumstanțele personale sau sociale. În acest referat, vom explora modul în care educația contribuie la egalitatea de șanse și vom discuta câteva strategii eficiente pentru a atinge acest obiectiv.

Rolul educației în promovarea egalității de șanse:

1. Eliminarea discriminării: Educația are un rol central în combaterea prejudecăților și stereotipurilor care conduc la discriminare. Prin includerea în curriculum a unor teme legate de diversitate și incluziune, elevii pot învăța să respecte și să valorizeze diferențele dintre oameni. Astfel, educația contribuie la formarea unei societăți mai tolerante și mai echitabile.

2. Accesul egal la resurse educaționale: Pentru a promova egalitatea de șanse, este esențial ca toți elevii să aibă acces la resurse educaționale de calitate. Aceasta include nu doar accesul la manuale și materiale didactice, dar și la tehnologie modernă, laboratoare bine echipate și activități extracurriculare care să le permită să se dezvolte pe multiple planuri.

3. Sprijinirea categoriilor vulnerabile: Un aspect crucial al promovării egalității de șanse este acordarea unui sprijin suplimentar pentru categoriile vulnerabile, cum ar fi copiii din familii sărace, minoritățile etnice sau copiii cu dizabilități. Programele de mentorat, consiliere și suport educațional adaptat nevoilor specifice pot face o diferență semnificativă în viața acestor elevi.

Strategii pentru promovarea egalității de șanse prin educație:

1. Implementarea programelor de educație compensatorie: Programele de educație compensatorie sunt destinate să ofere suport suplimentar elevilor care provin din medii dezavantajate. Aceste programe pot include ore de pregătire suplimentară, acces la resurse educaționale speciale și suport emoțional și social pentru a ajuta elevii să își depășească dificultățile și să își îmbunătățească performanțele școlare.

2. Promovarea educației incluzive: Educația incluzivă presupune integrarea tuturor elevilor, indiferent de abilitate sau dizabilitate, într-un mediu educațional comun. Aceasta implică adaptarea metodelor de predare și a infrastructurii școlare pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor. Educația incluzivă nu doar că sprijină dezvoltarea personală a fiecărui elev, dar contribuie și la crearea unei culturi școlare bazate pe respect și cooperare.

3. Formarea și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice: Profesorii joacă un rol esențial în promovarea egalității de șanse. Prin formarea și dezvoltarea continuă, cadrele didactice pot dobândi competențele necesare pentru a aborda diversitatea în clasă și pentru a implementa metode de predare care să sprijine toți elevii. Programele de formare ar trebui să includă teme precum educația pentru drepturile omului, managementul diversității și pedagogia incluzivă.

Impactul pozitiv al egalității de șanse prin educație

Promovarea egalității de șanse prin educație are numeroase beneficii, atât pentru indivizi, cât și pentru societate. Persoanele care au acces la o educație de calitate au mai multe șanse de a obține locuri de muncă bine plătite și de a contribui la economia națională. În plus, educația reduce riscul de excluziune socială și sărăcie, oferind indivizilor posibilitatea de a-și construi o viață mai bună. Pe plan social, educația contribuie la crearea unei societăți mai coezive și mai pașnice.

O populație educată este mai puțin susceptibilă la prejudecăți și discriminare, ceea ce duce la relații interumane mai armonioase și la o comunitate mai unită. Egalitatea de șanse prin educație nu este doar un ideal, ci o necesitate pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și prospere. Prin eliminarea barierelor și promovarea incluziunii, educația poate transforma vieți și poate contribui la bunăstarea generală.

Este responsabilitatea noastră, ca societate, să ne asigurăm că fiecare copil are acces la o educație de calitate și că nimeni nu este lăsat în urmă. Numai astfel vom putea construi un viitor mai bun pentru toți!

Egalitatea de șanse în educația românească

*Prof. Ceaușu Geta-Cristina,
Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Școala este locul în care profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Sistemul educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea

unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt multiple, un exemplu ar fi copii care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii.

Astfel, proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte.

Cadrelor didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse în procesul învățării

Prof. Ciochină Luisa

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea presupune respectarea drepturilor copilului: dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, dreptul la libertatea de întrunire și de asociere (drepturi civile), dreptul la securitatea persoanei și la obținerea protecției statului împotriva violențelor din partea unui individ, grup, instituție, precum și drepturi economice, sociale și culturale (dreptul la sănătate, la îngrijire medicală, la educație și la pregătire profesională, dreptul de a lua parte, în condiții de egalitate, la activități culturale și sportive).

Egalitatea șanselor semnifică oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, o educație pentru toți și pentru fiecare, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

Dacă discriminarea este acțiunea prin care o persoană este tratată nedrept din cauza unor atitudini bazate pe prejudecăți, atunci non-discriminarea este asociată cu politica șanselor egale, cu un tratament egal (tratament asemănător, dacă persoanele sunt asemănătoare, sau diferențiat, dacă nu sunt asemănătoare și prezintă nevoi diferite). Apare astfel ideea de incluziune ce are la bază anumite principii: principiul unicității persoanei în termeni de abilități, motivații, și nevoi de învățare, principiul diversității persoanelor antrenate în sistemul educațional atât ca agent, cât și ca beneficiar, principiul accesului și participării tuturor persoanelor la o educație adecvată și de calitate.

Există o serie de factori de risc cu privire la exercitarea dreptului la educație (dimensiunea formală a egalității șanselor), factori induși de caracteristicile individuale ale copiilor, ale mediului socio-familial și școlar, ale grupurilor sociale din care fac parte copiii. Acești factori reprezintă o provocare adresată cadrului didactic, căci acesta trebuie să le dea o nouă întorsătură, să le minimizeze efectele.

Procesul instructiv-educativ trebuie să se desfășoare într-o manieră care să dea posibilitatea fiecărui elev să învețe.

În școala incluzivă, învățarea este văzută ca un proces la care elevii participă în mod activ și își asumă roluri și responsabilități clare. Cadrul didactic este considerat mai curând un mediator decât un meditator, formator.

Mediul în care se realizează învățarea reprezintă o continuă provocare pentru cadrul didactic care simte că aparține acestuia și care își pune vrea să pună o amprentă stimulativă asupra lui. Elevii au o reacție pozitivă față de un mediu plăcut.

În școala trebuie să promovăm egalitatea și valoarea, să creăm unui mediu plăcut, interesant, personalizat (în care fiecare copil se regăsește), prietenos față de elevi, în care copilul să se simtă confortabil și în siguranță, ceea ce reprezintă o provocare adresată cadrului didactic.

Eficientizarea învățării ce promovează egalitatea de șanse presupune utilizarea unor strategii de sprijinire a tuturor copiilor:

- Învățarea interactivă (strategii de învățare focalizate pe cooperare, colaborare și comunicare între elevi, între profesor și elevi, între profesori și părinți ai elevilor).
- Negocierea obiectivelor – negocieri privind modalitățile de lucru, procedeele de evaluare, metodele de recompensare.
- Demonstrația, aplicația, feedback-ul.
- Modalitățile de sprijin în actul învățării pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (confort socio-afectiv, învățarea în perechi, predarea în echipă, învățarea de la copil la copil, colaborarea între elevi, părinții ca parteneri în învățare, comunicarea cu alți specialiști din afara școlii).
- Evaluarea continuă a învățării, ce presupune prezența unui răspuns permanent la conținuturile și mesajele primite de la cel care învață.

Strategiile enumerate implică o nouă orientare sau schimbare de optică, ce pune accent pe: cooperare,

parteneriat (un simplu act de învățare poate fi considerat astfel), învățare socială și valorizare a relațiilor pozitive, umaniste în educație.

Este o provocare permanentă pentru fiecare cadru didactic care trebuie să fie empatic, asertiv, inovator și o amenințare la adresa conservatorismului, la adresa vechiului autoritarism. Amenințarea se referă la anumite aspecte ale vieții sociale (la nivel macro) sau la anumite însușiri (la nivel micro) ce pot fi schimbate, atâta timp cât voința, motivația și dorința le subclasează.

Cadrul didactic trebuie să evite exprimările de tip discriminator, etichetarea voită sau involuntară, să nu manifeste prejudecăți față de copil, astfel încât toți să se simtă acceptați sau valorizați.

Una dintre marile calități ale unui cadru didactic îl reprezintă tactul în impunerea “fără impunere” a unui punct de vedere echitabil, determinarea elevilor de accepta una dintre valorile societății promovate și prin educație: egalitatea de șanse.

Relativizarea efectelor negative ale etichetării este la îndemâna fiecărui cadru didactic, prin acțiuni care vizează centrarea pe acțiunile elevului și nu pe persoana lui, prin încurajarea permanentă a schimbării, prin luarea în considerare a posibilității ca elevul să-și schimbe comportamentul, prin sublinierea progresului individual al elevului și nu compararea sa cu ceilalți, prin folosirea etichetării pozitive, care va ajuta elevul să-și pună în valoare potențialul.

Conceptul de egalitate înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturi egale, ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Bibliografie

1. E. Hussar, T. Safciuc- Colaborare și incluziune în sala de clasă, Editura Casei Corpului Didactic Bacău, 2008.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Conceptul de copilărie

Prof. Înv. Preșcolar: Cumpănașu Maria Alina

Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 1 Râmnicu Vâlcea

Copilăria este o perioadă de mare curiozitate cognitivă, de trăiri emoționale intense, de tatonări, generate de specificul grupului de vârstă al copilului: grupul școlar. În aceasta etapă copilul descoperă lumea, modelele sociale de conduită, își însușește variate forme de comportament, se socializează și privește lumea prin grila pe care o creează grupul. Toate acestea duc la structurarea personalității copilului pe anumite direcții și la formarea unor caracteristici proprii copilăriei, care nu se confundă cu caracteristicile vârstelor ulterioare.

Copilăria reprezintă o etapă în evoluția omului, o etapă relativ autonomă care trebuie trăită și simțită ca atare, o etapă care își are caracteristicile, proprietățile și valorile ei formative specifice. Copilul trebuie tratat ca pe un copil, nu ca pe un adult în miniatură, el trebuie înțeles, trebuie tratat individual și după vârsta sa și totodată trebuie respectat.

În copilărie se pun bazele vârstei tinere și adulte, se creează premise intrinsec propriu, ce o delimitează de alte etape ale vieții omului. Intrarea în grădiniță este pentru copil un eveniment social important iar procesul adaptării la noua situație nu este foarte ușor. Copilul trece prima dată pragul grădiniței, părăsind universul familiar de acasă trăiește o aventură surprinzătoare: acasă este primul reprezentant al generației sale, într-un mediu alcătuit din personaje de dimensiuni și importanță diferite, însă caracterizate prin faptul de a fi, toate

de neînlocuit.

De socializarea efectuată acasă în familie, depinde acum o adaptare bună care este caracterizată de conduite de curiozitate și investigații activă, de relații rapide cu cei cu care va interacționa în acest mediu. Pătrunderea copilului în mediul instituționalizat al grădiniței, unde intră în contact cu persoane străine, generează reacții afective variate: unii se adaptează rapid, alții dificil, iar alții chiar deloc. Rolul cadrului didactic este esențial deoarece educatoarea este principalul intermediar între preșcolar și lumea nouă, fiind privilegiată din plin de atenția copilului.

Grădinița reprezintă un cadru mai larg decât familia ceea ce presupune, pe de o parte, o cantitate de neprevăzut și pe de altă parte, impune cerințe mai severe conduitei copilului: un orar mai diversificat și complex care necesită noi solicitări de adaptare prin faptul că se creează un discret discomfort deoarece până atunci el parcurge situații variate.

Bibliografie

1. Dănescu Elena, „Educație timpurie”, editura Larisa”, 2023

Copiii și educația ecologică

Prof Diaconu Iulia

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

În condițiile epocii contemporane, caracterizate prin creștere demografică, industrializare și prin acțiunea deseori necontrolată a omului asupra mediului, se pune tot mai acut problema protecției mediului înconjurător. Realitățile zilelor noastre arată că secolul XXI este perioada celor mai mari descoperiri tehnologice și transformări ale civilizației omenești, dar și a celor mai grave și nebănuite efecte ale acestora asupra vieții pe Terra.

Urmările acțiunilor întreprinse de om trebuiesc suportate și de plante și de animale. Tulburându-le habitatele lor, flora și fauna sunt predispuse la inevitabila dispariție. Din păcate, defrișările masive au micșorat considerabil suprafețele împădurite, iar pădurile înseamnă oxigen, înseamnă viață. Trebuie să avem grijă, adică să plantăm un copac și să reciclăm hârtia și să nu lăsăm niciodată gunoaiile în pădure, unde trăiesc o mulțime de viețuitoare, care au dreptul la o casă curată.

Trebuie să luăm atitudine, să ne schimbăm felul de a gândi și de acționa, pentru că o facem pentru noi toți și pentru generațiile ce vor urma. E timpul ca omul să fie sensibil la problemele mediului, să adopte un comportament adecvat față de natură, să protejeze mediul înconjurător. Toate acestea pot fi realizate prin educația ecologică (educației pentru protecția/ respectarea mediului). Scopul educației ecologice este formarea conștiinței și conduitei ecologice. Aceasta începe în familie, continuă în grădiniță, apoi în școală, universitate și prin formele instruirii permanente.

Fundamentul afectiv al convingerilor ecologice se creează la vârsta copilăriei prin cultivarea dragostei pentru natură și a deprinderilor elementare de ocrotire a ei. Numai pe acest suport afectiv se pot construi atitudini și convingeri ecologice, se pot dobândi cunoștințe de biologie, geografie, fizică, chimie. Scopul educației ecologice, ca parte componentă a educației morale, trebuie să fie acela de a pregăti tineretul pentru viața de mâine în spiritul respectului absolut, pentru valorile naturii, ale culturii naționale și universale și nu numai de a transmite cunoștințe.

De la vârsta preșcolară se poate pune piatra de temelie a educației ecologice, pentru început să învețe să privească cu atenție plantele, animalele, mediul înconjurător. Pentru o reușită deplină, este necesar ca preșcolarul să trăiască experiența de cunoaștere, să participe cu mult interes la descoperirea tainelor naturii, vieții plantelor și animalelor, fenomenelor din natură, cât și a rolului pe care îl are omul în protecția mediului înconjurător.

Educația ecologică este o educație prin și pentru valori, care poate dobândi forme concrete de realizare la orice nivel de școlaritate, furnizând conținuturi informaționale la nivel transdisciplinar, în context formal sau nonformal. Preșcolarii manifestă interes în ceea ce privește activitățile extracurriculare pe teme ecologice: activități de colectare a maculaturii, plantare de puieți ornamentali/ flori, acțiuni de ecologizare, etc.). Aceste activități se doresc a fi un instrument prin care se pot dezvolta deprinderi de îngrijire a mediului, se poate forma conștiința și conduita ecologică.

Educația ecologică este, prin esența ei o activitate educativă integratoare. Școlarii învață despre mediu observând, cântând, spunând poezii, desenând, povestind, făcând mici experiențe. Experiența la clasă ne-a făcut să înțelegem că, dacă proiectăm și organizăm sistematic activități de educație ecologică, prin utilizarea unor strategii diversificate, ce implică atât activitățile instructiv-educative stabilite de curriculum național cât și activitățile opționale, putem forma o concepție științifică despre lume și viață, copilul devenind participant activ la propria sa instruire. Dacă reușim să sensibilizăm copilul la atingerea unei flori cu miros deosebit sau la vederea un animal sau dacă va aduna din propria inițiativă o hârtie de jos și o va așeza în coșul de gunoi, atunci suntem pe drumul cel bun.

Bibliografie

1. Ciubotaru, M, Educația ecologică timpurie, Editura CD Press, 2005;
2. Geamăna, Nicoleta Adriana, Educația ecologică la vârsta școlară, C.N.I."Coresi" S.A., București, 2008

Copilul cu CES și integrarea lui în învățământul de masă

*Prof. Ruiu Florin-Marius
Școala Gimnazială Frâncești*

În cariera de profesor, am avut ocazia să lucrez cu mai mulți copii cu CES, copii care au prezentat diverse comportamente, care au perturbat desfășurarea activităților prin intervenții verbale sau de mișcare, care s-au comportat agresiv, care nu au putut face față cerințelor școlare, copii cu sindrom Down sau suspecți de TSA. Întotdeauna am încercat să găsesc cele mai potrivite căi prin care să însoțesc copiii către cunoaștere și integrare. Nu a fost simplu dar, cu dăruire, imaginație și multă răbdare am putut crea strategii eficiente care să îi sprijine în acest sens.

Am observat că scenariile didactice care cuprind metode și tehnici interactive sunt eficiente, mai ales în cazul copiilor cu CES care sunt integrați în școlile de masă alături de colegi cu o dezvoltare tipică, deoarece încurajează socializarea, spiritul de toleranță și suport.

Experiențele proprii au demonstrat utilitatea deosebită pe care o poate avea și jocul în procesul educativ al elevilor cu CES, făcând mai atractive conținuturile învățării care nu mai sunt văzute ca un efort prea mare de concentrare. Jocul poate stimula copilul pe mai multe planuri: senzorio-motor, intelectual, social, creativ, al conștiinței de sine și chiar terapeutic.

Pentru un copil cu nevoi speciale modul în care comunicăm cu el, neconstrângerea și relativa libertate conduce la succesul educațional. Relația profesor-elev într-o școală este una de prietenie, colaborare, încredere, în care profesorul sugerează și întărește motivația pozitivă de descoperire a copilului.

Atitudinea unui profesor vizavi de elevii cu CES atrage după sine și atitudinea celorlalți copii care nu fac altceva decât să preia un model. Colectivul clasei trebuie pregătit sub aspectul integrării, astfel încât integrarea să se realizeze cu ușurință și cu mult tact. Copiii care urmează să fie integrați, trebuie să-și conștientizeze poziția în cadrul unei clase de elevi, să-și facă prieteni, să se considere egali lor și să accepte noi provocări care apar în sistemul educațional. Astfel, copiii cu CES vor avea ocazia: să râdă și să se bucure împreună cu ceilalți; să se joace împreună cu ceilalți; să-și exprime problemele și să fie ascultați; să-și exprime opiniile personale; să

învețe ce-i bunătatea și respectul; să învețe ce este util în viața de zi cu zi; să învețe autodisciplina; să se ajute între ei; să demonstreze că sunt importanți pentru noi și pentru ceea ce fac și oferă.

Considerând școala ca principala instituție de socializare a copilului, integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și calități favorabile acestui proces.

Este foarte important ca un copil cu CES să fie ajutat să devină cât mai independent posibil în toate acțiunile pe care le întreprinde.

Bibliografie

1. Mag Alina Georgeta (coord.), *Intervenții educaționale în școala incluzivă românească*, Editura Pro Universitaria, București, 2023
2. *** CES- Ghid pentru profesori <https://online.magicsens.eu/wp-content/uploads/2020/11/CES-Ghid-pentru-profesori-BT.pdf>

Promovarea egalității de șanse prin educația în școală

Prof. Cornea Adriana

Școala Gimnazială Nr. 27 „Anatol Ghermanschi”, Brașov

Egalitatea de șanse reprezintă un principiu fundamental într-o societate democratică și echitabilă, iar educația joacă un rol crucial în promovarea acestui ideal. Educația nu este doar un drept, ci și o cale prin care indivizii își pot dezvolta potențialul, contribuind astfel la progresul personal. Prin egalitatea de șanse se înțelege că toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limite impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse se bazează pe asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități.

Prin promovarea egalității de șanse în sistemul educațional, asigurăm că toți copiii, indiferent de mediul din care provin, au acces la resursele și oportunitățile necesare pentru a reuși. În ceea ce privește copiii, trebuie să ne gândim că egalitatea presupune respectarea drepturilor acestora: dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, dreptul la libertatea de întrunire și de asociere, dreptul la securitatea persoanei și la obținerea protecției statului împotriva violențelor din partea unui individ, grup, instituție, precum și drepturi economice, sociale și culturale (dreptul la sănătate, la îngrijire medicală, la educație și la pregătire profesională, dreptul de a lua parte, în condiții de egalitate, la activități culturale și sportive). Având șanse egale, înseamnă că vor exista opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, o educație pentru toți și pentru fiecare: o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

Procesul instructiv-educativ trebuie să se desfășoare într-o manieră care să dea posibilitatea fiecărui elev să învețe. Un prim pas spre egalitatea de șanse în educație este asigurarea accesului fizic la instituțiile de învățământ. Este necesar ca școlile să fie accesibile pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu dizabilități. Infrastructura școlară trebuie să fie adaptată nevoilor diverse ale elevilor, oferind facilități adecvate și materiale didactice necesare. În același timp, resursele financiare, materiale și umane trebuie distribuite în mod echitabil între școli, pentru a nu favoriza doar anumite zone sau comunități.

Curriculumul și metodele de predare trebuie să fie incluzive și diversificate pentru a reflecta diversitatea elevilor și a le permite acestora să se regăsească în materialele de studiu. Un curriculum relevant, care să includă perspective culturale variate și să promoveze valori de toleranță și respect, este esențial pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor. De asemenea, metodele de predare ar trebui să fie adaptate nevoilor individuale ale elevilor, utilizând strategii de predare diferențiate care să permită fiecăruia să învețe în propriul ritm și mod.

Cadrele didactice joacă un rol crucial în promovarea egalității de șanse în educație. Profesorii trebuie să fie bine pregătiți și conștienți de diversitatea elevilor lor, fiind capabili să recunoască și să combată prejudecățile și stereotipurile. Formarea profesională continuă este esențială pentru a dezvolta competențele necesare gestionării unor clase diverse și promovării unui mediu incluziv. În plus, profesorii trebuie să fie susținuți în eforturile lor de a crea un mediu de învățare pozitiv și stimulant pentru toți elevii.

Pentru a asigura egalitatea de șanse, este important să existe programe de suport academic și social pentru elevii care se confruntă cu dificultăți. Consilierea școlară, mentoratul și programele de sprijin academic sunt esențiale pentru a ajuta elevii să depășească obstacolele și să își atingă potențialul maxim. Elevii proveniți din medii defavorizate sau care au nevoie de sprijin suplimentar trebuie să beneficieze de programe specializate care să le ofere oportunități egale de reușită.

Un alt aspect important al egalității de șanse prin educație este implicarea părinților și a comunității în procesul educațional. Parteneriatele între școală, părinți și comunitate pot contribui la crearea unui mediu educațional sprijinitor și la asigurarea că toate vocile sunt auzite și luate în considerare. Activitățile extracurriculare joacă și ele un rol semnificativ, oferind elevilor oportunități de dezvoltare personală și socială, indiferent de contextul lor de origine.

Pentru a garanta că egalitatea de șanse este respectată, este necesară o evaluare continuă și monitorizarea progresului. Metodele de evaluare trebuie să fie echitabile și să reflecte corect cunoștințele și abilitățile elevilor, fără a favoriza un anumit grup. Monitorizarea constantă a implementării principiilor de egalitate de șanse și ajustarea politicilor și practicilor în funcție de datele colectate sunt esențiale pentru a asigura un sistem educațional just și echitabil.

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală, asigură independența economică și integrarea socială, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care să-i permită să ducă o viață cât mai normală, ceea ce include dreptul de a fi diferit. În cazul în care persoanele cu cerințe educative speciale nu sunt în măsură să-și exercite în mod deplin drepturile lor de cetățeni, trebuie să fie ajutate să participe cât mai mult posibil la viața civilă, asigurându-le ajutorul adecvat și luând măsurile necesare.

Fiind profesor care predă și la clase cu elevi cu CES, întotdeauna încerc să găsesc cele mai potrivite căi prin care să îmi însoțesc elevii către cunoaștere și integrare. Nu este simplu, dar, cu imaginație și multă răbdare, se pot crea strategii eficiente care să îi sprijine în acest sens. Având ca reper lucrări de specialitate cu informații despre elemente de pedagogie și specificul dezvoltării psihoindividuale ale unui copil cu deficiențe, am realizat, împreună cu profesorul de sprijin, programe de intervenție și activități de învățare adecvate nevoilor fiecăruia. Nu utilizez metodele și procedeele didactice așa cum sunt ele prezentate de lucrările de specialitate, ci le adaptez contextului. Am observat că scenariile didactice care cuprind metode și tehnici interactive sunt eficiente, mai ales, în cazul elevilor cu CES care sunt integrați în școlile de masă alături de colegi cu o dezvoltare tipică, deoarece încurajează socializarea, spiritual de toleranță.

Elevii au nevoie de o tratare individuală din partea profesorului și de atenție din partea colegilor. Clasele care au elevi cu CES ar trebui limitate la un număr maximum de 20 de elevi, pentru eficientizarea integrării acestora. Deci, pentru integrarea eficientă a copiilor cu nevoi educaționale speciale în școlile de masă, este nevoie de o serie de servicii specializate de care să beneficieze atât elevii integrați, cât și cadrele didactice. La nivelul școlilor de masă, serviciile educaționale specializate sunt asigurate de către cadrele didactice de sprijin. Activitatea profesorului de sprijin este strâns legată de activitatea cadrelor didactice și, împreună, aceștia încearcă să alcătuiască un plan de intervenție pentru elevul cu nevoi educaționale speciale. Rolul principal al profesorului de sprijin și al cadrului didactic este să desfășoare activități de învățare, stimulare, compensare și recuperare pentru elevii cu nevoi educaționale speciale, integrați în învățământul de masă.

Egalitatea de șanse prin educație nu este doar un ideal, ci o necesitate pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și prospere. Prin implementarea unor politici și practici educaționale incluzive, putem asigura că fiecare copil are acces la oportunitățile necesare pentru a reuși. Este responsabilitatea noastră, ca societate, să ne asigurăm că toți copiii beneficiază de o educație de calitate, care să le permită să își împlinească visurile și să contribuie la progresul comunității lor. Numai astfel vom putea construi o lume în care egalitatea de șanse este o realitate pentru toți.

Egalitatea de șanse prin educație este un obiectiv ambițios, dar esențial pentru dezvoltarea unei

societăți echitabile și prospere. Prin asigurarea accesului egal la educație, promovarea unui curriculum inclusiv, formarea adecvată a cadrelor didactice, oferirea de suport academic și social, implicarea comunității și monitorizarea continuă, putem construi un sistem educațional care să ofere fiecărui elev șansa de a-și atinge potențialul maxim și de a contribui pozitiv la societate. Educația nu doar formează indivizi, ci și modelează viitorul societății, făcând din egalitatea de șanse o prioritate imperativă.

Bibliografie

1. Gherguț, Alois - *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrate*. Editura Polirom, Iași, 2001
2. Mara, Daniel – *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004

Toți copiii au dreptul la educație!

Prof. inv. primar Ciurel Cristina Maria
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Accesul la educație pentru copiii din medii defavorizate poate fi afectat de o serie de factori, inclusiv economici, sociale și culturale. Acești factori pot include:

Sărăcia: Copiii din medii defavorizate sunt adesea afectați de sărăcie, ceea ce poate duce la lipsa accesului la resurse educaționale, cum ar fi cărțile, materialele școlare și computerele.

Costurile legate de educație, cum ar fi taxele școlare, uniforme și transportul, pot fi prohibitiv de mari pentru familiile cu resurse financiare limitate.

Accesul la infrastructură educațională: În unele comunități defavorizate, infrastructura școlară poate fi deficitară sau chiar inexistentă. Lipsa școlilor sau a sălilor de clasă adecvate poate face dificilă accesarea educației pentru copiii din aceste comunități.

Dezavantajele sociale și culturale: Copiii din medii defavorizate pot fi afectați de discriminare, segregare sau marginalizare socială și culturală, ceea ce poate afecta accesul lor la o educație de calitate. Bariera limbii sau a etniei poate, de asemenea, să contribuie la dificultățile de acces la educație.

Lucrul copiilor: În multe comunități defavorizate, copiii sunt implicați în muncă din cauza nevoii de a contribui la veniturile familiei sau din lipsa altor opțiuni. Aceasta poate duce la absențe frecvente de la școală sau chiar abandon școlar pentru a lucra în mod regulat.

Probleme de sănătate: Accesul la servicii de sănătate adecvate poate fi limitat în unele comunități defavorizate, iar copiii pot fi afectați de boli și condiții care pot împiedica participarea la școală sau învățarea adecvată.

Pentru a aborda aceste probleme și a asigura accesul la educație pentru copiii din medii defavorizate, este crucial să existe eforturi întreprinse la nivel guvernamental, comunitar și internațional. Aceste eforturi pot include politici care să promoveze accesul egal la educație, investiții în infrastructura educațională, programe de sprijin pentru familii și copii, campanii de conștientizare și programe de formare profesională pentru cadrele didactice care să abordeze nevoile specifice ale acestor copii.

Combaterea problemelor legate de accesul la educație pentru copiii din medii defavorizate necesită abordarea lor din mai multe perspective și implicarea multiplelor părți interesate. Iată câteva modalități prin care aceste probleme pot fi adresate:

Politici guvernamentale: Guvernele ar trebui să dezvolte și să implementeze politici care să promoveze accesul egal la educație pentru toți copiii, indiferent de mediu social sau economic.

Aceste politici ar trebui să includă eliminarea taxelor școlare sau subvenționarea acestora pentru familiile defavorizate, furnizarea de burse pentru copiii din medii defavorizate, asigurarea transportului școlar gratuit

și investiții în infrastructura educațională în comunitățile defavorizate.

Programe de sprijin pentru familii: Oferirea de asistență financiară și socială pentru familiile defavorizate poate ajuta la reducerea presiunii economice și la îmbunătățirea accesului copiilor la educație. Aceste programe pot include asistență pentru alimente, îngrijirea sănătății, servicii de îngrijire a copiilor și asistență pentru locuințe.

Programe educaționale suplimentare: Organizațiile non-guvernamentale, școlile și comunitățile pot oferi programe educaționale suplimentare pentru copiii din medii defavorizate.

Aceste programe pot include programe after-school, cursuri de tutorat, ateliere de dezvoltare personală și profesională și acces la resurse educaționale online sau offline.

Campanii de conștientizare și educație: Este important să existe campanii de conștientizare și educație care să abordeze problemele legate de accesul la educație pentru copiii din medii defavorizate și să promoveze importanța educației în comunitățile respective. Aceste campanii ar trebui să vizeze părinții, elevii, cadrele didactice și comunitatea în general.

Parteneriate între diferite părți interesate: Abordarea acestor probleme necesită colaborare și parteneriate între diferitele părți interesate, inclusiv guvernele, organizațiile non-guvernamentale, școlile, comunitățile locale, sectorul privat și alte organizații relevante. Prin colaborare, aceste părți pot lucra împreună pentru a identifica soluții eficiente și sustenabile pentru problemele de acces la educație.

Investiții în formarea cadrelor didactice: Formarea cadrelor didactice pentru a aborda nevoile specifice ale copiilor din medii defavorizate este crucială. Aceasta ar trebui să includă formare în diversitate culturală și lingvistică, tehnici de predare adaptate și abordări bazate pe înțelegerea contextului social și economic al elevilor.

Prin implementarea unui set cuprinzător de politici, programe și inițiative, putem lucra împreună pentru a reduce inegalitățile în accesul la educație și pentru a oferi fiecărui copil oportunitatea de a-și atinge potențialul maxim.

Bibliografie

1. "Inegalități în educație. Teorii și practici" de Mihai Iacob și Mirela Ștefan - Acest volum explorează teoriile și practicile legate de inegalitățile în educație, inclusiv inegalitățile în accesul la educație pentru grupurile defavorizate.
2. "Educația copiilor proveniți din medii defavorizate" de Liliana Voicu și Anișoara Vlaicu - Cartea examinează diferitele aspecte ale educației copiilor proveniți din medii defavorizate și oferă sugestii pentru îmbunătățirea accesului lor la educație.

Egalitatea de șanse în educația timpurie

Prof. Înv. Preșcolar Tiucă Denisa

Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse este un concept des vehiculat ce sprijină toți copii, prin asigurarea accesului egal la curriculum, utilizarea adecvată a unor strategii de instruire, activități de învățare, materiale educaționale și mediul grupei.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități.

Grădinița incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor, deoarece fiecare copil este unic și nici un copil nu este identic cu altul. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor.

Principiu fundamental al educației incluzive este un învățământ pentru toți, împreună cu toți, pentru ca tot mai mulți copii din medii defavorizate să urmeze grădinițele. Pentru reușita incluziunii, este esențială existența unor relații constructive și de înțelegere.

Educația incluzivă caută „să răspundă tuturor necesităților copiilor, tinerilor sau adulților, cu un accent deosebit pe cei vulnerabili la marginalizare și excludere socială”(UNESCO, 1994).

Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală. Se impune, astfel, parcurgerea unor activități de către educatoare pentru dezvoltarea conștiinței și a comportamentelor copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării, a acceptării de șanse egale pentru toți copiii.

Pașii pentru implementarea educației incluzive pe care educatoarea trebuie să-i implementeze la nivelul grupei de preșcolari pentru ca toți copiii să învețe împreună sunt:

- Realizarea unui parteneriat eficient între familie și comunitate;
- Pregătirea întregului personal al grădiniței pentru evitarea discriminării preșcolarilor prin participarea la diverse sesiuni și cursuri de formare în acest sens;
- Crearea unui mediu educațional eficient și primitiv în cadrul sălilor de grupă și între preșcolari;
- Discuții în cadrul activităților liber alese sau pe domenii de activitate cu copiii de la grupă care au ca scop acceptarea reciprocă;
- Activități adaptate nevoilor preșcolarilor în vederea incluziunii și integrării;
- Evaluarea periodică a progreselor tuturor copiilor din punct de vedere al relațiilor sociale și al dezvoltării imaginii de sine;
- Planuri de intervenție pentru copiii care necesită sprijin;

Colaborarea educațională dintre educatoare, părinți și copii, alături de toți membrii comunității locale este metoda cea mai sigură în realizarea incluziunii. Educatoarea trebuie să cunoască trăirile și comportamentele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de nevoile la momentul respectiv al acestora. Copilul preșcolar se află într-un continuu proces de formare care poate să îi influențeze imaginea de sine, de aceea este foarte importantă atitudinea educatoarei la acțiunile copilului, pentru a-i da copilului încredere în forțele proprii.

Grădinița este incluzivă printr-un curriculum flexibil și deschis ce permite adaptări succesive, ce se referă la fiecare preșcolar în parte, pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare și la un moment dat poate avea nevoie de anumite cerințe speciale în ceea ce privește educația.

Bibliografie

1. Vrășmaș, Ecaterina. *Educația copilului preșcolar*. Editura ProHumanitas, București, 1999.
2. Vrășmaș, Ecaterina. *Introducere în educația cerințelor speciale*. Editura Credis, București, 2004.

Cum să lucrăm cu elevii cu cerințe educaționale speciale (C.E.S.)

Prof. dr. Dicu Sevastia Lizuca

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, Vâlcea

“Fiecare copil este unic în felul lui, este o minune irepetabilă și ar fi păcat ca prin acțiunea noastră să uniformizăm aceste individualități. “

Ce este „educația diferențiată?”

Diferențierea, este un mod de predare; nu este un program simplu sau un set de instrucțiuni stabilite în prealabil. Acest lucru necesită ca profesorii să-și cunoască bine elevii, astfel încât să poată aduce fiecăruia experiențe și exerciții care să încurajeze și să sporească învățarea.

Diferențierea înseamnă mai multe opțiuni pentru elevi pentru a găsi informații.

Aceasta înseamnă observarea și înțelegerea diferențelor și similitudinii între elevi și utilizarea acestor informații pentru a planifica predarea.

Tratarea diferențiată trebuie să capete o accepțiune generoasă, ea devenind o calitate a managementului educațional, o abilitate a cadrului didactic în dezvoltarea personalității fiecărui elev.

În ceea ce privește activitatea de clasă, profesorii pot diferenția cel puțin patru elemente în funcție de disponibilitatea elevului, de interes și de profilul de învățare:

Conținut - ceea ce ar trebui să învețe elevul sau modul în care elevul va avea acces la informații;

Procesul - activitățile în care studentul este implicat, pentru a înțelege conținutul și a-l stăpâni;

Produsele - producțiile finale care solicită elevului să se antreneze, să aplice și să extindă ceea ce a învățat într-o unitate didactică;

Mediul de învățare - modul în care clasa funcționează și participă.

Exemple de **conținut** diferențiat la nivel elementar:

1. Folosiți materiale de lectură la diferite niveluri de dificultate;
2. Plasați texte pe suporturi înregistrate;
3. Utilizați diferite registre de limbi în funcție de nivelurile de pregătire a elevilor;
4. Prezentați idei / concepte atât prin mijloace auditive, cât și prin mijloace vizuale
5. Bazați-vă pe colegii care citesc și care pot ajuta;
6. Aduceți împreună grupuri mici pentru a reda o idee sau o abilitate elevilor care se luptă sau pentru a aprofunda gândirea sau abilitățile studenților în avans.
7. Exemple de **proces** sau activități diferențiate la nivel elementar:
8. Folosiți activități pe mai multe niveluri care să permită tuturor cursanților să lucreze pe aceleași cunoștințe și aptitudini importante, dar progresează cu diferite niveluri de sprijin, scopuri sau complexitate;
9. Oferiți puncte de interes care să încurajeze studenții să exploreze elementele subiectului studiat care le interesează în mod deosebit;
10. Să ofere posibilitatea unei manipulări sau a unui alt sprijin practic elevilor care au nevoie de ea;
11. Variați timpul pe care elevul îl poate cheltui pe o sarcină, oferiți un sprijin suplimentar unui student aflat în dificultate sau încurajați-l pe un student să exploreze în prealabil un subiect.

Exemple de **produse diferențiate** la nivel elementar:

1. Oferiți elevilor posibilitatea de a exprima învățarea necesară (de exemplu, crearea unui spectacol de păpuși, scrierea unei scrisori sau dezvoltarea unei picturi murale cu etichete);
2. Utilizați coloanele care se potrivesc și avansează diferitele niveluri de competență ale elevilor;
3. Permite elevilor să lucreze singuri sau în grupuri mici pe producțiile lor;
4. Încurajați elevii să-și creeze propriile producții, cu condiția ca temele să conțină elementele necesare.

Exemple de **medii de învățare** diferențiate la nivel elementar:

1. Asigurați-vă că există locuri în clasă pentru a lucra în liniște și fără distragere, precum și spații care facilitează colaborarea elevilor;

2. Furnizați materiale educaționale care reflectă o varietate de culturi și medii de familie;
3. Să definească orientări clare pentru activități independente, care să răspundă nevoilor individuale;
4. Să dezvolte proceduri care să permită elevilor să obțină ajutor atunci când cadrele didactice sunt ocupate cu alți elevi și nu pot să-i ajute imediat;
5. Ajutați elevii să înțeleagă că unii colegi trebuie să se deplaseze pentru a învăța, astfel încât pentru alții este mai bine să stai în tăcere.

Școala o șansă pentru fiecare

*Prof. înv. preșcolar Deaconu Elena
Școala Gimnazială Berislăvești, jud. Vâlcea*

Actul didactic are caracter procesual, secvențial și poate fi reglat și autoreglat în permanență. Evaluarea vizează, deci, atât rezultatele învățării elevilor, cât și procesul însuși, în continua sa desfășurare.

Cunoașterea cu precizie de către învățător a obiectivelor urmărite de fiecare secvență, precum și a competențelor pe care trebuie să le dobândească elevii prin parcurgerea conținuturilor prevăzute de programele școlare constituie o condiție esențială pentru realizarea unui învățământ eficient. Ea permite organizarea demersului didactic ca sistem de relații între: obiectivele urmărite, conținut de predare-învățare, strategii (sarcini, situații de învățare), evaluare, progres școlar al fiecărui elev. Coordonatele principale care trebuie să jaloneze organizarea, desfășurarea și conținutul activității diferențiate cu elevii în ciclul primar sunt:

- activitatea diferențiată cu elevii trebuie să asigure realizarea sarcinilor învățământului formativ e vizează dezvoltarea armonioasă a tuturor lanțurilor personalității.
- activitatea diferențiată se desfășoară în cadrul procesului instructiv-educativ organizat cu întregul colectiv al clasei.
- obiectivele instructiv-educative ale activității diferențiate cu elevii trebuie realizate în principiu în timpul lecției.

Activitatea diferențiată trebuie să-i cuprindă pe toți elevii clasei, atât pe cei care întâmpină dificultăți, cât și pe cei cu posibilități deosebite, pentru ca folosindu-se metode și procedee specifice particularităților individuale, să se asigure stimularea dezvoltării lor până la nivelul maxim al disponibilităților pe care le are fiecare.

În timpul activității diferențiate se vor folosi în permanență metode și procedee care antrenează în cel mai înalt grad capacitățile lor intelectuale, trezesc și mențin interesul față de obiectele și fenomenele studiate, stimulează atitudinea creatoare, solicită un efort acțional propriu, asigură o învățare activă și formativă. Diferențierea activității în cadrul lecției presupune îmbinarea și alternarea echilibrată a activității frontale cu activitatea individuală și pe grupe de elevi.

Diferențierea activității cu elevii se realizează în toate momentele lecției. Volumul mereu în creștere al cunoștințelor ce trebuie însușite de elevi și capacitatea acestora de a le asimila satisfăcător crează un decalaj care determină o acțiune de renovare a învățământului pe mai multe planuri: obiective pedagogice și conținutul învățământului, structuri, organizare și tehnologie didactică.

În practica școlară tratarea diferențiată a elevilor se poate face și prin utilizarea unor game variate de muncă independentă, atât în clasă, cât și acasă. Procedeele sunt deosebit de eficiente atunci când stabilirea unor teme pe măsura elevilor se întemeiază pe o cunoaștere profundă a capacităților fiecărui elev și, mai ales, pe evidența dificultăților și a greșelilor caracteristice pe care aceștia le-au întâmpinat ori le-au săvârșit în lucrările precedente, fiindcă în funcție de acestea se pot alege, fie temele comune pe care să le rezolve independent toți elevii din clasă, fie temele care să ajute grupele de nivel sau pe fiecare elev în parte să se dezvolte la nivelul posibilităților lui.

Din multitudinea factorilor care conduc la necesitatea realizării unei activități didactice diferențiate, acelea care au impus au fost deosebirile dintre copii de aceeași vârstă, suferințele unui proces comun de instruire,

înțelegerea nevoii de a nu uniformiza, ci de a oferi condiții de afirmare a celor dotați cu înzestrări personale deosebite, ori cu ritmuri mai alerte ori mai lente în acumulări. Ele privesc dimensionarea psihologică a personalității umane care se distinge printr-o sinteză de dispoziții, tendințe biologice, înclinații înnăscute, pe de o parte, și însușiri formate în cursul vieții și activității, pe de altă parte. Deosebirile individuale sunt o realitate, iar natura și gradul lor de dezvoltare sunt de multe ori ușor sesizabile, astfel că nu ne vom găsi niciodată în fața omului în general, ci totdeauna în fața unui om particular, a unui individ care, de multe ori, se dovedește a fi o enigmă. Cunoașterea copilului în vederea tratării lui diferențiate este un deziderat al învățământului. Această cunoaștere se realizează pe tot parcursul procesului instructiv educativ. „Omul este un mic univers” spunea Heraclit și de aceea trebuie să cunoaștem bine copilul și prin misiunea pe care o avem să contribuim la evoluția lui firească.

Acțiunea de diferențiere a activităților cu elevii, trebuie stabilită orientând-o după acele aspecte care influențează mai puternic randamentul acestora. Stabilirea unui sistem de lucru adecvat trebuie să se facă în funcție de „capacitatea de învățare” sau de „însușire” a informațiilor (receptivitate la învățare). Orice acțiune de diferențiere a instruirii trebuie să pornească de la sesizarea trăsăturilor comune, dar și a deosebirilor dintre subiecți, deosebiri manifestate pe mai multe planuri : tip dominant al proceselor nervoase superioare, dezvoltare intelectuală, capacitate de învățare, ritm de lucru, interes, înclinații.

Depistarea acestor trăsături care îi diferențiază pe elevi, stabilirea rolului fiecăreia în definirea comportamentului care conduce la obținerea performanțelor, reprezintă operația inițială, premisa oricărei acțiuni de tratare diferențiată a elevilor din ciclul primar.

Caracteristica acțiunii de diferențiere în planul organizării și desfășurării activității didactice o constituie nuanțarea modalităților de lucru, evitându-se separarea cu caracter permanent a copiilor capabili de un randament ridicat, de copiii lenți. Totodată, aceasta implică îmbinarea rațională, echilibrată, a activității frontale cu întreaga clasă și a activităților pe grupuri ori individuale, adaptate particularităților acestora.

Abordând stilul tratării diferențiate, clasa devine un mediu dinamic și mereu în schimbare, în care dascălii pot dovedi că apreciază pe fiecare dintre elevi și pe toți elevii.

Bibliografie

1. Ion T. Radu, *Învățământul diferențiat. Concepții și strategii*, București, E. D. P. 1978
2. Nicolae Oprescu, *Ameliorarea randamentului școlar prin diferențierea învățământului, Modernizarea învățământului primar*, București, E. D. P. 1980
3. Ioan Jinga, *Tratarea diferențiată a elevilor*, Revista de pedagogie, Nr. 6, București, 1983

Dezvoltarea gândirii muzicale

Prof. Munteanu Adrian

Gândirea reprezintă un element esențial al procesului de învățare școlară. Ea poate fi definită ca succesiune de operații care duc la dezvoltarea unor aspecte importante ale realității și la rezolvarea anumitor probleme⁹. Aceste operații pot fi generale (comparația, analiza, sinteza, abstractizarea, generalizarea) sau specifice fiecărui domeniu distinct de cunoaștere. În strânsă legătură cu procesul gândirii este înțelegerea, ce reprezintă stabilirea unei relații importante între ceva necunoscut și ceva dinainte cunoscut. În cadrul procesului educațional, un obiectiv fundamental al profesorului îl reprezintă educarea gândirii elevilor, dezvoltarea acestora prin diferite metode care să stimuleze creativitatea acestora, prezența unei atitudini

---

9 Constantin Cucoș - coord, Bogdan Bălan, Ștefan Boncu, Andrei Cosmovici, Teodor Cozma, Carmen Crețu, Ion Dafinoiu, Luminița Iacob, Constantin Moise, Mariana Momanu, Adrian Neculau, Tiberiu Rubică, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Ed. Polirom Iași, 2005, pag. 57.

active orientate spre găsirea și soluționarea problemelor, și nu a uneia pasive de repetarea mecanică a unor noțiuni expuse de către profesor. În acest proces trebuie ca întotdeauna să se țină cont de nivelurile diferite de dezvoltare a gândirii ale profesorului și elevului. În timp ce profesorul este tentat să prezinte lucrurile într-o formă condensată, deductivă, elevul este obișnuit cu procedeul inductiv, iar gândirea sa trece prin diferite de la gândirea concretă, în imagini, la gândirea de tip abstract, sistematică¹⁰. De aceea profesorul trebuie să se adapteze nivelului specific diferitelor vârste ale elevilor.

Educarea gândirii elevilor va reprezenta și un cadru prielnic pentru dezvoltarea aptitudinilor acestora, atât generale cât și specifice. Este de reținut faptul că orice om se naște cu predispoziții, cu anumite dotări native și nu cu aptitudini. Acestea se vor dezvolta treptat, pornind de la predispoziții, sub influența particularităților psihice și fiziologice individuale, a mediului și a procesului instructiv-educativ.

Aptitudinile reprezintă însușiri ale persoanei care, în ansamblul lor, explică diferențele constatate între oameni în privința posibilității de a-și însuși anumite cunoștințe, priceperi și deprinderi¹¹. Aptitudinea pornește de la potențialitate, de la posibilitatea ca un individ să obțină rezultate la un înalt nivel într-un domeniu, dacă îi sunt asigurate condiții obține. Există aptitudini generale, prezente aproape în toate domeniile, și aptitudini speciale care permit obținerea de performanțe ridicate într-un anumit domeniu de activitate. Din a doua categorie fac parte și aptitudinile muzicale, care demonstrează împreună cu celelalte aptitudini artistice că aspectul înnăscut al acestora este mult mai vizibil în comparație cu celelalte tipuri de aptitudini. Sunt binecunoscute cazurile de mari talente muzicale manifestate de la o vârstă fragedă, cum ar fi W. A. Mozart sau G. Enescu care de la vârsta de 5 ani erau deja apreciați ca interpreți și compozitori.

Aptitudinile nu au caracter static ci ele pot evolua sau chiar involua (în condițiile neexercitării)¹². În cadrul aptitudinilor muzicale putem enumera: vocea, auzul muzical, sensibilitatea muzicală, memoria, imaginația și gândirea muzicală. Cultivarea vocii și auzului muzical se face în școală prin practica vocală, aceasta reprezentând cel mai direct drum spre înțelegerea muzicii. Se formează deprinderea elevilor de a cânta în primă fază după auz, apoi după notația muzicală, prin solfegiere. Vocea se poate dezvolta prin exerciții de respirație, dicție, emisie, intonație, frazare. În strânsă legătură cu procesul de cultivare a vocii se face și educarea auzului muzical, reprezentând recunoașterea diferitelor înălțimi sonore în contexte melodice sau armonice și reproducerea lor. Aici se îmbină simțul ritmic cu cel melodic.

Sensibilitatea muzicală este considerată a fi o predispoziție nativă spre a simți sonoritățile muzicale, a cânta și a manifesta interes pentru a asculta anumite lucrări muzicale¹³.

Memoria muzicală reprezintă capacitatea de a reține și a reproduce structuri muzicale.

Imaginația muzicală este procesul psihic prin care se creează și se dezvoltă noi structuri muzicale pornind de la cele însușite anterior.

Gândirea muzicală însumează practic mai multe aptitudini, cum ar fi **auzul muzical, sensibilitatea, imaginația și memoria muzicală**, conducând la capacitatea de a înțelege muzica, de a o recepta, de a o recrea (prin interpretare) sau de a o compune. Mergând pe această direcție a însumării mai multor aptitudini muzicale, putem vorbi în cele din urmă de muzicalitate. Psihologul rus Boris Mihailovici Teplov a definit muzicalitatea ca fiind „acea componentă a talentului muzical care – spre deosebire de altele – este necesară unei preocupări muzicale și în același timp este indispensabilă oricărui domeniu de activitate muzicală.”¹⁴ Muzicalitatea favorizează trăirea muzicii prin conținutul ei și este o trăsătură unitară și completă a personalității umane, rezultând din combinarea mai multor aptitudini, cu o strânsă legătură între latura emoțională și auzul muzical, simțul melodic, ritmic și armonic. Același psiholog rus, împreună cu alți psihologi, mai afirmă că muzicalitatea, deși depinde de ceea ce este înnăscut, nativ, în final este totuși un rezultat al dezvoltării aptitudinilor muzicale prin educație, muncă organizată, exercițiu. În urma mai multor cercetări făcute asupra unor copii, Teplov a

10 Miron Ionescu și Mușata Bocoș, *Tratat de didactică modernă*, Ed. Paralela 45 Pitești, 2009, pag. 66.

11 Constantin Cucoș - coord, Bogdan Bălan, Ștefan Boncu, Andrei Cosmovici, Teodor Cozma, Carmen Crețu, Ion Dafinoiu, Luminița Iacob, Constantin Moise, Mariana Momanu, Adrian Neculau, Tiberiu Rubică, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Ed. Polirom Iași, 2005, pag. 87.

12 Vasile Vasile, *Metodica Educației Muzicale*, Ed. Muzicală București, 2004, pag. 18-19.

13 Op. cit. Pag. 19-20.

14 Boris Mihailovici Teplov, *Psihologia aptitudinilor muzicale*, citat de Constantin A. Ionescu în *Istoria Psihologiei Muzicale*, Ed. Muzicală București, 1982, pag. 299.

ajuns la următoarele concluzii: aptitudinile muzicale nu pot exista independent una de alta, orice aptitudine muzicală se naște și se dezvoltă în activitatea muzicală a copilului și este legată de o anumită parte a acesteia, neputând exista de una singură¹⁵.

Problema dezvoltării aptitudinilor muzicale a reprezentat o preocupare intensă și pentru mulți specialiști români, între care îi putem aminti pe Constantin Rădulescu Motru, George Breazul, Gheorghe Zapan, Liviu Giurgeca, Gabriel Cotul, Nicolae Pârvu, Ion A. Creangă. Psihologul Constantin Rădulescu – Motru, comparând auzul la animale și la om, găsește că legătura dintre auz și voce este cauza care ține de simțul auzului într-o stare de inferioritate la animal față de om. Perfecționarea auzului a fost posibilă la om numai datorită diferențierii vocii și constituirii limbajului. „Perfecțiunea auzului se sprijină pe asocierea lui cu aparatul mișcărilor de articulație vocală, un aparat cu totul în afară de organul urechii și pe care animalele celelalte nu îl au decât foarte redus.”¹⁶ Astfel urechea umană ajunge să perceapă legăturile dintre sunete, intervale muzicale, acordurile, timbrurile diferite.

Profesorul George Breazul a avut o contribuție semnificativă la dezvoltarea învățământului muzical românesc, putându-se menționa aici introducerea *fișei de muzicalitate a elevului* ce cuprindea: cercetarea elementelor muzicale (ritm, intervale muzicale, cântece), reproducerea muzicală cu vocea sau instrument muzical, improvizații, sensibilitatea muzicală, calitatea vocii, repertoriul.

Dimensiuni ale culturii organizaționale

Prof. Bălăceanu Elena Gabriela

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Analizând școala prin prisma raportului instituție – organizație, putem afirma că ea întrunește ambele aspecte, ceea ce este și firesc dacă considerăm că orice organizație înglobează o structură instituțională. Astfel, școala este o instituție deoarece are un statut legal, director, elevi și un corp profesoral, dar și o organizație atât timp cât dispune de oameni (rețeaua relațiilor dintre indivizii care aparțin acestei colectivități), tehnologie (mijloace, sistem de comunicare, curriculum care vizează realizarea finalităților educației la nivelul școlii) și cultură organizațională.

Ca organizație școala nu face excepție de la regulă: fiind un subsistem al sistemului social global, școala (sistemul educațional) se încadrează atât în categoria organizațiilor puternic subordonate transformărilor din mediu, depinzând de acesta, dar și în categoria organizațiilor care transformă mediul, a celor proactive, creatoare de cultură și schimbare. Și în cazul școlii, asumarea în timp a diferitelor orientări manageriale a amprentat puternic funcționarea acesteia și ne referim în acest sens la modul în care au fost implicate resursele umane în susținerea obiectivelor organizației.

Dincolo de orice alte considerații putem împărtăși ideea, sprijinită de E. Păun, că școala și educația reprezintă „*unul dintre instrumentele importante prin care societățile stimulează, dirijează și controlează procesele dezvoltării iar calitatea școlii și calitatea dezvoltării sociale sunt aspecte solidare, puternic corelate*”. În acest sens, E. Durkheim vorbește despre școală ca despre „*societatea școlară*”, având o organizare asemănătoare cu societatea însăși. Același autor consideră că: „*școala face parte dintre organizațiile sociale cele mai complexe*”, al cărei specific nu poate fi înțeles în absența analizei unor variabile funcționale, dintre care cele mai semnificative sunt, în opinia sa, cultura, climatul și managementul.

Conceperea școlii ca organizație care poate și trebuie să se dezvolte în contextul exigențelor timpului, schimbărilor din mediul intern și din cel extern este o condiție extrem de importantă pentru înțelegerea și susținerea dialecticii învățământului. Organizația are o cultură organizațională, poate să-și dezvolte performanțele, nefiind stingherită de instrucțiuni, prescripții, norme proprii mai mult instituției. În acest

15 Ibidem, pag. 336.

16 Constantin Rădulescu – Motru, *Curs de psihologie*, citat de Constantin A. Ionescu în *Istoria Psihologiei Muzicale*, Ed. Muzicală București, 1982, pag. 345.

context, școala are menirea să fie nu doar instituție specializată în educație, de transmitere a unei anumite culturi, ci și un loc de edificare culturală.

Cultura organizațională trebuie înțeleasă la două niveluri:

1. partea mitică (de istorie), care include mituri, povestiri, eroi, simboluri, sloganuri și ceremonii;
2. „drumul pe care ne aflăm (prezentul)”, care este indicat de strategii, structură, sisteme, conducere, reguli, norme, îndeletniciri etc. managerul trebuie să învețe să conducă și aceste valori(împărtășite).

Trecutul organizației influențează hotărâtor cultura organizațională. Valorile create și transmise în timp se întăresc prin acumularea de experiență și rezistă la schimbare. Acesta este motivul pentru care trecutul a influențat semnificativ cultura organizațională a Colegiului de Științe „Grigore Antipa” din Brașov. Personalități cunoscute din domeniul sănătății, pe plan local, au marcat existența actualei unități de învățământ, contribuind la formarea unei culturi organizaționale puternice. Nu întâmplător, azi, se continuă tradiția învățământului sanitar mediu prin școlarizarea absolvenților de liceu la nivelul învățământului postliceal.

Nu au fost uitate nici ceremoniile. Mediul simbolic care însoțește elevii pe parcursul perioadei în care sunt membrii ai școlii noastre generează un sentiment de apartenență care nu dispare o dată cu plecarea lor din organizație. Colegiul nostru a trebuit să facă față unei provocări: să-și conserve identitatea și unitatea în contextul în care există un grup de membrii ai organizației care în mod ciclic pleacă din ea. Această circulație a membrilor - elevilor, care pleacă și vin în fiecare an (elevii din primul an de studiu vin în organizație, cei din ultimul an pleacă) putea genera instabilitate și putea afecta unitatea și colaborarea. Unitatea noastră de învățământ a făcut față provocării de a conserva identitatea, valorile care o definesc printr-un sistem elaborat de ceremonii și ritualuri. Și aici mă refer la ritualurile de trecere (șefului de promoție i se acordă o monografiea liceului), ritualurile de întărire (elevii cu rezultate bune la olimpiadele și concursurile școlare fazele județene și naționale sunt evidențiați și premiați de către director într-o festivitate specială) și la ritualurile de înnoire (concursurile organizate în fiecare an în cadrul școlii: concurs de desene, campionat de fotbal și baschet).

Instituțiile educaționale au un important impact asupra valorilor și normelor umane. Școlile de toate nivelurile, bibliotecile și biserica reprezintă principalele instrumente instituționale într-o societate pentru crearea și pentru transmiterea ideologiilor și valorilor. Ele reprezintă cele mai importante organizații culturale. La rândul lor, toate aceste structuri operează, acționează sub impactul anumitor valori, altfel spus fiecare dintre ele posedă o anumită cultură organizațională.

Cunoașterea culturii unei organizații este determinantă pentru funcționarea acesteia, factorul cultural are un impact puternic asupra funcțiilor managementului și asupra acțiunilor managerului. Cu cât o cultură este mai puternică, cu atât angajații acceptă mai ușor valorile organizației și au încredere în aceste valori.

Identificarea și evaluarea culturii organizaționale a unei unități de învățământ este esențială pentru ridicarea calității serviciilor educaționale oferite, mai ales în prezent, când aceste structuri traversează o profundă criză, datorată în special lipsei resurselor financiare.

Conceptul de cultură la organizațiile școlare se referă la ideile, credințele, tradițiile și valorile care își găsesc expresie în elemente cum ar fi stilul managerial dominant, în felul în care sunt motivați membrii de toate categoriile, în imaginea publică etc. Organizațiile diferă chiar de la prima vedere în ceea ce privește atmosfera, felul în care se lucrează, nivelul energiei, orizontul individual – toate acestea fiind influențate de istorie și tradiții, de situația actuală, de tehnologie etc. În cazul organizațiilor școlare, cultură reprezintă o variabilă mai importantă poate decât în cazul organizațiilor productive. Importanța se leagă de misiunea educațională a școlii în general: atmosfera, climatul, valorile adoptate conștient sau inconștient influențează calitatea procesului de învățare.

Cunoașterea culturii organizaționale este necesară și utilă, întrucât constituie, probabil, unicul și cel mai folositor element anticipativ, pe termen lung, al unei organizații. Poate fi dificil pentru cineva atât din interior cât și din afară să pătrundă în cultura organizației, aceasta fiind deseori considerată drept un univers de convingeri, valori și concepții oferite odată pentru totdeauna și care este rareori declarat ori supus chestionării, mai ales de cei care au o experiență limitată în privința altor organizații sau culturi. Cu toate acestea, o asemenea înțelegere a comportării colective este esențială, în situațiile în care este nevoie ca organizația să se adapteze unor condiții schimbătoare, incluzând aspirațiile și așteptările membrilor ei.

„Atunci când un grup de oameni trăiesc și muncesc împreună pentru o perioadă mai lungă de timp, ei împărtășesc o serie de valori și opinii despre viața organizației, despre ceea ce este bine și adecvat pentru progresul și succesul organizației.”Cultura organizațională reprezintă cadrul genetic al unei organizații,

regulamentul ei nescris, dar obligatoriu.

Bibliografie

1. Păun E., Școala abordare sociopedagogică, Iași: Polirom, 1999
2. Durkheim E., Educație și sociologie, București: EDP, 1974
3. Brătianu C., Managementul schimbării în educație”, București, 2004.

Diferiti, dar egali

*Prof. Inv. Presc. Dinică Elena Ramona
Grădinița cu Program Normal Colonie Râmnicu Vâlcea*

Dobândirea capacității de acceptare și de interculturalitate se realizează prin suprapunerea mai multor tipuri de influențe grupate în trei dimensiuni: una cognitivă care cuprinde elemente simple, fundamentale din domeniul psihologiei sociale, antropologiei culturale, sociologiei etc. reînțepretate, adaptate și armonizate în funcție de necesitățile proprii și alta instrumental–metodologică–pedagogia interculturală apelează la același ansamblu de metode activ-participative, la aceleași strategii de învățare prin cooperare, prin descoperire pe care le utilizează orice formă de pregătire modernă și eficientă.

Nu putem vorbi despre o anumite metodologie pentru a asigura o educație interculturală, ci doar mijloace care sunt capabile de a dezvolta o dinamică interculturală și o înțelegere interculturală. Nu trebuie să înlăturăm tot ceea ce a fost până acum, ci trebuie să acordăm prioritate și să dezvoltăm acele dimensiuni capabile să promoveze drepturile omului și trebuie, totodată, să lărgim perspectivele solidarității, făcându-le mai concrete și mai puțin limitate.

Având educație interculturală ne va ajuta: să răspundem nevoilor fiecărui copil, să le recunoaștem aptitudinile, să le asigurăm mediul de care aceștia au nevoie și să veghem ca fiecare să fie recunoscut în cadrul grupului; să descoperim, să apreciem și să ajutăm la valorificarea aptitudinilor copiilor născuți în medii defavorizate. Este evident că interculturalismul devine o experiență umană normală și mai ales inevitabilă. Formarea și educarea copiilor să nu fie lăsate să se deruleze de la sine, ci să constituie preocupări majore ale cadrelor didactice.

Apartenența la o comunitate multiculturală se formează din primii ani ai vieții, altfel spus, în cei „șapte ani de acasă”, care includ, firește, anii petrecuți în grădiniță.

Iată de ce revine educatoarelor, în ansamblu, misiunea de a dezvolta în forme și conținut activități de educare și formare multiculturale. Cadrele didactice bine intenționate, convinse pe drept că toți copiii sunt egali, iar majoritarii nu sunt mai presus de ceilalți, ignoră diferențele dintre copii, stabilind perspectiva majoritară ca normă aplicabilă tuturor și fără negociere.

Interculturalitatea este o parte componentă a realității zilnice din grădiniță, și nu o temă sau o activitate adăugată. De asemenea acordăm atenție materialelor expuse, organizării spațiului care să permită învățarea prin colaborare, comunicarea, și nicidecum marginalizarea unor copii. Am căutat să deschidem spațiul grădiniței către comunitate și specificul ei organizând întâlniri, excursii, serbări cu specific interculturală a copiilor.

Educația interculturală derulată prin acțiuni la nivelul preșcolarilor de la G.P.N. Colonie au vizat următoarele obiective specifice:

- promovarea unei atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere firească între români și romi;
- transmiterea de cunoștințe despre propria cultură și despre alte culturi aparținând altor etniei rrome;
- formarea unor deprinderi legate de viața într-o societate multiculturală;
- formarea atitudinii de respect față de propria cultură și a celorlalte etnii și combaterea discriminării și a intoleranței;
- promovarea unor relații de prietenie și de bună înțelegere între români și celelalte naționalități.

-învățarea unor cuvinte, expresii, cântece și dansuri în limba rromani, respectiv română.

La îndeplinirea acestor obiective au contribuit: copiii, educatoarele, părinții, comunitatea.

Acțiunile realizate în cadrul proiectului s-au desfășurat în cadrul unor : vizite, spectacole plimbări, concursuri tematice, jocuri, realizarea unor expoziții cu lucrările copiilor, albume, casete video, activități specifice cu participarea ca invitați, a copiilor. De exemplu activitatea de observare a costumelor populare, de învățare a unor cântece, dansuri populare.

În cadrul proiectului „ Traditii si obiceiuri” cu tema „ Prietenie fără etnie” am desfășurat diferite activități educative prin care am urmărit următoarele obiective:

- să denumească câteva sărbători specifice;
- să cunoască câteva cântece din limba vorbită;
- stimularea copiilor în vederea definirii propriei identități ca parte integrantă a societății;
- cunoașterea și respectarea valorilor culturii naționale și a altor etnii;
- cultivarea capacității de comunicare, colaborare și cooperare;
- să manifeste prietenie, toleranță, armonie față de alte popoare;

Considerăm că una dintre cele mai importante realizări în urma acestor acțiuni a fost prietenia stabilită între copii. Ei au trăit bucuria și satisfacția de a contribui la ceva ce este frumos și aparține tuturor, în continuare vor fi stimulați să-și manifeste fantezia, spiritul creator, să colaboreze și să coopereze depășind barierele lingvistice sau de orice altă natură.

Într-o țară unită deosebirea cuvintelor nu este o piedică în calea comunicării, căci există un limbaj comun: muzica, dansul, pictura, respectul, iubirea, toleranța.

Bibliografie

1. E. Hussar, T. Safciuc- Colaborare și incluziune în sala de clasă, Editura Casei Corpului Didactic Bacău, 2008

Promovarea egalității de șanse prin educație

*Prof. înv. Primar Dogaru Nicuța Aura
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea*

Promovarea egalității de șanse prin educație este un obiectiv fundamental pentru crearea unei societăți echitabile și prospere. Educația poate reduce inegalitățile și poate oferi tuturor indivizilor oportunități egale pentru a-și atinge potențialul. Iată câteva modalități prin care se poate promova egalitatea de șanse prin educație:

1. Acces egal la educație

- **Educație gratuită și obligatorie:** Asigurarea accesului gratuit și obligatoriu la educația de bază pentru toți copiii, indiferent de statutul lor socio-economic.
- **Infrastructură adecvată:** Investiții în infrastructură educațională în zonele defavorizate pentru a asigura că toți copiii au acces la facilități de învățare adecvate.
- **Transport și alimentație:** Programe de transport școlar gratuit și asigurarea unei mese sănătoase zilnic pentru a sprijini copiii din familii cu venituri reduse.

2. Curriculum incluziv și relevant

- **Diversitate culturală:** Integrarea în curriculum a unor elemente care să reflecte diversitatea culturală și socială, promovând astfel respectul și înțelegerea reciprocă.
- **Educație pentru drepturile omului:** Incluzând educația pentru drepturile omului și egalitatea de gen în curriculum, pentru a sensibiliza elevii cu privire la aceste teme.

3. Formare și susținere pentru profesori

- **Formare continuă:** Programe de formare continuă pentru profesori pentru a-i ajuta să înțeleagă și să implementeze practici educaționale incluzive.
- **Suport și resurse:** Oferirea de resurse și suport adecvat pentru profesori, pentru a le permite să răspundă nevoilor diverse ale elevilor.

4. Eliminarea barierelor sociale și economice

- **Burse și ajutoare financiare:** Acordarea de burse și ajutoare financiare elevilor din familii cu venituri reduse pentru a-i ajuta să își continue studiile.
- **Programe de mentorat:** Dezvoltarea unor programe de mentorat pentru a sprijini elevii din medii defavorizate să își atingă potențialul maxim.

5. Tehnologie și inovație

- **Acces la tehnologie:** Asigurarea accesului egal la tehnologie și internet pentru toți elevii, pentru a reduce decalajul digital.
- **Platforme educaționale online:** Dezvoltarea și promovarea platformelor educaționale online accesibile tuturor, pentru a facilita învățarea continuă.

6. Implicarea comunității

- **Parteneriate cu ONG-uri:** Colaborarea cu organizațiile non-guvernamentale care promovează educația și egalitatea de șanse.
- **Implicarea părinților:** Crearea de programe care să încurajeze implicarea activă a părinților în educația copiilor lor.

7. Politici și reglementări

- **Legislație antidiscriminare:** Implementarea și aplicarea strictă a legislației antidiscriminare în sistemul educațional.
- **Monitorizare și evaluare:** Stabilirea unor mecanisme eficiente de monitorizare și evaluare a politicilor educaționale pentru a asigura că acestea promovează cu adevărat egalitatea de șanse.

Prin implementarea acestor măsuri, sistemele educaționale pot contribui semnificativ la reducerea inegalităților și la promovarea unei societăți mai echitabile și mai prospere. Educația joacă un rol esențial în formarea viitoarelor generații și în asigurarea că toți indivizii au șanse egale de succes.

Bibliografie

1. <https://www.emaze.com/@ALIOZOCLC/e-learning>

Egalități de șanse - studiu de specialitate -

Prof. Dăncău Monica-Adriana

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dezabilități sau orientare sexuală. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, indiferent de criteriile enunțate mai sus. Uniunea Europeană promovează drepturile fundamentale, nediscriminarea și egalitatea de șanse pentru toți. Conform Regulamentului 1083/2006 al Consiliului Uniunii Europene, egalitatea de șanse constituie unul dintre principiile de intervenție ale Fondurilor Structurale.

Pentru Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți au fost stabilite patru obiective, care sunt urmărite prin acțiunile și programele care se vor desfășura în acest cadru, și anume: drepturi (creșterea gradului de conștientizare asupra dreptului la egalitate și nediscriminare, precum și asupra problemei discriminării multiple), reprezentativitate (stimularea dezbaterilor asupra mijloacelor de creștere a participării în societate a grupurilor care sunt victime ale discriminării și a participării echilibrate a femeilor și bărbaților), recunoaștere (facilitarea și celebrarea diversității și egalității) și respect (promovarea unei societăți bazate pe o mai mare coeziune). Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți vizează combaterea stereotipurilor și rolurilor atribuite femeilor și bărbaților indiferent de etnie, religie, dizabilități, vârstă și orientare sexuală, precum și necesitatea modificării comportamentelor, atitudinilor, normelor și valorilor care aduc atingere demnității umane. Acțiunile prevăzute în această direcție se referă la înlocuirea modelelor culturale, care reflectă stereotipurile de la nivelul societății și la integrarea principiului egalității și diversității mai ales în educație, cultură și mass-media. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen, de vârstă constituie premise pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențierilor de gen, de vârstă constituie premisele pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea. Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți își propune să lanseze campanii de creștere a gradului de conștientizare privind dreptul la tratament egal și respectarea drepturilor și libertăților fiecărui cetățean. Ideea de egalitate de șanse prezintă totodată și o serie întregă de dificultăți și limitări. Astfel, aplicabilitatea sa este limitată la sfera vieții publice, și nu o include pe aceea a vieții private, iar o dificultate majoră vine din faptul că limita dintre public și privat este o chestiune controversată. Este evident că deciziile private (alegerea prietenilor, ori a partenerului de viață) nu se fac după principiul egalității de șanse și se bazează adesea pe prejudecăți. Deși acest lucru este discutabil din punct de vedere moral, se admite că ideea egalității de șanse reglementează doar acea parte a vieții individului pe care el o împărtășește cu toți membrii societății, și nu fiecare aspect al comportamentului său privat. În aceste condiții, au fost neglijate în practică o serie de surse ale inegalității, identificate cu domenii ale vieții private: familia, căsătoria, religia. O altă limitare privește faptul că principiul egalității de șanse se oprește adesea la granițele unităților politice, cum ar fi statele naționale sau diferitele asocieri dintre acestea (cum ar fi Uniunea Europeană ori Spațiul Schengen), care tind să își favorizeze proprii cetățeni în dauna celorlalți. Anumite drepturi și oportunități, cum ar fi dreptul la muncă, ori la liberă circulație, sunt rezervate cetățenilor acestor state sau uniuni. Spre exemplu, accesul la sistemul public de educație poate fi gratuit pentru cetățenii unui stat, dar poate fi limitat ori lipsit de gratuitate pentru cei care nu sunt cetățenii aceluși stat. O altă dificultate vine din faptul că respectarea principiului egalității de șanse introduce restricții de natură morală în luarea deciziilor economice în contextul pieței. Deciziile privind angajările, investițiile, achizițiile ori vânzările nu trebuie să fie influențate de prejudecăți religioase, rasiale, sexuale, ori de altă natură, care ar putea dezavantaja pe unii din agenții economici. Dacă, spre exemplu, patronul unui mic restaurant angajează preferențial pe membrii familiei sale, acest lucru este considerat mai degrabă o chestiune privată, decât un caz de încălcare a principiului egalității de șanse. Dacă însă el refuză să servească anumiți clienți, în funcție de criterii rasiale, de exemplu, ori de alte criterii, reale ori fanteziste (cum ar fi lungimea părului, ori culoare ochilor) atunci chestiunea devine publică și e considerată o încălcare a principiului menționat. Principiul egalității de șanse trebuie, de asemenea, să facă față unei alte

provocări serioase, care vine din faptul că în general el nu ține seamă de modul în care circumstanțele care se află în afara controlului unui individ îi influențează acestuia abilitatea de a intra în competiție pentru accesul la anumite resurse limitate. De exemplu, atunci când se insistă că pentru ocuparea unui post sau a unei poziții sociale dezirabile trebuie ca toți candidații să participe la o testare a aptitudinilor în condiții riguros egale, care să le evalueze cât mai corect performanțele, nu se ține cont de faptul că situația socio-economică diferită a candidaților le-a creat unora condiții de a fi mai bine pregătiți pentru testare, astfel că în realitate șansele nu sunt niciodată riguros egale, ci doar se accentuează niște inegalități sociale preexistente. Dacă într-o societate în care accesul la pozițiile privilegiate este rezervat unei categorii ereditare de tehnocrați cum ar fi preoții, se introduce principiul egalității formale de șanse, aceasta nu înseamnă automat egalizarea reală a oportunităților. Prin reformă, se permite accesul oricui în categoria preoților și apoi în pozițiile privilegiate, cu condiția susținerii unui examen care să evalueze competențele necesare, însă este evident că nu toți au competențe egale pentru a intra în această categorie, adică nu toți candidații dispun de șanse egale în competiție. Unii dintre ei, care provin din categoria socială superioară, au beneficiat de o educație mai elevată și de un antrenament adecvat pentru competiția în care urmează să intre, în timp ce aceia care provin din categorii sociale defavorizate nu au acest avantaj. Din acest motiv, este foarte posibil ca numai cei care provin din categoria privilegiată să îndeplinească toate condițiile prevăzute de examenul de competențe, și astfel să acceadă în clasa preoților, deși formal vorbind toată lumea are aceleași șanse. În consecință, chiar dacă toți indivizii sunt candidați eligibili pentru o poziție superioară, iar meritele lor sunt evaluate corect, egalitatea substanțială sau reală de șanse pretinde ca toți să aibă aceleași oportunități de a deveni calificați pentru ocuparea prin concurs a poziției respective.

Egalități de șanse indiferent de vârstă, religie, etnie, orientare sexuală-studiu de specialitate-

Prof. Din Maria Andreea

Școala Gimnazială „Anton Pann,, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Una dintre cele mai grave maniere de discriminare și încălcare a principiului egalității de șanse cu care ne întâlnim în societatea contemporană are drept cauză o greșită înțelegere și asumare a apartenenței rasiale, și se numește rasism. Principală cauză a comportamentelor discriminatorii prejudecățile negative pe care oamenii le perpetuează în legătură cu aceia care sunt, într-o formă sau alta, diferiți în raport cu ei. În cazul rasismului, diferențele care dau naștere prejudecăților sunt cele care provin din apartenența la rase diferite, care este vizibilă datorită diferențelor fizice reale dintre oameni, dintre care diferențele de culoare a pielii sunt cele mai vizibile și cel mai adesea invocate în acest context. Alături de acestea, se vorbește și despre diferențe culturale în legătură cu care există convingerea (care e un stereotip) după care ele există și sunt insurmontabile, deoarece întotdeauna „ceilalți”, cei de altă rasă au idei și obiceiuri diferite (și, desigur, eronate) prin comparație cu ale noastre. Criteriul fundamental rămâne însă acela al diferențelor fizice și fizionomice.

Dar dacă diferențele fizice sunt acelea care conduc la apariția discriminărilor de natură rasială, urmează că la baza rasismului se găsește o eroare de gândire: cei care sunt diferiți din cauza trăsăturilor fizice specifice rasei lor nu pot face nimic pentru a modifica aceste caracteristici și a reduce astfel diferențele care conduc la discriminare, astfel că este lipsit de sens ca altcineva să îi desconsidere din cauza aceasta. Este la fel cu a discrimina pe cineva pentru că este înalt de un metru și optzeci de centimetri, susținând că îți plac numai oamenii care au cel mult un metru și șaptezeci și cinci. Dar dacă aceia care sunt vizați de atitudini rasiste din cauza anumitor trăsături pe care le au, cum ar fi culoarea pielii, nu pot (și probabil că nici nu ar dori) să le schimbe, urmează că singurul mod în care putem scăpa de rasism este schimbarea modului de gândire și a atitudinilor celor care consideră că oamenii care sunt altfel decât ei din punct de vedere rasial, fizic, sunt prin aceasta inferiori și este normal să fie desconsiderați și să nu beneficieze de aceleași drepturi și oportunități precum ceilalți.

În literatura de specialitate apărută în ultimii ani s-au încetățenit expresii precum „diferențe de gen”, „apartenență de gen” sau „studii de gen” (gender studies), care se referă, în cele din urmă, la faptul că diferențele dintre bărbați și femei sunt mai nuanțate decât simpla diferență dintre cele două sexe biologice. Diferențele de gen înseamnă mai mult decât diferența anatomică dintre cele două sexe. Ele reprezintă deosebiri la nivelul caracteristicilor individuale dintre femei și bărbați, considerate din cel puțin trei puncte de vedere: biologic, psihologic și socio-cultural. Apariția diferențelor de gen se datorează complexelor interacțiuni pe care femeile și bărbații, cu caracteristicile lor biologice specifice, le au cu mediul lor natural și social și poate fi observată prin intermediul variabilelor biologice, psihologice și comportamentale. Se consideră, în genere, că există trei teorii clasice referitoare la problematica de gen, care oferă explicații alternative cu privire la constituirea identității de gen: (a) teoria învățării sociale - conform teoriei învățării sociale, identitatea de gen se constituie gradual, la copii, prin observarea și imitarea comportamentului de gen pe care îl adoptă celelalte persoane cu care ei vin în contact, fie adulți, fie copii de aceeași vârstă. În general, în acest context are loc stimularea și întărirea prin recompense a comportamentelor considerate ca fiind specifice genului (băieții sunt recompensați atunci când adoptă comportamente considerate tipic masculine, iar fetele atunci când le adoptă pe cele considerate tipic feminine) și descurajarea prin pedepse a celor considerate nespecifice genului (băieții sunt pedepsiți sau ridiculizați dacă afișează comportamente considerate a fi tipic feminine, și fetele atunci când se comportă „băiețește”). Această teorie afirmă, în consecință, că socializarea este procesul fundamental prin care copiii învață care sunt comportamentele de gen specifice și care sunt cele nespecifice și apoi le interiorizează. Modelele sociale pot fi persoane reale, precum părinții sau colegii, ori modele fictive, simbolice pe care le vehiculează mass-media, filmele, cărțile, reclamele etc.

Bibliografie

1. Sergiu Bălan „Egalitatea de șanse”
2. Laura CETEAN-Voiculescu „Suport de curs – Egalitatea de șanse
3. Cornel Liviu Popescu, ”Protecția internațională a drepturilor omului”, editura All Beck, București, 2004;
4. Bianca Selejan-Gutan, ”Sistemul juridic european de protecție a drepturilor omului”, curs universitar, Editura Universității ”Lucian Blaga”, Sibiu, 2003;

Educația pentru toți și pentru fiecare

Prof. Înv. Preșc. Mușat Ioana Roxana

Grădinița cu Program Normal Rotărești, com Nicolae Bălcescu, jud Vâlcea

Egalitatea de șanse în educația este un concept esențial pentru asigurarea unui start echitabil în viață pentru toți copiii, indiferent de mediul socio-economic, etnie, gen, dizabilități sau alte diferențe. Aceasta se referă la accesul și participarea la oportunități educaționale de calitate, care sunt fundamentale pentru dezvoltarea cognitivă, socială și emoțională a copiilor.

Accesul la educația timpurie de calitate contribuie la dezvoltarea abilităților cognitive și socio-emoționale ale copiilor. Studiile arată că intervențiile timpurii pot avea efecte pe termen lung asupra performanțelor școlare și asupra succesului în viață.

Educația timpurie poate contribui la reducerea disparităților dintre copiii proveniți din medii defavorizate și cei din medii favorizate, oferindu-le tuturor șanse egale de a-și atinge potențialul.

Prin asigurarea unui acces egal la educația timpurie, se promovează incluziunea socială și se previn marginalizarea și excluziunea socială a grupurilor vulnerabile.

Incluziunea socială în educația timpurie este un principiu fundamental care vizează integrarea tuturor copiilor, indiferent de diferențele lor socio-economice, culturale, etnice, lingvistice sau abilități, într-un mediu

educațional comun.

Aceasta promovează egalitatea de șanse și contribuie la dezvoltarea armonioasă a societății prin cultivarea respectului pentru diversitate și prin reducerea barierelor care pot împiedica participarea deplină a tuturor copiilor.

Incluziunea socială permite tuturor copiilor să învețe și să se dezvolte într-un mediu care reflectă diversitatea societății, contribuind la dezvoltarea abilităților sociale, emoționale și cognitive.

Educația timpurie incluzivă ajută la construirea unei societăți mai coezive și tolerante, în care diversitatea este apreciată și respectată.

Promovarea incluziunii sociale ajută la reducerea disparităților educaționale și sociale, oferind copiilor din medii dezavantajate șanse egale de succes.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative speciale.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una dintre cauzele de importanță majoră ale reformelor.

O metodă eficientă pentru un sistem educativ corespunzător tuturor nevoilor copiilor o constituie educația incluzivă, care se bazează pe principii precum: dreptul elevilor la educație pe baza egalității șanselor, imposibilitatea excluderii vreunui elev din educație ori supus discriminării pe motive de etnie, rasă, culoare, religie, sex și mai ales pe motive de dizabilități.

Aceste principii impun un curriculum adaptat la nevoile elevilor, care să aibă în vedere deficiențele fizice, psihomotorii, mintale, de auz, de vedere, tulburări de limbaj, de relaționare, deficit de atenție sau hiperactivitate. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă .

Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

În practica educațională, noi, cadrele didactice, am constatat că elevii învață, se instruiesc mult mai bine și mai rapid atunci când paleta de cunoștințe este rodul activității lor prin noi tehnologii didactice într-un mediu școlar bine organizat. Este o nevoie stringentă ca în sistemul educațional românesc actual să punem bazele unei tehnologii didactice bazate pe învățarea prin cercetare, descoperire, creativitate, inițiere și spontaneitate.

În accepțiune proprie, conceptul de egalitate înseamnă un demers continuu pentru drepturi egale, dar mai ales perfectarea unei egalități reale a șanselor fiecărui individ de promovare socială, în care educația să fie cel mai important instrument de dezvoltare. Este necesară o corelare între cunoștințele propuse pentru a fi asimilate în cadrul programului școlar și cerințele actuale ale societății. Fără o selectare și programare a cunoștințelor în domeniile prioritare ale vieții social-economice, riscăm ca tinerii să fie pregătiți pentru unul sau două domenii, lipsind economia de anumite profesii, dar și să aducem prejudicii elevilor cu diverse înclinații spre asemenea preocupări conforme cu particularitățile lor fizice și psihice.

Egalitatea de șanse înseamnă și „o educație pentru toți și pentru fiecare” în care să fie asimilați toți copiii din medii dezavantajate, precum cei proveniți din familii monoparentale, orfanii, cei ai căror părinți sunt șomeri, sau grav bolnavi, cei care locuiesc în zonele rurale, care nu beneficiază de transport școlar sau care se confruntă cu lipsuri de orice natură.

Este nevoie să se pună bazele unei educații deschise pentru toate persoanele de orice vârstă, de orice condiție socio-economică, astfel putând fi eradicate probleme precum bullyingul, infracțiunile, situațiile de suicid etc.

În contextul actual, se simte cu acuitate necesitatea educației de tip a doua șansă pentru cei care din motive obiective sau subiective au fost nevoiți să abandoneze sistemul educativ. Acest fapt presupune o atragere a acestora prin crearea unor locuri de muncă în țară conforme cu pregătirea acestora, apoi oferirea unor situații de învățare printr-un program scurt, atractiv care să aibă în vedere atât educația de tip formal, cât

și nonformal și informal.

Egalitatea de șanse în educația este esențială pentru a asigura un viitor mai echitabil și mai prosper pentru toți copiii. Prin implementarea de politici adecvate, alocarea de resurse suficiente și implicarea comunității, se pot crea condițiile necesare pentru ca fiecare copil să beneficieze de un start bun în viață.

Bibliografie

1. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
2. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Educația ca instrument de promovare a egalității de șanse în România

Prof. Înv. Primar Dianu Silvia Doina

Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, sat Rotărăști

Egalitatea de șanse reprezintă un principiu fundamental într-o societate democratică și justă. Educația are un rol esențial în promovarea acestei egalități, asigurând accesul la oportunități și resurse pentru toți indivizii, indiferent de mediul lor socio-economic. În România, diverse inițiative și programe educaționale au fost implementate pentru a promova egalitatea de șanse. Aceste bune practici contribuie semnificativ la reducerea inegalităților și la îmbunătățirea accesului la educație pentru grupurile defavorizate.

Programe de sprijin financiar și burse

1. Programul «Bani de liceu»

Programul «Bani de liceu» este o inițiativă a Guvernului României care oferă sprijin financiar elevilor din familii cu venituri reduse, pentru a preveni abandonul școlar. Elevii care beneficiază de acest program primesc o bursă lunară care acoperă o parte din costurile necesare pentru continuarea studiilor liceale. Acest program contribuie semnificativ la reducerea ratei de abandon școlar și la asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii.

2. Bursele sociale pentru studenți

Mai multe universități din România oferă burse sociale pentru studenții proveniți din medii defavorizate. Aceste burse acoperă costurile de școlarizare și oferă sprijin financiar pentru cheltuielile de trai, facilitând accesul la învățământul superior pentru tinerii cu resurse financiare limitate. De exemplu, Universitatea din București și Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca au implementat programe de burse sociale care sprijină studenții vulnerabili.

Educația incluzivă

3. Programe de integrare a elevilor cu dizabilități

În România, există inițiative menite să integreze elevii cu dizabilități în școlile de masă. Programul «Școala pentru toți» promovează educația incluzivă, oferind resurse și sprijin pentru școlile care integrează elevi cu nevoi speciale. Acest program asigură formarea continuă a profesorilor și furnizarea de materiale didactice adaptate, contribuind astfel la crearea unui mediu educațional incluziv.

4. Centre de resurse și asistență educațională

Centrele de resurse și asistență educațională (CJRAE) oferă sprijin psihopedagogic și consiliere pentru elevii cu dificultăți de învățare și pentru profesorii care lucrează cu aceștia. Aceste centre sunt esențiale pentru promovarea egalității de șanse, asigurând accesul la servicii specializate și suport pentru elevii care au nevoie de intervenții personalizate.

Programe de prevenire a abandonului școlar

5. Programul «A doua șansă»

Programul «A doua șansă» este destinat tinerilor și adulților care au abandonat școala și doresc să își continue studiile. Acesta oferă cursuri de formare profesională și de completare a educației de bază, permițând beneficiarilor să obțină competențele necesare pentru a se integra pe piața muncii. Programul contribuie la reducerea inegalităților educaționale și la creșterea șanselor de angajare pentru persoanele vulnerabile.

6. Proiectul «Școala după școală»

Proiectul «Școala după școală» oferă activități educaționale suplimentare pentru elevii din medii defavorizate, după terminarea programului școlar obișnuit. Aceste activități includ ore de recuperare, pregătire suplimentară la diferite discipline și activități extracurriculare. Programul ajută la îmbunătățirea performanțelor școlare și la prevenirea abandonului, oferind un suport educațional continuu.

Programe de mentorat și tutoriat

7. Programul «Mentorat pentru succes»

Programul «Mentorat pentru succes» implică parteneriate între școli și organizații non-guvernamentale pentru a oferi mentorat elevilor din medii defavorizate. Mentori voluntari, adesea studenți sau profesioniști, oferă sprijin academic și consiliere, ajutând elevii să își dezvolte abilitățile și să își atingă obiectivele educaționale. Acest program contribuie la creșterea motivației și a încrederii în sine a elevilor, facilitându-le accesul la oportunități educaționale și profesionale.

8. Proiectul «Fiecare copil în grădiniță»

Inițiat de Asociația OvidiuRo, proiectul «Fiecare copil în grădiniță» oferă sprijin financiar și material copiilor din familii defavorizate pentru a participa la educația preșcolară. Programul oferă vouchere pentru rechizite și haine, asigurând astfel un start egal în educație pentru toți copiii. Proiectul a avut un impact semnificativ în comunitățile rurale și dezavantajate, contribuind la creșterea ratei de participare la grădiniță.

Promovarea egalității de șanse prin educație este esențială pentru construirea unei societăți echitabile și prospere. Exemplele de bune practici din România demonstrează că există multiple modalități prin care sistemele educaționale pot contribui la reducerea inegalităților și la asigurarea accesului egal la educație pentru toți. Programele de sprijin financiar, educația incluzivă, prevenirea abandonului școlar și mentoratul sunt doar câteva dintre inițiativele care pot transforma viețile tinerilor și pot crea o societate mai justă și mai echitabilă.

Educație prin joacă

Prof. Cornea Maria

Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea

Motto:

„Dacă este diferit nu înseamnă că este defect.

Găsește-i „șurubul” și fă-l să se învârtească eficient!”

Cornea Maria

I. ARGUMENT:

Educația dobândită în școala are valențe multiple pentru tânărul absolvent, adult în devenire. Ea ne poate ajuta, de asemenea, să vedem cum gândesc și simt alții.

Prin joc și joacă ne învățăm și educăm copiii și pe noi înșine.

Jocul este un mijloc de exprimare, comunicare, imaginație și creativitate pentru noi toți, copii, profesori, părinți, bunici.

Întâlnirile dintre elevi în clase, pe terenul de sport și în alte situații nonformale, permit relaționarea și împărtășirea unor informații și sentimente care ar putea ajuta copiii din mediile diferite ale societății să aspire către proiecte care vor ajuta la împlinirea lor ca viitori adulți.

În cadrul proiectului educațional național „*Educație prin joacă*” dorim să promovăm educația prin toleranță și incluziune prin intermediul jocului, care să ajute copilul să devină sănătos și dezvoltat armonios, integrat între tinerii de vârsta lui, un viitor absolvent capabil să ia decizii care să-l avantajeze în etapele următoare ale dezvoltării sale.

Acest proces are loc ca un flux deschis și direct cu dus-întors de comunicare între profesor și copil, permițând totodată interacțiunea directă între părțile implicate.

Implicarea profesorului în procesul educațional, dedicația și empatia sunt esențiale!

II. DOMENIUL:

Educație incluzivă

III. SCOPUL PROIECTULUI:

Proiectul educațional național „*Educație prin joacă*” își propune oferirea unui cadru organizat de dezvoltare personală, inter-disciplinară a cadrelor didactice și a elevilor din instituțiile partenere, în vederea promovării activităților de incluziune prin intermediul desfășurării activităților din domeniile mai sus amintite ca metodă de învățare interactivă.

IV. OBIECTIVELE PROIECTULUI:

1. Crearea unui cadru de educație formală și non-formală care să aibă ca rezultat interesul pentru integrarea copiilor cu C.E.S. în activități care să stimuleze creativitatea, imaginația, talentul și dorința elevilor de a dobândi cunoștințe și deprinderi noi;

2. Stimularea cadrelor didactice de la Instituția Parteneră în a-și lărgi și diversifica metodele pedagogice, aplicând metode de implicare a copiilor cu C.E.S. în activitățile școlare;

3. Stimularea dorinței elevilor de a participa la activități extrașcolare și de incluziune a copiilor speciali.

V. RESURSELE PROIECTULUI:

Umane: copii, profesori, părinți, colaboratori.

Materiale și informaționale: materiale sportive, mingi, gantere, copete, jaloane, corzi, scărițe pentru sărituri, planșe, markere colorate, hârtie A4, A5, A1, post-it color, laptop, camera video, etc.

Financiare: auto-finanțare

VI. PERIOADA:

Anul școlar: 2023-2024

VII. GRUP ȚINTĂ:

- Elevi cu cerințe educaționale speciale;
- Elevii unităților școlare partenere;
- Cadre didactice;
- Comunitatea părinților.

VIII. BENEFICIARII DIRECTI:

- Elevii;
- Cadre didactice;
- Părinții.

IX. MIJLOACE:

- povestirea, conversația, expunerea, problematizarea, demonstrația, , exercițiul, competiția etc.

X. EVALUAREA PROIECTULUI:

- Întocmirea unui album foto în care să se prezinte momente din activitățile realizate în vederea atingerii obiectivelor propuse;

- Feedbackul de la finalul fiecărei activități.

XI. DESCRIEREA ACTIVITĂȚII:

Proiectul se desfășoară sub forma unor activități care să vizeze incluziunea elevilor cu C.E.S. în procesul educațional.

Fiecare participant(școală) își poate alege activitatea, domeniul, ramura sportivă, etc, în care trebuie să includă participarea a cel puțin unui copil cu cerințe educaționale speciale;

Activitățile evaluate pot fi programe desfășurate sub forma jocului în cadrul orelor de consiliere și dezvoltare personală, educație civică, religie, activități sportive, etc, care vor fi finalizate cu premierea tuturor elevilor participanți și cadrelor didactice coordonatoare.

Participanții la întâlniri:

Elevii participanți la activitățile proiectului;

Profesorii coordonatori ai elevilor înscriși în proiect;

Părinții elevilor;

Colaboratori.

Gazda evenimentului:

Școlile participante la proiect.

XII. ETAPELE PROIECTULUI:

1. Organizarea grupului țintă și contactarea colaboratorilor

- Invitarea colaboratorilor

- Semnarea acordului de către parteneri.

2. Desfășurarea proiectului

3. Evaluarea proiectului

XIII. CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR:

Activitățile se vor desfășura la libera alegere a participanților la proiect, în lunile decembrie- mai ale anului școlar în curs.

Evaluarea și premierea participanților se vor desfășura în luna iunie a anului în curs.

XIV. ACTIVITĂȚI ȘI MODALITĂȚI DE REALIZARE:

1. Lansarea proiectului „Educație prin joacă”

Prezentarea proiectului în cadrul întâlnirilor cu profesorii, colaboratorii, părinții.etc.

2. Ziua activităților

- activități educative desfășurate în școli , care să marcheze un eveniment important, având ca scop incluziunea copiilor cu CES;

- evenimente cultural- artistice, religioase și sportive desfășurate și cu ocazia Zilei Naționale a României, Crăciunului și Sărbătorilor Pascale și Ziua Copilului.

Evenimentele se vor desfășura în sălile de clasă și pe terenurile de sport ale școlilor participante la

proiect.

3. Mediatizarea evenimentului

- pe diferite canale de socializare, expunere de fotografii și diplome în școli sau pe site-urile *școlilor*
- poze, videoclipuri, colaje de fotografie.

4. Evaluarea proiectului

Impresii culese de la elevii participanți la proiect pe parcursul derulării proiectului, de la părinți, cadre didactice, etc.

Fotografii, albume foto, colaje, etc.

Educația incluzivă în educația timpurie

*Prof. înv. preșcolar Panait Mihai Mihaela Elena
Școala Gimnazială Sat Măgura, Comuna Mihăești*

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una dintre cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități, etc.

O metodă eficientă pentru un sistem educativ corespunzător tuturor nevoilor copiilor o constituie educația incluzivă, care se bazează pe principii precum: dreptul elevilor la educație pe baza egalității șanselor, imposibilitatea excluderii vreunui elev din educație ori supus discriminării pe motive de etnie, rasă, culoare, religie, sex și mai ales pe motive de dizabilități.

Aceste principii impun un curriculum adaptat la nevoile elevilor, care să aibă în vedere deficiențele fizice, psihomotorii, mintale, de auz, de vedere, tulburări de limbaj, de relaționare, deficit de atenție sau hiperactivitate. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

„Educația incluzivă presupune un process permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor copiilor din cadrul unei comunități.” (MEN & UNICEF 1999).

Educația incluzivă are la bază ideea că orice copil poate învăța și necesită susținere în procesul de învățare, încurajându-se astfel participarea activă și responsabilă a acestuia la sistemul educativ de masă.

Cerințele educative speciale vizează diferite probleme precum: deficiențe senzoriale, mentale, dar și tulburări provocate de sfera funcțională.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Integrarea cu success a copiilor cu cerințe educative speciale în programul grădiniței este condiționată

de câteva aspecte esențiale:

- Sensibilizarea și pregătirea copiilor din grupă pentru a primi în rândurile lor copii cu dizabilități, atitudinea colegilor față de aceștia să păstreze o aparență de normalitate, acest copil fiind tratați de către educatoare la fel ca ceilalți copii din grupă, punctând și punând în valoare de fiecare dată reușitele acestora, oricât de mici ar fi acestea, crescând astfel stima de sine a copiilor cu CES, valorizându-i în același timp în fața colegilor de grupă.
- Comunicarea permanentă a educatoarei cu părinții acestor copii și informarea acestora asupra progresului sau regresului înregistrat periodic;
- Informarea educatoarei de către părinți ori de câte ori este nevoie despre comportamentul copililor acasă în diferite circumstanțe, despre temerile lor, despre eventualele sezizări din partea psihologului, psihiatrului, a celor care se ocupă de terapia lor, cunoașterea de către educatoare a cât mai multe lucruri despre copii este foarte importantă și benefică în abordarea strategiilor de învățare pentru aceștia.
- Comunicarea educatoarei cu psihologul școlar, logopedul (la grădinițele care dispun de personal de consiliere).

Familia este cel dintâi educator și are cel mai mare potențial de modelare, însă și grădinița are rolul de a sprijini familia ori de câte ori este necesar pentru a trece cu bine peste problemele și greutățile cu care se confruntă.

Am avut de-a lungul carierei de dascăl mulți copii cu cerințe educative speciale: hidrocefalie, sindrom Down, autism, retard mintal și în toate cazurile activitatea de învățare sa desfășurat după un plan de intervenție personalizat, ținând cont de părerea psihologului cu care am menținut legătura pe toată perioada în care copiii respectivi au frecventat grădinița.

Chiar dacă potențialul intelectual era scăzut comparativ cu ceilalți copii, n-am lasat niciodată să iasă în evidență acest lucru, am găsit întotdeauna aspecte pozitive prin care să-i apreciez, tratându-i la fel ca pe ceilalți colegi din grupă, încercând în permanență să-i îndemn pe copii să nu i marginalizeze și să-i accepte. M-am axat foarte mult pe formarea și consolidarea unor deprinderi de autonomie personală, a deprinderilor de viață: folosirea corectă a unor obiecte de uz personal (îmbrăcăminte, veselă, tacâmuri), formarea și exersarea deprinderilor de igienă personală, cunoașterea acțiunilor din regimul zilnic de viață (toaleta de dimineață, mesele principale, activitatea de învățare și de joc din grădiniță și de acasă, petrecerea timpului liber) etc..

În concluzie, noi, cadrele didactice, părinții, psihologii, psihiatrii, comunitatea în care trăiesc acești copii, suntem responsabili în egală măsură de integrarea cu succes a acestor copii speciali în colectivitate, în societate, de progresul sau regresul lor, de modul în care îi pregătim pentru viață.

„Copiii, aceste flori pe care pământul le naște spre frumusețe și candoare, au nevoie de lumina și căldura sufletelor noastre, pentru a crește și a se implini, purtând cu ei visuri și speranțe” (H. Wallon)

Bibliografie

1. Vărășmaș, E – „Curs de Pedagogie preșcolară și pedagogia învățământului primar” – 2006-2007;
2. Vărășmaș, T – „Învățământul integrat și/sau incluziv” – Editura Aramis, București, 2001;
3. Vărășmaș, E; Vărășmaș, T; Nicolae, S; Oprea, V; - „Ghid pentru cadrele didactice de sprijin”, Editura Vanemonde, București, 2005.

Educația pentru toți în grădiniță

Prof. Popescu Gabriela

Prof. Alexandrescu Gabriela

Grădinița cu Program Prelungit Nord 2, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

Întotdeauna am considerat că fiecare copil este unic, are parcursul și ritmul propriu, astfel încât este necesar ca noi, cadrele didactice să ținem cont de particularitățile de vârstă și individuale ale fiecăruia.

Egalitatea de șanse în sistemul de învățământ ar trebui să fie garantată pentru toți copiii, fără nicio deosebire în ceea ce privește etnia, religia, vârsta, rasa, simptomele medicale sau de dezvoltare emoțională sau asimilat. În opinia mea, asimilate de egalitate înseamnă un demers continuu pentru drepturi egale, dar mai ales perfectarea unei egalități reale a șanselor fiecărui copil, în care educația să fie cel mai important instrument de dezvoltare. Este necesară o corelare între cunoștințele propuse pentru a fi asimilate în cadrul programului școlar și cerințele actuale ale societății.

Consider că incluziunea poate și este mai mult decât un discurs demagogic, declarativ; ea poate fi pusă în practică prin tehnici concrete de predare și adaptare curriculară individualizată, prin formarea și dezvoltarea conștiinței tuturor copiilor pentru acceptiunea diversitară de orice tip.

Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală. De asemenea, se impune și implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conștiinței și a comportamentelor copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării, a acceptării de șanse egale pentru toți copiii.

Integrarea/incluziunea poate fi susținută de existența unui cadru legislativ flexibil și realist, de interesul și disponibilitatea cadrelor didactice din școala de masă și din școala specială, de acceptul și susținerea părinților copiilor integrați, de implicarea întregii societăți civile, dar și de nivelul de relații ce se formează și se dezvoltă la nivelul clasei integratoare care se bazează pe toleranță și respect față de copilul cu probleme.

Educatorea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficiențe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înțeleagă mai bine situația celor cu dizabilități: prin povestiri, texte literare, prin discuții, vizitarea/vizita unor persoane cu deficiențe.

Primirea în grupă a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalți copii din grupă. Conduita și atitudinea educatoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă preșcolarului cu dizabilități. De aceea trebuie să exprime aceleași așteptări și să stabilească limite similare în învățare ca și pentru ceilalți copii din grupă. Ea trebuie să își asume rolul de moderator, să promoveze contactul direct între copiii din grupă și să direcționeze întrebările și comentariile acestora către copilul cu cerințe educative speciale. De asemenea, trebuie să-i încurajeze și să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceștia, dându-le încrederea în forțele proprii, în propria reușită în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile copiilor.

Copiii cu cerințe educative speciale integrați în programul grădiniței trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinți, psihologi și profesorul logoped. Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor. Relația de parteneriat între părinți și grădiniță presupune informarea părinților cu privire la programul grupelor, la conținuturile și metodele didactice, dar presupune și întâlniri cu aceștia, participări la expoziții, excursii, serbări, vizite, în care sunt implicați proprii lor copii.

Această relație a grădiniței cu părinții copiilor cu cerințe educative speciale este necesară și benefică, ea furnizând, informațional, specificul dizabilității preșcolarului, precum și date despre contextul de dezvoltare a acestuia. Părinții informează grădinița și despre factorii de influență negativă care ar trebui evitați (fobii,

neplăceri, stimuli negativi, atitudini care determină inhibarea/izolarea copiilor). Angajarea și responsabilizarea familiei în educația copiilor este fundamentală pentru reușita participării la programul instructiv-educativ al grădiniței. La orice copil, în mod particular la copiii cu dizabilități, gradul de interes și de colaborare a părinților cu grădinița este, cel mai adesea, proporțional cu rezultatele obținute de aceștia. De aceea, putem afirma că familia este primul educator și are cel mai mare potențial de modelare.

Grădinița are rolul de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă față greutăților cu care acestea se confruntă. Educația părinților și consilierea acestora au un rol important în integrarea copiilor cu afecțiuni de natură psihică, emoțională ori de altă natură în grădiniță.

Rezultatele muncii pentru promovarea incluziunii, atât directe cât și indirecte, față de partenerii educaționali, părinți, apar după intervale mari de timp și sunt efectul unui exercițiu susținut. Centrarea atenției educaționale pe grupurile vulnerabile este un indiciu al nivelului de civilizație atins de o anumită societate și aceasta impune căutarea unei noi formule de solidaritate umană, fapt ce are o semnificație aparte în societatea noastră.

Grădinița este incluzivă printr-un curriculum flexibil și deschis ce permite adaptări succesive. Nu copilul urmează curriculumul, ci acesta este un instrument menit să sprijine dezvoltarea lui, se adaptează nevoilor și particularităților acestuia. Când spunem „grădiniță incluzivă, nu trebuie să ne ducem cu gândul la copiii cu CES, ci la fiecare copil în parte, pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare și la un moment dat poate avea nevoie de anumite cerințe speciale în ceea ce privește educația. Există, de asemenea, și anumite situații de risc, în care educatoarea trebuie să cunoască trăirile și comportamentele copilului, pentru a-l sprijini. Riscurile pot apărea din mediul socio-cultural din care acesta face parte, din relațiile de familie care îi determină existența zilnică, precum și modul de dezvoltare, din modelele formale educaționale ce pot exercita un stres deosebit asupra copilului care nu corespunde „normalității” cu care ne-am obișnuit.

Educatoarea, la rândul ei, trebuie să răspundă diversității și unicității fiecărui copil, să-și orienteze pozitiv atitudinea, limbajul și metodele pedagogice. Copilul preșcolar se află într-un proces de formare în care fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare privire din partea adulților care îl înconjoară poate să îi influențeze imaginea de sine. Este foarte importantă atitudinea educatoarei la acțiunile copilului, apelativele, aprecierea pozitivă sau negativă, pentru a-i da copilului încredere în forțele proprii.

În concluzie, fiecare copil are dreptul fundamental la educație și trebuie să aibă șansa de a-și atinge și menține un nivel acceptabil de dezvoltare și învățare, iar școlile incluzive sunt factorul cel mai puternic în lupta împotriva atitudinii discriminatorii și spre crearea unei societăți incluzive și a unei educații pentru toți.

Bibliografie

1. Vrășmaș, T., Școala și educația pentru toți, Editura Meniped, București, 2004;
2. Vrășmaș, T., Învățământul integrat și/sau incluziv, Editura Aramis, București, 2001;

Educație fără bariere

*Prof. înv. Primar Ionescu Nicoleta Cristina
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea*

Într-o lume în care fiecare copil merită șansa de a-și atinge potențialul maxim, povestea Andreei ne arată cât de importantă este egalitatea de șanse pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Într-o zi obișnuită de toamnă, Andreea, o fetiță de opt ani, se pregătește să meargă la școală. În ciuda vârstei sale fragede, Andreea trece printr-un proces complex pentru a fi gata de cursuri. Andreea are cerințe educaționale speciale (CES), deoarece s-a născut cu o formă ușoară de paralizie cerebrală, ceea ce îi afectează coordonarea motorie și vorbirea. Cu toate acestea, datorită eforturilor continue ale părinților,

profesorilor și colegilor, Andreea participă la o școală de masă și are parte de un mediu educațional incluziv.

În fiecare dimineață, Andreea este întâmpinată cu un zâmbet larg de doamna învățătoare, care este mereu pregătită cu materiale didactice adaptate nevoilor ei. În clasă, Andreea are un coleg de bancă ce a fost ales special pentru a o ajuta atunci când are nevoie. În plus, în timpul orelor, un asistent educațional o sprijină discret, asigurându-se că Andreea poate participa activ la toate activitățile. Pe parcursul zilei, Andreea utilizează un dispozitiv de comunicare augmentativă, care o ajută să-și exprime gândurile și să interacționeze cu ceilalți copii.

În timpul recreației, Andreea este întotdeauna implicată în jocuri alături de colegii ei, care au fost educați și încurajați să o includă și să o susțină. Datorită acestor măsuri, Andreea nu se simte diferită; ea simte că face parte dintr-o comunitate care o respectă și o înțelege.

Povestea Andreei a luat naștere pentru a înțelege fiecare dintre noi că egalitatea de șanse în educație, în special pentru copiii cu CES, este un principiu esențial care asigură că toți copiii, indiferent de dificultățile lor, au acces la un mediu educațional echitabil și incluziv. Acest concept este fundamentat pe mai multe teorii și cadre legale.

1. Teoria incluziunii educaționale

Toți copiii, inclusiv cei cu CES, ar trebui să fie educați împreună cu colegii lor, în clase obișnuite. Incluziunea promovează diversitatea și înțelegerea reciprocă, contribuind la formarea unei societăți mai incluzive și empatică. Studiile arată că elevii cu CES beneficiază nu doar academic, ci și social și emoțional, atunci când sunt incluși în școlile de masă.

2. Legislația și politicile educaționale

În România, legislația prevede că toți copiii au dreptul la educație. Legea Educației Naționale nr. 1/2011 și alte reglementări specifice stipulează că școlile trebuie să asigure condițiile necesare pentru integrarea copiilor cu CES. Acestea includ adaptarea curriculumului, accesul la tehnologii asistive și sprijinul personalului specializat.

3. Planul educațional individualizat (PEI)

Un instrument esențial în asigurarea egalității de șanse este planul educațional individualizat, care se elaborează pentru fiecare copil cu CES. Acest plan detaliază obiectivele educaționale, metodele de predare adaptate și resursele necesare pentru a răspunde nevoilor specifice ale fiecărui elev. Planul educațional individualizat este realizat de o echipă multidisciplinară și este revizuit periodic pentru a se adapta progresului și schimbărilor în nevoile copilului.

4. Beneficiile educației inclusive

Studiile au demonstrat că educația incluzivă aduce beneficii multiple. Pentru copiii cu CES, aceasta contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și la creșterea stimei de sine. Pentru colegii lor obișnuiți, incluziunea promovează empatia, toleranța și abilitățile de comunicare. În plus, cadrele didactice devin mai competente și mai flexibile în abordarea diversității în clasă.

Prin măsuri educaționale adecvate și politici incluzive, copiii ca Andreea pot să se dezvolte armonios și să se simtă parte integrantă a comunității lor școlare. Astfel, se asigură nu doar dreptul la educație, ci și crearea unei societăți mai echitabile și mai empatică.

În educație, fiecare copil merită să strălucească, indiferent de obstacolele pe care le întâmpină.

Bibliografie

1. **Ministerul Educației Naționale.** (2011). Legea educației naționale nr. 1/2011. Monitorul Oficial al României. Disponibil la: https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Legislatie/2020/LEN_actualizata_2019.pdf
2. **European Agency for Special Needs and Inclusive Education.** (2018). Inclusive Education in Europe: Putting Theory into Practice. Disponibil la: https://www.european-agency.org/sites/default/files/IE_in_Europe_Putting_theory_into_practice_0.pdf
3. **Florian, Lani and Hegarty, John.** (2004). **ICT and Special Educational Needs: A Tool for Inclusion.** McGraw-Hill Education.

Promovarea egalității de șanse prin educație

Prof.înv.preșc. Bunescu Mihaela

Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă un principiu fundamental al unei societăți democratice și echitabile. Educația joacă un rol esențial în promovarea acestei egalități, oferind tuturor indivizilor acces la resurse și oportunități de dezvoltare personală și profesională. Prin educație, se pot depăși barierele sociale, economice și culturale, contribuind la formarea unei societăți mai incluzive și mai prospere.

Importanța educației în promovarea egalității de șanse:

Acces universal la educație: Asigurarea accesului universal la educație este primul pas în promovarea egalității de șanse. Fiecare copil, indiferent de gen, rasă, religie sau statut socio-economic, trebuie să aibă posibilitatea de a urma cursurile unei școli de calitate. Politicile de stat trebuie să se concentreze pe eliminarea barierelor financiare, geografice și culturale care împiedică accesul la educație.

Incluziunea socială: Educația incluzivă este esențială pentru integrarea tuturor copiilor, inclusiv a celor cu dizabilități sau din grupuri vulnerabile. Școlile trebuie să fie pregătite să ofere suport necesar pentru ca fiecare elev să își atingă potențialul maxim. Adaptarea curriculumului și formarea cadrelor didactice în metode de predare diferențiată sunt pași importanți în acest sens.

Educația pentru drepturile omului: Introducerea în curriculum a educației pentru drepturile omului contribuie la dezvoltarea unei mentalități deschise și tolerante. Elevii învață să respecte diversitatea și să lupte împotriva discriminării. Astfel, se formează generații de tineri care vor promova și susține egalitatea de șanse în toate aspectele vieții.

Politici și practici pentru promovarea egalității de șanse prin educație

Burse și programe de sprijin: Oferirea de burse și programe de sprijin financiar pentru elevii din medii defavorizate este esențială pentru a asigura continuitatea studiilor. Aceste măsuri ajută la reducerea abandonului școlar și la creșterea ratei de promovabilitate.

Formarea continuă a cadrelor didactice: Profesorii trebuie să fie pregătiți să gestioneze diverse situații educaționale și să promoveze egalitatea de șanse în clasă. Programele de formare continuă sunt cruciale pentru actualizarea cunoștințelor și abilităților necesare în acest domeniu.

Parteneriate comunitare: Colaborarea între școli, comunități locale, organizații non-guvernamentale și sectorul privat poate genera resurse și oportunități suplimentare pentru elevi. Proiectele comune pot include programe de mentorat, activități extracurriculare și campanii de conștientizare.

Impactul educației asupra egalității de șanse:

Educația are un impact semnificativ asupra vieții indivizilor și a societății în ansamblu. Persoanele educate au șanse mai mari de a-și găsi locuri de muncă bine plătite, de a se implica activ în comunitate și de a contribui la dezvoltarea economică și socială. În plus, educația reduce inegalitățile și promovează mobilitatea socială, permițând indivizilor să își îmbunătățească condițiile de viață.

Educația contribuie, de asemenea, la formarea unei societăți mai democratice și mai pacifiste. Prin promovarea valorilor precum respectul, toleranța și egalitatea, sistemul educațional poate reduce tensiunile sociale și poate încuraja dialogul și colaborarea între diferite grupuri sociale.

Concluzie:

Promovarea egalității de șanse prin educație este un obiectiv esențial pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și prospere. Prin politici și practici adecvate, accesul universal la educație, incluziunea socială și educația pentru drepturile omului pot deveni realități. Astfel, educația devine un instrument puternic în lupta împotriva discriminării și inegalităților, contribuind la formarea unor generații capabile să construiască un viitor mai bun pentru toți.

Egalitate de șanse prin educație

Prof. Popescu Cristian

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Prof. Popescu Loredana

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse în educație reprezintă un pilon fundamental al unei societăți democratice și echitabile. Promovarea acestui principiu în școli este esențială pentru a asigura fiecărui elev accesul la o educație de calitate, indiferent de sex, rasă, etnie, religie, statut socio-economic sau alte criterii de diferențiere. Acest referat își propune să exploreze importanța egalității de șanse în școli, metodele prin care poate fi realizată și beneficiile pe termen lung pentru societate.

Egalitatea de șanse în educație este crucială pentru dezvoltarea armonioasă a fiecărui individ și pentru progresul societății. Asigurarea accesului egal la educație permite fiecărui copil să își atingă potențialul maxim, contribuind astfel la crearea unei societăți mai inovatoare și competitive. În plus, o educație incluzivă contribuie la reducerea inegalităților sociale și economice, promovând coeziunea socială și reducând riscul de excluziune socială.

Parcursul oamenilor de-a lungul vieții este puternic influențat de educație, motiv pentru care consider că cele mai multe schimbări pe care vrem să le facem asupra mentalității persoanelor trebuie să pornească timpuriu, încă din școală. Instituțiile de învățământ au puterea de a îndruma și de a schimba direcția în care se îndreaptă elevii. Datorită impactului pe care un profesor îl poate avea asupra unui elev, noi, cadrele didactice, deținem puterea de a implementa anumite valori în viața copiilor. Una dintre aceste valori ar trebui să fie cu siguranță egalitatea, deoarece aceasta nu oferă numai șanse tuturor elevilor de a se dezvolta și de a profita la maxim de aptitudinile lor, ci le oferă și încrederea de sine necesară pentru a își urma visurile.

Un curriculum incluziv este esențial pentru a reflecta diversitatea elevilor și pentru a promova respectul și înțelegerea reciprocă. Acesta ar trebui să includă perspective variate și să abordeze teme legate de drepturile omului, egalitatea de gen, diversitatea culturală și alte aspecte relevante. De asemenea, materialele didactice trebuie să fie accesibile și adaptate nevoilor diferitelor grupuri de elevi.

Profesorii joacă un rol crucial în promovarea egalității de șanse. Este necesar ca aceștia să beneficieze de formare continuă pentru a înțelege și a răspunde adecvat nevoilor diverse ale elevilor. Sensibilizarea cadrelor didactice la problemele de discriminare și excludere, poate contribui semnificativ la crearea unui mediu educațional incluziv și echitabil.

Implementarea de politici și programe de sprijin pentru elevii din grupuri vulnerabile este esențială. Acestea pot include burse, mentorat, consiliere psihologică și alte forme de asistență menite să faciliteze accesul și succesul educațional al tuturor elevilor. De asemenea, este important ca școlile să colaboreze cu comunitatea și cu organizațiile non-guvernamentale pentru a oferi sprijin suplimentar acolo unde este necesar.

Crearea unui mediu școlar sigur și incluziv este fundamentală pentru promovarea egalității de șanse. Aceasta implică adoptarea unor politici clare împotriva hărțuirii și discriminării, precum și promovarea unei culturi a respectului și colaborării. Elevii trebuie să fie încurajați să își exprime opiniile și să participe activ la viața școlii, contribuind astfel la dezvoltarea unui climat pozitiv și incluziv.

Promovarea egalității de șanse în școli are numeroase beneficii pe termen lung pentru societate. Printre acestea se numără:

- *Creșterea Performanței Educaționale:* Elevii care se simt incluși și respectați au o motivație mai mare și obțin rezultate mai bune la învățătură.

- *Reducerea Inegalităților Sociale:* Asigurarea accesului egal la educație contribuie la diminuarea decalajelor socio-economice și la promovarea mobilității sociale.

- *Îmbunătățirea Coeziunii Sociale:* Educația incluzivă promovează respectul reciproc și înțelegerea diversității, contribuind astfel la construirea unei societăți mai unite și mai armonioase.

- *Dezvoltarea Capitalului Uman:* O educație de calitate pentru toți elevii asigură formarea unei forțe de muncă bine pregătite și inovatoare, esențială pentru competitivitatea economică pe termen lung.

Egalitatea de șanse în educație este o condiție sine qua non pentru dezvoltarea durabilă și echitabilă a unei societăți. Școlile au un rol esențial în promovarea acestui principiu prin adoptarea unor politici și practici incluzive, formarea cadrelor didactice și asigurarea unui mediu școlar sigur și respectuos. Doar prin eforturi concertate și susținute putem asigura că fiecare elev are șansa de a-și atinge potențialul maxim și de a contribui la construirea unei societăți mai juste și mai prospere.

Egalitatea de șanse se află la baza evoluției societății și trebuie să fie prezentă în școli. Unitățile de învățământ au rolul de a dezvolta caracterul elevilor și de a le oferi cheia ușii care se află la începutul drumului perfecționării și al cunoașterii, calea pe care orice persoană trebuie să aibă dreptul de a merge.

Bibliografie:

1. Vrăjmaș Ecaterina, Introducerea în educația cerințelor speciale, Editura Cedis, București 2004;
2. Vrăjmaș Traian, Învățământul integrat și/sau incluziv, Editura Aramis, București 2001;
3. <https://didactform.snsr.ro/>
4. <https://www.educatiepentruviata.ro/2017/scoala-incluziva/>

Promovarea egalității de șanse prin educație

Bănuță Georgiana Elena

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă un principiu fundamental al societăților democratice moderne, esențial pentru dezvoltarea și prosperitatea acestora. Într-o lume în care diversitatea și incluziunea sunt din ce în ce mai recunoscute ca valori centrale, educația joacă un rol crucial în asigurarea că toți indivizii, indiferent de origine, gen, rasă sau statut socioeconomic, au acces la oportunități egale. Promovarea egalității de șanse prin educație nu doar că facilitează mobilitatea socială și economică, dar contribuie și la crearea unei societăți mai echitabile și mai justiciare.

1. Acces egal la educație

Primul pas în promovarea egalității de șanse este asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii. Acest lucru implică eliminarea barierelor economice, geografice și culturale care pot împiedica anumite grupuri de a beneficia de educație. În multe țări, există încă diferențe semnificative în ceea ce privește accesul la școli de calitate, iar copiii din zone rurale sau cei proveniți din familii defavorizate sunt adesea cei mai afectați. Guvernele și organizațiile non-guvernamentale pot juca un rol crucial prin implementarea de politici care să asigure transportul, resursele materiale necesare și infrastructura educațională adecvată pentru toți copiii.

2. Curriculum incluziv și sensibil la diversitate

Un curriculum incluziv și sensibil la diversitate este esențial pentru promovarea egalității de șanse.

Acesta trebuie să reflecte și să respecte diversitatea culturală, etnică și de gen a elevilor. În plus, programele educaționale trebuie să încurajeze gândirea critică și să promoveze valorile toleranței, respectului și empatiei. Profesorii joacă un rol esențial în acest proces, iar pregătirea lor continuă în domeniul diversității și incluziunii este vitală pentru crearea unui mediu de învățare care să sprijine toți elevii.

3. Suport pentru elevii defavorizați

Elevii care provin din medii defavorizate necesită adesea suport suplimentar pentru a avea șanse egale de succes academic. Acest suport poate include programe de mentorat, tutoriat și consiliere, precum și acces

la resurse educaționale și extracurriculare. În plus, este important să se acorde atenție nevoilor emoționale și psihologice ale acestor elevi, deoarece stresul și nesiguranța pot afecta semnificativ performanța școlară. Politicile educaționale ar trebui să promoveze echitatea prin alocarea de resurse suplimentare pentru școlile din zonele defavorizate și prin implementarea de programe specifice care să sprijine elevii vulnerabili.

4. Eliminarea discriminării și prejudecăților

Un alt aspect esențial al promovării egalității de șanse prin educație este eliminarea discriminării și prejudecăților în mediul școlar. Acest lucru implică nu doar combaterea discriminării directe, dar și a microagresiunilor și a stereotipurilor subtile care pot afecta elevii. Politicile anti-discriminare trebuie să fie clar definite și implementate, iar elevii și personalul școlar trebuie să fie educați în privința importanței respectării diversității și incluziunii. Crearea unui mediu școlar sigur și primitor pentru toți elevii este esențială pentru ca aceștia să poată învăța și se dezvolta la potențialul lor maxim.

5. Importanța educației continue și a formării profesionale

Egalitatea de șanse prin educație nu se limitează doar la nivelul școlar, ci se extinde și la educația continuă și formarea profesională. Accesul egal la oportunități de învățare pe tot parcursul vieții este crucial pentru adaptarea la schimbările economice și tehnologice și pentru asigurarea mobilității profesionale. Programele de formare profesională și recalificare trebuie să fie accesibile tuturor, indiferent de vârstă, gen sau statut socioeconomic, pentru a permite fiecărei persoane să își atingă potențialul și să contribuie activ la societate.

Concluzie

Promovarea egalității de șanse prin educație este o sarcină complexă și continuă, care necesită angajamentul și colaborarea tuturor actorilor implicați – guverne, instituții educaționale, profesori, părinți și comunități. Prin asigurarea unui acces egal la educație de calitate, crearea unui curriculum incluziv, oferirea de suport suplimentar pentru elevii defavorizați, eliminarea discriminării și promovarea educației continue, putem construi o societate mai echitabilă și mai prosperă. Educația este cheia pentru deschiderea ușilor către oportunități și pentru realizarea potențialului fiecărui individ, contribuind astfel la un viitor mai luminos pentru toți.

Educația și egalitatea de șanse - un drum spre oportunități egale

*Prof. Luciu Ionuț Eduard
Liceul „Gheorghe Surdu” Brezoi*

Introducere

Egalitatea de șanse reprezintă un principiu fundamental al drepturilor omului și al justiției sociale. Într-o societate echitabilă, fiecare individ ar trebui să aibă acces la aceleași oportunități, indiferent de sex, rasă, etnie, religie, statut social sau orice alt criteriu discriminatoriu. Educația joacă un rol esențial în promovarea egalității de șanse, oferind tuturor indivizilor instrumentele necesare pentru a-și atinge potențialul maxim.

Rolul educației în promovarea egalității de șanse

1. Accesul universal la educație:

Accesul la educație pentru toți este primul pas în asigurarea egalității de șanse. Guvernele și organizațiile internaționale trebuie să se asigure că educația de bază este gratuită și accesibilă tuturor copiilor, indiferent de mediul lor socio-economic.

Argumente:

- Fundament al drepturilor omului: Conform Declarației Universale a Drepturilor Omului, educația este un drept fundamental. Asigurarea accesului universal la educație este crucială pentru a respecta și a proteja acest drept.

- Reducerea inegalităților sociale: Copiii din medii defavorizate au șanse mai mari de a rămâne prinși în ciclul sărăciei dacă nu au acces la educație. Oferind educație gratuită și accesibilă, se poate reduce inegalitatea socială și economică.

- Îmbunătățirea sănătății și a bunăstării: Educația contribuie la creșterea nivelului de conștientizare cu privire la sănătate, igienă și alimentație, având un impact pozitiv asupra bunăstării generale a indivizilor și a comunităților.

2. Educația incluzivă:

Educația incluzivă presupune integrarea copiilor cu dizabilități în școlile de masă și asigurarea condițiilor necesare pentru ca aceștia să poată învăța în mod eficient. Aceasta include adaptarea infrastructurii școlare, formarea profesorilor și dezvoltarea materialelor educaționale adaptate.

Argumente:

- Dreptul la educație pentru toți: Conform Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, toți copiii au dreptul la educație de calitate, indiferent de abilitățile lor fizice sau intelectuale.

- Beneficii sociale și emoționale: Copiii cu dizabilități care sunt integrați în școli de masă dezvoltă abilități sociale și emoționale mai bune și se simt mai incluși și acceptați în comunitate.

- Reducerea prejudecăților: Educația incluzivă ajută la reducerea stereotipurilor și prejudecăților, promovând o cultură a respectului și a înțelegerii între elevi.

3. Combaterea stereotipurilor și prejudecăților:

Programele educaționale trebuie să includă teme care promovează diversitatea și toleranța. Prin intermediul curriculei școlare, elevii pot învăța despre diferitele culturi și grupuri sociale, dezvoltându-și astfel abilități de empatie și respect reciproc.

Argumente:

- Formarea unei mentalități deschise: Educația joacă un rol crucial în modelarea atitudinilor și valorilor elevilor. Prin expunerea lor la diversitate și prin învățarea despre diferite culturi și perspective, elevii devin mai toleranți și mai deschiși la diferențe.

- Prevenirea discriminării: Educația care include teme de diversitate și toleranță contribuie la reducerea discriminării și a violenței în școli și în comunitate.

- Promovarea coeziunii sociale: O societate educată în spiritul diversității și al respectului reciproc este mai coezivă și mai capabilă să gestioneze conflictele și să colaboreze pentru binele comun.

4. Educația pentru dezvoltare durabilă:

Aceasta încurajează tinerii să devină cetățeni responsabili, conștienți de importanța egalității și a justiției sociale. Prin promovarea valorilor precum echitatea, solidaritatea și respectul pentru drepturile omului, educația contribuie la formarea unei societăți mai echitabile și mai incluzive.

Argumente:

- Pregătirea pentru viitor: Educația pentru dezvoltare durabilă îi ajută pe tineri să înțeleagă provocările globale, precum schimbările climatice, inegalitățile și degradarea mediului, și să devină actori activi în soluționarea acestor probleme.

- Valorile democratice și drepturile omului: Educația pentru dezvoltare durabilă promovează valorile democratice și respectul pentru drepturile omului, contribuind la dezvoltarea unor cetățeni responsabili și implicați în comunitățile lor.

- Promovarea echității inter-generaționale: Prin educarea tinerilor despre importanța dezvoltării durabile, se asigură că generațiile viitoare vor avea acces la resursele necesare pentru a trăi în condiții de demnitate și bunăstare.

Concluzie

Egalitatea de șanse prin educație nu este doar un ideal, ci o necesitate pentru dezvoltarea unei societăți

echitabile și prospere. Prin asigurarea accesului universal la educație de calitate, promovarea incluziunii și combaterea discriminării, putem crea o lume în care fiecare individ are posibilitatea de a-și atinge potențialul maxim.

Bibliografie

1. *Națiunile Unite. (2015). *Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Disponibil la [UN](<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>)
2. *UNESCO. (2020). *Raportul Global de Monitorizare a Educației 2020: Incluziune și Educație. Disponibil la [UNESCO](<https://en.unesco.org/gem-report/report/2020/inclusion>)
3. *Comisia Europeană. (2020). *Spațiul European al Educației. Disponibil la [Comisia Europeană](https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_en)
4. *OCDE. (2019). *Educația pe scurt 2019: Indicatorii OCDE. Disponibil la [OCDE](<https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>)

Egalitatea de șanse – o provocare a sistemului educațional românesc

Prof. Lazăr Liviu

Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” Ștefănești

„Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume”, spunea un aforism creștin.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Educația pentru toți copiii este o cerință fermă și clară a epocii noastre, determinată de nevoile acute ale timpului prezent. În filosofia lumii moderne materializată în politicile educaționale, internaționale și naționale, se caută răspuns la întrebări firești care doresc să exemplifice îngrijorarea față de viitorul lumii. Procesul educativ trebuie să se adreseze tuturor și să se concentreze pe soluții rapide și adecvate la adaptarea față de diversitatea și unicitatea umană. Teoretic, egalitatea șanselor este garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Egalizarea șanselor sprijină toți copiii, inclusiv pe cei cu CES, pentru a-și atinge standardele propuse de programul de educație, prin asigurarea accesului egal la curriculum, utilizarea adecvată a unor strategii de instruire, activități de învățare, materiale educaționale și mediul grupei.

Noțiunea de CES desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației formale, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale sau caracteristicile unei deficiențe ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică, prin reabilitarea, recuperarea corespunzătoare. CES exprimă o necesitate evidentă de a se acorda anumitor copii o atenție și o asistență educațională suplimentară, fără de care nu se poate vorbi efectiv de egalizarea șanselor, de acces și participare școlară și socială.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport. și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate, etc.

Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii.

De aceea, proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

În concluzie, fiecare copil are dreptul fundamental la educație și trebuie să aibă șansa de a-și atinge și menține un nivel acceptabil de dezvoltare și învățare. Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale este parte integrantă a sistemului de învățământ. Educația incluzivă înseamnă adaptarea școlii la nevoile copilului și nu adaptarea copilului la cerințele acestora. Fiecare copil are caracteristici, interese, abilități și nevoi educaționale individuale. Școlile incluzive sunt factorul cel mai puternic în lupta împotriva atitudinii discriminatorii și spre crearea unei societăți incluzive și a unei educații pentru toți.

Bibliografie

1. Vrajmaș, Ecaterina, *Introducerea în educația cerințelor speciale*, Editura Cedis, București, 2004;
2. Vrajmaș, Traian, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001.

Egalitatea de șanse în educație

Prof. învă. preșcolar Cernătescu Larisa

Grădinița cu Program Prelungit Nord 2, Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse o reprezintă asigurarea accesului la educație, aceasta fiind îndreptată către dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane și formarea personalității autonome și creative.

În ceea ce privește procesul instructiv-educativ, acesta trebuie să se desfășoare într-o manieră care să dea posibilitatea fiecărui elev să învețe. În școala incluzivă, învățarea este văzută ca un proces la care elevii participă în mod activ și își asumă roluri și responsabilități clare. Cadrul didactic este considerat mai curând un mediator decât un meditator, formator.

În școala care promovează egalitatea și valoarea, după părerea mea, crearea unui mediu plăcut, interesant, personalizat (în care fiecare copil se regăsește), prietenos față de elevi, în care copilul se simte confortabil și în siguranță reprezintă o altă fațetă a provocării adresată cadrului didactic.

Eficientizarea învățării ce promovează egalitatea de șanse presupune utilizarea unor strategii de sprijinire a tuturor copiilor:

-Învățarea interactivă (strategii de învățare focalizate pe cooperare, colaborare și comunicare între elevi, între cadru didactic și elevi, între cadru didactic și părinții elevilor).

-Negocierea obiectivelor – negocieri privind modalitățile de lucru, procedeele de evaluare, metodele de recompensare.

-Demonstrația, aplicația, feedback-ul.

-Modalitățile de sprijin în actul învățării pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (confort socio-afectiv, învățarea în perechi, predarea în echipă, învățarea de la copil la copil, colaborarea între elevi, părinții ca parteneri în învățare, comunicarea cu alți specialiști din afara școlii). -Evaluarea continuă a învățării, ce presupune prezența unui răspuns permanent la conținuturile și mesajele primite de la cel care învață. Principiile incluziunii enunțate anterior implică o nouă orientare sau schimbare de optică, ce pune accent pe: cooperare, parteneriat (un simplu act de învățare poate fi considerat astfel), învățare socială și valorizare a relațiilor pozitive, umaniste în educație. Este o provocare permanentă pentru fiecare cadru didactic care trebuie să fie empatic, asertiv, inovator și o amenințare la adresa conservatorismului, la adresa vechiului autoritarism. Amenințarea se referă la anumite aspecte ale vieții sociale (la nivel macro) sau la anumite însușiri (la nivel micro) ce pot fi schimbate, atâta timp cât voința, motivația și dorința le subclasează. Cadrul didactic trebuie să evite exprimările de tip discriminator, etichetarea voită sau involuntară, să nu manifeste prejudecăți față de copil, astfel încât toți să se simtă acceptați sau valorizați.

Din experiența mea didactică, pot desprinde ideea că acest deziderat al non-discriminării și al excluderii inechității sociale, economice, culturale și de gen reprezintă o mare provocare. Atunci când etichetele sunt atașate oamenilor, aceștia ajung să la accepte, să le interiorizeze, să se comporte conform etichetării primite. Grav este atunci când etichetezi fără a conștientiza consecințe acestui fapt asupra evoluției personale a copilului. Când eticheta este pusă de ceilalți membri ai grupului de elevi al clasei, rolul cadrului didactic este de a o înlătura, dar practica mi-a arătat că impactului grupului e mai puternic, că victima se complăce adoptând o atitudine de retragere sau chiar acuzatoare, violentă, iar autoritatea formală a cadrului didactic nu poate determina o schimbare prin impunere. Se manifestă, în aceste împrejurări, una dintre marile calități ale unui cadru didactic: tactul în impunerea “fără impunere” a unui punct de vedere echitabil, determinarea elevilor de accepta una dintre valorile societății promovate și prin educație: egalitatea de șanse.

Relativizarea efectelor negative ale etichetării este la îndemâna fiecărui cadru didactic, prin acțiuni care vizează centrarea pe acțiunile elevului și nu pe persoana lui, prin încurajarea permanentă a schimbării, prin luarea în considerare a posibilității ca elevul să-și schimbe comportamentul, prin sublinierea progresului individual al elevului și nu compararea sa cu ceilalți, prin folosirea etichetării pozitive, care va ajuta elevul să-și pună în valoare potențialul.

Bibliografie

1. E. Hussar, T. Safciuc- "Colaborare și incluziune în sala de clasă", Editura Casei Corpului Didactic Bacău, 2008.

Egalitatea de șanse în sistemul de educație

*Prof. Căpățînă Maria Magdalena
Școala Gimnazială Nr.4, Râmnicu Vâlcea*

Pornind de la premisa că fiecare ființă umană este unică și de neînlocuit în Univers, putem afirma cu tărie că avem dreptul să cerem egalitate de șanse în sistemul educațional, dar și imperioasa pretenție de a ne fi respectat acest drept universal.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități, etc.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una dintre cauzele de importanță majoră ale reformelor.

O metodă eficientă pentru un sistem educativ corespunzător tuturor nevoilor copiilor o constituie educația incluzivă, care se bazează pe principii precum: dreptul elevilor la educație pe baza egalității șanselor, imposibilitatea excluderii vreunui elev din educație ori supus discriminării pe motive de etnie, rasă, culoare, religie, sex și mai ales pe motive de dizabilități. Aceste principii impun un curriculum adaptat la nevoile elevilor, care să aibă în vedere deficiențele fizice, psihomotorii, mintale, de auz, de vedere, tulburări de limbaj, de relaționare, deficit de atenție sau hiperactivitate. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Egalitatea de șanse înseamnă și „o educație pentru toți și pentru fiecare” în care să fie asimilați toți copiii din medii dezavantajate, precum cei proveniți din familii monoparentale, orfanii, cei ai căror părinți sunt șomeri, sau grav bolnavi, cei care locuiesc în zonele rurale, care nu beneficiază de transport școlar sau care se confruntă cu lipsuri de orice natură. Este nevoie să se pună bazele unei educații deschise pentru toate persoanele de orice vârstă, de orice condiție socio-economică, astfel putând fi eradicate probleme precum bullyingul, infracțiunile, situațiile de suicid etc. Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea

educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În contextul actual, se simte cu acuitate necesitatea educației de tip a doua șansă pentru cei care din motive obiective sau subiective au fost nevoiți să abandoneze sistemul educativ. Acest fapt presupune o atragere a acestora prin crearea unor locuri de muncă în țară conforme cu pregătirea acestora, apoi oferirea unor situații de învățare printr-un program scurt, atractiv care să aibă în vedere atât educația de tip formal, cât și nonformal și informal.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.
2. M. Duță, Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc, EDICT, ianuarie 2018
3. Ghid pentru promovarea egalității de șanse <https://www.dascalidedicati.ro/egalitate-de-sanse-si-nondiscriminare-in-mediul-scolar/>

Egalitatea de șanse

*Prof. înv. preșcolar Peche Alina-Marieta
Școala Gimnazială Nr. 13 Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă un principiu fundamental în societățile democratice, fiind esențială pentru dezvoltarea economică, socială și culturală. Educația joacă un rol crucial în promovarea acestui principiu, oferind tuturor indivizilor acces la cunoștințe, abilități și oportunități egale.

Egalitatea de șanse presupune ca fiecare individ să aibă acces egal la oportunitățile disponibile, fără a fi discriminat pe baza genului, rasei, religiei, vârstei, orientării sexuale sau a altor caracteristici personale. În contextul educațional, aceasta înseamnă acces egal la resurse educaționale, suport și îndrumare, precum și la oportunități de învățare și dezvoltare personală.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de contextul lor socio-economic, este esențială. Politicile guvernamentale și inițiativele organizațiilor non-guvernamentale pot contribui la îmbunătățirea accesului la educație prin construirea de școli în zone defavorizate, oferirea de burse și sprijin

financiar pentru familiile nevoiașe.

O metodă eficientă pentru un sistem educativ corespunzător tuturor nevoilor elevilor o constituie educația incluzivă, care se bazează pe principii precum: dreptul elevilor la educație pe baza egalității șanselor, imposibilitatea excluderii vreunui elev din educație ori supus discriminării pe motive de etnie, rasă, culoare, religie, sex și mai ales pe motive de dizabilități. Aceste principii impun un curriculum adaptat la nevoile elevilor, care să aibă în vedere deficiențele fizice, psihomotorii, mintale, de auz, de vedere, tulburări de limbaj, de relaționare, deficit de atenție sau hiperactivitate. Un curriculum care respectă diversitatea și promovează incluziunea poate ajuta la reducerea prejudecăților și la încurajarea respectului reciproc. Materialele didactice și programele educaționale trebuie să reflecte diversitatea culturală și să promoveze egalitatea de gen și de șanse.

Profesorii și educatorii joacă un rol esențial în promovarea egalității de șanse. Formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul incluziunii și diversității poate asigura că aceștia sunt pregătiți să răspundă nevoilor tuturor elevilor și să promoveze un mediu de învățare echitabil. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru copiii defavorizați. Acestea trebuie să evite exprimările de tip discriminator, etichetarea voită sau involuntară, să nu manifeste prejudecăți față de copil, astfel încât toți să se simtă acceptați sau valorizați. Procesul instructiv-educativ trebuie să se desfășoare într-o manieră care să dea posibilitatea fiecărui elev să învețe. În școala incluzivă, învățarea este văzută ca un proces la care elevii participă în mod activ și își asumă roluri și responsabilități clare.

Programele de sprijin pentru elevii care provin din medii defavorizate sau care au nevoi speciale pot contribui la reducerea diferențelor de performanță. Aceste programe pot include tutoriat, consiliere, servicii de sănătate mintală și alte forme de suport. Una dintre principalele provocări în promovarea egalității de șanse prin educație este reducerea inegalităților socio-economice. Soluțiile pot include politici de redistribuire a resurselor, programe de burse și subvenții, precum și investiții în infrastructura educațională din zonele defavorizate. Discriminarea pe bază de gen, rasă sau alte caracteristici personale poate limita accesul la oportunități educaționale. Este important să se implementeze politici anti-discriminare și programe de sensibilizare pentru a combate stereotipurile și prejudecățile.

În România, programul „Școala pentru Toți” a fost lansat pentru a sprijini incluziunea copiilor din comunități defavorizate. Acesta oferă resurse și sprijin pentru școlile din zonele rurale și marginalizate, asigurând accesul la educație de calitate pentru toți copiii.

În contextul digitalizării educației, accesul la tehnologie este esențial. Programele de dotare a școlilor cu echipamente IT și de asigurare a accesului la internet pentru toți elevii pot contribui la reducerea decalajului digital.

Promovarea egalității de șanse prin educație este un obiectiv esențial pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și prospere. Prin asigurarea accesului egal la educație, promovarea unui curriculum incluziv, formarea adecvată a cadrelor didactice și oferirea de sprijin pentru elevii defavorizați, se poate crea un mediu de învățare care respectă diversitatea și încurajează succesul fiecărui individ. Inițiativele de succes și soluțiile la provocările existente pot servi drept modele pentru îmbunătățirea sistemelor educaționale și pentru promovarea egalității de șanse în întreaga lume.

Bibliografie

1. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
2. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse în educația timpurie

Prof. înv. preșcolar: Stanca Romina Georgiana
Școala Gimnazială Nr. 13 Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

“Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume”. (Din Child’s Appeal, Mamie Gene Cole)

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluia principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății. Activitatea educatorului devine și mai provocatoare atunci când are în clasă elevi diferiți, unii cu potențial în limitele normalității, alții înalt abilitați și alții cu cerințe educaționale suplimentare.

Educația pentru toți copiii este o cerință fermă și clară a epocii noastre, determinată de nevoile acute ale timpului prezent. În filosofia lumii moderne materializată în politicile educaționale, internaționale și naționale, se caută răspuns la întrebări firești care doresc să exemplifice îngrijorarea față de viitorul lumii. Procesul educativ trebuie să se adreseze tuturor și să se concentreze pe soluții rapide și adecvate la adaptarea față de diversitatea și unicitatea umană.

O educație timpurie de calitate pornește de la cunoașterea de către adulți a modului în care copilul crește, se dezvoltă și învață. Cu cât îl vom cunoaște mai bine cu atât vom fi mai realiști în așteptările pe care le avem pentru copil și cu atât vom ști mai bine cum să-l sprijinim în dezvoltarea lui pentru a-i asigura cele mai adecvate condiții pentru a-și împlini potențialul. Pentru un cadru didactic este un adevăr evident că fiecare copil este în felul său. Fiecare copil este unic și nici un copil nu este identic cu altul. Sunt diferențe pe care le vedem cu ochiul liber și altele pe care le observăm mai greu sau avem nevoie de metode speciale ca să le evidențiem. Putem considera că un program de calitate în educația timpurie are multe din caracteristicile unui program incluziv, dar pentru a opera cu toate nevoile speciale este nevoie de competențe noi ale educatoarelor, de colaborare și de multe ori de sprijinul direct al altor profesioniști. Asigurarea calității serviciilor de educație timpurie depinde în cea mai mare măsură de calitatea pregătirii profesionale a cadrelor didactice care lucrează în serviciile de educație timpurie.

Egalizarea șanselor sprijină toți copiii, inclusiv pe cei cu CES, pentru a-și atinge standardele propuse de programul de educație, prin asigurarea accesului egal la curriculum, utilizarea adecvată a unor strategii de instruire, activități de învățare, materiale educaționale și mediul grupeii.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Bibliografie

1. Ghid pentru cadrele didactice - *Egalitatea de șanse și educație incluzivă în școli defavorizate.*
2. <https://www.dascalidedicati.ro/egalitatea-de-sanse-a-copiiilor-cu-ces-in-educatia-timpurie/>

Formele educației și importanța acestora

Prof. Ganea Alexandru Marian

Liceul Tehnologic „Justinian Marina” Băile Olănești

Educația este un proces esențial ce are ca principal scop formarea și dezvoltarea personalității oamenilor. Educația poate fi abordată sub 3 aspecte și anume educația ca produs, proces și activitate.

Dacă este privită ca produs, educația reflectă rezultatele la nivelul formării și dezvoltării personalității. Pe lângă aceasta, alte rezultate ale educației sunt dobândirea unei culturi generale și de specialitate vaste, atitudinile, priceperile și deprinderile, precum și motivația (Crețu și Nicu, 2004).

Educația ca proces are ca scop acțiunea de transformare pozitivă și pe termen lung a oamenilor, în perspectiva unor finalități formulate foarte clar (Crețu și Nicu, 2004).

Nu în ultimul rând, educația ca activitate este un ansamblu de acțiuni conștiente și sistematice pe care profesorul le exercită asupra elevilor în vederea atingerii unui scop precis. Dacă cei doi actori ai procesului educațional, profesorul și elevul depun un efort comun, acesta va evolua spre un stadiu superior al educației și anume autoeducația (Crețu și Nicu, 2004).

Educația se prezintă sub trei forme: educația formală, nonformală și informală.

În ceea ce privește educația formală, se poate afirma faptul că aceasta se desfășoară într-un cadru oficial, în instituții de învățământ, sub forma unor activități bine organizate și sistematice.

Acest tip de educație se bazează pe o structură clară a procesului instructiv-educativ, pe baza unor documente bine stabilite, asigurându-se în acest fel conținutul și continuitatea la nivelul procesului de învățământ (Crețu și Nicu, 2004).

Principalul avantaj al educației formale constă în faptul că oferă posibilitatea asimilării sistematice a cunoștințelor din diferite domenii, precum și în formarea de priceperi și deprinderi necesare în viața de zi cu zi.

Educația formală are și anumite dezavantaje, printre care se numără tendința de centrare exclusivă pe acele performanțe care sunt înscrise în programa școlară, punerea accentului pe o asimilare masivă de informații teoretice, fără a le asimila într-un mod logic, desfășurarea activităților într-un mod monoton, lipsa de interactivitate în cadrul orelor de curs, fapt ce duce la un dezinteres crescut al elevilor pentru învățare.

Educația nonformală cuprinde acele activități desfășurate într-un cadru instituționalizat, dar în afara sistemului de învățământ.

Aceste activități nu au un caracter obligatoriu pentru elevi, desfășurarea lor fiind facilitată de colaborarea cu diferite instituții precum biblioteci, muzee, teatre sau ONG-uri (Crețu și Nicu, 2004).

Activitățile nonformale prezintă avantajul că oferă un spațiu pentru realizarea lor mult mai flexibil, o mai mare libertate de acțiune formabililor, precum și creșterea motivației acestora pentru învățare.

Un dezavantaj pe care îl prezintă acest tip de educație este că procesul de evaluare nu este unul sistematic, iar rezultatele acestuia nu pot fi utilizate în scop diagnostic.

Profesorul de biologie poate realiza educație nonformală prin realizarea de vizite de studiu cu elevii la muzee botanice sau zoologice, prin încheierea unor parteneriate și realizarea de excursii tematice în parcuri naționale, rezervații naturale, dar și în grădini zoologice sau botanice.

Privitor la educația informală se poate spune că este rezultatul multitudinii de influențe din viața cotidiană, venite din sfera mediului social, cultural, familial sau economic. În cadrul acestei forme de educație, inițiativa de învățare îi revine formabilului (Crețu și Nicu, 2004).

Acest tip de educație se desfășoară pe tot parcursul vieții, astfel încât educația informală precede și depășește ca durată, modalități de realizare și conținut educația formală (Crețu și Nicu, 2004).

Fiecare formă de educație contribuie la dezvoltarea oamenilor pe tot parcursul vieții, atât prin prisma acumulării unor cunoștințe generale și de specialitate, cât și prin prisma formării de competențe, atitudini, aptitudini și deprinderi necesare pe tot parcursul vieții.

Este important ca formabilul să nu se rezume la un singur tip de educație, cea formală, ci să îmbine toate cele trei forme, într-o manieră cât mai diversă, astfel încât formarea acestuia să fie cât mai completă.

În concluzie, educația stă la baza formării și dezvoltarea unei persoane. Este foarte important ca fiecare

persoană să aibă acces la educație, pentru a se dezvolta și a avea șanse egale de reușită în viața cotidiană.

Bibliografie

1. Crețu, D., Nicu, A. (2004). *Pedagogie și elemente de psihologie pentru formarea continuă a cadrelor didactice*. Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga”;

Studiu despre promovarea egalității de șanse prin educație

Prof. Gherghinoiu Elena- Mihaela
Școala Gimnazială Nr. 13 Râmnicu Vâlcea

Într-o societate în continuă transformare, educația rămâne una dintre principalele pârghii pentru dezvoltarea individuală și colectivă. Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc este un subiect esențial, având puterea de a transforma vieți și de a crea o bază solidă pentru o societate echitabilă și prosperă. Acest eseu explorează provocările și oportunitățile asociate cu promovarea egalității de șanse în educația românească, folosind ca metaforă un pod care unește trecutul cu viitorul, permițând tuturor să traverseze spre noi orizonturi de cunoaștere și succes.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice,

psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc este mai mult decât un ideal; este o necesitate pentru construirea unui viitor just și prosper. Prin eforturi concertate și investiții strategice, România poate construi un pod solid care să permită tuturor elevilor să traverseze spre noi orizonturi de cunoaștere și succes.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009;
2. 2.Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004;
3. 3.Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Rolul și personalitatea învățătorului în formarea deprinderilor de citit și scris

*Prof.inv.primar Popescu Maria
Școala Gimnazială Genuneni*

În școală, învățătorul este organizatorul și conducătorul activității didactice și educative. Prin tot ceea ce întreprinde și prin exemplul personal, cadrul didactic este un modelator al structurii personalității copilului, având un rol hotărâtor în devenirea acestuia ca viitor cetățean. Dascălul, prin menirea profesiei sale, se transpune în rol de înlocuitor al părinților, de consilier, de îndrumător al elevilor, dar este și un transmițător de valori culturale și sociale. Învățătorul este omul care își dedică întreaga viață activității de ridicare a nivelului de cultură și educație a copiilor. Datorită faptului că deține o poziție cheie în organizarea și conducerea procesului de învățământ, el are atât răspundere pedagogică cât și socială.

Atmosfera pe care omul de la catedră o creează, condiționează favorabil sau defavorabil evoluția ulterioară a copiilor. Climatul psiho-social din cadrul lecțiilor influențează pozitiv rezultatele instructiv-educative sau dimpotrivă frânează dezvoltarea unor interese ale copiilor. Eficiența actului de învățare depinde de modul cum elevii sunt întăriți pozitiv și încurajați, pentru a le determina motivația învățării.

Relația dintre cadrul didactic și elevi este determinată de felul în care dascălul își îndeplinește

îndatoririle dar și invers,adică fiecare dintre cele două părți să stabilească un echilibru relațional bazat pe responsabilități comune ,respect și acceptare.Personalitatea învățatorului ,dragostea față de elevi ,respectul,simțul dreptății interesul pentru profesia aleasă,tactul pedagogic,autoritatea,exigența,cunoașterea aprofundată a elevilor,priceperea de a organiza activitatea ,tratarea diferențiată sunt câteva condiții necesare pentru îmbogățirea conținutului activității instructiv educative dar și pentru ambianța școlară în general.

Măiestria didactică a dascălului se reflectă prin modul în care stimulează participarea activă a întregului colectiv,sporește independența și inițiativa acestora.El trebuie mai mult să sugereze decât să impună si astfel să trezească interesul pentru cunoaștere.Multe dificultăți de învățare în pregătirea și educarea elevilor constau în lipsa de organizare a colectivului ,adică un slab management al clasei.S- a constatat că deși unii învățători au o bună pregătire profesională și utilizeaza metode și materiale didactice adecvate,au uneori relații deficitare cu elevii,pentru că activitatea din clasă deși este științifică,nu satisface nevoile afective ale elevilor.Acest lucru înseamnă că învățătorul nu trebuie să apară în fața clasei doar ca un simplu transmițător de idei ,ci trebuie să vibreze odată cu sufletul copiilor de vârstă școlară mică.

În concluzie, omul care simte că profesia de dascăl este adevărata sa vocație,trebuie să se integreze în colectivul clasei,să se identifice cu viața si activitatea elevilor săi,să cunoască zestrea naturală a copiilor și pe această bază să intervină cu metode adecvate pentru a- i modela în concordanță cu trăsăturile lor.

Învațătorul trebuie să cunoască cuantumul de cunoștințe însușite de elevi ,pentru a îmbogați permanent priceperile si deprinderile elevilor în studiul limbii române.

Având la îndemână manualul,caadrul didactic trebuie să aleagă judicios,materialul ce urmează să fie predat ,să precizeze cu claritate informațiile elaborate sub formă de reguli,definiții,idei ,trebuie să -l folosească în mod creativ în funcție de pregătirea elevilor,adică cunoștințele se pot extinde sau restrânge ca volum în funcție de de nivelul intelectual al elevului.

Un rol important al procesului de predare-învățare a limbii române îl are și corectarea temelor, pentru a verifica în permanență nivelul de cunoștințe.Elevii pot fi îndrumați spre lectura suplimentară,atât pentru dezvoltarea cititului și scrisului cât și pentru îmbogățirea vocabularului necesar pentru a povesti oral sau în scris cele citite dar și pentru alte creații proprii ,compuneri, descrieri. Lectura suplimentară poate cuprinde cărți recomandate de programa școlară dar și alte lecturi care stimulează nevoia de cunoaștere a copilului adică povești despre viața și faptele unor oameni.Diversitatea temelor(povești,povestiri,proverbe,zicători, ghicitori, fabule, basme, povestiri istorice, literatura științifico-fantastică) contribuie la înțelegerea conținutului citit,determină citirea conștientă,funcțională,aprecierea valorii textelor,consolidarea mecanismelor citirii corecte.

Însușirea tehnicii cititului corect se realizează numai prin exerciții,prin efort propriu și personal,numai descifrând textul elevul evită memorarea mecanică,în cazul în care lectura ar fi făcută de altcineva ,învățător sau părinte. Robert Dottrens considera că elevul trebuie să citească cu viteza care îi permite să nu se poticnească,să nu greșească,restul ramâne pe seama exercițiului si controlului.Lectura îmbogațește orizontul cunoștințelor dobândite în clasă.Eficacitatea interesului depinde de cultura generala a îndrumătorului ,respectiv,învățătorul ,de preferințele elevilor,de vârsta lor, de temperament, de mediul social, și de ambianța colectivului de elevi.

După ce este recomandată lista lecturii suplimentare ,se poate verifica rezultatul prin întocmirea unei fișe de lectură ,caracterizări de personaje,povestiri pe scurt.Elevii care citesc pot fi evidențiați prin completarea în clasă a unui panou pe perete, cu lectura parcursă ,pentru a-i motiva și pe cei care sunt mai delăsători. O alta modalitate de evaluare a activității de acasă poate fi și jocul literar ,adică se povestește în lanț un text literar și se descoperă astfel cine nu citește sau studiază superficial. Această verificare permanentă are rolul de a evidenția modul în care sunt înregistrate informațiile citite,dar și aspecte superficiale cum ar fi greșeli de scriere si de exprimare,scris dezordonat, prea puține idei rămase după citirea textului,sau reținerea unor idei nerelevante ,fără importanță estetică și literară.

Pentru înregistrarea permanentă a textelor citite se recomandă un caiet cu fișe de lectură,unde se precizează, data,titlul ,autorul,personajele,povestirea pe scurt a subiectului,extragerea unor citate,caracterizarea unui personaj preferat ,cuvinte sau expresii frumoase. Toate aceste demersuri conduc învățarea spre dimensiuni noi,care dezvoltă creativitatea, originalitatea,spontaneitatea,curiozitatea, trăsături specifice vârstei școlare mici. La dezvoltarea limbajului pot contribui și alte activități literare precum dramatizările,programele artistice,medalionul literar,șezătorile,ghicitorile,jocurile de rol dar și creațiile proprii,afișe ,reclame,invitații,bilete,scrisori ,compuneri.Alte modalități de însușire corectă a limbii române

sunt exercițiile de transcriere, copiere, găsirea unor cuvinte cu sens asemanator și cu sens opus pentru cuvinte date, exerciții de modificare, de completare, propoziții lacunare, compuneri cu expresii sau cuvinte de sprijin, după desene, tablouri, după texte citite, crearea unor dialoguri, proverbe lacunare, dictari.

Egalitatea de șanse în sistemul de educație

Prof. înv. preșc. Constantin Andreea Magdalena

Școala Gimnazială Nr.5 Râmnicu Vâlcea

Pornind de la premisa că fiecare ființă umană este unică și de neînlocuit în Univers, putem afirma cu tărie că avem dreptul să cerem egalitate de șanse în sistemul educațional, dar și imperioasa pretenție de a ne fi respectat acest drept universal.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități, etc.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea de șanse de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una dintre cauzele de importanță majoră ale reformelor.

O metodă eficientă pentru un sistem educativ corespunzător tuturor nevoilor copiilor o constituie educația incluzivă, care se bazează pe principii precum: dreptul elevilor la educație pe baza egalității șanselor, imposibilitatea excluderii vreunui elev din educație ori supus discriminării pe motive de etnie, rasă, culoare, religie, sex și mai ales pe motive de dizabilități. Aceste principii impun un curriculum adaptat la nevoile elevilor, care să aibă în vedere deficiențele fizice, psihomotorii, mintale, de auz, de vedere, tulburări de limbaj, de relaționare, deficit de atenție sau hiperactivitate. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Egalitatea de șanse înseamnă și „o educație pentru toți și pentru fiecare” în care să fie asimilați toți copiii din medii dezavantajate, precum cei proveniți din familii monoparentale, orfanii, cei ai căror părinți sunt șomeri, sau grav bolnavi, cei care locuiesc în zonele rurale, care nu beneficiază de transport școlar sau care se confruntă cu lipsuri de orice natură. Este nevoie să se pună bazele unei educații deschise pentru toate persoanele de orice vârstă, de orice condiție socio-economică, astfel putând fi eradicate probleme precum bullyingul, infracțiunile, situațiile de suicid etc.

În contextul actual, se simte cu acuitate necesitatea educației de tip a doua șansă pentru cei care din motive obiective sau subiective au fost nevoiți să abandoneze sistemul educativ. Acest fapt presupune o atragere a acestora prin crearea unor locuri de muncă în țară conforme cu pregătirea acestora, apoi oferirea unor situații de învățare printr-un program scurt, atractiv care să aibă în vedere atât educația de tip formal, cât și nonformal și informal.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor

individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale – realități și perspective

Profesor Andrei Simona

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Experiențele de ordin teoretic și aplicativ pun în evidență o serie de acțiuni concrete ce se pot pune în aplicare pentru ameliorarea și dezvoltarea, în instituțiile școlare, a acestor categorii de elevi. Literatura de specialitate identifică, mai întâi, perspectiva individuală. Aceasta pune accentul pe identificarea și scoaterea în relief a problemelor specifice de învățare ale fiecărei categorii de elevi cu cerințe speciale. Există și o perspectivă de grup, care se referă la relațiile elevului cu ceilalți colegi de clasă și la modalitățile de rezolvare în grup a problemelor de învățare sau la modalitățile de intercunoaștere între elevii cu cerințe educative speciale și restul elevilor ca o condiție a acceptării și recunoașterii reciproce a valorii lor în grupul-clasă.

În perspectiva integrării copiilor cu cerințe speciale, se impun mai multe moduri de acțiune:

Modelul cooperării școlii speciale cu școala obișnuită. Școala obișnuită are rolul de coordonare al activității de integrare și stabilește un parteneriat activ între profesorii din cele două școli care vor proiecta și transpune în fapt un nou mod de desfășurare a activităților didactice, pregătind împreună conținutul lecțiilor, adaptând materialele și mijloacele de învățare folosite în timpul orelor de curs. Acest model are avantajul că permite valorificarea resurselor și experiențelor deja existente în cele două tipuri de școli, dar constituie și o ipostază secvențială de integrare, deoarece elevul cu cerințe educative speciale își va continua activitatea extrașcolară în spațiile școlii speciale de care aparține.

Modelul itinerant favorizează integrarea într-o școală de masă a unui număr mic de copii cu cerințe speciale, aflați la mică distanță de școală care, sprijiniți de un profesor itinerant, specializat în munca la domiciliul copiilor cu un anumit tip de deficiență, participă la activitățile didactice.

Modelul bazat pe organizarea unei clase speciale în școala obișnuită presupune integrarea efectivă a copiilor deficienți în școli de masă unde au posibilitatea să interacționeze cu elevii normali. Astfel, există o mare posibilitate de intercunoaștere și inerrelaționare a celor două categorii de copii.

Modelul comun este cel în care profesorul itinerant este responsabil de toți copiii cu deficiențe dintr-un anumit spațiu și oferă servicii de specialitate, respectiv de sprijinire a copilului și familiei, îi ajută pe părinți la alcătuirea programelor de învățare, urmărește evoluția școlară a copilului, colaborează cu profesorii școlii obișnuite în care este integrat copilul și intervine atunci când apar probleme de învățare sau de adaptare a acestor categorii de elevi.

În perspectiva pregătirii inițiale și continue a profesorilor apar trei categorii de obiective spre care trebuie să tindă, respectiv atitudinea pozitivă privind educația pentru toți, stăpânire competențelor necesare activității practice, precum și stăpânirea unui orizont de cunoaștere psihopedagogică și metodologică.

Se impune, așadar, acceptarea diversității psihologice, sociale și spirituale, în rândul populației școlare, ca și resursă pozitivă. Copiii, în diversitatea lor, pot fi educați împreună atât din punct de vedere intelectual, cât și social, profesional. Cadrele didactice nu trebuie să marginalizeze elevii cu cerințe speciale din clasă, ci să le atribuie roluri noi, prin confruntarea conștientă cu dificultățile de învățare ale unor elevi, prin însușirea rolului de agent al cooperării cu alți specialiști și cu părinții în proiectarea unor experiențe de învățare benefice pentru toți. Din punctul de vedere al capacităților psihopedagogice și metodologice, profesorii trebuie să aibă în vedere stabilirea unui mediu tonifiant, pozitiv, în relația cu elevii, comunicarea cu copiii, cu ceilalți profesori și cu părinții, dezvoltarea abilităților în proiectarea și dirijarea experiențelor de învățare la copiii cu cerințe speciale. Se pune accentul și pe identificarea și utilizarea celor mai adecvate resurse de instruire, pe dobândirea capacității de autoevaluare a prestației didactice. Părinții trebuie ajutați în a identifica instituțiile cu potențial educativ și corectiv-compensator cele mai potrivite nevoilor specifice copiilor aflați în dificultate.

Aceștia trebuie să-și însușească abilități și tehnici speciale de educație a copilului deficient, conlucrând într-un mod corespunzător, adecvat cu profesioniștii. Familia copilului trebuie informată, consiliată în ceea ce privește potențialitățile reale ale acestuia și mijloacele care îi pot favoriza dezvoltarea. Se pune accentul și pe informarea cu privire la diferite tipuri de servicii care pot asigura cel mai bine educarea și dezvoltarea copilului cu nevoi speciale, cauzate de anumite deficiențe.

Procesul de recuperare și inserție în social devine optim atunci când acțiunea educațională demarează la timp, de obicei cât mai devreme. Fiecare copil are dreptul la educație, iar școlile de masă trebuie să-și adapteze procesul didactic în conformitate cu o pedagogie centrată pe copil, capabilă de a răspunde adecvat nevoilor de cunoaștere ale fiecărui elev în parte.

Bibliografie

1. Preda, Vasile, Educația copiilor cu cerințe speciale, Editura Tribuna Învățământului, București, 1998, pag.49-72
2. Vrășmaș, Traian, Învățământul integrat și /sau incluziv, Editura Aramis, București, 2001, pag.34-48.

Integrarea copiilor cu CES

*Prof. Înv. Preșc. Văcălie Adriana
Școala Gimnazială, com. Berislăvești*

Problematika educației copiilor cu CES a devenit în ultimii ani o preocupare aparte în rândul specialiștilor. Apariția conceptelor de educație integrată și școală incluzivă a determinat modificări fundamentale în percepția actului educativ.

Ideea integrării copiilor cu dizabilități în școala publică a apărut ca o reacție necesară și firească a societății la obligația acesteia de a asigura normalizarea și reformarea condițiilor de educație pentru persoanele cu cerințe educative speciale.

Integrarea înseamnă că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă. Când lipsește recunoașterea acestor valori, se instaurează alienarea și segregarea între grupurile sociale. Altfel spus, integrarea se referă la relația stabilită între individ și societate și se poate analiza având în vedere mai multe niveluri, de la simplu la complex.

Integrarea presupune egalitatea de participare socială și egalitatea de șanse în realizarea accesului la educație.

Accesul la integrare este valabil pentru toate persoanele, inclusiv pentru cele cu un handicap, indiferent de handicapul și gravitatea acestuia. Persoanele cu un anumit handicap și mai ales cu un handicap mintal sunt oameni cât se poate de obișnuiți, oameni cu vise, speranțe, aspirații, dar cu mai multe dureri și mai multe obstacole cu care se confruntă.

Integrarea se bazează pe convingerea că adulții lucrează în comunități incluzive, alcătuite din persoane de diferite rase, religii, aspirații, cu sau fără dizabilități. Tot așa, indiferent de vârstă, copiii au nevoie să crească și să învețe în medii asemănătoare celor în care vor lucra ca adulți, iar școala este principala instituție care trebuie să răspundă acestei nevoi.

Analizând particularitățile specifice procesului de învățare a copiilor cu diferite tipuri de deficiență, se ajunge la concluzia că una dintre calitățile esențiale ale curriculum-ului școlar vizează un grad cât mai mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Elaborarea unui curriculum flexibil și ușor de adaptat cerințelor educaționale ale fiecărui elev are la

bază mai multe argumente:

- respectarea dreptului fiecărui copil la instrucție și educație pe măsura potențialului și capacităților sale;
- formarea la copilul deficient a unui registru comportamental adecvat care să permită adaptarea și integrarea sa socială printr-o experiență comună de învățare alături de copiii normali;
- asigurarea legăturii cu faptele reale de viață și familiarizarea cu o serie de obișnuințe privind activitățile de utilitate practică și de timp liber;
- dezvoltarea capacităților necesare pentru rezolvarea independentă (în limitele permise de gradul deficienței) a problemelor de viață, autocontrol în situații dificile și practicarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală care să asigure eficiență în adaptarea și integrarea școlară și socială.

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expositive, (povestirea, expunerea, explicația, descrierea) dar trebuie respectate anumite cerințe:

- să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale;
- prezentarea să fie clară, precisă, concisă;
- ideile să fie sistematizate;
- să se recurgă la procedee și materiale intuitive;
- să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizare) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezesc motivația și participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces . Alături de metoda demonstrației, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de antrenare a deprinderilor.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare. Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului.

Profesorul din școala integrativă va avea o serie de obiective de perfecționare și autoperfecționare profesională, cum ar fi :

- Să fie capabil să remarce punctele forte și interesele fiecărui copil și să le utilizeze pentru motivarea interioară în procesul de educație;
- Să știe să stabilească obiective ambițioase dar diferențiate, adecvate elevului respectiv, ceea ce impune evaluare diferențiată;
- Să formuleze așteptări adecvate pentru elev, oricare ar fi capacitățile acestuia. Aceasta abilitate a cadrului didactic permite tuturor elevilor să devină membri ai clasei și ai școlii;
- Să știe să utilizeze un stil de predare bazat mai mult pe activități decât pe intervenția de la catedră;
- Să știe să ofere zilnic condiții pentru ca fiecare elev să aibă un succes;

Educația integrată dorește să ofere copilului cu deficiențe posibilitatea unei dezvoltări fizice și psihice care să-i permită să se asemene cât mai mult posibil cu copiii normali. Se vehiculează în acest sens conceptul de normalizare care simbolizează idealul educațional și se află în interdependență cu cel de integrare, care reprezintă mijlocul de atingere a scopului. În accepțiunea largă, integrarea are ca obiective nu uniformizarea cantității și calității procesului instructiv-educativ, ci mai curând înlăturarea discriminărilor și segregărilor de orice natură care pot umbri eficacitatea actului educațional.

Educația integrată îi va permite copilului cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități, indispensabile pentru o viață cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserție socială.

Bibliografie

1. Gherguț, A., Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, 2005
2. Stănică, I., Popa, M., Psihopedagogie specială, Editura Pro Humanitas – București, 2001
3. Ionescu, M., Educația și dinamica ei, Editura Tribuna învățământului – București, 1998

Integrarea școlarului cu dizabilități

*Prof. înv. primar Dumitrescu Corina-Elena
Școala Gimnazială Nr.4 Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea*

„Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor copiilor din cadrul unei comunități.” (MEN & UNICEF 1999).

Educația incluzivă are la bază ideea că orice copil poate învăța și necesită susținere în procesul de învățare, încurajându-se astfel participarea activă și responsabilă a acestuia la sistemul educativ de masă.

Cerințele educative speciale vizează diferite probleme precum: deficiențe senzoriale, mentale, dar și tulburări provocate de sfera funcțională. Dizabilitatea face parte din existența umană, fiind o latură a dimensiunii universale a umanității. Ea este cea mai puternică provocare în acceptarea diversității, pentru că limitele sale sunt foarte fluide.

În categoria persoanelor cu dizabilități poate intra oricine, în orice moment, ca urmare a unor împrejurări nefericite (boli, accidente) și există opinia că segmentul de populație marcat de dizabilități este potențial în creștere.

Sacina evaluării persoanelor cu dizabilități nu este una ușoară. Rolul cadrului didactic este să știe exact ce este dizabilitatea, dar și să o recunoască fie ca pe-o experiență unică, fie ca pe o dimensiune a diversității umane. Numai astfel se poate aprecia corect dacă programele de intervenție educațional-recuperatorii răspund necesităților celor cărora le sunt adresate.

Integrarea școlară reprezintă procesul de includere în școlile de masă sau în clasele obișnuite, la activitățile educative formale și nonformale, a copiilor considerați ca având cerințe educative speciale. Reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și capacități favorabile acestui proces.

În plus, integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către elevii normali a problematicii și a potențialului de relaționare și participare la viața comunitară a semenilor lor care, din motive independente de voința lor, au nevoie de o abordare diferențiată a procesului de instrucție și educație din școală și de anumite facilități pentru accesul și participarea lor la serviciile oferite în cadrul comunității.

Relația dintre incluziune și integrare comportă următoarele caracteristici:

Integrarea copiilor cu cerințe speciale are în vedere includerea acestora în clasele obișnuite; se concentrează pe transferul copiilor de la școli separate (asa-numitele școli speciale) la școlile obișnuite din cadrul comunității; dacă nu se constată o creștere a interacțiunilor între elevii cu sau fără dizabilități sau cu diferențe în învățare, putem considera că nu este un proces de integrare școlară reală, ci numai o etapă în integrare: integrarea fizică.

Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop valorificarea optimă a resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități.

Practica a demonstrat că integrarea presupune adaptare, deci instrumentele de lucru propuse și proiectele de intervenție unitară corectiv-compensatorie trebuie să ofere idei flexibile, ușor adaptabile la situații concrete.

Într-un colectiv de elevi din școala publică, copilul cu nevoi speciale va trebui să depășească cel puțin

două bariere: propria sa timiditate, inhibiție socială coroborată cu un complex de inferioritate care se manifestă prin izolare și respingerea de către ceilalți, datorate de cele mai multe ori ignoranței și prejudecăților.

Conștient de această realitate, învățătorul/profesorul integrator va avea în vedere realizarea următoarelor obiective:

- Încurajarea relațiilor naturale de sprijin;
- Promovarea interacțiunilor copiilor de aceeași vârstă prin strategii de tipul „învățarea în cooperare și parteneriat între elevi”;
- Dezvoltarea prieteniei prin cunoaștere reciprocă;
- Consilierea părinților copiilor.

Introducerea în clasa integratoare a elevului cu dizabilități nu trebuie să se facă întâmplător, prezentarea acestuia trebuie pregătită în prealabil, printr-un proces de sensibilizare și informare a factorilor implicați. Această activitate este necesară pentru ca integrarea să nu se facă brutal, iar învățătorul/profesorul și copiii să fie pegățiți, să cunoască ce poate și ce nu poate să ofere, să realizeze ce reprezintă un copil cu nevoi speciale, cât, cum și unde trebuie ajutat și nu în ultimul rând, să conștientizeze faptul că este copil, un copil ca toți ceilalți .

Strategii:

- Prezentarea copilului în fața colegilor trebuie să se desfășoare normal, să fie aceeași ca și pentru orice coleg nou venit;
- Folosirea, preponderent, a metodelor activ-participative care stimulează interesul pentru cunoaștere, dezvoltă învățarea prin cooperare și dezvoltă colaborarea și sprijinul reciproc pentru rezolvarea diferitelor sarcini;
- Reconsiderarea metodelor de predare-învățare, în sensul adaptării la cerințele educaționale specifice gradului și tipului de handicap;
- Utilizarea jocului de rol ca modalitate pentru învățarea comportamentului social;
- Solicitarea elevului la diferite activități practice și de gospodărire;
- Recompensarea;
- Implicarea autorităților locale;

Modalități de depășire a barierelor:

- Informarea eficientă în școala publică și în comunitate;
- Metodologie adecvată;
- Motivarea personalului;
- Activități preintegrative;
- Set de materiale și instrumente de evaluare.

În complexul proces de integrare a copiilor cu dizabilități în școala publică, luarea deciziilor asupra conținutului și a strategiilor de instruire cele mai potrivite constituie inima predării strategice. Conceptul de predare strategică se conturează în principal pe rolul profesorului ca model și ca mediator, deși nu exclude rolul său de manager și conducător al procesului de instruire.

În concluzie, noi, cadrele didactice, părinții, psihologii, psihiatrii, comunitatea în care trăiesc acești copii, suntem responsabili în egală măsură de integrarea cu succes a acestor copii speciali în colectivitate, în societate, de progresul sau regresul lor, de modul în care îi pregătim pentru viață.

„Copiii, aceste flori pe care pământul le naște spre frumusețe și candoare, au nevoie de lumina și căldura sufletelor noastre, pentru a crește și a se împlini, purtând cu ei visuri și speranțe” (H. Wallon)

Bibliografie

1. Bogdănescu, I., Neamțu, M., Rosan, A., Marcu, *Învățăm împreună*, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca, 2006
2. Vrăsmaș, T., *Educația integrată și/sau incluzivă*, Editura Aramis, București, 2001
3. Vrăsmaș, T., Daunt, P., Mușu, I., *Integrarea în comunitate a copiilor cu cerințe educative speciale*, Editura Meridiane, București, 1996

Interdisciplinaritatea - șansă pentru promovarea egalității în educația elevilor

Prof. Marilena Matei
Colegiul Energetic Râmnicu Vâlcea

Educația - ca acțiune pentru formare - îndeamnă la evaluarea confirmativă sau corectivă a acțiunilor desfășurate și, în același timp trebuie să asigure o dezvoltare coerentă și progresivă a personalității elevului; de aceea necesită variate metode pentru reglementarea interacțiunilor dintre profesori și elevi, dintre sistemul informațional și societate.

Premisa de la care se pleacă constă în aceea ca elevul este nu numai obiect, ci și subiect al învățării, este implicat și cointerestat în a cunoaște și a face, a întreprinde. Prin actul predării, realitatea se reconstruiește.

Învățarea este un proces de restructurare a edificiului interior, de transformare a acțiunilor externe în acțiuni interne, de îmbogățire permanentă a schemelor cognitive care rămân deschise și permissive la mobilitatea lumii exterioare.

Orice achiziție se dovedește a fi autentică atunci când individul a fost pus în situația de interogație, de acțiune propriu-zisă cu lucrul sau în perspectiva unei idei, a unui principiu. Gândirea însăși se formează prin interiorizarea unei scheme de acțiune pe care subiectul a experimentat-o pe cont propriu.

Participarea conștientă presupune o trezire a voinței de a cunoaște și amplificarea, alimentarea continuă a acestei apetențe, mai ales în domeniul tehnic, mereu în schimbare. Nu trebuie încurajată învățarea pe de rost, însușirea mecanică a informațiilor; accentul se va pune pe înțelegerea prealabilă a cunoștințelor înainte de a fi stocate sau reproduse. Elevul este nevoit să „stăpânească” acel cumul de cunoștințe achiziționate, să le actualizeze diferențiat, să facă legăturile cele mai potrivite, să disloce acele achiziții care nu mai sunt operante sau nu mai concordă cu noile evoluții ale cunoașterii și experienței, să creeze noi explicații, noi ipoteze. Profesorul talentat va apela la tactici, metode, procedee active și participative, va crea situații de autonomie intelectuală și acțională a elevilor, va stimula și încuraja creativitatea, imaginația și *spiritul lor critic*. *Poziția sa trebuie să fie maleabilă, deschisă, permisivă la inițiativele elevilor.*

În predarea disciplinelor tehnice intervine interdisciplinaritatea atunci când **aducem exemple din alte științe** ca: fizica, chimia, biologia, matematica etc, dar în același timp și creăm material interdisciplinar pe care îl folosesc alte științe cum ar fi ecuațiile, sistemele de ecuații, inecuațiile și sistemele de inecuații, raționamentele inductive și deductive etc.

O prima problemă în facilitarea interdisciplinarității este **CORELAREA cunoștințelor** astfel încât fixarea și sistematizarea să devină mai facilă și în felul acesta o disciplină le ajută pe celelalte să fie mai bine însușite.

Interdisciplinaritatea implică stabilirea unor **conexiuni între limbajele disciplinelor implicate** pentru explicarea unui fenomen sau a unui proces de către fiecare elev. Acest lucru este foarte dificil de făcut deoarece profesorii sunt specializați într-un anumit domeniu.

Totuși interdisciplinaritatea se poate baza pe:

Cultura bogată, interdisciplinară a profesorului;

Pe echipe de profesori cu specialități diferite care să contribuie la elaborarea unui curriculum interdisciplinar.

Avantajele interdisciplinarității sunt multiple:

Permit elevului să acumuleze informații despre obiecte, procese, fenomene care vor fi aprofundate mai târziu

Clarifică mai bine o temă făcând apel la mai multe discipline

Creează oportunități pentru corelarea limbajelor disciplinelor implicate

Permit aplicarea unor cunoștințe în alte domenii

Un curriculum interdisciplinar aduce economie de timp, de resurse materiale și financiare.

Interdisciplinaritatea implică studierea unui fenomen (domeniu) din mai multe puncte de vedere

interferente, pe baza unor metode complementare și, de regulă, are ca rezultat generarea a noi instrumente de analiză și previziune pentru a înțelege mai bine fenomenul respectiv, indiferent de nivelul de cunoștințe inițial al elevului, și de capacitatea sa de prelucrare a datelor. Rezultatul colaborării interdisciplinare constă în identificarea de noi soluții, metode, mecanisme și instrumente de cercetare pentru una sau mai multe dintre disciplinele științifice, ca urmare a complementarității induse dintre acestea. Interdisciplinaritatea presupune o intersectare a metodologiilor diferitelor arii curriculare. În abordarea interdisciplinară se topesc granițele stricte dintre discipline., permițând tuturor elevilor să asimileze cunoștințele predate.

Munca interdisciplinară solicită instruire integrată și caută căile de a rezolva problemele prin amestecul mai multor discipline și se finalizează mai ales sub formă de proiecte. În acest tip de activități se pune accent nu atât pe conținut, cât pe dezvoltarea unor competențe.

Legătura dintre discipline se poate realiza la nivelul conținuturilor, obiectivelor, dar se creează și un mediu propice pentru ca fiecare elev să se exprime liber, să-și dea frâu liber sentimentelor, să lucreze în echipă, sau individual.

Așadar, perspectiva interdisciplinară creează la elevi abilitatea de a aplica și transfera cunoștințe spre a rezolva probleme în mod creativ. Prin realizarea de conexiuni la mai multe niveluri, elevii trec de la acumularea de informații la participarea efectivă, la realizarea unor produse.

Principiul acesta cere ca elevii să-și însușească ceva în măsura în care au înțeles și să participe singuri la aflarea cunoștințelor pe care profesorii le propun la un moment dat. Inclinația către activitate este naturală la copil, drept pentru care dascălul va încerca să valorifice atent această preocupare. Orice achiziție se face în jocul interacțional dintre interioritate și exterioritate, dintre pornirea naturală a elevului spre activitate și prescrierea atentă de către profesor a unor sarcini precise de învățare. Activizarea elevilor presupune menținerea lor într-o stare de trezie intelectuală, de încordare plăcută, de căutare a soluțiilor la o serie de situații-problema pe care profesorul le provoacă, în special în domeniul tehnic. A fi activ înseamnă a gândi, a medita, a raționa, a merge pe firul unui gând, al unei idei. După cum putem observa, avem de-a face cu o activizare spirituală, o adâncire și interiorizare subiective, o autolămurire sau edificare pe cont propriu. La aceasta stare se poate ajunge acordând elevilor autonomie și încredere, prin creditarea lor cu realizări maxime, prin folosirea inteligentă a puterii predicției în învățare, știind că profesorul este un fel de Pygmalion în școală, care făurește comportamente viitoare ale elevilor.

Se cere o atentă dimensionare a cantității și calității informației date, a expectanțelor și cerințelor în așa fel încât să nu-i dezarmeze, dar nici să-i plictisească pe elevi. Nu trebuie dat totul dintr-o dată, ci câte puțin, gradat, noua cunoștință preluând, întărind și valorificând în chip natural vechea informație.

Procesul de **evaluare** a cunoștințelor acumulate presupune cunoașterea rolului acesteia atât de către evaluator cât și de cel evaluat, dar și a tipurilor de evaluare, a tehnicilor și instrumentelor de evaluare.

Controlul și aprecierea performanțelor constituie un moment prielnic pentru repetarea, resemnificarea informațiilor, stimularea unor interese, întărirea anumitor expectanțe, fortificarea unor motivații creșterea capacității de autoevaluare. Învățarea temeinică se va racorda și la perspectiva practică. În fond, practica ulterioară validează implicit temeinicia cunoștințelor, mai ales în formarea abilităților practice. Nu e vorba numai de o practică imediată, ci de una care poate surveni în timp, una potențială, posibilă, dorită, visată. Învățăm și în perspectiva proiectelor, a viitoarelor profesii.

Bibliografie

1. Ilinca Anton, Pedagogia modernă, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2006
2. Joița Elena, Pedagogie și elemente de psihologie școlară, Editura Arves, Craiova, 2004
3. Ciolan Lucian, Învățarea integrată: fundamente pentru un curriculum transdisciplinar, Editura Polirom, Iași 2008
4. Văideanu George, Educația la frontiera dintre milenii, Editura Didactică și pedagogică, București, 2005
5. <https://biblioteca.regielive.ro/referate/pedagogie/metode-moderne-de-evaluare-203589.html>
6. www.academia.edu/10714940/3.5._METODE_TEHNICI_ȘI_INSTRUMENTE
7. <https://prezi.com/.../metode-moderne-de-predare-invatare-si-evaluare>

Învățarea la adulți

Prof. Popa Ovidiu

Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Râmnicu Vâlcea

Prof. Popa Dana Mihaela

Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Râmnicu Vâlcea

Este oare instruirea adulților distinctă de cea a copiilor? Bazându-se pe studiile de specialitate, răspunsul ar putea fi și „da” și „nu”. Deși profesorii îi percep pe adulți ca fiind „diferiți”, aceste percepții se traduc automat în modalități „diferite” de a aborda predarea la adulți și copii. Modalitatea optimă este de a reformula întrebarea de mai sus. astfel: Instruirea adulților ar trebui să fie diferită de cea a copiilor și adolescenților?. Problema reală nu rezidă în universalitatea metodelor centrate pe educabil, aplicate de profesorii care instruiesc adulții, ci, mai curând, în a ști care sunt scopurile și în ce condiții acestea sunt mai pertinente, mai eficiente și utilizate de facto de către profesori.

Cea mai importantă parte a activității de instructor este de a înțelege cum învață elevii-adulți, comparativ cu adolescenții și copiii, aceștia având nevoi și cerințe diferite ca elevi. Adulții îndeplinesc o multitudine de roluri: la locul de muncă, în familie, în activitățile sociale sau voluntare. Prin angajarea în mai multe roluri sociale și uneori chiar profesionale apar anumite bariere sau inerții în ceea ce privește schimbarea prin învățare.

Interesul cercetătorilor este îndreptat spre formarea unor deprinderi de învățare independentă. Se poate afirma că eficiența învățării, a învăța să înveți devine o finalitate, una dintre problemele majore ale educației actuale. Se poate spune că eficiența învățării depinde, pe de-o parte, de bagajul de cunoștințe acumulate de către formabili, dar sunt importante și aspectele motivaționale, emoționale, precum și personalitatea acestora. Învățarea școlară, dar și cea realizată în contexte extrașcolare determină dezvoltarea abilităților și atitudinilor față de și în învățare. Deasemenea, se poate spune că și aptitudinile școlare contribuie esențial la creșterea capacității de învățare, la însușirea temeinică a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor de bază, precum și lasporirea posibilităților de aplicare a acestora în viața socială și în cea profesională.

Învățarea presupune achiziție, urmată de o interiorizare, care duce la o modificare observabilă prin intermediul unor rezultate. Învățarea eficientă este activă, orientată către scop și duce la rezultate măsurabile. Pentru a învăța eficient este necesar să ne cunoaștem și să ne dezvoltăm potențialul de învățare. Acest lucru se poate realiza prin strategiile metacognitive. A învăța cum să înveți înseamnă a amplifica capacitățile individuale de învățare. adică a accelera eficient procesul învățării.

În prezenta lucrare ne focalizăm asupra unor aspecte legate de optimizarea învățării prin modalități, tehnici de facilitare metacognitivă utilizate în context formal, școlar.

Activitate de învățare având la bază TQM (teoria inteligențelor multiple)

Prof. Lalu Mihaela Victoria

Liceul Tehnologic „Ferdinand I” Râmnicu Vâlcea

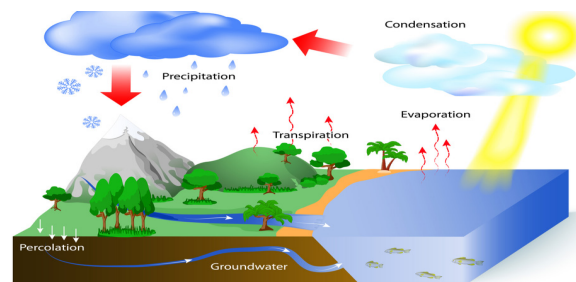
Prof. Lalu Jany

Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea

TIPURILE DE MEDII GEOGRAFICE DESFĂȘURAREA LECȚIEI

1. Verificarea și fixarea cunoștințelor dobândite anterior - *Relațiile dintre componentele mediului înconjurător*

- **Cerința nr. 1:** Numiți trei relații/ legături existente între componentele mediului înconjurător
- **Cerința nr. 2:** Analizați imaginea de mai jos și precizați: denumirea fenomenului redat, cauzele, etapele producerii și tipurile de relații în care poate fi încadrat fenomenul respectiv.

Sursa: <https://baby.unica.ro/circuitul-apei-natura-pe-intelesul-copiilor-2236861.html>

2. Captarea atenției

- **Cerința nr 3:** Observați mediul din fotografia afișată pe ecran și descrieți-l

Se va realiza introducerea în noua temă: **TIPURI DE MEDII GEOGRAFICE**

Verificarea înțelegerii se realizează prin întrebări.

Sursa: <https://www.pinterest.pt/pin/546694842250094063/>

3. Dirijarea activității de predare – învățare- evaluare

Mediile geografice vor fi descrise/caracterizate prin intermediul tehnicii Inteligențele multiple îmbinată cu tehnica

Excursia imaginară într-o zonă naturală.

Etape de realizare:

Etapa 1: Constituirea grupurilor de lucru (membrii unui grup vor include elevi de același tip de inteligență).

Etapa 2: Grupurile descriu/caracterizează mediile geografice, dar în moduri diferite, corespunzător rolului fiecăruia. Menționăm că fiecare grup va studia un anumit fragment de text din cadrul temei. Elevii vor folosi algoritmul indicat, hărțile tematice, imaginile etc. La lecție pot fi aplicate posterele elaborate de elevi (pe parcursul lecției sau acasă), utilizând diferite tehnici de prezentare grafică (ori prezentări la computer).

Profesorul, pe parcursul lecției, va ajuta fiecare grup de lucru, va dirija activitatea elevilor, va urmări disciplina.

Elevii vor avea la dispoziție pentru realizarea sarcinilor 20 de minute.

Grupul 1 – Inteligența verbal-lingvistică

Sarcini de lucru:

1. Compuneți o poezie despre pădurile ecuatoriale umede, folosind textul și imaginile de pe videoproiector
2. Alcătuiți o povestire despre pădurile ecuatoriale umede, reflectând primele impresii ale diferitelor persoane care au vizitat această zonă pentru prima dată (în urma studierii surselor suplimentare).

Grupul 2 – Inteligența logico-matematică

Sarcini de lucru:

1. Calculați ce suprafață ocupă pădurile ecuatoriale umede, folosind o foaie de matematică și hărțile din manual.
2. Determinați, aplicând rețeaua de grade a hărții fizice a lumii, în limitele căror latitudini și longitudini geografice se încadrează fiecare tip de mediu.

Grupul 3 – Inteligența vizual-spațială

Sarcini de lucru:

1. Indicați, pe harta-contur, limitele zonelor geografice.
2. Reprezentați, printr-o schemă, repartiția etajată a vegetației în fiecare tip de mediu.

Grupul 4 – Inteligența corporal-kinestezică

Sarcini de lucru:

1. Reprezentați, printr-o schemă, interacțiunea componentelor naturii în mediile geografice;
2. Reprezentați pe un poster condițiile climatice în care se formează fiecare tip de mediu.

Grupul 5 – Inteligența muzicală

Sarcini de lucru:

1. Elaborați o prezentare la computer despre cultura și modul de viață a pigmeilor în pădurile ecuatoriale, a eschimoșilor în zona arctică.
2. Scrie versurile unui cântec despre pădurile ecuatoriale ale Africii.

Grupul 6 – Inteligența interpersonală

Sarcini de lucru:

1. Faceți o prezentare pe poster despre importanța mediilor Terrei și viața omului.
2. Argumentați necesitatea protecției pădurilor ecuatoriale umede, studiind surse suplimentare.

Grupul 7 – Inteligența intrapersonală

Sarcini de lucru:

1. Stabiliți un plan de acțiuni pentru extinderea suprafeței ocupată de pădurile ecuatoriale umede.
2. Spuneți ce ați face pentru a vă adapta să trăiți în regiunea pădurilor ecuatoriale.

Grupul 8 – Inteligența naturalistă

Sarcini de lucru:

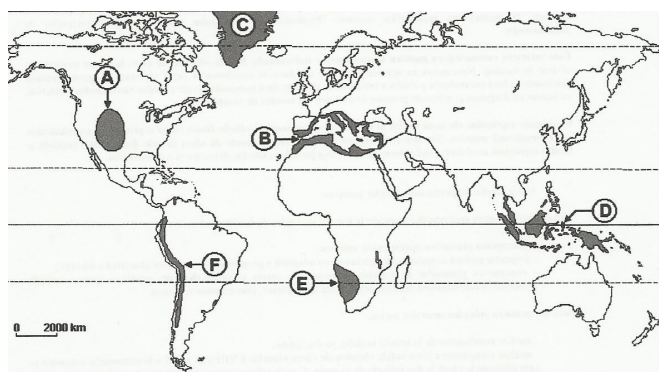
1. Identificați principalele specii de plante și animale din fiecare tip de mediu, indicând modul lor de adaptare la condițiile climatice.
2. Faceți o prezentare pe poster despre plantele și animalele din fiecare tip de mediu, studiind textul din manual și sursele suplimentare.

Etapa 3: Evaluarea activității – fiecare grup de lucru va prezenta întregii clase produsul muncii în grup, iar ceilalți elevi vin cu aprecieri și completări.

4. Atingerea feed-back-ului

Solicita elevilor să identifice, pe suportul cartografic, trei țări în care se desfășoară deșerturile tropicale.

5. Obținerea performanței - Prin fișe de lucru

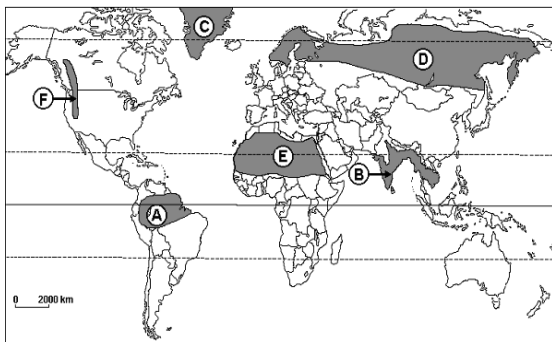
Având în vedere harta de mai sus precizați:

- a. Pădurile ecuatoriale sunt specifice mediului notat pe hartă cu litera.....
- b. Un tip de mediu azonal dintre cele notate pe hartă este cel notat cu litera.....
- c. Mediul notat pe hartă cu litera E are un climat.....
- d. Climatul mediteraneean este specific mediului notat pe hartă cu litera.....
- e. Pentru mediul notat cu A vegetația specifică este de.....
- f. Cele mai reduse influențe antropice apar în mediul notat pe hartă cu litera.....

Caracterizați mediul notat pe hartă cu litera B, precizând:

- trei state pe teritoriul cărora apare acest tip de mediu;
- două caracteristici climatice;
- tipul de vegetație și tipul/clasa de sol.

Fișa nr 2

Având în vedere harta de mai sus precizați:

- Numele deșertului din mediul notat pe harta cu litera E,
- Numele fluviului care traversează mediul marcat pe harta cu litera A
- Numele mediului notat pe harta cu litera B

Scrieți pe fișa de lucru, litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

- Este traversat de Tropicul Racului mediul marcat, pe hartă, cu litera: **a. A b. C c. D d. E**
- Musonii sunt vânturi care bat în mediul notat pe hartă cu litera: **a. F b. D c. B d. C**
- Selvasul brazilian se găsește în mediul marcat pe hartă cu litera : **a. D b. A c. F d. E**

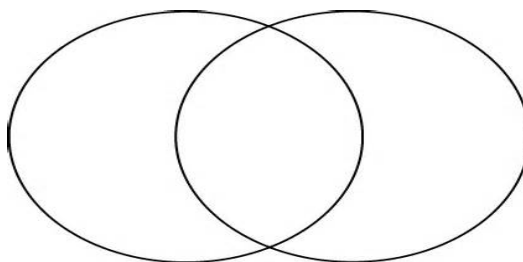
Notați pe fișa de lucru dacă afirmațiile sunt adevărate sau false:

- În mediul musonic plouă foarte mult vara**
- Peisajul de dune se găsește în mediul marcat pe hartă cu litera E
- Abanosul și mahunul sunt specii care se găsesc în mediul notat pe hartă cu litera A

Fișa nr 3

Utilizând Diagrama Venn specificați ce elemente comune/ elemente distincte prezintă **mediul temperat oceanic** și **mediul temperat continental**

Mediul temperat oceanic   Mediul temperat continental

Bibliografie

- Negut S., Ielenicz M., Balteanu D., *Manual pentru clasa a XI-a*, Editura Humanitas
- Ilinca N., *Didactica geografiei*, Editura Corint
- Dulamă Maria Eliza, *Didactica geografiei*, Editura Bons Offices, 2007

Managementul incluziunii școlare și pedagogia curativă

Prof. Costea Elena-Alexandra,
Școala Gimnazială Nr. 4, Râmnicu Vâlcea

Pedagogia curativă întemeiată de Rudolf Steiner este un fapt social. Este un alt mod de a educa, oferit elevilor cu cerințe educaționale speciale, ale căror probleme de sănătate fizică și psihică nu pot fi rezolvate prin forme de educație obișnuită. Pedagogia curativă este un curent pedagogic care și-a păstrat identitatea (Neamțu, Cristina și Gherguț, Alois, 2000, p. 7).

Scopul pedagogiei curative este acela de a oferi elevilor cu cerințe educative speciale posibilitatea de a se deschide, de a-și dezvolta propriul potențial și capacitățile lor de gândire, de a sprijini integrarea lor în comunitatea socială, de a-i ajuta să trăiască cu demnitate.

Fundamentele pedagogiei curative, cele mai multe similare cu ale alternativei Waldorf, sunt: ritmul și voința; predarea în epoci; cuvântul viu și lumea însuflețită; activitățile artistice; logopedia; atitudinea pedagogului curativ și ambianța.

Fundamentele pedagogiei curative

a) Ritmul și voința

În pedagogia curativă, activitățile din timpul zilei, săptămânii și anului, sunt structurate ritmic. În școală, ziua debutează cu o zicere matinală și o parte ritmică urmată de predarea pe epoci, care are loc pe parcursul primelor două ore de curs. Săptămâna începe și se sfârșește în mod festiv, fiind marcată de întâlnirile cadrelor didactice care pe lângă alte teme, vor aborda și studii de caz.

b) Predarea în epoci

Cântecele la flaut, liră, cu vocea, poeziile, pantomima, exercițiile de ritm (scandate cu picioarele și mâinile), exerciții de vorbire (frământările de limbă), în care elevilor le este cultivată capacitatea de a rosti clar -sub forma de jocuri și mici acțiuni- la o mai bună percepție a corpului, la o cunoaștere a schemei corporale, la stimularea exprimării, leagă colectivul clasei și îl potrivește orei de predare.

Ora se încheie cu o istorisire ce diferă în funcție de clasă (de exemplu, clasa I, basme; a II-a, legende și fabule; a III-a, povestiri biblice; a IV-a, mitologie românească ș.a.) ce dau caracter întregului an școlar.

c) Cuvântul viu și lumea însuflețită

Cuvântul viu este atât de important, încât manualele sunt evitate în primii ani de școală, și în mare măsură, și în clasele superioare. Firul roșu care merge de-a lungul unei epoci de predare și care o face să fie un întreg ordonat, nu poate fi găsit în niciun manual.

d) Activitățile artistice

Următoarele ore de curs se adresează inimii, frumosului, simțirii.

Muzica, pictura, gimnastica, modelajul țin de domeniul artei, pedagogia curativă alături acestora încă două: euritmia și desenul formelor.

Desenul formelor – încă de mici, elevii sunt îndrumați și ajutați să deseneze folosindu-se de o simplă linie, care nu este altceva decât conturul obiectului sau al ființei pe care doreau să o deseneze. În realitate, însă, nu există niciun fel de contur, numai culori ce se întâlnesc, suprafețe colorate ce se învecinează.

e) Logopedia

Vorbirea articulată este asimilată, în context evolutiv, cu dezvoltarea gândirii elevului. Modelarea vorbirii este, de asemenea, o parte componentă a formării cadrelor didactice și educatorilor din cadrul pedagogiei curative. În cadrul secvențelor ritmice, sunt prevăzute exerciții de vorbire cu întreaga clasă. Astfel, timpul disponibil pentru exerciții individuale este relativ scurt. Aici, ar putea fi introdusă logopedia. Ea este realizată individual de către un logoped deși este greu să se dezvolte aptitudini verbale la elevii care nu au atins nivelul necesar de înțelegere al noțiunilor de bază, fundamentale.

f) Atitudinea pedagogului curativ și ambianța

Întrucât pedagogii curativi acționează nemijlocit asupra elevilor în nevoie, ei trebuie să-și însușească o serie de aptitudini, cum ar fi: facultăți de cunoaștere extinse, înțelegere față de fenomenele anormale prezentate

de subiecți, intuiție, interes, dăruire, entuziasm, liniște lăuntrică și respect față de detaliu.

Cadrul didactic caută în mod intenționat stabilirea contactului cu fiecare elev, mai întâi la salutul de dimineață, apoi în cursul predării.

Rezumând, putem caracteriza că interacțiunile și climatul din sălile de clasă sunt pline de respect și sensibilitate. Dar ceea ce caracterizează cel mai bine relația profesor-elev, în instituțiile de pedagogie curativă, este capacitatea de empatie pe care cadrele didactice o cultivă față de elev ca ființă în devenire (Ungureanu, Dorel, 2000, p. 72).

Viziunea școlii: *Centrul de Pedagogie Curativă Simeria – o comunitate deschisă către înțelegerea ființei umane; o șansă de integrare școlară și socio-profesională.*

constă

le elevilor cu dizabilități posibilitatea dezvoltării propriului potențial, în vederea de vedere educațional, socio-cultural trăiască cu demnitate ca cetățeni cu drepturi depline și de a face remarcată contribuția lor la viața socială (Stănică, I. Popa, M și Popovici, 2001, p. 126).

Misiunea Centrului de Pedagogie Curativă Simeria în a oferi servicii adecvate de consiliere și de orientare a elevilor cu cerințe educative speciale, respectându-le demnitatea umană, oferindu-le de a se deschide și de a-și integrării acestora din punct și economic, ajutându-i să

Se promovează, de asemenea, egalitatea de șanse și drepturile umane ale persoanelor cu dizabilități, impulsționând emanciparea și integrarea în societate. Integrarea socială este deci unul din scopurile principale ale pedagogiei curative. Modelul ales este cel al comunităților sociale de pedagogie curativă, în care valorile umane sunt respectate și prețuite.

Bibliografie

1. Felea, Gheorghe, *Alternativele educaționale din România*, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2002;
2. Landsheere, G., *Istoria universală a pedagogiei experimentale*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995;
3. Steiner, Rudolf, *Formele spirituale active în conviețuirea vechii și noii generații*, Editura Omniscope, Craiova, 1998.

Nondiscriminarea în educație prin incluziune

Profesor Manolache Andreea Dorina

Școala Profesională Colonie Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

În practica școlară am regăsit destul de rar o componentă esențială a personalizării învățării, ce presupune utilizarea unor strategii variate de predare și învățare, care să valorizeze la maxim potențialul fiecărui copil.

Educația incluzivă are ca principiu fundamental – un învățământ pentru toți, împreună cu toți – care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepti și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare / incluziune. Programele de stimulare timpurie a dezvoltării reprezintă o etapă decisivă în realizarea obiectivelor educației pentru toți. Acestea au o influență determinantă asupra formării inteligenței, a personalității și a comportamentelor sociale.

Primirea în școală a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalți copii din clasă. Conduita și atitudinea învățătoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă școlarului cu dizabilități aceeași valoare ca și celorlalți, respectându-se principiul democratic al valorii egale.

Metode active-participative utilizate în practica instrumental educațională permit elevului satisfacerea cerințelor educaționale prin efort personal sau în colaborare cu alți colegi, specific acestor metode este faptul că se stimulează interesul pentru cunoaștere, este facilitat contactul cu realitatea inconjurătoare, sunt subordonate dezvoltările mintale și nivelul de socializare a elevilor.

Experiența practică de până acum în aplicarea metodei de învățământ prin cooperare a evidențiat o serie de **rezultate** dintre care cele mai evidente sunt :

creșterea motivației elevilor pentru activitatea de învățare,

încrederea în sine bazată pe acceptarea de sine,

atitudine pozitivă față de personalul didactic, disciplinele de studiu și conținutul acestora (de cele mai multe ori conținutul lecției suferă o serie de modificări și adaptări care să favorizeze spiritul de investigație, descoperirea noului și cooperarea între elevii clasei),

relații mai bune, mai tolerante cu colegii, indiferent de apartenența etnică sau culturală , clasa socială, capacitatea intelectuală sau unele deficiențe ale colegilor,

capacitate sporită de a percepe o situație, un eveniment sau o serie de obiecte și fenomene și din perspectiva celuilalt.

Lecțiile bazate pe învățare prin cooperare prezintă câteva **caracteristici** importante:

răspunderea individuală se evaluează frecvent ca performanța fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului;

rezultatele se comunică atât elevului, cât și grupului din care face parte, interacțiune directă - elevii se ajută unii pe alții încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții, interdependența pozitivă - elevii realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit sarcina grupului, deprinderi interpersonale și de grup mic - grupurile nu pot exista și nici nu pot funcționa eficient dacă elevii nu au și nu folosesc anumite deprinderi sociale (conducerea, luarea deciziei, încrederea reciprocă, comunicarea, managementul conflictelor, procesarea în grup - elevii au nevoie de momente pentru a vedea cât de bine și-au atins scopurile și cât de eficiente au fost în grup;

profesorul monotorizează în permanență activități de învățare a grupurilor, le ofera feedback (lor și întregii clase) intervine și corectează eventualele confuzii sau răspunsuri incomplete.

Implicarea elevilor cu nevoi educaționale speciale în activități de învățare, alături de colegi.

Structura unei lecții alcătuite pe baza metodei activ - participative este diferită de structura unei lecții clasice. Momentele principale ale unei lecții corespund unor etape bine definite și anume :

a)evocarea - interpretarea cunoștințelor noi prin prisma cunoștințelor anterioare,

b)realizarea / construirea activă a sensului - participarea activă din partea elevului,

c)reflecția - reevaluarea și reconstruirea / resistemizarea cunoștințelor anterioare.

Pentru fiecare moment sau etapă a lecției se pot folosi o serie de **metode sau tehnici de lucru**, incluse într-o strategie adaptată disciplinei, conținutului, vârstei și performanței elevilor. Iată câteva posibile strategii de învățământ prin cooperare care pot fi aplicate cu mare eficiență în condițiile școlii incluzive : știu / vreau să știu / am învățat , brainstormingul și brainstormingul în perechi, turul galeriei, jurnalul cu dublă intrare, eseul de 5 minute, cubul , bulgărele de zăpadă, ciorchinele.

Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi îmbogățită și cu alte variante în funcție de imaginația și creativitatea profesorului. Principalele **argumente** care justifică eficiența acestor metode activ participative sunt :

- **diversitatea** - elevii sunt liberi să facă speculații, apare diversitatea de opinii și idei, este încurajată libera exprimare a ideilor. Sunt situații în care un singur răspuns este corect, iar profesorul trebuie să fie onest cu elevii, mediind procesul prin care aceștia ajung la răspunsul corect (în multe cazuri acest lucru este mai important decât răspunsul însuși deoarece se încearcă evitarea adevărului unic exprimat într-o formă categorică de către profesor și sprijinirea elevilor de a ajunge să se convingă singuri de adevărul respectiv - o formă democratică de abordare a procesului educațional).

- **permisiunea** - de cele mai multe ori elevii așteaptă ca profesorul să le dea „ singurul răspuns bun” ,

cea ce reduce eficiența și productivitatea învățării; astfel elevii sunt încurajați să fie spontani, să le permită exprimarea liberă a ceea ce gândesc despre o anumită temă.

- **respectul** - elevii sunt ajutați să înțeleagă că opiniile lor sunt apreciate și respectate de colegi și fiecare este dator să respecte opinia celorlalți.

- **valoarea** - când elevii își dau seama că opinia lor are valoare se implică mai activ în activitatea de învățare.

- **ascultarea activă** - elevii se ascultă unii pe alții și renunță la exprimarea unor judecăți pripite sau la impunerea propriului punct de vedere.

- **încrederea** - elevii conștientizează propria lor valoare și devin mai increzători în propriile forțe.

Toate aceste elemente au implicații directe și indirecte asupra componentei afectiv motivaționale care influențează fundamental conduita elvului în cadrul activității din clasă, atât față de profesor (care este interesat ca partener și nu ca autoritate inflexibilă în raport cu cerințele și dorințele lor de învățare și cunoaștere), cât și față de colegi, facilitând încrederea reciprocă, comunicarea, cooperarea și intercunoașterea dintre elevi).

Fiecare copil cu dificultăți de învățare are dreptul de a fi considerat un copil cu șansă la dezvoltare și felul cum îl apelăm este important pentru imaginea lui. Munca didactică trebuie să pună în centru copilul, nu problema acestuia.

Bibliografie

1. A. Gherguț, „Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale.Strategii de educație integrată”, Ed. Polirom, Iași, 2001.
2. Hall și Tinklin 1998 „Elevii cu deficiențe din învățământul superior”, Consiliul Scoțian de Cercetare a Educației.
3. T. Vrăjmaș, „Învățământul integrat și / sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale”, Ed. Aramis, București, 2001.

Egalitatea de șanse în educația timpurie – premisă pentru integrarea școlară și socială viitoare a copilului

Prof. înv. preșcolar Săliște Mihaela

Prof. înv. preșcolar Dragomirescu Emilia

Grădinița cu Program Prelungit Nord 2 Râmnicu Vâlcea

Educația timpurie vizează intervalul de timp cuprins între naștere și vârsta intrării la școală. În această perioadă, copilul se dezvoltă și învață, atât în mediul familial, cât și în mediul oferit de instituțiile specializate, precum grădinițele și creșele. Educația timpurie include toate formele de sprijin sau suport necesare copilului foarte mic pentru a-și realiza dreptul de supraviețuire și protecție și pentru a ne ajuta să fim mai atenți în ceea ce privește dezvoltarea lui. Educația timpurie este o necesitate a contextului social actual întrucât obiectivele propuse de acesta sunt ușor de atins acum, în această perioadă de dezvoltare rapidă a copilului.

Mediul este un factor important în dezvoltarea intelectuală, deoarece s-a constatat faptul că acei copii crescuți într-un mediu stimulativ au o dezvoltare intelectuală rapidă și intensă în comparație cu cei crescuți într-un mediu restrictiv, sărac. Copilul are nevoie să fie sprijinit în dezvoltarea abilităților sale fizice mentale, sociale, care îi facilitează supraviețuirea și realizarea individuală și socială de mai târziu. Dacă dorim să sprijinim copilul mic în procesul dezvoltării sale trebuie să înțelegem multiplele fațete ale acesteia și să definim contextul în care trăiește.

Un mediu propice dezvoltării copilului este unul stimulativ, sigur, sănătos, ce crează situații de interrelaționare și care oferă situații de învățare. Învățarea reprezintă achizițiile de cunoștințe, deprinderi și

abilități realizate de copil. Astfel, învățarea este o verigă importantă a procesului de dezvoltare, iar rezultatele ei pot fi influențate de calitatea îngrijirii primite de cel mic. Presiunea și sprijinul sunt două laturi ale dezvoltării și ale învățării. Acțiunile de sprijin presupun stimularea dezvoltării și implică presiune directă asupra copilului și asupra mediului înconjurător.

Una dintre valorile promovate de curriculum pentru educația timpurie este **non-discriminarea și excluderea inechității sociale, culturale, economice și de gen** (asigurarea de șanse egale tuturor copiilor, indiferent de gen, etnie, religie, printr-o abordare educațională echilibrată). În acest sens, cadrul didactic trebuie să evite exprimările și prejudecățile de tip discriminator și să nu manifeste prejudecăți față de copii din cauza comportamentului părinților acestora (*Nu mă așteptam la altceva de la X, căci nici tatăl lui nu salută oamenii pe stradă.*). De aceea, educatorul trebuie să aibă în vedere nevoile educaționale ale fiecărui copil, astfel încât toți copiii să se simtă acceptați și valorizați. NU trebuie uitat următorul aspect: *Fiecare copil are o latură pozitivă ce îl așază într-o lumină ce are proprietatea de a estompa anumite „pete” ale comportamentului.* Niciun copil nu trebuie să se simtă exclus sau dezavantajat datorită etniei, culturii, religiei, limbii materne, mediului familial, deficiențelor de orice natură, sexului sau nivelului capacităților sale. Poate că acesta este motivul pentru care una dintre temele specifice de educație pentru politicile UNESCO și UNICEF este dezvoltarea și protecția micii copilării. Astfel, comunitatea este încurajată să ofere condiții favorabile dezvoltării tuturor copiilor, deoarece aceștia pot deveni vulnerabili în dezvoltare atunci când trăiesc experiențe negative sau sunt defavorizați. De aceea, ar fi indicat să nu uităm câteva dintre cele mai importante drepturi ale copilului, drepturi ce îi pot oferi siguranță în procesul de dezvoltare:

- copiii au dreptul de a trăi și de a-și dezvolta la maxim potențialul;
- toți copiii, fără distincție de sex, rasă, limbă, religie, trebuie să aibă șansa de a-și dezvolta întregul potențial;
- copiii, datorită vulnerabilității lor fizice și mentale, au nevoie de îngrijire și atenție specială;
- copiii care trăiesc în condiții foarte dificile au nevoie de atenție specială;
- părinții și familiile au responsabilitatea primară pentru creșterea, dezvoltarea și educarea copiilor lor;

Realitatea ne oferă, tot mai des, situații în care lucrăm cu copii etichetați ca fiind “dificili”. Cum s-a ajuns aici și de ce? Poate din motive ereditare sau prin vicierea mediului familial sau educațional. Importantă rămâne această situație și această întrebare la care vin cu următorul răspuns: *Poate nu reușim să inserăm copilului respect și toleranță. Și pentru că orice răspuns trebuie să aibă un fundament.* Iată și argumentele mele:

- poporul român și-a pierdut încrederea în educație;
  - puterea exemplului oferit de vedetele de „carton” primează în fața celui oferit de adevărații învățați ai societății;
  - părinții au alte priorități decât educația copiilor;
  - lipsa de comunicare din cadrul familiei și nu numai;
- Și nu numai atât! Iată câteva puncte ce trebuie urmate pentru predarea respectului și a toleranței:
- începeți o conversație cu o întrebare deschisă (*Ce sunt țiganii?, Ce sunt proștii?* etc.);
  - găsiți latura pozitivă a fiecărui copil și nu ezitați să o afișați colegilor săi (*X poate cânta, dansa, colora etc.*);
  - argumentați cele spuse prin oferirea unui exemplu concret (*Y este negru dar are o carieră de succes, Sharon (personaj de desene animate) poartă aparat dentar, dar poate avea mulți prieteni etc.*);
  - puneți-i „mocasini” celui defavorizat și întreabă-l cum se simte
  - arătați interes față de problemele ridicate de cei mici (ora de culcare, meniul mesei de prânz, cearta dintre frați etc.);
  - fiți constant în urmărirea obiectivelor propuse.

Educația, în general, este foarte importantă, iar educația tuturor copiilor este cu atât mai importantă cu cât fiecare dintre aceștia vin cu un bagaj de cunoștințe și experiențe ce trebuie valorizate și utilizate în evoluția lor ulterioară. Poate de aceea există un argument moral al educației timpurii: prin copil, umanitatea își transmite valorile. Pentru a păstra valorile morale și sociale, sau pentru ale îmbunătăți trebuie să începem de la cei mici. Cultul familiei, ce își desfășoară relațiile și activitatea în armonie, este promovat de programele educației timpurii. Depinde de noi, ca părinți, educatori sau simpli membri ai comunității să influențăm politicile și practicile sociale pentru a constitui prin programele educației timpurii un start mai bun pentru toți copiii.

Bibliografie

1. Bogdănescu, I., Neamțu, M., Rosan, A., Marcu, *Învățăm împreună*, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca, 2006;
2. Vrășmaș E., *Educația copilului preșcolar*, Editura ProHumanitas, București, 1999;
3. Vrășmaș, T., *Educația integrată și/sau incluzivă*, Editura Aramis, București, 2001;
4. Vrășmaș T., *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București, 2004;

Modalități de combatere a discriminării în educație

Prof. Carmen Elena Ciucă

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Legislația și acordurile internaționale susțin punctul de vedere conform căruia segregarea impusă în educație este o violare a drepturilor fundamentale ale copiilor și tinerilor.

O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învățământului românesc este aceea de democratizare și egalizare a șanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înființată și școala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educației.

Educația incluzivă înseamnă că toți copiii și tinerii învață împreună în structuri obișnuite ale învățământului preșcolar, școlar și superior. Incluziunea implică ca toți copiii să participe în viața și activitățile școlii, indiferent de nevoile pe care le au.

Discriminarea presupune a trata în mod diferit indivizii care, în aparență, se abat de la ceea ce se consideră “normă”. Acceptarea diferenței celorlalți implică faptul ca egalitatea nu este sinonimă cu omogenitatea sau plafonarea la același nivel.

Recunoașterea acestui fapt este esențială dacă dorim să dezvoltăm o atitudine pozitivă față de cei care sunt diferiți. E important să înțelegem că diferențele nu sărăcesc societatea, ci dimpotrivă, sunt un adevărat izvor de îmbogățire.

Peste tot în lume persoanele care au fost incluse într-un proces de segregare sunt primele care solicită eliminarea segregării, ele vorbesc din proprie experiență atunci când afirmă că, pentru ele, oferta educațională segregată însemna o ofertă educațională sub-standard. Segregarea îi învață pe copii să fie temători și ignoranți și determină apariția prejudecăților. Educația trebuie să îi pregătească pentru a trăi și munci într-o societate diversificată. Numai incluziunea poate reduce temerea și poate construi relații de prietenie bazate pe respect și înțelegere.

Educația împotriva discriminării trebuie să înceapă din perioada preșcolară. Chiar înainte de a putea vorbi, copiii încep să observe diferențele legate de culoarea pielii, forma ochilor, etc. Ei absorb repede informații despre discriminare și stereotipuri de la televizor, de la cei de o vârstă cu ei și, mai ales, din ceea ce spun și fac adulții (părinții, educatorii). Copiii mici au un model în copiii mai mari și-n adulții importanți de aceea, mesajele pe care adulții le transmit despre oameni care sunt de etnie diferită, care au o dizabilitate, sau care vorbesc o limbă diferită sunt foarte importante.

Copiii încep să conștientizeze diferențele și să pună întrebări despre ele încă de la vârsta de doi ani. Între patru și șapte ani, copiii sunt conștienți că sunt diferiți de adulți și de alți copii și se întreabă ce este constant și ce se va schimba. Aceasta este vârsta când un băiețel probabil că își întreabă mama „când voi crește voi fi mămică sau tatic?” Începe să înțeleagă că unele lucruri privind identitatea sa s-ar putea schimba (va deveni adult), iar altele ar putea rămâne neschimbate (va fi întotdeauna bărbat). Realizând că alți oameni sunt la fel sau diferiți de ei, copiii încep să aibă opinii despre acest lucru și ar putea începe să aibă sentimente negative față de oamenii care sunt altfel decât ei. Copiii care sunt diferiți de majoritate în vreun fel pot chiar începe să aibă sentimente negative față de ei înșiși, dacă simt că deosebirea aceasta este percepută ca ceva „mai puțin normal” sau „mai puțin bun”. De aceea este important ca adulții să aibă atitudini pozitive față de

diferențe , așa încât, în loc să dezvolte sentimente negative , copiii să crească fiind conștienți că și oamenii care sunt diferiți de ei sunt interesanți, atractivi, sunt colegi de joacă plăcuți etc.

Este de asemenea important , în cazul în care copiii se află într-o comunitate unde nu au ocazia să cunoască oameni de alte naționalități și culturi, oameni care au dizabilități sau care sunt deosebiți altfel decât majoritatea , să li se ofere imagini, povestiri și informații despre tipuri diferite de oameni , astfel încât copiii să primească mesaje pozitive despre deosebiri din acest stadiu timpuriu de formare a opiniei. Putem învăța copiii de la o vârstă fragedă să abordeze critic stereotipurile și prejudecățile.

În activitățile de predare –învățare am pus accentul pe progresul individual și mai puțin pe comparațiile cu alți elevi. O altă preocupare cu caracter permanent este utilizarea metodelor activ participative care încurajează învățarea prin cooperare, astfel încât elevii să-și poată ajuta colegii, să-și developeze spiritul de echipă. Am urmărit să învăț elevii să se comporte democratic acceptând pluralismul de opinii și idei, diversitatea modalităților de exprimare, limitele și diferențele individuale. Prin toate activitățile desfășurate urmărim ca școala noastră să fie :

- o școală atractivă pentru membrii comunității;
- o instituție care să aibă ca scop dezvoltarea prin educație a comunității;
- un observator al nevoilor educaționale ale comunității;
- un furnizor de servicii educaționale către comunitate;
- o școală care nu blochează accesul la educație a nici unui grup, nu limitează nivelul de educație pentru nimeni, dar nici nu impune condiții care să lezeze demnitatea umană.

Lumea de azi evoluează într-o direcție nouă: Învățăm că nu trăim într-un univers al “excluderii”, ci într-o lume a “includerii”, nu într-o lume a “scindării” ci într-o lume a relației simbiotice între interacțiune și interdependență. Fiecare persoană posedă o abilitate deosebită de a urca culmile sau de a cădea în disperare, dar ni se oferă tuturor șansa de a putea încerca? Toți avem “daruri” și “talente”. Toți suntem identici și, totuși, deosebiți. Un suflet inocent ca cel al unui copil este ca o pasăre care dorește să își ia zborul. Zborul spiritului nu poate fi îngrădit sau restricționat, el dorește să fie liber să poată să atingă imensitatea albastrului de o claritate orbitoare. Îndată ce un copil este dezavantajat, marginalizat, zborul este compromis, nu mai poate să atingă înălțimi nemărginite, este reprimat, iar aripile îi vor fi frânte, la fel și spiritul. Egalitatea între copii ar trebui să reprezinte un mod de viață existent, nu doar o concepție care pare imposibil de atins din cauza unor lucruri minore care în ochii unora iau proporții colosale.

Bibliografie

1. Popovici Doru, „Elemente de Psihopedagogia Integrării”, Editura Pro Humanitate, 2000.
2. Vrășmaș, T., Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004.
3. Introducere în educația incluzivă-ghid pentru cadrele didactice, 2005.

Șanse egale pentru toți copiii

*Prof. înv. preșcolar Necula Mihaela Virginia
Grădinița cu Program Prelungit Nord 2, Râmnicu Vâlcea*

Educația este un drept fundamental al omului (toți copiii trebuie să aibă dreptul la o educație gratuită și de calitate) ce permite fiecăruia să dobândească cunoștințele necesare pentru a înțelege lumea de astăzi și pentru a putea participa în mod activ la aceasta. Ea contribuie la păstrarea valorilor, stă la baza învățării de-a lungul vieții, creează încredere, te face mai independent și totodată conștient de drepturile și posibilitățile proprii. Ea îl învață pe individ cum să se comporte în calitate de cetățean responsabil și informat.

Copiii cărora le refuzăm astăzi dreptul la educație vor deveni adulții analfabeți de mâine. Numeroși copii sunt excluși din școală deoarece ei aparțin minorităților etnice, au culturi diferite sau pentru că provin din familii dezbinat (aici putem vorbi despre tinerele însărcinate, de copiii seropozitivi sau de cei ce suferă de un handicap). Primele victime ale excluderii, copiii străzilor, adesea uitați de autoritățile responsabile cu educația și integrarea lor, devin repede obiectul disprețului întregii societăți.

Există mai mulți factori ce contribuie la îndepărtarea copiilor de școală: aceste obstacole pot fi economice, sociale, culturale sau politice. În cel mai rău caz, ele se îmbină pentru a forma o barieră de netrecut care nu îl privează doar pe copil de educație ci și întreaga societate de un viitor mai bun. Sistemele educative pot fi un obstacol în calea școlarizării atunci când ele nu reușesc să facă din școală o experiență plăcută și stimulantă pentru toți elevii.

Ideea de dialog cultural își are sursa de inspirație în recunoașterea diferențelor și amultiplicității lumii în care trăim. Aceste diferențe de opinie și de valori există nu doar în cadrul aceleiași culturi ci și între culturi. În acest univers din ce în ce mai mondializat și interdependent, unde întâlnirea a diferite culturi e practic inevitabilă, e esențial ca națiunile, comunitățile și indivizii să-și dezvolte capacitatea de a angaja un dialog despre toleranță și respect. În acest context, instituțiile de învățământ joacă un rol important: disciplinele, metodele pedagogice, competențele elevilor și cunoștințele trebuie să fie aprofundate și consolidate prin dialogul intercultural.

Educația incluzivă este cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor. Ea nu trebuie tratată ca subiect aparte ci ca o nouă abordare a dezvoltării sistemului școlar. Un aspect primordial este acela de a ști cum să-i asiguri fiecărui elev educația optimă în funcție de aptitudinile și nevoile sale.

Posibilitatea ca toți elevii să participe la activitățile clasei este un factor determinant în planificarea acestor activități. Diferențele între ființele umane sunt normale, contribuie la îmbogățirea fiecărei societăți și trebuie bineînțeles să fie reflectate în școli. Școala e cea care trebuie să favorizeze participarea și întrajutorarea prin metode de lucru variate. Timp îndelungat copiii cu dizabilități au fost educați în clase sau chiar în școli separate. Oamenii s-au obișnuit astfel cu ideea că educația specială înseamnă educație separată.

Educația incluzivă înseamnă că școala poate oferi un învățământ de calitate tuturor elevilor, oricare ar fi aptitudinile lor. Toți elevii vor fi tratați cu respect și vor beneficia de șanse egale de învățare. Capacitatea fiecăruia de a avea acces la informație, la idei și la știință este esențială într-o societate a informării incluzive. Se încearcă promovarea accesului universal la știință și educație pentru toți, fără diferențiere. Conceptul de copii cu nevoi speciale se referă nu doar la copiii ce pot fi încadrați în categoria persoanelor cu diverse handicapuri, ci și la cei care eșuează la școală din diferite motive care-i împiedică să progreseze. Școlile trebuie să adapteze programul, organizarea și procesul de învățare, să furnizeze resurse umane sau materiale suplimentare pentru a stimula deprinderile acestor elevi și pentru a asigura eficacitatea.

Studiile au arătat că elevii normali și cei cu dizabilități învață la fel de bine în cadrul claselor incluzive. Copiii au dreptul să fie cu ceilalți de vârsta lor. Un copil cu dizabilități nu trebuie neaparat să se ridice la același nivel sau să procedeze la fel cu restul colegilor săi pentru a beneficia de educație. Pe de altă parte, părinții au fost mereu și continuă să fie un sprijin important al acestui tip de educație. Atunci când există colaborare, comunicare și îndeosebi încredere, se nasc parteneriate reale între părinți și specialiștii în domeniu.

Dacă e să ne referim la beneficiile acestui tip de educație, ele îi vizează atât pe elevi cât și pe părinții

acestora: toți părinții își doresc ca fiii lor să fie acceptați de ceilalți, să aibă prieteni și să ducă o viață normală. Școala incluzivă poate transforma acest vis în realitate pentru mulți dintre copiii cu dizabilități. Copiii dezvoltă o înțelegere pozitivă atât a propriei persoane, cât și a altora. Atunci când frecventează clase ce reflectă asemănări și deosebiri între persoane reale, ei învață să aprecieze diversitatea.

Cadrelle didactice vor adopta noi metode de a preda o lecție atât pentru cei cu nevoi speciale, cât și pentru ceilalți. Toți elevii clasei vor avea de câștigat; ei pot acum învăța din lecție cum să se ajute între ei. Faptul ca ei socializează în școală le permite să deprindă unul de la altul abilități de comunicare și de interacțiune. Școala reprezintă spațiul propice pentru a pune bazele unei prietenii. În clasele incluzive elevii cu sau fără probleme ajung să învețe împreună dar și unul de la celălalt. Un climat de prietenie este foarte important în dezvoltarea învățării; fiind capabili să stabilească astfel de relații între ei, se creează un mediu optim de învățare. Toți membrii clasei beneficiază așadar de pe urma acestui tip de educație. Copiii care învață împreună, învață să trăiască împreună.

În general, mai mulți factori determină succesul claselor incluzive: parteneriate între familie și școală, colaborarea cu cadre de specialitate, formarea continuă a personalului didactic, programe educaționale individualizate și nu în ultimul rând comunicare. Profesorii utilizează numeroase tehnici pentru a ajuta la construirea și consolidarea unității clasei: jocuri și sarcini de natura să construiască un grup, cântece referitoare la comunitate, căutarea de către elevi a noi metode de a-i ajuta pe ceilalți, precum și implicarea elevilor în rezolvarea problemelor.

Educația incluzivă încercă așadar să-i determine pe copiii cu dizabilități (fie ele ușoare sau grave, ascunse sau evidente) să participe la activitățile școlare zilnice, alături de ceilalți elevi. Școlile incluzive nu mai oferă educație normală și educație specială, ci o educație incluzivă și ca rezultat, elevii vor fi capabili să învețe împreună. Acest tip de școală e deschisă tuturor copiilor, oferindu-le șansa de a participa activ la procesul de învățare. Pentru ca acest lucru să fie posibil, profesorii, școlile și sistemele vor trebui să se schimbe pentru a se adecva la diversitatea de nevoi a copiilor. De asemenea trebuie identificate orice bariere apar în interiorul și în afara școlii care împiedică procesul de învățare, iar apoi ele trebuie reduse sau îndepărtate.

Bibliografie

1. Revista „Învățământul Preșcolar”, Nr. 3-4, București, 2005;
2. Revista „Învățământul Preșcolar”, Nr. 1-2, București, 2006;
3. Revista „Învățământul Preșcolar în mileniul III”, Editura Reprograph, Craiova, 2005.

Egalitatea de șanse în educație

*Prof. Păușescu Ioana Consuela
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse în educație este un principiu fundamental care subliniază importanța accesului echitabil la educație pentru toți indivizii, indiferent de circumstanțele lor personale sau sociale. Acest concept se bazează pe ideea că fiecare persoană ar trebui să aibă oportunități egale pentru a-și dezvolta potențialul și pentru a beneficia de avantajele educației.

Principalele aspecte ale egalității de șanse în educație:

1. Acces universal la educație:

- Toți copiii, indiferent de gen, rasă, etnie, religie, dizabilitate, statut socioeconomic sau locație geografică, ar trebui să aibă acces la o educație de calitate.

2. Incluziune și diversitate:

- Școlile și instituțiile de învățământ ar trebui să fie incluzive, respectând și valorificând diversitatea culturală, lingvistică și socială.

3. Resurse și infrastructură:

- Asigurarea resurselor adecvate și a unei infrastructuri corespunzătoare pentru toate școlile, astfel încât fiecare elev să poată beneficia de un mediu de învățare adecvat.

4. Curriculum și pedagogie echitabile:

- Dezvoltarea unui curriculum care să fie relevant și sensibil la nevoile tuturor elevilor și utilizarea de metode didactice care să sprijine învățarea fiecărui individ.

5. Suport și servicii pentru elevi:

- Oferirea de suporturi educaționale, consiliere și servicii suplimentare pentru elevii care au nevoie de ajutor suplimentar pentru a atinge succesul academic.

Provocări și soluții:

- **Disparități socioeconomice:** Copiii din familii cu venituri reduse se confruntă adesea cu bariere în accesul la educație de calitate. Soluții posibile includ burse, subvenții și programe de sprijin financiar.
- **Dizabilități și nevoi speciale:** Asigurarea educației pentru copiii cu dizabilități necesită adaptări și resurse suplimentare. Educația incluzivă și formarea personalului didactic în metode speciale de predare sunt esențiale.
- **Diferențe culturale și lingvistice:** Copiii din medii minoritare sau vorbitori de alte limbi decât limba de predare pot întâmpina dificultăți. Implementarea programelor de învățare a limbii și respectarea diversității culturale în curriculum pot ameliora aceste provocări.
- **Discriminarea și prejudecățile:** Lupta împotriva discriminării și prejudecăților în mediul școlar este crucială. Politicile anti-discriminare, formarea personalului și promovarea unui climat școlar pozitiv sunt măsuri necesare.

Egalitatea de șanse în educație nu este doar o chestiune de justiție socială, ci și un factor esențial pentru dezvoltarea economică și socială a unei societăți. Asigurându-ne că toți copiii au acces la o educație de calitate, investim în viitorul lor și în viitorul nostru colectiv.

Bibliografie

1. www.didactic.ro

Promovarea egalității de șanse prin parteneriatele școlare

*Profesor învățământ preșcolar Mihăilescu Maria Alina
Școala Gimnazială "Grigore Mihăescu" Vlădești/GPP Vlădești*

Egalitatea de șanse reprezintă unul dintre fundamentele unei societăți democratice și inclusive, iar prin asigurarea accesului egal la educație, fiecare elev poate atinge potențialul maxim, contribuind astfel la dezvoltarea socială și economică.

Parteneriatele între școală și comunitate joacă un rol primordial în promovarea egalității de șanse prin educație. Aceste colaborări pot contribui semnificativ la dezvoltarea și implementarea unor programe și inițiative care să asigure acces egal la educație pentru toți elevii, indiferent de contextul lor socio-economic, etnic sau de gen.

Importanța parteneriatelor școală-comunitate:

✓ Acces la resurse diversificate: Școlile/ Grădinițele pot beneficia de resurse suplimentare din partea comunității, cum ar fi finanțare, echipamente, voluntari și programe extrașcolare.

✓ Implicarea părinților și a comunității: Prin colaborarea cu părinții și membrii comunității, școlile pot crea un mediu educațional mai tolerant și mai incluziv.

✓ Experiențe de învățare reale: Parteneriatele pot aduce în școli experiențe și cunoștințe din viața reală, pregătindu-i pe elevi pentru diverse cariere și pentru viața în societate.

Prin dezvoltarea parteneriatelor școală-comunitate și promovarea egalității de șanse, se poate construi un sistem educațional mai echitabil și mai incluziv. Este esențial ca toate părțile implicate să colaboreze pentru a crea oportunități egale de învățare și dezvoltare pentru toți elevii.

În anul acesta școlar am inițiat mai multe parteneriate cu comunitatea, cu Biserica ("Lăsați copiii sa vină la mine"), Poliția (Strada, prieten sau dușman?) și Școala ("Școala, o nouă provocare"), cu activități diverse și atractive prin care am promovat și egalitatea de șanse prin educație, aceasta fiind esențială pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și prospere.

Aceste parteneriate au reprezentat schimburi de experiență, prin care educatoarea și toți copiii au avut prilejul să cunoască medii noi de viață și muncă, să schimbe idei, să-și asume roluri și responsabilități și să lege frumoase prietenii. Prin colaborarea cu părinții și membrii comunității, am reușit să creăm un mediu educațional îmbietor, mai tolerant și mai incluziv.

Bibliografie

1. Gabriela NEAGU, Șanse de acces la educație în societatea românească actuală, Iași, Editura Lumen, 2012

Rolul planului dalton și al consilierii și orientării în procesul de combatere a bullyingului în școală

Prof. Pîrvulescu Cristina-Constantina
Școala Gimnazială Nr. 4, Râmnicu Vâlcea

Planul Dalton a fost introdus de Helen Parkhurst, în orașul american Dalton. Acest plan promovează învățământul individualizat. Clasele sunt transformate în laboratoare pe materii, în cadrul cărora fiecare elev studiază în ritm propriu, după un program stabilit pe bază de contract, profesorul având rolul de consultant și evaluator.

Planul Dalton în grădinițe și școli

Planul Dalton este un model educațional progresiv creat de Helen Parkhurst în 1920, în Dalton, Massachusetts, Statele Unite ale Americii și se bazează pe convingerea lui Parkhurst că de fiecare dată când elevii primesc responsabilitatea pentru studiul lor, ei caută instinctiv cel mai bun mod de realizare al acestuia și execută deciziile lor, cu pasiune și rigoare, ceea ce duce la succes.

Obiectivele planului Dalton sunt:

- Adaptarea programului fiecărui elev la nevoile, interesele și abilitățile sale;
- Promovarea atât a independenței, cât și a responsabilității;
- Îmbunătățirea abilităților sociale și a respectului față de alții.

Ca să fie atinse aceste obiective s-a dezvoltat un model în trei părți care reorganizează educația centrată pe profesor la centrarea pe elev, transferând responsabilitatea gândirii critice de la primul la cel din urmă. Aceste trei părți, numite Casa, Misiunea/Temele și Laboratorul formează structura de bază a sistemului de educație Dalton.

Casa

Fiecare elev aparține unei *case* mai mici în cadrul școlii, și este un grup în care fiecare elev în nevoie învață, sub grija *profesorului de casă*, abilitățile necesare pentru a fi parte a grupului. *Profesorul casei* ghidează, antrenează și ajută subiecții să dezvolte o legătură de susținere reciprocă atât între ei, dar și între ei, părinți și profesori.

Subiecții au nevoie de o formă mai structurată și de mai multe rutine, de aceea lecțiile în cazul acesta sunt organizate în mod mai tradițional fiind inițiate și direcționate de către profesori ca să transmită informații și idei-cheie explicând conținutul și abilitățile care sunt de bază.

Numărul celor care fac parte din casă este mic (un profesor la 12 elevi) pentru a asigura o atenție individuală și flexibilitate.

Pe măsură ce elevii progresează, cadrul didactic responsabil va acționa mai mult ca un consilier de ghidare decât ca un profesor la clasă (Dumitru, Valeriu, 2016, p. 161).

Misiunea/Temele/Atribuirea

Această parte a structurii planului Dalton se referă efectiv la un *contract* de învățare între elev și profesor, definind munca pe care elevul trebuie să o îndeplinească într-un anumit interval de timp convenit. Aceste atribuții sunt proiectate în mod individual astfel încât:

- Explică subiecților imaginea de ansamblu și scopul lucrării;
- Ori de câte ori este posibil să se realizeze interdisciplinar, ca să arate elevilor legătura dintre diferitele domenii de cunoaștere;
- Să li se ofere suficient suport în ceea ce privește interesele și nevoile;
- Să ofere sugestii de cercetare.

Clasele obișnuite sunt transformate în laboratoare pe discipline, oferind subiecților materiale diverse documentare și indicații de lucru pentru activitatea individuală.

Laboratoarele pentru aceeași activitate prezintă materialele de studiu ordonate după gradul lor de complexitate și dificultate.

Fiecare elev lucrează conform unui program individual, în ritmul propriu de lucru, iar mentorul acordă

periodic consultații când este solicitat.

Baza planului Dalton constă deci, în principal în stimularea motivației interne prin oferirea elevilor autonomie corespunzătoare, responsabilități și oportunități de colaborare în procesul de educare. Câteva principii ale planului Dalton:

- Să se creeze o comunitate de învățare în care este cultivată grija față de elevi, părinți și profesori în care dezvoltarea individuală este stimulată prin cooperare;
- Să creeze un curriculum condus de elev, în care sunt luate în considerare interesele, nevoile și abilitățile fiecărui subiect, pentru a promova dezvoltarea socială, emoțională, lingvistică, cognitivă și fizică;
- Să ajungă la independență intelectuală prin anchetă, experiență directă, lectură, colaborare și asumare de riscuri;
- Insuflarea unui sentiment de etică, valori morale, respect și responsabilitate față de alții.

Soluții propuse de educația nouă/școala activă care se pliază și pe grupele/clasele în care sunt elevi cu CES:

- Introducerea metodelor active;
- Promovarea unei legături permanente între școală și viața practică;
- Individualizarea învățământului;
- Studiul psihologic al individualității ca punct de sprijin pentru individualizare;

Concluzii generale privind consilierea și orientarea elevilor cu CES în învățământul special alternativ

Ideea de alternativă ne duce la o societate foarte acutizată în care omul rigid nu își mai are locul. În ziua de azi, alternativele formează oameni înzestrați cu competențe, adaptați la schimbare, oameni care pot să gliseze dintr-un domeniu social în altul. Nu mai avem siguranța zilei de mâine. Noi, cei din învățământul preuniversitar și superior, furnizăm educație, iar beneficiarul nostru,

părintele, comunitatea imediată, trebuie să înțeleagă că există și altceva decât învățământul tradițional. Noua arhitectură a curriculumului a luat foarte mult din învățământul alternativ și ne putem gândi, aici, la pedagogiile alternative. Întâlnirea de dimineață din învățământul preșcolar este luată din pedagogia Step by Step, foarte multe idei sunt preluate din Pedagogia Waldorf, ca de exemplu, utilizarea nisipului, a lemnului, a resurselor pe care le întâlnim în viața de zi cu zi.

Bibliografie

1. Albușescu, Ion, *Pedagogii alternative*, Editura ALL, București, 2014;
2. Burke, Walsh K., *Predarea orientată după necesitățile copilului*, 1998;
3. Dumitru, Valeriu, *Istoria Pedagogiei*, Editura Proșcoala, Râmnicu Vâlcea, 2016.

Perioada interbelică: Influențe occidentale asupra vestimentației românești

Prof. Mihaela Tudosoiu

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

Trăind într-o zonă temperat-continentală, românii sunt nevoiți să-și adapteze îmbrăcămintea la cele patru anotimpuri. În perioada interbelică, vestimentația varia de la o zonă geografică la alta, dar și în funcție de situația materială și de mentalitatea individului și a colectivității în care aceștia își desfășurau activitatea.

Îmbrăcămintea este un element prin care omul se adaptează mediului, satisfăcându-și anumite nevoi materiale. Moda reprezintă un factor superior de civilizație, deoarece răspunde și unor necesități estetice, spirituale, de afirmare a propriei personalități.

Bărbații umblau încălțați cu opinci din piele de porc sau de vițel, ȳari sau pantaloni din lână, cămăși de in sau cânepă, cojoc din blană de oaie, căciuli din blană de miel, pălării împletite din paie. Nelipsit era chimirul, din piele sau brăul din lână. Femeile purtau cămăși de cânepă sau de in, se încălțau cu papuci de postav sau opinci, purtau fuste de ȳiac, iar pe cap o broboadă din lână sau in. Existau zone în care se creșteau viermi de mătase, iar broboadele sau maramele se realizau din borangic. De primăvara și până toamna târziu, atât femeile, cât și bărbații umblau desculți.

La țară, îmbrăcămintea era confecționată în gospodărie. Costumele naționale erau purtate cu mândrie, mai ales de bătrânii satului. Ceilalți preferau haine făcute mai în grabă și fără înflorituri. Doar în zonele de munte portul popular se menținea la toate categoriile de vârstă.

Tinerii s-au adaptat modernizării și au adoptat haine occidentale: băieții adoptând pantaloni, veston, bocanci, pălărie, iar fetele au început să poarte sandale, fustă de stofă, rochie de stambă înflorată, să-și scurteze părul și chiar să se rujeze.

La oraș, îmbrăcămintea era mult mai variată, deoarece și stratificarea populației era mai

accentuată. Viața modernă, cu ritmul ei tot mai alert, a impus simplificarea modei, precum și o diversificare, în funcție de activitățile desfășurate și de ocaziile la care participau persoanele respective.

Caracteristica esențială a modei din perioada interbelică a fost tendința de a deveni mai comodă și de a permite o adaptabilitate rapidă la diferitele situații (serviciu, plimbare, spectacole, activități casnice etc.). Bărbații din „lumea bună” au început să renunțe la costumul rigid, cu guler și manșete de catifea, cu poale lungi la vestă, monoclu, baston de bambus și ceasul purtat la brâu. Preferințele se îndreptau spre hainele mai comode: costum, pantofi sau ghete, pălărie sau căciulă, în funcție de anotimp. Iarna se purtau palton de stofă cu guler de blană, mănuși din piele și căciulă de miel sau vulpe. La festivități, ținuta era obligatorie. *Domnii purtau în mediile oficiale frac, cravată și mănuși albe, decorațiunea Mari Cruci cu cordon iar Doamnele, toaleta de oraș cu pălărie, la prânzul de gala, toaleta de voal.*

Bărbații nu ieșeau în oraș cu capul descoperit, fără haină și cravată, chiar dacă era vară și foarte cald. Un accesoriu obligatoriu era bastonul, care de regulă era din abanos și frumos sculptat.

Cei mai mulți bărbați au început să-și tundă barba, să se bărbierească la frizer. De asemenea, părul se purta scurt și era întreținut cu grijă, fiind pieptănat de 2-3 ori pe zi. La plecarea de acasă, bărbatul își dădea cu parfum pe haine și cu briantină pe păr.

Îmbrăcămintea feminină era mai complicată, depinzând de situația materială a doamnelor și domnișoarelor, de nivelul lor cultural, de activitățile pe care le desfășurau, de vârstă etc.

În 1921, Gabrielle Chanel a creat primul taior, care a marcat și un nou stil de viață pentru femei. Românele au început să poarte și ele taior.

Doamnele mai vârstnice au rămas la vestimentația antebelică: rochii lungi până la pământ, înzorzonate cu tot felul de dantele, funde și alte accesorii; bluze închise la gât și cu foarte multe dantele; pantofi cu cataramă, fără toc. Nelipsită era pălăria, cu boruri mari și extrem de încărcată (cu pene de diverse culori, agrafe, funde etc.). Femeile din această categorie își ascundeau trupul într-o vestimentație luxuriantă, care impunea respect. Ele preferau materialele de culoare închisă din velur, catifea, mătase. Iarna purtau paltoane de stofă cu guler atașat din blană de vulpe și manșon (în care își țineau mâinile). Moda cerea ca doamnele din înalta societate să facă plimbări cu trăsura (sau cu automobilul), să fie

acompaniate de un cățel de rasă. Părul era lung și strâns în coc la spate cu agrafe din aur sau argint.

Femeile tinere erau în pas cu moda occidentală, mai ales cu cea de la Paris, în București și în principalele orașe din țară existau „magazine de modă”, unde se confecționa îmbrăcăminte sau încălțăminte „la comandă”. Rochiile au devenit mai scurte, „trei sferturi” sau chiar până la genunchi. Talia era „căzută”, adică peste șolduri, pentru a pune în relief corpul. Uneori se folosea material transparent, mai ales pentru bluze. Decolteurile cele mai largi se purtau la spate.

Din același spirit de imitație, ele au început să fumeze, folosind chiar țigarete confecționate. Din 1925, femeile au început să fumeze în public, în România, prima femeie care și-a permis această extravagantă a fost regina Maria.

Cu prilejul unor vizite prin țară, regina Maria purta costum popular, după cum se poate observa în numeroasele fotografii publicate în gazetele vremii.

Nu numai vestimentația a cunoscut numeroase transformări ci și coafura, machiajul, tabieturile. Revoltător era faptul că loc de etalare a modei devenise chiar și biserica. O revistă din Ploiești scria cu indignare: „Cuconițe ce poartă rochii scandalos de scurte și umbla cu picioarele goale în sandale, cu brațele și umerii goi, cu pieptănătura teatrală, cu piepteni și agrafe de toate culorile și buzele vopsite violet”, nu aveau „un pic de sfiala, un pic de obraz când vin la biserică”.

Cele mai multe tinere doamne purtau părul despletit dat pe spate sau împletit într-una ori două cozi; de asemenea, au început să folosească tot mai mult „permanentul”. Unele își vopseau părul (se „oxigenau”). Pentru a li se putea admira podoaba capilară, purtau pălării cu boruri mici sau chiar umblau cu capul descoperit.

Unele domnișoare își puneau haină și cravată, ca băieții. Existau tinere care se imbrăcau cu pantaloni și purtau bluze chimono, lăsându-și brațele complet descoperite. Ele și-au păstrat unele accesorii, precum mănușile, umbrela, evantaiul, șalul de diverse culori.

Spre sfârșitul perioadei interbelice, moda feminină se deosebea fundamental de cea antebelică. Ziarista americană Roșă Goldschmidt Waldeck, în lucrarea sa *Athenae Palace*, nota, în iunie 1940: „Era ora ieșirii pe «Corso», ora plimbării de seară în sus și în jos pe Calea Victoriei, atât de dragă inimii bucureștenilor. Era obiceiul burgheziei din București, o burghezie ca toate celelalte burghezii din majoritatea capitalelor din

sud-estul Europei. Femeile, aproape toate, purtau pălării, aveau părul negru buclat, pieptănat peste obrazul foarte fardat, cu trăsături marcate și ochi mari. Trupuri voluptoase se legăneau delicat pe un soi de sandale cu talpă groasă de plută. Aveau un aer occidental, dar în jurul lor plutea parcă o boare de harem „,

Servitoarele, foarte numeroase în marile orașe, mai ales în Capitală, se îmbrăcau îngrijit, cu rochii de culoare închisă, cu șorțuri și bonete albe. În timpul liber, la sfârșit de săptămână, ele purtau rochii vii colorate, se parfumau și porneau în oraș să se întâlnească cu „băieții”. Un asemenea loc de întâlnire era intrarea în Cișmigiu, dinspre strada Zalomit, unde „unguroaicele” (servitoarele) erau căutate de soldații învoiți pentru câteva ore de la unitatea în care își satisfăceau stagiul militar.

În lumea mahalalelor, grija pentru modă era foarte redusă. Femeile erau preocupate să-și crească odraslele, să-și țină gospodăriile și bărbații. Cu prilejul unor festivități - nuntă, botez, înmormântare - se îmbrăcau curat, cu rochii înflorate, pantofi din piele, broboadă de cașmir. În zilele de lucru purtau rochii din materiale proaste (de obicei stambă), papuci, batic din pânză colorată. Bărbații aveau costum, cravată, cămașă albă, ghete pe care le purtau la sărbători. În timpul zilei, la lucru aveau salopetă, iar acasă foloseau pantaloni din stofă, cămăși în carouri, pantofi sau bocanci uzați. Pijama era o raritate, bărbatul dormind, de regulă, în izmene și cu cămașă de casă, iar femeia, cu o cămașă lungă.

În 1934 s-a înregistrat o adevărată revoluție: costumul de baie din două piese - chilot și sutien. Dezgolirea picioarelor și a brațelor a generat o puternică revoltă a doamnelor vârstnice, care nu puteau suporta o asemenea „destrăbălare”.

Parfumul folosit diferea în funcție de vârstă și de gusturi. Doamnele mai în vârstă se parfumau și se pudrau din belșug. Tinerele foloseau cu mai multă discreție parfumul și pudra, dar puneau accentul pe ruj și rimei. Domnișoarele foloseau mărcile cosmetice utilizate de personalități celebre, precum Josephine Baker (care a vizitat România), Greta Garbo, Dollz Sisters. O revistă din 1934 anunța că „Parisul a introdus moda unghiilor vopsite”. La început se vopseau în roșu, dar apoi și în alte culori. „Anglia cea conservatoare a avut ideea să introducă moda unghiilor artificiale. Pe unghii se așează plăci subțiri de aur sau platină împodobite cu diamante, safire și tot felul de pietre prețioase”. Multe doamne tinere și domnișoare din înalta societate românească au preluat imediat aceste elemente ale ultimei mode europene.

Dacă înainte de război era preferat modelul renescentist, cu forme pline, în perioada interbelică era predilectă femeia subțire și dinamică. Unele domnișoare erau obsedate că ar fi prea solide. În *Jurnalul* său, Jeni Acterian nota, la 17 aprilie 1932: „Am luat o hotărâre, pe care am luat-o de vreo câteva ori fără succes. Vreau să slăbesc. Am devenit urâtă foc. Dacă am să continui să mă îngraș, voi deveni diformă. Am încercat de trei ori să slăbesc, dar de această dată jur să mă țin de hotărârea luată”.

La rândul ei, regina Maria urma, în 1920, o cură pentru a înlătura „grăsimea de prisos”, doctorul indicându-i ca timp de două zile pe săptămână să nu mănânce nimic și să facă exerciții fizice. După o lună de cură regina nota: „Am pierdut cam 6 kilograme, silueta mea s-a îmbunătățit mult și mă simt minunat, plină de vigoare”.

În unele instituții se foloseau uniforme. Și acestea s-au conformat modei epocii. O măsură importantă a fost modernizarea uniformelor din armată, uniforme care trebuiau să asigure distincția și respectul celui care o purta. Regele Carol al II-lea avea o adevărată manie a uniformelor, implicându-se personal în stabilirea lor.

Bibliografie

1. Acterian Jeni, *Jurnalul unei ființe greu de mulțumit*, Editura Ararat, București 1998;
2. Caragea Cecilia, *Istoria vestimentației europene*, București, Editura Teora, 1999;
3. Maria, Regina României, *Însemnări zilnice* (Decembrie 1918-decembrie 1919), vol. 1 Traducere de Valentina Costache și Sandală Racoviceanu. Îngrijire de ediție, Introducere și note de Vasile Arinia, Editura Albatros, București, 1996;
4. Scurtu Ioan, *Istoria civilizației românești. Perioada interbelică (1918-1940)*, Editura Enciclopedică, București, 2012;
5. Idem, *Viața cotidiană a românilor în perioada interbelică*, Editura Rao, București 2001;
6. Scurtu Ioan, Buzatu, Ghe., *Istoria românilor în secolul XX*, Editura Paidea, București 1999;
7. Vlădescu Cristian M., *Uniformele armatei române*, Editura Meridiane, București, 1977;
8. Waldeck R.G, *Athenee Palace*, Editura Humanitas, București, 2000;

Procesul de digitalizare - rolul parteneriatului profesori – părinți – elevi

Prof. Tudosoiu Daniel

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea

Profesorii au un rol foarte important în era digitală, având un impact major asupra modului în care elevii învață și utilizează tehnologia. În acest context, poziția profesorilor în era digitală este una de mare responsabilitate, fiind necesară o adaptare la noile tehnologii și la noile metode de predare.

Profesorii trebuie să se adapteze, astfel:

1. să aibă competențe digitale solide, inclusive cunoștințe despre utilizarea instrumentelor digitale de predare, precum și despre securitatea și protecția datelor personale ale elevilor
2. să aibă abilități solide de predare online pentru a se adapta la noile tehnologii și pentru a-i ajuta pe elevi să învețe în mod eficient în mediul online
3. creșterea eficienței învățării a spori eficiența învățării, prin utilizarea instrumentelor de evaluare online, precum și prin dezvoltarea de materiale educaționale digitale interactive și personalizate
4. inovarea în metodele de predare, cum ar fi utilizarea jocurilor educaționale, simulărilor virtuale și a altor tehnologii interactive pentru a spori interesul și angajamentul elevilor în procesul de învățare
5. trebuie să acționeze ca mentori și ghizi pentru elevii lor, oferindu-le sfaturi și îndrumare în privința utilizării tehnologiei și a informațiilor disponibile pe internet, precum și în privința dezvoltării competențelor necesare pentru a fi bine pregătiți pentru viața într-o lume digitală în continuă schimbare
6. să participe la formare continuă și să fie la curent cu cele mai recente tehnologii și metode de predare
7. să fie capabili să integreze tehnologia în metodologiile de predare și să utilizeze tehnicile adecvate pentru a ajuta elevii să învețe eficient cu ajutorul instrumentelor digitale
8. să fie deschiși la colaborare și partajarea de bune practici în utilizarea tehnologiei în procesul de învățare. Acest lucru poate fi realizat prin participarea la conferințe, seminarii și prin conectarea cu alți profesori prin rețele de socializare sau platforme online specializate
9. să ofere posibilități elevilor pentru a-și dezvolta competențele digitale și pentru a-și exprima creativitatea în moduri noi și inovatoare

Poziția profesorilor în era digitală este una complexă și solicitantă, însă poate aduce beneficii semnificative pentru procesul de învățare al elevilor, prin utilizarea tehnologiei și a noilor metode de predare.

În timp ce digitalizarea poate aduce multe beneficii în educație, există și anumite probleme și provocări întâmpinate de profesori. Iată câteva dintre cele mai semnificative:

1. Lipsa de pregătire în tehnologie
2. Volumul mare de muncă suplimentară;
3. Necesitatea de a se adapta la schimbare;
4. Probleme de conectivitate și tehnologie,
5. Probleme tehnice precum conectivitatea slabă, erorile software și problemele hardware
6. Dificultăți în gestionarea timpului și a clasei;
7. Învățarea digitală poate necesita o gestionare mai atentă a timpului și a clasei, ceea ce poate fi dificil pentru unii profesori

Elevii din era digitală au acces la o gamă largă de tehnologii și resurse digitale care îi ajută să învețe și să comunice cu alți elevi din întreaga lume. Aceștia pot utiliza dispozitive mobile, laptopuri, tablete și alte tehnologii pentru a accesa resurse educaționale, pentru a comunica cu profesorii și colegii, pentru a participa

la cursuri online sau pentru a realiza proiecte.

1. Acces la resurse educaționale
2. Comunicare și colaborare
3. Personalizare și adaptabilitate
4. Noi modalități de evaluare

Cu toate acestea, elevii din era digitală pot întâmpina și anumite provocări, cum ar fi dependența de tehnologie, obiceiurile sedentare sau expunerea la conținut inadecvat. Prin urmare, este important ca profesorii și părinții să îi învețe pe elevi să folosească tehnologia într-un mod responsabil și să le ofere informații despre riscuri și securitate online.

Elevii din era digitală au anumite responsabilități legate de utilizarea tehnologiei și a resurselor digitale:

- Respectarea drepturilor de autor
- Securitatea online
- Etica online
- Responsabilitatea personală

Prin învățarea acestor responsabilități, elevii pot deveni utilizatori responsabili și eficienți ai tehnologiei și ai resurselor digitale.

Părinții joacă un rol esențial în procesul de digitalizare, în special în ceea ce privește copiii lor. Este important ca părinții să fie implicați în educația digitală a copiilor lor și să-i învețe cum să navigheze în mediul online într-un mod responsabil și sigur.

Părinții pot avea diverse roluri în procesul de digitalizare:

1. Educație și monitorizare
2. Setarea limitelor și supravegherea
3. Comunicarea și încurajarea
4. Implicarea în comunitate.

În concluzie fiecare factor din triada educațională are rolul său în procesul de digitalizare a educației, iar cei trei factori sunt într-o interdependență permanentă în procesul educațional.

Bibliografie

1. Lupu, V., Pădurean, A. (coord.) (2017). *Rolul părinților în educația digitală a copiilor*, Târgu Mureș: Editura Arhipelag XXI.
2. Bărbulescu, A. (coord.) (2016). *Digitalizarea în educație: provocări și perspective*, București: Editura Universității din București.
3. Moise, A. (coord.) (2018). *Comunicare școlară și digitalizare: teorie și practică*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Cucos, C. (coord.) (2019). *Tehnologia informației și comunicării în educație*, Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Sistemul de educație, promotor al egalității de șanse

*Prof. Papa-Drăgulescu Nadia-Iuliana
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Educația joacă un rol crucial în promovarea egalității de șanse, contribuind la reducerea inegalităților sociale, economice și culturale. Prin accesul egal la educație de calitate, indivizii au posibilitatea de a-și dezvolta abilitățile și cunoștințele necesare pentru a participa activ și echitabil în societate.

Asigurarea accesului la educație gratuită pentru toți copiii, indiferent de statutul lor socio-economic, este un pas fundamental în promovarea egalității de șanse. Investițiile în infrastructura educațională în zonele rurale și defavorizate contribuie la reducerea diferențelor de acces și calitate între diferitele regiuni. Crearea unui mediu de învățare în care toți elevii se simt în siguranță și respectați este crucială pentru egalitatea de șanse. Asigurarea resurselor și a sprijinului necesar pentru elevii cu dizabilități sau cu nevoi speciale contribuie la integrarea lor în sistemul educațional.

Oferirea de burse și alte forme de sprijin financiar pentru elevii și studenții din familii cu venituri reduse ajută la eliminarea barierelor economice care pot împiedica accesul la educație. Asigurarea unor mese gratuite sau subvenționate în școli ajută la menținerea elevilor în sistemul educațional și la îmbunătățirea performanței lor academice. Oferirea de programe de orientare și mentorat pentru elevii din medii defavorizate poate încuraja și sprijini accesul acestora la învățământul superior.

Un curriculum care reflectă diversitatea culturală, etnică și socială ajută la crearea unui mediu educațional inclusiv și la promovarea respectului pentru diferențe. Învățarea despre drepturile omului și egalitatea de gen contribuie la formarea unor cetățeni conștienți și responsabili. De asemenea, implementarea unor metode de predare care țin cont de diversele stiluri de învățare și nevoi ale elevilor contribuie la egalitatea de șanse

Cadrele didactice bine pregătite, care beneficiază de formare continuă, pot răspunde mai eficient nevoilor diverse ale elevilor. Programele de formare a profesorilor care includ componente legate de egalitatea de gen, incluziune socială și combaterea discriminării sunt esențiale. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă.

Promovarea educației pe tot parcursul vieții prin oferirea de oportunități de formare și educație continuă pentru adulți ajută la reducerea inegalităților și la creșterea șanselor de angajare și dezvoltare profesională. Programele de formare și reconversie profesională pentru persoanele care doresc să-și schimbe cariera sau să-și îmbunătățească competențele sunt esențiale pentru adaptarea la schimbările pieței muncii.

Educația, prin diversele sale forme și mecanisme, este un promotor esențial al egalității de șanse. Prin asigurarea unui acces echitabil la educație de calitate, dezvoltarea unui curriculum inclusiv, formarea adecvată a cadrelor didactice și crearea unui mediu de învățare suportiv, societatea poate progresa către o mai mare echitate și justiție socială. Astfel, educația devine nu doar un drept fundamental, ci și un instrument puternic pentru schimbare și progres social.

Bibliografie

1. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
2. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Promovarea egalității de șanse prin educație

Înv. Rachina Elena-Teodora

Școala Primară Lăunele de Jos, Comuna Dănicei, Județul Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă un principiu fundamental al societăților moderne, care promovează accesul egal la resurse și oportunități, indiferent de gen, rasă, etnie, religie sau statut socio-economic. Educația joacă un rol esențial în promovarea acestui principiu, fiind un instrument puternic pentru reducerea inegalităților și pentru crearea unei societăți mai echitabile și incluzive.

Importanța educației în promovarea egalității de șanse

Educația este unul dintre cei mai importanți factori care influențează dezvoltarea personală și profesională a indivizilor. Prin accesul la educație de calitate, toate persoanele au posibilitatea de a-și dezvolta abilitățile și competențele necesare pentru a reuși în viață. De asemenea, educația contribuie la formarea unei conștiințe sociale și civice, promovând valori precum respectul, toleranța și solidaritatea.

Accesul la educație

Una dintre principalele modalități de promovare a egalității de șanse este asigurarea accesului universal la educație. Acest lucru implică eliminarea barierelor economice, geografice și culturale care împiedică anumite grupuri să beneficieze de educație. De exemplu, în Finlanda, accesul gratuit la educație de înaltă calitate pentru toți elevii a condus la reducerea semnificativă a inegalităților educaționale.

Calitatea educației

Nu doar accesul la educație este important, ci și calitatea acesteia. Este esențial ca toți elevii să aibă parte de un mediu educațional sigur și de suport, în care să poată învăța și să se dezvolte. Profesorii trebuie să fie bine pregătiți și să dispună de resursele necesare pentru a oferi o educație de calitate. De exemplu, în Singapore, formarea continuă a profesorilor și investițiile în infrastructura școlară au contribuit la performanțe educaționale remarcabile.

Rolul educației în combaterea discriminării

Educația are un rol crucial în combaterea stereotipurilor și prejudecăților care stau la baza discriminării. Prin intermediul educației, elevii pot învăța despre diversitatea culturală și socială, despre drepturile omului și despre importanța respectului reciproc. Programele educaționale care promovează egalitatea de gen, diversitatea etnică și incluziunea socială contribuie la crearea unei societăți mai tolerante și mai justă.

Educația pentru diversitate și incluziune

În școli, este important să se promoveze o cultură a diversității și incluziunii. Acest lucru poate fi realizat prin implementarea unor programe care să abordeze teme precum drepturile omului, egalitatea de gen, și diversitatea culturală. Activitățile extracurriculare și proiectele comunitare pot, de asemenea, să contribuie la dezvoltarea unui sentiment de apartenență și respect față de diferențele dintre oameni. De exemplu, programele de mentorat între elevi de diverse etnii și culturi pot facilita înțelegerea și cooperarea.

Combaterea sărăciei prin educație

Educația joacă un rol esențial în reducerea sărăciei și în creșterea oportunităților economice. Persoanele cu un nivel de educație mai ridicat au șanse mai mari de a obține locuri de muncă bine plătite și de a avea un nivel de trai mai bun. Astfel, prin promovarea educației pentru toți, se contribuie la reducerea inegalităților economice și la îmbunătățirea calității vieții. Datele arată că fiecare an suplimentar de educație poate crește veniturile unei persoane cu aproximativ 10%.

Exemple concrete de programe educaționale de succes

Inițiative internaționale

UNESCO și UNICEF au implementat numeroase programe care vizează asigurarea accesului la educație pentru copiii din zonele defavorizate. De exemplu, programul „Educate A Child” a ajutat milioane de copii din țări aflate în conflict să revină la școală.

Inițiative naționale

În România, proiectul „Școală după Școală” oferă sprijin educațional suplimentar elevilor din medii defavorizate, contribuind la reducerea abandonului școlar și la îmbunătățirea performanțelor academice.

Rolul tehnologiei în promovarea egalității

Tehnologia poate juca un rol crucial în asigurarea accesului egal la educație. Platformele de învățare online, cum ar fi Khan Academy sau Coursera, oferă acces gratuit la resurse educaționale de înaltă calitate. În plus, utilizarea tehnologiei în sălile de clasă poate personaliza învățarea și poate ajuta elevii să progreseze în ritmul propriu.

Politici educaționale și reforme necesare

Pentru a asigura egalitatea de șanse în educație, este necesară implementarea unor politici coerente și sustenabile. Acestea includ:

- Investiții în infrastructura școlară: Asigurarea condițiilor adecvate pentru învățare, în special în zonele rurale.

- Formarea continuă a profesorilor: Pregătirea și sprijinul continuu pentru cadrele didactice.

- Curriculum inclusiv: Adaptarea curriculumului pentru a reflecta diversitatea culturală și nevoile diferite ale elevilor.

Concluzie

Promovarea egalității de șanse prin educație este esențială pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și incluzive. Prin asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți și prin combaterea discriminării și stereotipurilor, putem contribui la crearea unui mediu în care fiecare individ are șanse egale de a-și realiza potențialul. Educația nu este doar un drept fundamental, ci și o condiție necesară pentru progresul social și economic.

Bibliografie

1. *UNESCO.* (2020). Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all. Paris: UNESCO Publishing. Disponibil la: <https://en.unesco.org/gem-report/report/2020/inclusion>
2. *UNICEF.* (2019). The State of the World's Children 2019: Children, food and nutrition – Growing well in a changing world. New York: UNICEF. Disponibil la: <https://www.unicef.org/reports/state-of-worlds-children-2019>
3. *World Bank.* (2018). World Development Report 2018: Learning to Realize Education's Promise. Washington, DC: World Bank. Disponibil la: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2018>
4. *Ministerul Educației și Cercetării din România.* (2020). Proiectul „Școală după Școală”. Disponibil la: <https://www.edu.ro>

Proiectele educaționale – modalități de promovare a egalității de șanse

Prof. înv. primar Băeșu Alina

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

În toate sursele bibliografice, proiectul se prezintă ca un ansamblu de procese de muncă cu caracter sporit de noutate, de natură foarte diferită, a căror realizare urmărește îndeplinirea unui obiectiv specific, de mare complexitate.

Școala modernă se bazează pe metodele care diferă mult de cele uzuale bazate pe expunere, memorizare, repetare, și desigur, necesare. Elevii de azi au nevoie și de metode care se bazează pe participare interactivă, socială, pe experimentare de situații de observare a realității, dar și pe posibilitatea de a valorifica cele învățate și în viața de zi cu zi. De multe ori se pune problema cum pot fi motivați elevii, cum să fie puși în situații în care să-și testeze cunoștințele într-un mod cât mai eficient și nu în ultimul rând, cât mai atractiv.

Prin intermediul proiectelor, elevii au posibilitatea să își perfecționeze și să pună în practică cunoștințele, să participe la competiții, schimburi de experiențe, socializând și perfecționându-și competențele de comunicare. Proiectarea și implementarea unor activități extracurriculare și extrașcolare, în școală, pe baza proiectelor și parteneriatelor dintre elevi, profesori și membri ai comunității locale este o necesitate a activității didactice.

Condițiile realizării unui proiect educațional reușit implică: identificarea scopurilor, intereselor comune, utile partenerilor și comunității, găsirea modului optim pentru realizarea scopului propus, organizarea și conducerea resurselor disponibile pentru a atinge scopul propus;

identificarea competențelor persoanelor implicate în aceste proiecte pentru a le putea folosi la maxim, combinarea eficientă a atitudinilor, abordărilor și tehnicilor care se pot aplica diferitelor sarcini, utilizarea cu succes a schimbării în folosul instituției, etc.

Elaborarea, coordonarea și desfășurarea unor proiecte educative extracurriculare atrag atenția nu atât asupra importanței acestora în sine, cât mai ales asupra implicațiilor pe care le au asupra construirii și modelării personalității elevilor, dar și asupra promovării egalității de șanse.

Conform documentului publicat de Ministerul Educației în 27.03,2019 “ *Educația ne unește Viziune asupra viitorului educației în România* ” valorile pe care se construiește educația în România sunt cele de încredere, echitate, solidaritate, eficacitate și autonomie.

Încrederea este o valoare esențială, care definește respectul reciproc și interdependența între toți actorii implicați în educație, de la elev și profesor până la familie și comunitatea largă. Se traduce prin atașamentul sănătos și constructiv al tuturor părților demersului educațional față de viziunea împărtășită și asumată asupra educației. Copiii trebuie să aibă încredere că participarea la educație este valoroasă pentru ei, iar familia investește încredere în cadrele didactice, care sunt profesioniști în educație. Societatea, prin autoritățile sale, prin sectorul civil și prin cel privat, sprijină educația la toate nivelurile pe baza încrederii în calitatea proceselor și a rezultatelor.

Echitatea înseamnă respectarea dreptului fiecărui elev de a avea șanse egale de acces pentru atingerea potențialului său maxim, indiferent de statutul socioeconomic, de aptitudini sau caracteristici fizice și psihice. Se manifestă la nivelul actului educațional prin tratamentul nepărtinitor, din toate punctele de vedere.

Solidaritatea este acțiunea comună, coordonată, prin care toți membrii și actorii societății formează o comunitate de învățare incluzivă și lucrează împreună, ca egali, în folosul serviciului public de educație. Fiecare parte a demersului educațional este responsabilă pentru a pune în valoare procesul educațional. Aceasta presupune lucrul în echipă, atât în contextul familiei și comunității, cât și între unități școlare pentru îmbunătățirea rezultatelor învățării.

Eficacitatea este preocuparea ca educația să aibă impactul dorit, respectiv copiii să învețe și să progreseze spre potențialul lor maxim, astfel încât viitorii cetățeni să aibă o viață de calitate. Profesorul se preocupă în mod activ ca strategiile și acțiunile sale să fie cele mai potrivite pentru fiecare elev și pentru fiecare situație. Eficacitatea se transpune în obiective clare, modalități de a măsura în mod frecvent nivelul fiecărui elev față de nivelul la care ar trebui să ajungă, dar și în instrumente de corectare a situației. Eficacitatea se

construiește pe abilitatea educatorului de a-și îmbunătăți în permanență practicile, astfel încât să creeze cel mai mare beneficiu pentru elev, conștienți fiind că, pentru fiecare copil și tânăr, trecerea prin acel moment școlar (lecție, clasă, ciclu) este unică.

Autonomia profesională este asumarea procesului și parcursului decizional la nivel de elev, profesor, curriculum și administrare a serviciului public de educație. Aceasta presupune responsabilizarea fiecărui actor implicat în educație, comunicare transparentă și urmărirea interesului beneficiarilor actului educațional.

Principii fundamentale ale educației în România sunt: centrarea pe elev, flexibilitatea, calitatea măsurabilă, colaborarea și subsidiaritatea. .

Centrarea pe elev se reflectă în adecvarea educației la nevoile de învățare și dezvoltare ale copilului și la dezvoltarea holistică a triunghiului minte – corp – suflet. În plan concret, acesta presupune consiliere pentru orientare școlară și profesională bazată pe aptitudini și talent, precum și sprijin socioeducațional pentru toți copiii, în funcție de nevoile fiecăruia.

Flexibilitatea presupune adaptarea educației la nevoile comunității locale, iar procesul de predare se modelează după elev și realitățile în care acesta trăiește.

Există standarde de calitate transparente pentru toți actorii și fiecare etapă a parcursului educațional are obiective clare asumate pentru fiecare copil în parte. Impactul pozitiv al procesului de predare-învățare asupra elevului este indicatorul principal de calitate a unei școli

Colaborarea – al patrulea principiu – se reflectă pe câteva planuri esențiale. Serviciul public de educație colaborează activ cu sectorul economic și asociativ, iar școala sprijină și, la nevoie, dirijează familia în rolul său de educator principal. Cadrele didactice lucrează interdisciplinar, în beneficiul elevilor, sprijinindu-se reciproc și împărtășind modele de bune practici. Învățarea se bazează pe participarea beneficiarilor (elevi, familie, comunitate) la elaborarea conținuturilor și la definirea traseului educațional.

Ultimul principiu – cel al *subsidiarității* – implică faptul că deciziile care afectează progresul copilului se iau cât mai aproape de acesta, iar asigurarea calității demersului educațional și atingerea obiectivelor de învățare pentru fiecare copil sunt în responsabilitatea fiecărui actor implicat, de la familie la școală și comunitate. Școlile sunt încurajate, prin instrumente speciale, să își suplimenteze finanțarea și să îmbunătățească performanța demersului educațional în modul cel mai potrivit contextului în care funcționează.

Proiectele pe care școala noastră le-a desfășurat în ultimii ani, de tip Erasmus, E-Twinnig, proiecte cu finanțare din partea ONG-urilor sau a Fundației Comunitare, au urmărit să atingă valorile și principiile fundamentale ale educației. Scopul și obiectivele proiectelor au fost prezentate explicit părinților (beneficiarii indirecti) și asumate de către toți elevii participanți. S-a consolidat astfel încrederea în demersul educațional propus.

În cadrul tuturor proiectelor echitatea a fost una dintre valorile prioritare. Toți copiii școlii au avut acces la activitățile concepute special pentru a fi desfășurate în echipe, unde fiecare elev să se simtă valoros, să își găsească rolul potrivit, să se simtă util. Aceasta a fost o modalitate de implicare și a copiilor cu CES sau a celor cu dificultăți de învățare. Echipele au lucrat în propriul lor ritm, fiind încurajați să își dezvolte gândirea critică și să se concentreze pe aplicațiile din lumea reală ale rezolvării problemelor. Proiectele au fost gândite în așa fel încât fiecare elev al școlii noastre să poată să își aducă aportul, să se implice. Bucuria succesului obținut prin realizarea unei activități reușite a dus la creșterea încrederii în forțele proprii, oferind elevilor criterii corecte de autoevaluare, necesare în competiția cu ceilalți.

Atragerea în proiecte a partenerilor din societatea civilă, invitați, mentori, sponsori sau părinți voluntari, a ajutat la formarea unei comunități de învățare incluzivă care a lucrat împreună pentru atingerea scopurilor și îmbunătățirea performanțelor copiilor. Toți actorii au conlucrat pentru atingerea obiectivelor propuse.

Eficacitatea proiectelor noastre s-a reflectat și în modul de implicare al dascălilor școlii, de cele mai multe ori voluntari, preocupați mereu de perfecționare și îmbunătățirea permanentă a practicilor educaționale. Fiecare a ales strategiile și acțiunile sale, pentru a fi cele mai potrivite fiecărui elev și pentru fiecare situație.

În vremurile în care societatea românească se confruntă cu o serie de probleme greu rezolvabile (venituri insuficiente, somaj, delicvență, droguri, etc.), familia a devenit tot mai fragilă și vulnerabilă. Prin urmare, școlii îi revine tot mai mult rolul de a întări educația copiilor, de a susține familia și implicit de a contribui la îmbunătățirea climatului social al comunității. Ca principal factor de cultură și civilizație, școala trebuie să își centreze atenția pe elev, să îl învețe și să trăiască în relație cu cei din jur, să-si dezvolte stări afective pozitive, să manifeste interes, să-și formeze atitudini, să-și completeze aria de preocupare, etc.

Bibliografie

1. Adina Băran-Pescaru, „Parteneriat în educație”, Ed. Aramis Print, București, 2004, cap. 2.
2. Management de proiect, CJRAE, Brașov
3. Venera Cojocariu, Liliana Sacară, „Managementul proiectelor pedagogice”, E.D.P, 2005
4. “ Educația ne unește Viziune asupra viitorului educației în România” , publicat de Ministerul Educației în 27.03,2019

Promovarea egalității de șanse prin strategii de învățare focalizate pe cooperare, colaborare și comunicare

*Profesor învățământ primar Onea Andreea-Bianca
Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea*

„...Am putea fixa cu mult folos o oră pe zi pentru a învăța copiii să cunoască și să iubească din suflet dreptul oamenilor, acest ochi al lui Dumnezeu pe pământ.”

Immanuel Kant

Egalitatea de șanse concentrează ideea conform căreia toate ființele umane sunt autonome și capabile să valorifice capacitățile individuale, să decidă fără îngrădiri impuse de sarcini rigide. Aceasta presupune siguranța implicării în totalitate a fiecărei ființe la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități, etc.

În ceea ce privește procesul de instruire, egalitatea de șanse marchează respectarea drepturilor copilului, drepturi ce îl ajută pe acesta să se integreze activ în viața socială, precum: dreptul de exprimare și dreptul la libertatea de opinie, dreptul la libertatea de întrunire și de asociere (drepturi civile), dreptul la securitatea persoanei și la obținerea protecției statului împotriva violențelor din partea unui individ, grup, instituție, precum și drepturi economice, sociale și culturale (dreptul la sănătate, la îngrijire medicală, la educație și la pregătire profesională, dreptul de a lua parte, în condiții de egalitate, la activități culturale și sportive). În mediul educational, acest concept accentuează oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini individuale, o educație pentru toți, o educație deschisă pentru școlari, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de cerințele sale specifice, înlăturându-se uniformizarea și încurajându-se diversitatea.

În școala incluzivă, învățarea este conturată ca un proces la care elevii participă în mod activ și își asumă roluri și responsabilități bine stabilite, bazându-se pe egalitate și valoare. Elevilor li se creează un mediu propice, în care să se simtă confortabil, particularizat, în care fiecare să se regăsească, astfel ca, activitatea să fie una interactivă. Cadrul didactic trebuie să devină un mediator care utilizează strategii inovative, focalizate pe cooperare, cooperare și comunicare pentru a valorifica resursele elevilor cognitive, afective și acționale, precum: metoda mozaicului, metoda piramidei, tehnica Lotus, metoda cercurilor concentrice, metoda pălăriilor gânditoare, metoda exploziei stelare, tehnica 3-2-1, hărțile conceptuale, etc.

O viziune eficientă într-un context educativ necesar tuturor nevoilor copiilor o reprezintă educația incluzivă, care fundamentează dreptul elevilor la educație concentrată pe ideea egalității șanselor, imposibilitatea excluderii vreunui elev din educație sau supus discriminării.. Acest lucru impune un curriculum adaptat la nevoile elevilor, care să aibă în vedere deficiențele fizice, psihomotorii, mintale, de auz, de vedere, tulburări de limbaj, de relaționare, deficit de atenție sau hiperactivitate. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile elevilor.

Conceptul de „egalitate” marchează mai mult decât drepturile egale, aceasta presupune o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai considerabil în dezvoltarea culminantă a acestor șanse.

Bibliografie

1. Ioan, Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura POLIROM, Iași, 2004.
2. Ioan, Neacșu, *Instruire și învățare*, Editura Științifică, București, 1990.
3. Romiță, Iucu, *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative*, Editura POLIROM, Iași, 2002.
4. <https://wilhelmdanca.ro/kant-legea-morala-cere-sa-admitem-ca-dumnezeu-exista/>, 02.07.2024, 18:16.
5. <https://revistaprofesorului.ro/egalitatea-de-sanse-prin-individualizarea-invatarii/>, 02.07.2024, 19:50.

Prejudecățile și influența acestora asupra egalității de șanse la educație

*Profesor învățământ primar Boncea Ștefania
Școala Gimnazială Nr. 13, Râmnicu Vâlcea*

Prejudecățile, în general, reprezintă o judecată pe care și-o formează cineva cu privire la o persoană sau un grup despre care are cunoștințe prea puține sau chiar deloc. Prejudecățile apar atunci când judecăm pe cineva din punct de vedere strict subiectiv, adică privind doar părerile proprii fără a lua în calcul însușirile și faptele persoanei, deseori această judecată are dimensiune de evaluare negativă, cu scopul de a face o diferențiere socială. Rareori prejudecățile au și o conotație pozitivă, respectiv atunci când membrilor unui grup li se atribuie calități comune, descoperite la unul sau o parte din membrii grupului, de exemplu „toți negrii sunt buni la atletism”, „elevii clasei a V-a B sunt cei mai silitori deoarece printre ei sunt elevi olimpici”, „băieții sunt buni la fotbal”. Dar și această conotație poate produce efecte negative asupra membrilor grupului care nu corespund afirmațiilor, aceștia pot deveni frustrați, nesiguri pe sine, nefiind capabili să atingă performanțele atribuite grupului din care fac parte.

Cu alte cuvinte prejudecățile sunt emoții, sunt ceea ce simțim noi față de o persoană în urma unei credințe personale, aceste emoții ne dezvoltă un comportament greșit și afectează persoana față de care am emis acele prejudecăți, provocând acesteia un comportament de respingere de dezinteres față de noi și chiar față de grupul și mediul din care provenim, noi cei care nu am încercat să cunoaștem persoana, să-i descoperim abilitățile și să-l ajutăm să găsească propriul drum către autonomie, libertate și împlinire.

Într-o școală modernă nu impunem idei, ci îndrumăm pentru formarea unor idei, elevii toți sunt buni, pot reuși să atingă ținta proprie, în ritm propriu cu propriile puteri dacă sunt îndrumați corect, de un cadru didactic deschis la nou, deschis la a accepta și răspunsuri mai puțin bune, dar care pot fi corectate.

În mod inevitabil elevul poate învăța la școală și lecții nescrise, nepredate explicit și nestructurate în nicio planificare. Aceste lecții, care constau în convingerile și prejudecățile deprinse de la cei din jur, și care pot fi mult mai ușor adoptate de către elevi, fără ca aceștia să conștientizeze acest lucru, le influențează experiențele vieții de adult, formarea lor ca om, personalitate, precum și relațiile sociale dintre aceștia.

După cum știm educația nu a fost mereu centrată pe elev, a avut perioadele ei de adaptare, să zicem, la început dascălul avea un fel de autoritate cu drepturi supreme asupra elevului, elevi rămâneau doar cei care rezistau metodelor respective și erau fascinați de cunoaștere, neinteresându-i modul cum obțineau cunoașterea, a urmat perioada de conexiune între predare și învățare, când s-a luat în calcul și latura psihologică și socială - nu orice elev are capacitatea să înțeleagă și să își însușească același conținut educațional și mediul are o influență considerabilă în acest sens, se continuă cu o perioadă mai prietenoasă elevului, dar așa spune la fel de prietenoasă și dascălului deoarece în urma conexiunii predare-învățare-evaluare, dascălul realizează o conexiune cu elevul, îl cunoaște, știe ce ar putea învăța și astfel îi va preda ce și cât elevul își va putea însuși, așadar profesor nu își mai consumă energia și timpul pentru o predare fără învățare și în urma evaluării ambii participanți ar fi mulțumiți. Și în final educația din zilele noastre, când procesul de învățământ are caracter structural, funcțional și operațional, prin care resursele pedagogice și relațiile de colaborare ale mediului

școlar cu celelalte instituții ale comunității, sunt angrenate pentru atingerea idealului educațional, bazându-se pe capacitățile și aptitudinile dascălului de a motiva elevul spre educare și autoeducare .

Având în minte această evoluție a procesului de învățământ înțeleg și îmi explic cumva, anumite prejudecăți care s-ar putea regăsi la nivelul mediului educațional, provenite poate și din anumite stereotipuri transmise din generațiile trecute, de altfel prejudecățile au existat din totdeauna și există în viața noastră influențându-ne atât comportamentul propriu cât și al celor cu care interacționăm.

Mediul educațional face parte din factorii responsabili pentru educarea indivizilor care formează societatea. Idealul educațional este formarea unui individ cu aptitudini și competențe fizice, cognitive, morale, civice capabil să își atingă propriile țeluri și mereu deschis către educare și autoeducare.

„Scopul educației ar trebui să fie acela de a ne învăța cum să gândim, mai degrabă decât ce să gândim, să ne ajute să ne îmbunătățim gândirea astfel încât să devenim capabili să gândim pentru noi, decât sa ne încărcăm memoria cu gândurile altor oameni.” (Goodreads, https://www.goodreads.com/author/quotes/1911926.Bill_Beattie)

În urma unor investigații efectuate pe câțiva dintre elevii unei clase de nivel primar, am descoperit că, prejudecățile de genul „doar cei deștepți sunt buni”, „ești slab nu-mi pierd tipul cu tine”, nu se regăsesc în mediu educațional cercetat, nu atitudinea profesorului față de elev scade interesul acestuia față de școală, s-a constatat că unele afirmații care s-ar putea considera o prejudecată, de exemplu într-o școală magistro-centristă afirmația „Tot ce citim în cărți este adevărat și nu poate fi contestat” ar însemna ca elevii să învețe cuvânt cu cuvânt din manual și nu ar avea dreptul la opinie, pe când în urma analizei efectuate am constatat că acest lucru nu le este insuflat elevilor.

În general, elevii au o părere bună despre profesori, printre răspunsuri aflându-se în mare parte doar aprecieri la adresa profesorilor „Persoane bine pregătite și cu o cultura generală îmbogățită!”, „Răbdători, atenți și cu multe cunoștințe”, „Sunt persoane inteligente, de la care avem ce învăța!”, „Ei ne învață cum sa fim cumiți și învățăm lucruri de la ei.”, Profesorii sunt un exemplu bun.”. De asemenea, profesorii sunt considerați, de către elevi, o autoritate, dar nu în sensul de „legiutor care taie și spânzură”, profesorii inspiră respect oferind sprijin și respect, majoritatea elevilor recunoscând încercarea profesorilor de a implica toți elevii în activități, solicitându-le tuturor răspunsuri și păreri, precum și sprijin în elaborarea răspunsurilor sau corectarea lor.

Mica investigație a dus la concluzia că, în general, profesorii respectă elevii, îi înțeleg și le cunosc personalitatea reușind în majoritate să-i atragă către mediul educațional și astfel marea majoritate a elevilor vin cu drag la școală unde au ocazia să fie creativi, să se exprime liber, nu neapărat să acumuleze informații. Totuși, ar fi nevoie de o schimbare a cantității conținuturilor predate, majoritatea elevilor considerând că o programă mai puțin încărcată le-ar ușura învățarea și desigur ar facilita și profesorilor folosirea unor metode de predare și evaluare mai atrăgătoare elevilor, mai interactive, s-ar crea astfel, o atmosferă mai lejeră la clasă, lucru considerat util în procesul de predare-învățare-evaluare, reușind, poate mai des, să se acorde șansa tuturor elevilor să se exprime liber .

Este important ca profesorul să știe să trezească interesul și să ofere șanse egale tuturor elevilor la educație, dacă va îndruma, verifica și stimula în acest scop, va reuși să formeze generații care vor simți o „sete” permanentă pentru educare și autoeducare, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce va avea un efect pozitiv asupra vieții și activității lor, de aceea este important pentru un profesor să se concentreze pe asigurarea unui climat afectiv pozitiv și folosirea unor metode și procedee prin care să le dea frâu liber imaginației, să îi ajute în dezvoltarea creativității și mai ales să le modeleze o personalitate menită să le permită conturarea unor obiective optime pentru o viață împlinită și atingerea acestor obiective cât mai ușor posibil.

Bibliografie

1. Clinciu, A (2007). *Metodologia cercetării psihopedagogice*. Brașov:Edituar Universității Transilvania.
2. Vasile Cernat. 2005). *Psihologia stereotipurilor*. Iași: Polirom
3. Dumitriu, Gh. Dumitriu, C. (1997). *Psihologia procesului de învățământ*. București:E.D.P.
4. Bill Beattie, Goodreads, https://www.goodreads.com/author/quotes/1911926.Bill_Beattie,

Modalități de combatere a discriminării în educație

Prof. Carmen Elena Ciucă

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Legislația și acordurile internaționale susțin punctul de vedere conform căruia segregarea impusă în educație este o violare a drepturilor fundamentale ale copiilor și tinerilor.

O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învățământului românesc este aceea de democratizare și egalizare a șanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înființată și școala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educației.

Educația incluzivă înseamnă că toți copiii și tinerii învață împreună în structuri obișnuite ale învățământului preșcolar, școlar și superior. Incluziunea implică ca toți copiii să participe în viața și activitățile școlii, indiferent de nevoile pe care le au.

Discriminarea presupune a trata în mod diferit indivizii care, în aparență, se abat de la ceea ce se consideră “normă”. Acceptarea diferenței celorlalți implică faptul ca egalitatea nu este sinonimă cu omogenitatea sau plafonarea la același nivel. Recunoașterea acestui fapt este esențială dacă dorim să dezvoltăm o atitudine pozitivă față de cei care sunt diferiți. E important să înțelegem că diferențele nu sărăcesc societatea, ci dimpotrivă, sunt un adevărat izvor de îmbogățire.

Peste tot în lume persoanele care au fost incluse într-un proces de segregare sunt primele care solicită eliminarea segregării, ele vorbesc din proprie experiență atunci când afirmă că, pentru ele, oferta educațională segregată însemna o ofertă educațională sub-standard. Segregarea îi învață pe copii să fie temători și ignoranți și determină apariția prejudecăților. Educația trebuie să îi pregătească pentru a trăi și munci într-o societate diversificată. Numai incluziunea poate reduce temerea și poate construi relații de prietenie bazate pe respect și înțelegere.

Educația împotriva discriminării trebuie să înceapă din perioada preșcolară. Chiar înainte de a putea vorbi, copiii încep să observe diferențele legate de culoarea pielii, forma ochilor, etc. Ei absorb repede informații despre discriminare și stereotipuri de la televizor, de la cei de o vârstă cu ei și, mai ales, din ceea ce spun și fac adulții (părinții, educatorii). Copiii mici au un model în copiii mai mari și-n adulții importanți de aceea, mesajele pe care adulții le transmit despre oameni care sunt de etnie diferită, care au o dizabilitate, sau care vorbesc o limbă diferită sunt foarte importante.

Copiii încep să conștientizeze diferențele și să pună întrebări despre ele încă de la vârsta de doi ani. Între patru și șapte ani, copiii sunt conștienți că sunt diferiți de adulți și de alți copii și se întreabă ce este constant și ce se va schimba. Aceasta este vârsta când un băiețel probabil că își întreabă mama „când voi crește voi fi mămică sau tatic?” Începe să înțeleagă că unele lucruri privind identitatea sa s-ar putea schimba (va deveni adult), iar altele ar putea rămâne neschimbate (va fi întotdeauna bărbat). Realizând că alți oameni sunt la fel sau diferiți de ei, copiii încep să aibă opinii despre acest lucru și ar putea începe să aibă sentimente negative față de oamenii care sunt altfel decât ei. Copiii care sunt diferiți de majoritate în vreun fel pot chiar începe să aibă sentimente negative față de ei înșiși, dacă simt că deosebirea aceasta este percepută ca ceva „mai puțin normal” sau „mai puțin bun”. De aceea este important ca adulții să aibă atitudini pozitive față de diferențe, așa încât, în loc să dezvolte sentimente negative, copiii să crească fiind conștienți că și oamenii care sunt diferiți de ei sunt interesanți, atractivi, sunt colegi de joacă plăcuți etc.

Este de asemenea important, în cazul în care copiii se află într-o comunitate unde nu au ocazia să cunoască oameni de alte naționalități și culturi, oameni care au dizabilități sau care sunt deosebiți altfel decât majoritatea, să li se ofere imagini, povestiri și informații despre tipuri diferite de oameni, astfel încât copiii să primească mesaje pozitive despre deosebiri din acest stadiu timpuriu de formare a opiniei. Putem învăța copiii de la o vârstă fragedă să abordeze critic stereotipurile și prejudecățile.

În activitățile de predare-învățare am pus accentul pe progresul individual și mai puțin pe comparațiile cu alți elevi. O altă preocupare cu caracter permanent este utilizarea metodelor activ participative care încurajează învățarea prin cooperare, astfel încât elevii să-și poată ajuta colegii, să-și developeze spiritul de echipă. Am urmărit să învăț elevii să se comporte democratic acceptând pluralismul de opinii și idei, diversitatea

modalităților de exprimare, limitele și diferențele individuale. Prin toate activitățile desfășurate urmărim ca școala noastră să fie :

- o școală atractivă pentru membrii comunității;
- o instituție care să aibă ca scop dezvoltarea prin educație a comunității;
- un observator al nevoilor educaționale ale comunității;
- un furnizor de servicii educaționale către comunitate;
- o școală care nu blochează accesul la educație a nici unui grup, nu limitează nivelul de educație pentru nimeni, dar nici nu impune condiții care să lezeze demnitatea umană.

Lumea de azi evoluează într-o direcție nouă: Învățăm că nu trăim într-un univers al “excluderii”, ci într-o lume a “includerii”, nu într-o lume a “scindării” ci într-o lume a relației simbiotice între interacțiune și interdependență. Fiecare persoană posedă o abilitate deosebită de a urca culmile sau de a cădea în disperare, dar ni se oferă tuturor șansa de a putea încerca? Toți avem “daruri” și “talente”. Toți suntem identici și, totuși, deosebiți. Un suflet inocent ca cel al unui copil este ca o pasăre care dorește să își ia zborul. Zborul spiritului nu poate fi îngrădit sau restricționat, el dorește să fie liber să poată să atingă imensitatea albastrului de o claritate orbitoare. Îndată ce un copil este dezavantajat, marginalizat, zborul este compromis, nu mai poate să atingă înălțimi nemărginite, este reprimat, iar aripile îi vor fi frânte, la fel și spiritul. Egalitatea între copii ar trebui să reprezinte un mod de viață existent, nu doar o concepție care pare imposibil de atins din cauza unor lucruri minore care în ochii unora iau proporții colosale.

Bibliografie

1. Popovici Doru, „Elemente de Psihopedagogia Integrării”, Editura Pro Humanitate, 2000.
2. Vărășmaș, T., Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004.
3. Introducere în educația incluzivă-ghid pentru cadrele didactice, 2005.

Promovarea principiilor egalității de șanse și nondiscriminării în mediul școlar

Prof. Din Mihaela- Claudia

Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea

Deși asigurarea accesului la educație pentru toți copiii s-a aflat printre prioritățile politicilor educaționale promovate în plan internațional încă din ultima parte a secolului trecut, consider că egalitatea de șanse este, încă, un deziderat la care aspiră societatea românească.

Egalitatea de șanse presupune printre altele, să asiguri fiecărui individ aceeași „oportunitate inițială” de a beneficia de educație. În opinia mea, nu se poate vorbi de egalitatea șanselor atâta timp cât nu se asigură egalitatea oportunităților, din toate punctele de vedere. Fiecare elev ar trebui să aibă acces necondiționat la toate formele educației. Dar este oare posibil în România ?

În primul rând, sunt de părere că fiecare elev este unic și participă în procesul de învățare și dezvoltare în felul său, în funcție de caracteristicile și particularitățile sale. Ca participant la acest proces, el aduce cu sine o experiență personală, un stil de învățare, un ritm personal de muncă, un mod propriu de abordare a problemelor de viață etc. Succesul individului depinde de capacitatea sa de adaptare la schimbări și învățare continuă. Ca acest lucru să întâmple ar trebui ca sistemul educațional să ofere un mediu adecvat pentru dezvoltarea acestor capacități. După opinia mea, putem vorbi de un sistem de învățământ accesibil tuturor elevilor doar atunci când toți aceștia au acces la același tip de cunoștințe, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ și beneficiază de aceleași condiții de desfășurare a procesului instructiv-educativ. Știm cu toții că în sistemul de învățământ calitatea este influențată de o serie de factori externi școlii (mediul socio-familial și economic de proveniență al elevului, nivelul de educație și ocupația părinților etc.), precum și de o serie de

factori care țin exclusiv de școală (colectiv didactic, condiții de învățare, tip de școală frecventat etc.). Dacă asupra primei categorii de factori capacitatea școlii de a-i modifica în favoarea succesului educațional al elevilor este scăzută, în ceea ce privește cea de-a doua categorie de factori, sunt de părere că intervenția școlii este o de importanță covârșitoare deoarece, aceasta poate interveni în favoarea îmbunătățirii calității educației prin: creșterea nivelului de pregătire al cadrelor didactice, modernizarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ, organizarea de programe educaționale extracurriculare sau/și de sprijin educațional, reducerea numărului de elevi dintr-o clasă, implicarea familiei, a comunității în activitățile școlii etc.

De asemenea sunt de părere că, anumite caracteristici ale școlii și anume: pregătirea personalului didactic, relațiile dintre cadrele didactice - elevi, așteptările cadrelor didactice vizavi de elevi, modul de organizare a lecțiilor, dotarea tehnico-materială a școlii, relațiile dintre școală - familie - comunitate, implicarea școlii în diferite activități, inițierea și derularea unor programe educaționale au un impact major asupra creșterii nivelului performanțelor educaționale ale elevilor, mai ales asupra celor proveniți din medii defavorizate.

În al doilea rând, există discriminări majore, mai ales în ceea ce privește copiii cu CES, apartenența copiilor la o anumită etnie, statutul economic al familiei unui elev sau mediul din care acesta provine. Știm cu toții că mediul este un factor important în dezvoltarea intelectuală, cercetările demonstrând de altfel faptul că acei copii crescuți într-un mediu stimulativ au o dezvoltare intelectuală rapidă și intensă, în comparație cu cei crescuți într-un mediu restrictiv, sărac. Copilul are nevoie să fie sprijinit în dezvoltarea abilităților sale fizice, mentale, sociale, deoarece acestea îi facilitează supraviețuirea și realizarea individuală și socială de mai târziu. Un mediu propice dezvoltării copilului este unul stimulat, sigur, sănătos, ce creează situații de inter-relaționare și care oferă situații de învățare.

Referitor la statutul economic al familiei unui elev sunt de părere că, atâta timp cât multe familii trăiesc doar din alocația copiilor și ajutorul social, cu siguranță acei copii nu vor avea niciodată șanse egale de educație cu semenii lor, de aceeași vârstă, proveniți din familii obișnuite. Acesta este și motivul pentru care foarte mulți abandonează școala prematur (mai ales cei de etnie rromă). În aceste familii preocuparea pentru educația copiilor este un lucru secundar, sau nu există. Deși în Constituție este prevăzut că: „Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un trai decent” și lucrul acesta nu se întâmplă, egalitatea de șanse a copiilor proveniți din familii a căror statut socio-economic reprezintă „o luptă permanentă de supraviețuire”, rămâne doar un ideal.

Bibliografie

1. Chelsea S, (2008), *Psihosociologie. Teorii, cercetari, aplicatii*, Iași, Ed. Polirom.
2. Dumitru A. , Neicu C. , Nicoară C.(2011), *Calitatea în educație*, București
3. Neagu G.(2012), *Șanse de acces la educație în societatea românească actuală*, Iași, Ed. Lumen.
4. ***Suport curs *Egalitate de șanse* (2010) - material editat de Asociația Formare, Dezvoltare, Asistență - FORDA Buzău.

Promovarea egalității de șanse prin educație

*Prof. Înv. Preșcolar Nicula Andreea
Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse este conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-si dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică, dar și socială, fără a face deosebire de origine etnica, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

În ultimul timp școala românească se confruntă cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale (CES). În aproape toate țările egalitatea șanselor de

instruire este teoretic garantată, dar realizarea practică a acestui principiu continuă să rămână una din cele mai importante cauze ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrația secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea de șanse și diversitatea în educație sunt importante pentru construirea unei societăți mai cinste și mai incluzive. Prin promovarea, dar și prin investiții în educație a unor practici educaționale care să valorifice diversitatea și să asigure accesul la oportunități egale pentru toți copiii, putem contribui la crearea unei lumi în care fiecare individ este respectat, valorizat și încurajat să-și atingă potențialul maxim.

„Descoperă lumea noastră minunată!”

Este un joc captivant pentru copii ce promovează incluziunea și diversitatea. Fiecare copil primește o carte cu o imagine reprezentând o cultură sau un mediu diferit. În timpul jocului, ei trebuie să împărtășească informații despre cultura sau mediul lor. Să își împărtășească tradițiile și să găsească lucruri comune între ei. Prin cooperare și interacțiune, copiii învață să aprecieze și să respecte diferențele, să își dezvolte empatia și să valorifice diversitatea. Astfel, jocul încurajează incluziunea și promovează, un mediu prietenos și deschis în care fiecare copil este binevenit și valorizat.

Se poate realiza adaptarea curriculumului prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale. Introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o multitudine de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Educația pentru diversitate este un răspuns la multitudinea cazurilor cu care ne confruntăm.

Valorificarea diversității permite toleranța, recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Bibliografie

1. <https://edict.ro/egalitatea-de-sanse-in-sistemul-educational-romanesc/>
2. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008

Copiii cu cerințe educaționale speciale- CES iubesc muzica

Prof. Butollo Alina

Liceul de Arte „Victor Giulanu”, Râmnicu Vâlcea

Pentru copiii cu CES (*cerințe educaționale speciale*) este, adesea, mult mai plăcut și mai ușor să asculte muzică sau să asocieze noțiuni diverse în prezența muzicii. Un copil cu CES poate învăța mult în context muzical, fie prin audiții ghidate, fie prin activități menite să folosească linii melodice diverse, fie chiar și nestructurat.

Legea prevede acces gratuit la manuale școlare pentru toți copiii

Toți copiii trebuie să beneficieze, prin lege, de acces gratuit la manuale școlare. Toți copiii au acest acces, în afară de cei cu cerințe educaționale speciale, care nu pot folosi materialele existente, deoarece acestea nu sunt adaptate în niciun fel pentru a putea fi utilizate și de către acești copii. A oferi unui copil cu CES ca suport de studiu un manual din oferta curentă pentru a promova cursurile școlare este echivalent cu a invita o persoană cu dizabilități motorii, aflate în căruț cu roțile, să urce pe scări fără dispozitiv special de transport sau rampă pentru a ajunge la etaj.

Avem nevoie de manuale adaptate pentru copiii cu CES!

Aceste manuale ar trebui să poată fi folosite atât în mediul școlar de masă, cât și pentru copiii din școlile speciale sau pentru cei care învață la domiciliu în condițiile legii.

Un copil cu dizabilitate cognitivă integrat conform legii și drepturilor sale în școala de masă nu primește în realitate niciun fel de sprijin educațional concret, sub formă de materiale didactice adaptate, corelate cu manualele la care ceilalți copii au acces din abundență. **Pentru** copiii cu cerințe educaționale speciale există un „Plan de intervenție personalizat” și documente strategice sintetice pentru materiile de bază și se alocă un profesor de sprijin o singură oră pe săptămână. Un copil cu CES trebuie să promoveze clasa cu un supliment de doar 35 de ore de lucru asistat, în lipsa oricărui material didactic corelat cu conținuturile studiate la clasă de colegi!

Soluția este simplă, la îndemână și se poate realiza cu minim de resurse la reeditarea manualelor existente, care se vor tipări fără îndoială pentru anul școlar 2024-2025, și presupune doi pași:

1. simplificarea conținuturilor, dorită aproape unanim de către părinți, ceea ce nu necesită operarea de schimbări în programa școlară, ci doar revizuirea manualelor și eliminarea textelor care complică lecțiile. Acest pas ar elibera spațiu de tipar, oferind astfel un număr de pagini libere, care vor putea fi folosite pentru pasul 2:

2. adăugarea de conținut rezumativ simplificat în trepte, alcătuit după câteva reguli simple (pentru a acoperi cât mai multe nevoi), conform fiecărei lecții. Practic, fiecare lecție din manual ar avea astfel 3-4 niveluri de dificultate, astfel încât toți copiii dintr-o clasă să poată învăța după aceeași resursă educațională.

Regulile de simplificare pot include, fără a se rezuma la, următoarele:

- Redactarea de **rezumate ale lecțiilor**, care să fie scrise cu cuvinte simple, pe cât posibil din maxim trei silabe a câte două sunete fiecare, cu un maxim de 2-3 noțiuni noi pe lecție, care să faciliteze înțelegerea și reținerea informației – aceste rezumate pot fi **plasate la începutul fiecărei lecții**, ca o fișă sintetică a lecției, utilă tuturor copiilor, tipici sau atipici;
- Editarea grafică a textelor adaptate cu **fonturi mari** (20-24pt), cu corp **aldin** (de exemplu, Calibri bold), care să permită citirea și pentru copiii cu dificultăți de vedere și / sau dislexie;
- **Marcarea silabelor** în cazul cuvintelor care au silabe alcătuite din mai mult de două sunete și în cazul cuvintelor lungi, din mai mult de trei silabe, care să faciliteze decodarea cuvintelor;
- **Simplificarea ilustrațiilor** aferente noțiunilor predate, acolo unde este necesar, prin figurarea unui număr redus de detalii, ceea ce ar facilita vizualizarea, înțelegerea și reținerea informației esențiale;
- Plasarea, la începutul exercițiilor destinate fixării fiecărei lecții, de **exerciții simplificate atât ca formulare a cerinței, cât și ca dificultate**, cu rolul de a permite copiilor cu dificultăți de învățare să exerseze conform cu posibilitățile lor.

- Prevederea unor **proiecte cu grad redus de dificultate**, redactate conform cu regulile de simplificare, care să permită și copiilor cu cerințe educaționale speciale să ducă la îndeplinire astfel de însărcinări utile pentru obținerea notelor;

Promovarea egalității de șanse în școală

*Prof. Miroiu Carmen Liliana
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Școala se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie romă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între

elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

câteva din aceste mutații care vin să justifice în mod imperativ nevoia de oferire a unor șanse egale elevilor.

a. Cadrul instituțional al școlii a evoluat

Pornind de la Constituția României până la ultimele legi ale educației din România, cunoscute sub numele de “Pachetul de legi ale educației „România Educată”, publicate în Monitorul Oficial în data de 9 martie 2023 care include două legi importante: Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023 și Legea Învățământului Superior nr. 199/2023, în urma extinderii învățământului, au fost decise diverse reforme pentru a promova succesul academic al cât mai multor elevi posibil și pentru a asigura șanse egale pentru toți în educație. O serie de paragrafe și articole reglementează cadre noi pentru asigurarea egalității de șanse.

b. Populația școlară s-a transformat treptat

Societatea a devenit eterogenă. Populația școlii se diversifică, iar instituțiile de învățământ primesc elevi care sunt foarte diferiți unii de alții în ceea ce privește originea, socializarea, etnia, veniturile, nivelul de educație al familiei și cultura. Această „încrucțare” reprezintă o bogăție incontestabilă, dar și o provocare incontestabilă. Formațiunile de studiu sunt mai dificil de gestionat decât în trecut și fiecare profesor trebuie să fie pregătit să se adapteze tuturor categoriilor de public școlar, element fundamental al echității de șanse.

c. Condițiile de învățare ale elevilor s-au schimbat.

Copii și tineri de astăzi trăiesc într-o lume în care cunoașterea se dublează la fiecare cinci ani. Ei, dar și celălalt actor esențial din educație-părinții- au acces la diversele canale mass-media sau rețele de socializare. Prin urmare, școala nu mai poate fi pentru elevi locul unei simple transmițeri de informații. De la începutul grădiniței până la sfârșitul studiilor universitare, aceasta trebuie să ajute pe toată lumea să construiască o învățare solidă și coerentă, să stabilească legături multiple între concepte și domenii. Prin urmare, școala este forțată să se îndepărteze de enciclopedism și să pună cunoașterea în slujba unei abordări, a unei reflecții și a unei înțelegeri a lumii. În acest context, asigurarea egalității de șanse devine atât un deziderat cât și un instrument prin care se facilitează procesul de diseminare a cunoștințelor.

d. Instrumentele de învățare s-au diversificat

Creta și tablele încă rămân prezente în sălile de clasă. Și manualele. Astăzi tot mai multe instituții de învățământ sunt echipate cu table inteligente, calculatoare și conectate la Internet. Tehnologiile informației și comunicațiilor sunt prezente peste tot în societate. Școala nu le poate ignora, ci, dimpotrivă, aceasta trebuie să le integreze în instrumentele de învățare și să-i învețe pe elevi să le folosească inteligent și să nu fie înrobiți de ele. Utilizarea tehnologiei în educație, inclusiv utilizarea tot mai frecventă a inteligenței artificiale generative (IA), oferă oportunități promițătoare pentru învățarea hibridă și la distanță, noi modalități de a conecta cursanții și profesorii, de a îmbunătăți strategiile de predare, învățare și evaluare, implementarea și evaluarea cadrelor didactice, experiențele de învățare participativă, schimbul de cunoștințe și colaborare. Algoritmii de învățare automată pot analiza cantități uriașe de date și pot identifica modele și informații care ar fi imposibil de detectat manual. În același timp, decalajul digital trebuie abordat pentru a preveni adâncirea în continuare a disparităților. Accesul la soluții tehnologice adecvate și favorabile incluziunii trebuie să sprijine abordările de învățare flexibile și personalizate, inclusiv pentru cursanții cu handicap. Utilizarea etică a IA în educație, protecția online a cursanților și respectarea vieții private vor trebui, de asemenea, să beneficieze de o atenție specială în orice reafirmare a dreptului la educație. Astfel, egalitatea de șanse prezumă a avea acces în mod egal și aceste tehnologii. Pandemia de COVID 19 a arătat o discrepanță semnificativă între mediul urban și cel rural precum și între copiii care au dispus de instrumentele necesare învățării în mediul online și cei care nu au dispus de acestea.

e. Deschiderea instituțiilor de învățământ către lumea exterioară

Astăzi școala nu mai este ca în epocile trecute un spațiu izolat de lume. Datorită colaborării cu actori externi, activităților extracurriculare, întâlnirilor cu alți elevi și alți profesori, datorită schimburilor internaționale în special, instituțiile de învățământ devin un activ actor social. În această interacțiune se creează condițiile pentru o diseminare a principiilor de justiție socială, a bunelor practici de asigurare a incluziunii sociale și comportamentelor etice.

Influența acestor determinanți externi trebuie contrabalansată prin politicile educaționale care să aibă la bază categorii noi de obiective. Pentru a răspunde lumii în schimbare, obiectivele educației trebuie revizuite, subliniind importanța unei abordări centrate pe om și umaniste care pregătește elevii să facă față provocărilor secolului 21 și dincolo de acesta. Acest lucru necesită integrarea educației pentru drepturile omului (Human Right Education), a educației pentru cetățenie globală (Global Citizenship Education), a

educației pentru dezvoltare durabilă (ESD) și a educației pentru sănătate și bunăstare (ESS), care joacă un rol-cheie în promovarea acestei dezvoltări holistice și în împuternicirea persoanelor să abordeze probleme precum discursul de ură, rasismul și toate formele de discriminare și să facă alegeri mai bune pentru sănătatea și bunăstarea lor, printre altele.

Deși pot fi stabilite mecanisme administrative și financiare care să încerce să compenseze inegalitățile existente între elevi, totuși asigurarea egalității de șanse reclamă o implicare semnificativă a cadrului didactic prin activitatea sa profesională. Rolul profesorului a evoluat enorm în ultimele decenii. Așteptările profesorilor de a oferi o educație incluzivă și de calitate unui corp divers de elevi, cu sprijinul modalităților digitale, trebuie să fie însoțite de o consolidare a formării cadrelor didactice, de practici îmbunătățite de dezvoltare profesională și de responsabilizarea cadrelor didactice în calitate de coproiectanți ai curriculumului, care acoperă competențele tehnice necesare; precum și un mai mare respect și recunoaștere pentru profesia lor, precum și sprijin și resurse adecvate, în special având în vedere deficitul global de profesori. În plus, există o nevoie urgentă de mai multă atenție și protecție pentru profesorii contractuali, profesorii suplینitori și profesorii care lucrează în domeniul educației și alfabetizării adulților.

Într-o lume în schimbare, este necesar un echilibru delicat între menținerea și dezvoltarea principiilor fundamentale ale dreptului la educație.

Bibliografie

1. UNESCO. 2022b. Ne laisser aucun enfant de côté : rapport mondial sur le désengagement des garçons de l'éducation. UNESCO, Paris.
2. Rapport UNESCO-GEM. 2021b. Rapport mondial de suivi sur l'éducation 2021 : les acteurs non étatiques dans l'éducation : qui choisit ? Qui perd ? UNESCO, Paris.
3. UNESCO & Initiative pour le droit à l'éducation. 2019. Manuel sur le droit à l'éducation. UNESCO, Paris

Rolul școlii în integrarea socială a copiilor cu cerințe educaționale speciale

*Prof. Radu Laura-Elena
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Lumea contemporană este tot mai dinamică, influențând politicul, economicul și socialul. Printre primele sectoare sociale afectate de aceste schimbări de durată a fost și rămâne învățământul, îndeosebi cel pentru copiii cu cerințe educative speciale- o problemă cronică a sistemului educațional, care nu poate răspunde exigențelor speciale din motive obiective și subiective.

Integrarea socială a copiilor este indisolubil legată de procesul de socializare al acestora precum și de diferitele forme de acțiune educativă la care participă. Sistemul școlar este un instrument de integrare socială a copiilor și adolescenților în sistemul existent. Pentru școala modernă, studiarea, în scopul cunoașterii, elevilor nu este un țel în sine, ci o condiție firească, necesară desfășurării cu succes a procesului de învățământ. Altfel spus, cunoașterea elevilor este absolut necesară pentru formarea acestora. Sensul tratării individuale este acela al influențării active a elevului în scopul întăririi, promovării și dezvoltării trăsăturilor sale pozitive, atâtea câte sunt.

Copiii cu deficiențe medii, profunde, severe și/sau asociate sunt înscriși de regulă în școlile speciale.

Copiii cu deficiențe de vedere, cu dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, cu tulburări socioafective sau de comportament sunt integrați de regulă în unități de învățământ preșcolare și școlare de masă și beneficiază de servicii educaționale de sprijin (asistență psihopedagogică).

Atribuțiile unităților de învățământ în domeniul protecției drepturilor copiilor cu cerințe educative

speciale se referă la:

- identificarea copiilor ce întâmpină dificultăți sau care nu reușesc să facă față exigențelor programului educativ;
- diagnosticarea copiilor cu dizabilități sau cu dificultăți de învățare- natura dificultăților, ariile curriculare/disciplinele problematice ale copiilor;
- depistarea complexului causal care a determinat apariția dificultăților școlare ale copiilor;
- implicarea copilului cu dizabilități și a familiei sale în viața unității de învățământ;
- proiectarea unui curriculum diferențiat și personalizat, în funcție de situațiile și problemele identificate;
- adaptarea și accesibilizarea unității de învățământ la nevoile identificate ale copiilor;
- desfășurarea unui proces didactic activ, formativ, cu accent pe situațiile motivaționale favorabile învățării, precum și evaluarea formativă;
- colaborarea cu specialiștii din cadrul serviciilor de sprijin, consiliere școlară sau a altor servicii specializate.

În unitățile de învățământ în care se desfășoară activități de școlarizare a copiilor cu cerințe educative speciale aceștia beneficiază de un curriculum stabilit în funcție de gradul și tipul deficienței, astfel ei pot urma fie curriculumul școlii de masă, fie curriculumul școlii de masă adaptat sau curriculumul școlii speciale.

Strategii pentru proiectarea unui curriculum incluziv:

- Selectarea unor conținuturi din curriculum general adresat copiilor normali, care pot fi înțelese și însușite de către copiii cu cerințe educative speciale și renunțarea la cele cu un grad sporit de complexitate;
- Creșterea gradului de accesibilitate a întregului conținut;
- Diversificarea componentelor curriculumului general prin introducerea elevilor cu C.E.S. în activități compensatorii, recuperatorii concomitent cu participarea la activitățile desfășurate în învățământul obișnuit;
- Tehnicile de predare utilizate trebuie să ia în considerare diferențele stiluri de învățare și să asigure posibilitatea aprofundării cunoștințelor prin includerea diverselor strategii de învățare activă centrată pe elev;
- Identificarea strategiilor de predare diferențiată sau strategiile de predare care “maximizează învățarea la nivel individual”, cum ar fi învățarea pentru dezvoltare personală, învățarea între colegi, lucru în grup, echipe de învățare etc;
- Proiectarea curriculumului, astfel încât acesta să planifice și să evalueze succesul elevilor;
- Implicarea elevilor în stabilirea țintelor individuale de învățare și monitorizarea progresului obținut în procesul de atingere a țintelor stabilite.
- Elevii trebuie să-și consolideze atât încrederea în sine cât și competențele.

Planul educațional individual reprezintă un instrument de planificare, predare și evaluare care stă la baza procesului de planificare a intervenției pentru fiecare copil cu cerințe educative speciale. Acesta este un document de planificare structurată și personalizată a unor obiective specifice de învățare și de adaptare a cerințelor curriculare la nivelul de dezvoltare a copilului cu cerințe educative speciale și care se utilizează pentru a planifica acțiuni de intervenție timpurie sau ulterioară, în școală și extrașcolar.

Scopurile principale ale relației dintre unitățile de învățământ, familie și comunitate, în vederea integrării copiilor cu dizabilități sunt:

- schimbarea mentalității și atitudinii opiniei publice față de copiii cu dizabilități;
- informarea și sensibilizarea comunității locale cu privire la posibilitatea recuperării, educației chiar și pentru copiii care au abandonat școala;
- implicarea comunității în sprijinul acordat copiilor cu dizabilități;
- creșterea gradului de conștientizare din partea comunității școlare a necesității implicării în transformarea școlii într-o școală integrativă;
- dezvoltarea unei rețele de cooperare în domeniul educației, implicată în procesul de integrare (ex.: poliția, serviciile sociale, spitale, etc.);
- implicarea părinților copiilor din clasă în vederea reacționării mai rapide la probleme și acordarea sprijinului suplimentar copiilor cu nevoi speciale;

- -elaborarea programelor școlare de informare și pregătire a comunității locale pentru educația incluzivă, prin aceasta înțelegând adaptarea școlii la cerințele educative speciale ale fiecărui copil, indiferent de problemele acestuia, și nu a copilului la cerințele școlii, găsirea unor strategii didactice adecvate, a unor metode și tehnici de lucru specifice: planificare, instruire, evaluare.

Școlile din sistemul de învățământ de masă trebuie pregătite să primească și să integreze copiii cu cerințele educative speciale. Această pregătire trebuie făcută prin cursuri de formare-informare pentru manageri, cadre didactice și chiar programe de educare a părinților. O altă posibilitate este adaptarea și utilizarea resurselor școlii obișnuite în vederea integrării, iar resursele școlii speciale pot sprijini școala de masă. Cadrele didactice trebuie să îi ajute pe părinții copiilor cu cerințe educative speciale. Trebuie să-i facă pe părinți să înțeleagă că au multe idei pentru a relaționa cu copiii lor în mod pozitiv și că pot să îi aprecieze mai mult. Ei sunt modele pentru copiii lor și prin ei învață să trăiască în armonie cu lumea.

Pentru toate acestea este nevoie de inventivitate, noutate, profesionalism, cercetare, experiență, empatie- care să fie suport real pentru tinerii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

1. Barbu, Marian – coordonator , *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 2003;
2. Gheorghiu, Florina, *Modalități de intervenție personalizată în cadrul învățământului integrat*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2005;
3. Popovici, Constantin; Chitic, Olimpia; Gheba, Lucreția; Popovici, Elena , *Culegere de jocuri didactice pentru clasele I-IV*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971;
4. Ungureanu, D., *Educația integrată și școala incluzivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000.

Combaterea discriminării și acceptarea diferențelor etnice și culturale

Prof. Popescu Livia

Liceul Tehnologic „Petrașche Poenaru”, Bălcești

În România există 20 de minorități naționale, reprezentate în Parlament prin intermediul a 19 organizații (minoritățile cehă și slovacă au optat pentru o organizație comună): albanezi (sub 0,1% din totalul populației), armeni (sub 0,1%), bulgari (sub 0,1%), croați (sub 0,1%), cehi (sub 0,1%), greci (sub 0,1%), germani (0,3%), maghiari (6,6%), italieni (sub 0,1%), evrei (sub 0,1%), macedonenii (aceasta etnie nu a fost cuprinsă în recensământul din 2002), polonezi (sub 0,1%), romi (2,5%), ruși-lipoveni (0,2%),

ucraineni, inclusiv ruteni (0,3%), sârbi (0,1%), slovaci (0,1%), tătari (0,1%) și turci (0,1%).

Discriminarea după etnie se datorează în principal:

- inexistenței unui cadru legislativ complet și coerent referitor la statutul minorităților naționale;
- deficiențelor în aplicarea legislației existente (educație, cultură, justiție, administrație locală, mass-media etc.), mai ales la nivel regional și local;
- discrepanțelor notabile între capacitatea de organizare și acțiune a organizațiilor minorităților naționale;
- slabei reprezentări a femeilor și a tinerilor aparținând minorităților naționale în viața publică;
- persistenței unor stereotipuri negative referitoare la unele minorități naționale în opinia publică și în mass-media;
- insuficienței promovării a identităților multiple și a diversității etnoculturale, lingvistice și religioase, ca fundamente ale coeziunii în societatea actuală.

Egalitatea de șanse pentru romii din România necesită promovarea constantă și sistematică a participării în mod echitabil a femeilor romie atât la viața publică cât și privată. Un studiu recent realizat de Programul pentru Participarea Romilor (RPP) din cadrul Open Society Institute „Broadening the agenda, the Status of

Romani women in Romania” arată că, în proporție de 43% femeile rome consideră că nu au drepturi egale cu bărbații, iar motivul îl reprezintă inegalitățile ce rezultă din diferența de statut social dintre femeile și bărbații romi, precum și din cauza tradițiilor. De asemenea, studiul a relevat faptul că 67,9% dintre femeile rome sunt casnice și doar 11% sunt angajate cu toate formele legale. Numărul de participante pe piața muncii este atât de mic datorită discriminării multiple de care suferă femeile rome.

Diferențele de gen pe piața muncii, în cazul populației rome sunt evidențiate în cadrul studiului realizat de către UNDP „Faces of poverty, faces of hope” lansat în anul 2005, care arată că bărbații romi neangajați sunt în proporție de 20%, în timp ce femeile rome neangajate sunt în proporție de 35%.

Diferențele între bărbații și femeile de etnie romă se accentuează și în funcție de tipul de activități prestate pe piața muncii, aceste diferențe fiind mai ales influențate atât de educația formală cât și de cea informală. În această privință, 23% dintre femeile rome cu vârste peste 16 ani nu beneficiază de educație formală. În aceeași situație se află și 35% dintre femeile din vechea generație. Doar 3,7% dintre femeile rome urmează studii liceale. În privința bărbaților romi cu vârsta de peste 16 ani, doar 14% dintre aceștia au beneficiat de educație formală, respectiv 16% în cazul bărbaților din vechea generație.

Așa cum relevă și studiul Băncii Mondiale „*Assessment of poverty*”, motivul principal îl reprezintă faptul că trei din cinci romi trăiesc în condiții de sărăcie extremă.

Discriminarea populației rome are la bază mai multe cauze:

- existența unui sistem patriarhal și a unor norme comunitare care nu permit femeilor rome dezvoltarea unei cariere profesionale;
- formele multiple de discriminare cu care femeile rome se confruntă în accesul la bunuri și servicii, precum și la furnizarea serviciilor;
- imaginea negativă promovată de către mass-media referitoare la femeile și bărbații de etnie romă;
- insuficienta promovare a diversității și a identităților multiple ale femeilor în societatea românească.

Combaterea fenomenului discriminării nu se poate realiza unidirecțional și discontinuu, este un proces lung în care sunt angrenați nu doar factorii educaționali, ci mai ales cei sociali, instituționali.

Instituții specializate pentru prevenirea și combaterea discriminării există în prezent în mai mult de 20 de state europene (România, Belgia, Suedia, Marea Britanie, Elveția, Finlanda, Letonia). Instituțiile naționale specializate au fost create pentru a promova politica guvernamentală desfășurată pentru protecția grupurilor vulnerabile și a celor minoritare. Membrii comunităților recunoscute de guverne ca având nevoie de instituții specializate pentru a le proteja interesele sunt persoane aparținând minorităților etnice, lingvistice și religioase, sexuale, straini, emigranți, refugiați, femei, copii, invalizi, vârstnici.

Bibliografie

1. Cornel Liviu Popescu, *Protecția internațională a drepturilor omului*, Editura All Beck, București, 2004;
2. Bianca Selejan-Gutan, *Sistemul jurisdicțional european de protecție a drepturilor omului*, curs universitar, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2003;

Promovarea egalității de șanse

Prof. Mihăilescu Alina

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Este nevoie de o educație în spiritul creativității ca stimul al relațiilor socio-emoționale; iar familia, școala sau condițiile de socializare profesională trebuie să acționeze ca stimul al interacțiunilor în grupul de elevi. De asemenea, acestea le pot oferi șansa să utilizeze materiale pentru învățare și instrumente pentru cunoașterea individuală. În final, acțiunile, așteptările și scările de valori ale contextului social joacă un rol important în dezvoltarea și educarea tinerilor supradotați și foarte talentați.

Funcția culturală, stă la baza procesului de educare a copiilor, aceasta nu trebuie confundată cu funcția educativă, are ca finalitate integrarea eficientă a individului în societate, dar urmărește și crearea de individualități bine pregătite care să contribuie la transformarea și progresul societății. Obiectivul principal al acțiunii educative este formarea personalității copilului, care este urmărit atât în familie, cât și în școală, astfel încât sarcinile cadrului instituțional și ale familiei în materie de educație și instrucție se împletesc și se sprijină reciproc. În cadrul abordărilor contemporane ale fenomenului educațional se impune tot mai mult implicarea cadrelor didactice în relații de cooperare cu părinții copiilor și cu alți factori sociali interesați de educație, astfel rolul lor nu se mai reduce doar la educația la catedră sau în clasă. Partener principal al școlii, familia se definește ca instituție socială și ca grup specific care dispune de o influență considerabilă în raport cu membrii săi.

Atât sprijinul părinților, cât și cel al profesorilor sunt decisive în dezvoltarea abilităților copilului capabil de performanță. Observațiile empirice și studiile de caz sugerează că trebuie să examinăm atitudinile părinților în educația și dezvoltarea copilului în primii ani de viață. Dezvoltarea capacităților științifice depinde în primul rând de determinările individuale, ca și de potențialul intelectual sau de creativitate, de motivația intrinsecă, de curiozitatea cognitivă și preocupările pentru un domeniu specific.

Școala și familia sunt unanim considerate cei doi factori esențiali ai educației, iar între aceștia și comunitate, mediul extrașcolar și extrafamilial, activează elevul, obiect și subiect al educației. Dacă aceste două medii educaționale se completează și se susțin, ele asigură într-o mare măsură buna integrare a elevului în activitatea școlară și, pe plan general, în viața socială. Școala trebuie să aibă contacte cu toate instituțiile sociale interesate direct sau tangențial de domeniul educației copilului de vârstă școlară și să stabilească relații de cooperare și colaborare. Ea contribuie la transmiterea moștenirii culturale, facilitează învățarea individuală și colectivă, face posibilă participarea grupurilor și colectivităților la viața publică, elaborarea și luarea deciziilor. Valoarea educației crește într-o lume în care schimbările s-au accelerat simțitor, într-o societate a opțiunilor individuale și sociale multiple, marcată de o multitudine de tranziții, de naturi diferite. Educația este solicitată să răspundă provocărilor unei lumi a societăților și indivizilor în derută, o lume în care s-au pierdut și se pierd repere, sisteme de referință, iar sistemele etice se află în criză. Școala este chemată să contribuie la redefinirea unor noi sisteme de valori, la reconstrucția spirituală a omului. În prezent, România cunoaște o redefinire a rolului social al formării, în contextul unui ”parteneriat pentru educație”, care se dorește a fi un dialog deschis, lucid, responsabil, între toți factorii educaționali familie, biserică, școală, comunitate locală).

Elevii capabili de performanțe ridicate demonstrează achiziții și/sau abilități potențiale, precum: capacitate intelectuală generală, aptitudine academică specifică, gândire creativă sau productivă, capacitate de lider, preocuparea pentru arte vizuale și reprezentative, capacitate psihomotorie. Educația lor nu este una elitistă, nu se adresează unui procent redus din educația școlară, ci, prin programele de acumulare, accelerare și îndrumare, sunt promovate, formate și dezvoltate abilitățile naturale și potențiale ale tuturor categoriilor de copii. O alternativă educațională poate și trebuie să fie orientată către principii de dotare intelectuală, respectiv emancipare, și nu manipulare. Educația acestor copii nu vine în contradicție, ci se suprapune și respectă sistemul de învățământ existent, însă se bazează pe un curriculum, programe și metodologii de învățământ și practică ce pot îmbogăți oferta grădinițelor, școlilor, liceelor și universităților, la alegerea acestora.

Familia este prima școală a copilului. Ea este cea care răspunde de trebuințele elementare ale tânărului

și de protecția acestuia, exercitând o influență atât de adâncă, încât urmele ei rămân, uneori, întipărite pentru toată viața în profilul moral-spiritual. De asemenea, ocupă un loc aparte în sistemul instituțional al educației. Acțiunea ei pe întreaga perioadă a dezvoltării include și toate laturile formării personalității. Ea reprezintă unul din mediile de socializare și educare dintre cele mai complete datorită posibilităților ce le are de a-l introduce pe copil în cele mai variabile situații și de a acționa asupra lui prin cele mai complexe și firești mijloace. Modelele de conduită oferite de părinți – pe care copiii le preiau prin imitație și învățare – precum și climatul socioafectiv în care se exercită influențele educaționale - “cei șapte ani de acasă” - constituie primul model social cu o influență hotărâtoare asupra copiilor privind formarea concepției lor despre viață, a modului de comportare și relaționare în raport cu diferite norme și valori sociale. Este recunoscut faptul că strategiile educative la care se face apel în familie, mai mult sau mai puțin conștientizate, determină în mare măsură dezvoltarea personalității, precum și rezultatele școlare ale copiilor, comportamentul lor sociomoral.

Familia are în societate funcții bine determinate: funcția biologică care constă în perpetuarea speciei umane prin procrearea și creșterea copiilor, condiție primordială a existenței societății. Funcția socială prin care conferă individului sentimentul de siguranță, îl ajută să depășească obstacolele, să dobândească echilibrul emoțional deoarece în familie, copilul găsește căldura sufletească și sentimentul de siguranță de care are nevoie. Funcția economică constă în crearea condițiilor materiale necesare vieții și dezvoltării membrilor familiei. Funcția educativă se referă la faptul că familia are un rol foarte important în transmiterea limbii, a obiceiurilor, a modelelor comportamentale urmașilor ei. Aici, copilul învață să se aprecieze pe sine și pe ceilalți, depinde de un anumit mod de viață, vine în contact cu valorile și normele societății.

Munca în străinătate

Prof. Burcă Andreea Luminița

Scoala Gimnazială Mihai Eminescu, Râmnicu Vâlcea

În țara noastră, în toate școlile, fenomenul plecării părinților elevilor în străinătate, la muncă, este în creștere. În consecință, problemele cu care se confruntă acești copii sunt diverse și necesitatea realizării unor strategii pentru a veni în sprijinul lor este impetuoasă.

Prin urmare, este necesar să se cunoască, în primul rând, cauzele plecării părinților în străinătate, traumele suferite de copiii lor, modul în care ei își organizează timpul, precum și gradul în care fenomenul acesta îi influențează în actul învățării și al construirii planurilor de viitor.

Majoritatea elevilor spun că sunt mulțumiți că părinții lor muncesc în străinătate. Ei sunt conștienți de faptul că, în zilele noastre, un loc de muncă este greu de găsit, este solicitant, că banii se obțin cu dificultate și că părinții lor fac eforturi pentru a asigura un trai decent celor rămași acasă (trimit bani, pachete etc). Totuși, sentimentele resimțite de copii la plecarea părinților sunt de singurătate, tristețe și durere. Pentru a-i ajuta, noi, cadrele didactice, putem discuta cu ei și cu cei în grija cărora se află. Mulți dintre ei consideră că se descurcă destul de bine fără părinți, fiind ajutați de frații mai mari sau de bunici. Le este greu fără protecția părinților, dar încearcă să facă față acestei despărțiri temporare, în speranța că, într-un viitor apropiat, familia se va reuni.

De asemenea, în lipsa părinților, elevii au o oarecare lejeritate în organizarea timpului, se descurcă bine din punct de vedere material, dar lipsa părinților îi afectează, aceștia neputând fi supliți de nimeni.

Mulți dintre copiii cu părinți în străinătate vor să rămână în România, unde cred că se vor realiza profesional, alții vor să călătorească în țări străine, dar numai pentru a vizita, pentru a cunoaște oameni și locuri, dar și mai mulți vor să meargă în străinătate pentru a munci și a avea un trai mai bun.

În concluzie, familia joacă un rol extrem de important în procesul de formare a conduitei umane, a personalității deplin integrate și adaptate la mediul social. Organismul copilului este în permanentă dezvoltare și formare. Lipsa de afectivitate pe care o trăiesc unii copii cu părinți plecați în străinătate, lipsa de grijă (mai ales maternă) este, după unii autori, o cauză a devierilor comportamentale care pot apărea chiar la vârstă adultă. O dezvoltare armonioasă se structurează între cei doi poli: dragostea mamei și autoritatea tatălui. Se

spune că dragostea este cel mai bun educator. Lipsa căldurii, a afecțiunii familiei duc la instalarea în sufletul copilului a sentimentului că nu este iubit, că este neglijat. Acești copii vor ca adulții din preajma lor să le acorde atenție, să-i mângâie și să-i iubească. De multe ori, ei devin agresivi cu ceilalți copii, manifestându-și astfel stările și trăirile sufletești de tristețe, neglijare, însingurare și interiorizare.

Prin urmare, școala trebuie să conștientizeze efectele negative care pot apărea în cazurile elevilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate.

Acești copii trebuie să fie conștienți de faptul că a fi elev înseamnă multă muncă, perseverență, reguli, îndatoriri și norme de respectat. Adaptarea lor la mediul școlar se face prin asistare și consiliere. Dirigintele, psihologul școlii și toți profesorii ar trebui să-și pună în valoare competențele didactice prin cunoașterea particularităților psihice și individuale ale acestor elevi, prin capacitatea de a –i înțelege și de a se apropia de ei, de a comunica, de a transmite cunoștințe și de a relaționa afectiv. Această colaborare trebuie avută în vedere și cu cei în grija cărora se află copiii pentru a avea un demers educativ comun.

În consecință, elevul cu părinții plecați trebuie ajutat să-și propună scopuri realiste, să-și organizeze în mod corect timpul de studiu și să aibă o strategie eficientă de asimilare a cunoștințelor.

Bibliografie

1. Golu, Pantelimon; Zlate, Mielu; Verza, Emil- Psihologia Copilului, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1993;
2. Cucoș, Constantin- Pedagogie-, Iași, ed. Polirom, 2002;
3. Revista Interferențe didactice, anul III, nr.1/2006, ed. Corgal Press- Bacău.

Editat și publicat de Casa Corpului Didactic Vâlcea
Bulevardul Nicolae Bălcescu nr. 30
Râmnicu Vâlcea
Vâlcea
Romania
Web: www.ccdvl.ro
E-mail: ccdvalcea@yahoo.com
Tel/Fax: 0350/421398
Director: Prof. Florentina-Adina DOBRETE

Editura NOVA DIDACT

ISSN 2668-4586

9 772668 458004 >